

TERÖRÜN FİNANSMANI VE KARAPARA AKLAMA SUÇLARI

Ferhat KARA
Vergi Müfettiş Yardımcısı

VMA
VERGİ MÜFETİŞLERİ
DERNEĞİ

TERÖRÜN FİNANSMANI ve KARAPARA AKLAMA SUÇLARI

Ferhat KARA
Vergi Müfettiş Yardımcısı

Haziran 2018

Vergi Müfettişleri Derneği

Cihan Sokak No: 13/7 Sıhhiye / ANKARA
Tel: (0 312) 231 80 19
Fax: (0 312) 231 80 65
www.vmd.org.tr

ISBN: 978-605-80890-5-1

Mizanpaj & Kapak Tasarımı

AREN REKLAM TANITIM DIş. TİC. LTD. şTİ.
Dr. Mediha Eldem Sok. No: 38/15
Kızılay - ankaya / ANKARA
Tel: (0 312) 430 70 81
www.arentanitim.com.tr

Baskı

EPAMAT Basım Yayın Ambalaj
Reklam Promosyon Ltd. şTi.
Aęaç İşleri Sanayi Sit. 1357. Sk. No: 41
Ostim/ANKARA
Tel: 0.312 394 48 63 - 64

ÖN SÖZ

Yaşadığımız sırada birçok şey küreselleştiği gibi terörizm ve suç örgütleri de artık küresel boyutlara ulaşmıştır. Bu sebeple tek bir ülkenin altından kalkamayacağı karapara aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele sorunu ortaya çıkmıştır. Tüm insanlığın varlığına ve dirliğine kast eden bu iki suç ancak tüm devletlerin samimi ve ortak iradesiyle yok edilebilir. Ancak, terörizm günümüz dünyasında hasım ülkelerin birbirlerine karşı kullandığı bir silah haline dönüştüğü için bu mücadelede gerçek ve samimi bir irade ortaya koyulamamaktadır.

Türkiye, on yıllarca terör ve terörizmden muzdarip olan bir ülke olmuştur. Jeopolitik konumu ve tarihten gelen bir sorumlulukla artık Türkiye "Bekle Gör" siyasetini terk etmiş ve Dünyanın çeşitli yerlerinde bulunan küresel ve bölgesel siyasi sorunlara müdahale eden ve rol üstlenen bir ülke olma gayretine girişmiştir. Stratejik ortaklıklar noktasında tek eksenli siyasetin yerini çok eksenli siyaset almış ve küresel güçlerin rekabetlerinden faydalanır bir strateji tercih edilmiştir.

Türkiye'nin bu çoklu ve aktif dış siyasetinin hiç şüphesiz bir bedeli vardır. Özellikle Türkiye'nin bulunduğu coğrafya düşünüldüğünde, en büyük bedel terör örgütleri yoluyla ödettirilmeye çalışılmaktadır.

Devletlerin birbirleriyle asli savunma unsurları olan askeri güçleriyle değil de terör örgütleri kullanılarak savaşması çok eski bir uygulama olmasına karşın günümüzde popülerliği hızla artmıştır.

Türkiye bu taşeron örgütlerle mücadele verirken terör örgütlerinin mali kaynaklarının ve önemli bir araç olarak kullanılan karapara aklamanın dikkate değer bir olgu olduğu ortadadır.

Bu mücadeleyle ilgili yapılan çalışmalara naçizane bir katkıda bulunması açısından Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı kitabımız ortaya çıkmıştır.

Bu kitap, karapara aklama ve terörizmin finansmanı konularında okuyucuyu ana hatlarıyla bilgilendirme amacı taşımaktadır.

Çalışmamız iki kısımdan oluşmaktadır.

Birinci kısım, dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, karapara ve karapara aklama kavramları açıklanmaya çalışılmış ve bazı temel kavramlara değinilmiştir. İkinci bölümde Mali Suçları Araştırma Kurulu ve Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu hakkında genel bir bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde, karapara aklama suçuyla mücadele amacı taşıyan altı temel müessese açıklanmıştır. Dördüncü bölümde, karapara aklama suçunun ulusal mevzuatımızdaki yeri kanun ve yönetmelik düzeyinde açıklanmaya çalışılmış ve ilgi çekici bazı yargı kararlarına yer verilmiştir.

İkinci kısım, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, terörle mücadeleye ilişkin temel kavramlar açıklanmıştır. İkinci bölümde, terörizmin finansmanını ön-

lenmesi hakkında kanun açıklanmıştır. Son olarak üçüncü bölümde ise terörizmin finansmanın önlenmesine dair temel uluslararası düzenleme olan uluslararası sözleşmeye yer verilmiştir.

Bu kitabın hazırlanmasının her aşamasında entelektüel katkılarını esirgemeyen Üstadım Sayın Murat GÖKKAYA'ya,

Kitabın basımını üstlenen Vergi Müfettişleri Derneği Yönetim Kurulu ve Yayın Kurulu üyeleri şahsında Vergi Müfettişleri Derneği'ne,

Mensubu olmakla onur duyduğum ve tam bir mülkiye mektebi olduğuna inandığım, Vergi Denetim Kurulu özelinde tüm Maliye Camiasına teşekkürü bir borç bilirim.

Tüm ilgililere faydalı olması dileğiyle,

Ferhat KARA

Ankara, 03.05.2018

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	3
Giriş.....	9

BİRİNCİ KİTAP

KARA PARA AKLAMA SUÇU ve BU SUÇLA MÜCADELE

1. Kara Para ve Kara Para Aklama; Genel Bilgi ve Kavramsal	
Çerçeve.....	15
1.1. Kara Para, Kara Para Aklama ve Öncül Suç Kavramları	15
1.2. Küresel Boyutta Aklanan Kara Para Miktarı	16
1.3. Kara Para Aklama Aşamaları	18
1.3.1. Yerleştirme (Placement) Aşaması.....	19
1.3.2. Ayrıştırma (Layering) Aşaması	19
1.3.3. Bütünleştirme (Integration) Aşaması.....	20
1.4. Kara Para Aklama Yöntemleri	20
1.4.1. Şirinler Yöntemi.....	21
1.4.2. Parçalama (Structuring) Yöntemi	21
1.4.3. Vergi Cennetleri(Off-Shore Merkezler)	21
1.4.4. Tabela Bankaları (Shell Banks) ve Şirketleri	22
1.4.5. Resmi Olmayan Havale Sistemleri - IMTS (Informal Money Transfer Systems)	23
1.4.6. Sahte veya Yanıltıcı Fatura (Hayali İthalat, İhracat).....	24
1.4.7. Fonların Fiziken Ülke Dışına Kaçırılması	24
1.5. Suç Geliri ve Aklama Suçunun Çıkışı ve Türkiye'de Gelişimi	24
2. Mali Suçları Araştırma Kurulu ve Mali Suçlarla Mücadele	
Koordinasyon Kurulu	26
2.1. Mali Suçları Araştırma Kurulu	26
2.1.1. MASAK Görev Yetki ve Sorumlulukları	26
2.2. Malî Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu	28
2.2.1. Görev ve Yetkiler	28
2.2.2. Toplanma ve Çalışma Esasları.....	29
2.2.3. Sekreteryaz Hizmeti	29
3. Kara Para Aklamaya Karşı Uluslararası Mücadelenin Temel	
Unsurları.....	29
3.1. Uyuşturucu ve Psicotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi.....	31
3.2. Sınırşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi	33
3.2.1. Taraf Devletlerin İç Hukukunda Suç Haline Getirilecek Eylemler	35

3.2.2. Kara Para Aklamayla Mücadele Önlemleri	38
3.3. Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi ve El Konulmasına Hakkında 141 Sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesi	39
3.3.1. Taraf Devletlerin İç Hukukunda Suç Haline Getirilecek Eylemler	40
3.4. Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Müsaderesi ve Terörizmin Finansmanı Hakkındaki 198 Sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesi	41
3.5. Mali Eylem ve Görev Gücü (FATF: Financial Action Task Force) ve 40 Tavsiyesi	42
3.5.1. Mali Eylem Görev Gücü (FATF)	42
3.5.2. FATF'in Organları ve Üyeleri	43
3.5.3. FATF'in Fonksiyonları ve Görevleri	44
3.5.4. FATF'in Tavsiyeleri	45
3.5.4.1. Kara Para Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadele Politikaları ve Koordinasyon	46
3.5.4.2. Kara Para Aklama ve Müsadere	47
3.5.4.3. Terörün Finansmanı ve Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanı	48
3.5.4.4. Önleyici Tedbirler	49
3.5.4.5. Belirli Müşteriler ve Faaliyetler İçin İlave Tedbirler	50
3.5.4.6. Güven, Kontroller ve Finansal Gruplar	52
3.5.4.7. Şüpheli İşlem Bildirimi	54
3.5.4.8. Finansal Olmayan Belirli İş ve Meslekler (Fobim)	54
3.5.4.9. Tüzel Kişilerde ve Yasal Oluşumlarda Şeffaflık ve Gerçek Faydalıcılık	56
3.5.4.10. Yetkili Makamların Yetki ve Sorumlulukları ve Diğer Kurumsal Tedbirler	56
3.5.4.11. Operasyonel Hususlar ve Yasa Uygulama	58
3.5.4.12. Genel Yükümlülükler	59
3.5.4.13. Uluslararası İşbirliği	60
3.6. Egmont Grubu	63
3.6.1. Egmont Grubunun Organizasyon Yapısı	65
4. Dördüncü Bölüm: Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Ulusal Mevzuat	66
4.1. Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun	66
4.1.1. Amaç ve Tanımlar	66
4.1.2. Yükümlülükler ve Bilgi Değişimi	68
4.1.3. Cezalar, El Koyma ve Kararların Bildirimi	91
4.1.4. İşlemlerin Ertelenmesi	94
4.2. Aklama Suçu İncelemesi Hakkında Yönetmelik	96

4.2.1. Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar.....	96
4.2.2. İncelemenin Başlatılması.....	97
4.2.3. Görevlendirme ve Çalışma Esasları.....	97
4.2.4. Koruma Tedbirleri.....	100
4.2.5. Düzenlenecek Raporlar ve Yapılacak İşlemler.....	101
4.2.6. Çeşitli Hükümler.....	102
4.3. Kontrollü Teslimat Uygulamasına İlişkin Esas ve Usuller.....	103
4.3.1. Kontrollü Teslimatın Şartları.....	104
4.3.2. Kontrollü Teslimat Talebi ve Kararı.....	104
4.3.3. Kontrollü Teslimatın Uygulanması ve Uygulamaya Son Verilmesi.....	106
4.3.4. Kontrollü Teslimat Uygulamasına Son Verilmesinde Yetkili Mahkeme.....	106
4.3.5. Kontrollü Teslimat Uygulamasında Koordinasyon.....	106
4.4. Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanununa Göre Suç Gelirlerinin Aklanması.....	106
4.5. Kabahatlar Kanunu ve Bankacılık Kanununa Göre Suç Gelirlerinin Aklanması.....	110
4.6. Türk Hukukunda Kara Para Aklama ve Terörün Finansmanına İlişkin Bazı Yargı Kararları.....	110

İKİNCİ KİTAP

TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU ve BU SUÇLA MÜCADELE

1. Birinci Bölüm: Terörle Mücadele.....	155
1.1. Terör.....	155
1.2. Terör Suçlusu.....	156
1.3. Terör Suçları.....	156
2. İkinci Bölüm: Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun.....	156
2.1. Amaç, Kapsam ve Tanımlar.....	157
2.1.1. Amaç.....	157
2.1.2. Tanımlar.....	157
2.2. Terörizmin Finansmanı Suçu.....	157
2.2.1. Fon Sağlanması veya Toplanması Yasak Fiiller.....	157
2.1.3. Terörizmin Finansmanı Suçu.....	158
2.3. Malvarlığının Dondurulması.....	159
2.3.1. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararları.....	159
2.3.2. Yabancı Devletlerce Yapılan Talepler.....	159
2.3.3. Yabancı Devletlere Yapılacak Malvarlığının Dondurulması Talepleri ile Türkiye’de Bulunan Malvarlığı Hakkında Yapılacak İşlem.....	160
2.3.4. Araştırma.....	160

2.3.5. Değerlendirme Komisyonu.....	160
2.3.6. Malvarlığının Dondurulması Kararına Aykırılığın Hukuki Sonuçları	161
2.3.7. Kararın Tebliğ ve İlanı.....	161
2.3.8. Malvarlığının Dondurulması Kararlarının İcrası	161
2.3.9. Dondurulan Malvarlığının Yönetimi	162
2.3.10. Denetim	163
2.3.11. Ceza hükümleri	164
2.4. Çeşitli ve Son Hükümler.....	164
2.4.1. Uygulanacak Hükümler ve Yollamalar	164
2.4.2. İhdas Edilen Kadrolar.....	164
2.4.3. Yürürlükten Kaldırılan Hükümler	164
2.4.4. Yönetmelik.....	164
2.4.5. Mevcut Kararların Uygulanması	164
2.4.6. Yürürlük.....	164
2.4.7. Yürütme	165
3. Üçüncü Bölüm: Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair	
Uluslararası Sözleşme	165

GİRİŞ

Eşrefi mahlûk olan insanın bulunduğu her mekânda iyilikte de kötülük de yerini almaktadır. İnsan kendisine yaratıcısının bahşettiği cüzi iradeyi hayırda da şerde de kullanabilir. Yani insan irade sahibidir. Buna mukabil insanlık tarihi ile eşdeğer bazı suçlar vardır. Kabil'in, Habil'i katletmesi buna en güzel örnektir. Terörizmin ve ileride bağlantısını kurmaya çalışacağımız kara para aklamanın bu kadar uzun bir tarihi yoktur. Ama yine de terör ve terörizm hatırı sayılır bir maziye sahiptir.

Örgütlü terörizmin ilk tezahürlerini tarih, Ortadoğu'da, Filistin'de 1. yüzyılda kaydetti. Zelot tarikatı ismiyle bilinen tarikat, sistematik biçimde terör taktiklerini uygulamış olan ve bugün yazılı izlerine sahip olduğumuz ilk gruplardan birini teşkil eder. Bir Yahudi tarikatı olan Zelotların Roma ile giriştikleri mücadeleyi 93/94 yıllarında yayımlanmış *Yahudi Eski Tarihi* eseri ile 75-79 yılları arasında yayımlanmış *Yahudilerin Savaşı* eserlerinden biliyoruz.¹

Günümüze kadar birçok terör hareketi olmakla birlikte tarihsel anlamda en çok bilgi sahibin olunan örgüt 11 yy.' da Selçuklu Devleti'ne karşı Hasan Sabbah önderliğindeki Haşhaşiler hareketidir. Haşhaşiler kendilerinden önce gelenlerden en önemli farkı; terörden sistematik olarak, planlı bir biçimde siyasi silah olarak yararlanmalarıdır.² Onlardan önceki siyasi cinayetler ne kadar hayret verici olsa da tek bir kişinin yahut belli bir amacı olan küçük bir grubun eseri olmasıdır. Adam öldürme ve suikast tekniğinde Haşhaşilerin birçok selefi vardır. Onlar büyük ihtimalle ilk teröristler olmuşlardır.

Bu yaklaşım etrafında değerlendirildiğinde binlerce yıllık bir geçmişe dayanan terörizm faaliyetleri, özellikle günümüz dünyasının en önemli gündem maddesidir.

Türkçeye, Fransızca "terreur" sözcüğünden geçmiş olan terör sözcüğü Latince kökenlidir. Latince sözcüğün anlamı "korkudan titreme" veya "titremeye sebep olma" dir.³

Fransızca Petit Robert sözlüğünde "*Bir toplumda bir grubun halkın direnişini kırmak için yarattığı ortak korku*" olarak tanımlanır. Oxford İngilizce Sözlükte "*Genellikle siyasal nedenlerle, halkın gözünü korkutmak ve halkı yıldırma için dehşet öğesini kullanmak*" olarak tanımlanır. Büyük Türkçe Sözlükte, "*Yıldırma, cana kıy- ma ve malı yakıp yıkma, korkutma, tedhiş*" olarak tanımlanır.

Terörün birçok tanımı olmakla birlikte Türk Hukuk Sistemi'nde, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanuna göre Terör tanımı şöyledir; Terör; cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirti-

¹ Arnaud BLIN, Gerard CHALIAND; Terörizmin Tarihi Antikçağ'dan İşid'e, Nora Yayınları, 2016 s.65

² Lütfi ALICI; Haşhaşiler İle Hizbullah Terör Örgütünün " Öğreti, Örgütlenme Ve Sosyo Ekonomik " Yapılarının Mukayesesi, Yüksek Lisans Tezi Şanlıurfa 2007 (tez.yok.gov.tr, Erişim Tarihi :15 Haziran 2017

³ Büyük Türkçe Sözlük, "Terör" Maddesi, www.tdk.gov.tr, Erişim Tarihi :16 Haziran 2017

len Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devleti'nin ve Cumhuriyeti'nin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.

Terörün uluslararası genel kabul görmüş bir tanımının olmadığını söyleyebiliriz. Zira birleşmiş milletler nezdinde bir terör tanımı bulunmamaktadır. Bu nedenle: "Benim özgürlük savaşçım, senin teröristin."⁴ anlayışı ortaya çıkmakta ve Birleşmiş Milletler'in uygulamalarında çifte standart görülmekte bu ise örgütün meşruluğu ve evrenselliğine zarar vermektedir.

Günümüzde en çok tartışma konusu olan ve üzerine eserler yazılan, stratejiler üretilen popüler konulardan biri de küresel terör ve terörizmdir. "küresel terör" kavramını ilk ortaya atan Amerikalılar, aynı zamanda bu terörle nasıl mücadele edileceği konusunda da oldukça iddialı stratejiler ileri sürmektedirler. Ancak, bu mücadele yöntemlerinde "kimin teröristi" sorusu ve "benim teröristim" yaklaşımı hala önemli bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. Özellikle Irak savaşı sonrası yaşananlar ve dünya genelinde büyük eleştirilere neden olan Guantanamo Üssü'nde ve Ebu Grubeyb hapisanesinde yaşananlar, ABD'nin küresel terörle mücadele çalışmalarına önemli darbeler vurmuştur.⁵ Dolayısıyla terörün ne olduğu kimin terörist olduğu ve küresel teröre nasıl ulaştığı öncelikle cevaplanması gereken sorulardır bu soruların cevabı bizlere terörle mücadele stratejilerini oluşturma konusunda bir kısım ipuçları verebilir.

26.07.2015 tarihinde zamanın Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi ANNAN'ın, dünya liderlerine terörün evrensel tanımı üzerinde uzlaşmaları çağırısı yapıyor ve önerdiği tanımda, terörizm, toplumu yıldırmayı ya da devletleri veya uluslararası kurumları bir harekete zorlamayı amaçlayan her türlü eylem olarak niteliyor. Tanım, "hiçbir sebep ya da mağduriyetin sivillerin ve savaşçı olmayan kişilerin tasarruflarını hedef alınması ve öldürülmesini haklı ya da meşru gösteremeyeceğinin"⁶ altını çiziyor.

1999 tarihinde Birleşmiş Milletler nezdinde hazırlanan Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme'de de; Terörün amacı, bir topluluğun gözünü korkutmak veya bir hükümeti veya uluslararası örgütü bir şey yapmaya veya yapmamaya zorlamak olarak tarif edilmiştir.

⁴ BOULDEN, Jane (Editor), Terrorism and the UN, Before and After September 11, Indiana University Press, 2004

⁵ İhsan BAL (Derleyen), Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler, (USAK Yayınevi Ankara 2006) s.8

⁶ BM'nin Terör Tanımı Arayışı, http://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2005/07/050726_un_terrorism.shtml Erişim Tarihi : 26 Eylül 2017

Uluslararası düzeyde, en geniş kapsamlı terörizm tanımını İslam Konferansı Örgütü Terörle Mücadele Sözleşmesi'nde benimsemiştir. Benimsenen tanım şöyledir; "Terörizm saik ve kastına bakılmaksızın halkı terörize etmek veya ona zarar verme tehdidinde bulunmak veya halkın(kişilerin) yaşamları, onurları, özgürlükleri, güvenlikleri veya haklarını tehlikeye atmak veya çevriye, bir kamu hizmetini veya kamu veya özel mülkü zarara maruz bırakma veya onları işgal etme veya onlara el koyma veya bir ulusal kaynağı veya uluslararası hizmetleri tehlikeye atma, ya da bağımsız devletlerin istikrar, ülke bütünlüğü, siyasal birliği veya egemenliklerini tehdit etme amacıyla bir bireysel veya toplu suç planını gerçekleştirmek için işlenen her türlü şiddet eylemi ile bu tür eylem tehdidinde bulunmadır."⁷

Özellikle 1. ve 2. Dünya Savaşlarından sonra oluşan yenedünya düzeni, adeta terörizme çanak tutan bir hal almıştır ve son yüzyılda terör faaliyetleri hızla artmıştır. Atlantik'ten Pasifik'e Bütün dünya milletleri terörizmden etkilenir hale gelmiştir. Globalleşen dünyada Paris'te patlayan bir bombanın etkileri New York'ta, Tokyo'da hissedilirken; Bağdat'ta patlayan bir bomba artık olağan görülmüştür. Bu olağanlaşmanın belki sebebi belki de neticesi olarak küresel boyuttaki terör örgütlerinin merkezi, bir zamanlar medeniyet başkenti olan Bağdat, Halep, Kabil, Şam ve tüm Ortadoğu olmuştur.

Global boyutta terörist faaliyetler yürüten terör örgütleri bazen bölgesel bir güç olabilmek amacıyla bazen de hasım ülkelerin birbirlerine karşı kullandığı bir güç olarak çeşitli kaynaklardan beslenerek büyümektedirler. Bu büyüme öyle bir hale ulaştı ki, müstakil bir Devlet gibi davranan (DAEŞ) terör örgütlerine ve hatta onlarca yıl bir devlete sızarak o devleti ele geçirmeyi amaçlayan (FETÖ) terör örgütlerine dahi şahitlik etmekteyiz.

Terör örgütlerinin eleman temini amacıyla, hedefledikleri kitlenin psikososyal durumlarını istismar ettiği aşikârdır. Fakat hiçbir terör örgütünün temel amacı ilan ettiği görünürdeki marjinal amacıyla dahi örtüşmemektedir. Öyle ki, bölgesel güç haline gelen terör örgütleri tam manada bir suç ve çıkar örgütü olarak faaliyetlerini yürütmektedirler. Çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde ayrıntılı ele alacağımız üzere Silah kaçakçılığından, uyuşturucu ticaretine, insan ticaretinden, fidye almaya kadar illegal tüm faaliyetlerin ilk çıkış noktasını terör örgütleri oluşturmaktadır. Söz konusu illegal faaliyetler neticesi elde edilen 'Kara Para' nın 'Aklanması' ise terör örgütleri ve diğer suç örgütlerinin en önemli faaliyetlerindedir.

Özellikle terörizm, marjinal grupların eline silah alıp bir 'Yıldırıclık' faaliyeti yapmasını aşmış, doğu ile batının bir medeniyet çatışması içine girmesine bile sebebiyet verir hale gelmiştir. Öyle ki batıda oluşan İslamafobinin en önemli sebebi Ortadoğu da hızla büyüyen terör örgütleri olmuştur.

⁷ İbrahim KAYA, Terörle Mücadele ve Uluslararası Hukuk, (Usak Yayınevi, Ankara, 2005) S.10

Tüm insanlığın ihtiyacı olan hoşgörü ortamı terör örgütleri tarafından baltalanmakta ve tam bir medeniyet çatışması amaçlanmaktadır. Bu sebeple terör örgütlerinin hayat damarları haline gelen finansman yolları ve illegal faaliyetleri neticesinden oluşan gelirlerin aklanmasının önlenmesi tüm insanlık için hayati bir önem kazanmıştır. Öyle ki The Economist Dergisi “Kara-paraya karşı önlem alınmazsa 2020 yılında ABD Başkanı’nı mafya seçtirecektir.” iddiasında dahi bulunmuştur.

Organize suç örgütlerinin istikrarlı bir politik ve ekonomik yapılanmanın olmadığı özellikle Güney Amerika, Ortadoğu ve Uzakdoğu ülkelerinde çok büyük rakamlarla ifade edilen kara paranın arz ettiği tehlikeyi işaret etmek için Jean Ziegler’in “İsviçre Daha Beyaz Yıkar” adlı kitabında; ABD bankalarının net aktifleri 4.2 trilyon civarındadır ve her yıl resmi ve kayıtlı sektöre giren paranın %10’nu kara paradır. Bu para yaklaşık olarak ABD’nin savunma bütçesine eşittir. Yine bu rakam bütün Batı Avrupa ülkelerinin bir yıllık petrol alımlarını karşılayacak bir boyuttadır”⁸ demektedir.

Konunun bu kadar hassas ve önemli olması ve adeta bir domino etkisinin bulunması dikkate değerdir.

Gerek ulusal gerekse uluslararası camiada suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik çalışmalar, düzenlemeler yapılmaktadır. Çalışmamızın amacı, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik ulusal ve uluslararası kurumların görev ve sorumlulukları ile gerek ulusal ve uluslararası alanda yapılan çalışmaları ve düzenlemeleri toplulaştırılmış bir hale getirerek genel bir kavramsal çerçeve içerisinde okuyucuya sunmaktır.

⁸ Tr.Wikipedia.org Para (10.10.2016) Aklama sayfası

BİRİNCİ KİTAP

**KARA PARA AKLAMA
SUÇU ve BU SUÇLA
MÜCADELE**

1- KARA PARA ve KARA PARA AKLAMA; GENEL BİLGİ ve KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1- Kara Para, Kara Para Aklama ve Öncül Suç Kavramları

Kara para, esas itibariyle illegal yollardan elde edilen paradır. Kara paranın geçişine bakıldığında uyuşturucu ticaretinden elde edilen kazançlarla birlikte anılmakta iken günümüzde yasadışı yollardan elde edilen tüm kazançlara kara para denilebilir.

Yasadışı yollardan elde edilen kazançların bir şekilde hukuki kimlik kazandırılarak yasal ekonomiye dahil edilmesi ve meşru bir kazanç olarak gösterilmesi ise kara para aklama olarak ifade edilebilir.

Kara para ve kara para aklama kavramlarından bahsedebilmek için;

a) Gelir getirici bir faaliyet olmalı,

Kara para ve kara para aklamadan bahsedebilmek için mutlaka bir gelir olmalıdır. Gelir getirmeyen herhangi bir faaliyet illegal olsa bile bu kavramlarla bağlantı kurulamaz.

b) Bu gelir getirici faaliyet yasaların izin vermediği gayrimeşru bir faaliyet olmalı,

Bu aşamada, öncül suçtan bahsedilmesi gerekmektedir. Öncül suç, suçtan elde edilen gelirin kaynağı olan suç demektir.⁹ Örneğin, uyuşturucu ticareti illegal bir faaliyettir. Bu faaliyetten elde edilen gelirin aklanması suçu oluşabilmesi için uyuşturucu faaliyetinden elde edilen bir gelir olmalıdır. İşte burada uyuşturucu faaliyeti öncül suçtur.

Türk Ceza Kanunu'nun 282. maddesi suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunu hüküm altına almaktadır. Madde metninde öncül suçlar, alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar olarak tanımlanarak geniş bir yelpazede tutulmuştur.

Örneğin, Türk Ceza Kanunu'nun 323. maddesinde savaş sırasında kamunun endişe ve heyecan duymasına neden olacak veya halkın maneviyatını sarsacak veya düşman karşısında ülkenin direncini azaltacak şekilde asılsız veya abartılmış veya özel maksada dayalı havadis veya haber yayan veya nakleden veya temel milli yararları zarar verebilecek herhangi bir faaliyette bulunan kimseye beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu durumda fail, savaş sırasında yalan haber yayma karşılığında bir gelir elde etmişse ve bu geliri "aklamışsa", yalan haber yayma cezasının yanında TCK madde 282'ye göre cezalandırılması gerekecektir. Çünkü işlediği öncül suç olan savaşta yalan haber yayma suçunun cezası altı ayın üzerindedir. Bu açıdan bakıldığında Türk Ceza Kanunu'nda öncül suç, klasik uyuşturucu ticareti, kaçakçılık vs. olmaktan öteye geçmiştir.

⁹ Hasan AYKIN, Aklama Suçu Öncül Suç İlişkisi, www.vergidosyasi.com Erişim Tarihi : 05 Ekim 2017

- c) Söz konusu faaliyetten elde edilen gelire daha sonra yasal, meşru bir görüntü kazandırma çabası

İllegal yollardan elde edilen kazançla meşru bir görüntü kazandırılması ise “Aklama” olarak ifade edilir.

Aklama kavramı için en geniş anlamda tanımı, yasadışı yollardan elde edilen kazançların kaynağının gizlenmesi ve niteliğinin değiştirilmesi suretiyle yasal görüntü kazandırılarak¹⁰ ekonomik sisteme dâhil edilmesidir.

Amerika Birleşik Devletleri’nde 2008-2013 yıllarında gösterime giren, birçok otorite tarafından zamanın en iyi drama dizisi olarak ifade edilen “Breaking Bad” dizisinde gösterilen bir sahne, kara paranın ve kara para aklamanın tipik bir örneği olarak gösterilebilir.

Dizde başrolde oynayan “%99 Kalitede” uyuşturucu madde üretebildiğini keşfeden kimya öğretmeni Walter White, bir süre sonra uyuşturucudan elde ettiği, hayal bile edemeyeceği tutardaki kazancı, eskiden ek iş olarak çalıştığı oto yıkamacıda aklamaya çalışacaktır. Bir süre sonra kazanç öyle bir hale gelir ki artık oto yıkamacıda “aklanamayacak” kadar kara para kiralanan bir konteynırda saklanmaya çalışılır.

1.2- Küresel Boyutta Aklanan Kara Para Miktarı

Dünyadaki kara para miktarının gerçek tutarını bilmek imkânsızdır. Zira kara para doğası gereği gizli bir işin neticesidir.¹¹Bir başka deyişle ulusal ve uluslararası bütün mücadeleci kurum/kuruluşlar hacmi bilinmeyen bir yapıyla mücadele etmektedirler. Dünya çapında kara para miktarının ölçülememesi sorunu aynı zamanda yapılan mücadelenin ne kadar verimli ve başarılı olduğunun ölçülememesi sorununu da ortaya çıkarmaktadır.

Ancak tabiri caizse kabalama hesaplar yaparak, ilgili bazı kurum/kuruluşların kara para miktarı hakkında tahminleri de bulunmaktadır.

1996 yılı için yapılan tahminler Avrupa Birliği kaynaklarına göre 1996 yılı için 1,3 trilyon dolar; OECD kaynaklarına göre 1,1 trilyon dolar; FATF’a göre 1 trilyon dolar olduğu tahmin edilmektedir.

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç ile Mücadele Ofisi (United Nations Office on Drug and Crime-UNODC)’nin Ekim 2011’deki raporunda yer alan bilgilere göre, tahminlerdeki farklılıklar olmasına rağmen dünyadaki toplam suç gelirinin 2009’da 2,1 trilyon dolar dolaylarında olduğu ve bunun da dünyadaki toplam üretimin yüz-

¹⁰ Masak, Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi, Temmuz 2006 www.masak.gov.tr Erişim Tarihi : 05 Ekim 2017)

¹¹ Rick McDonell , Money Laundering Methodologies And International And Regional Counter-Measures Konferans Bildirisi 7-8 May 1998 s.8 http://www.aic.gov.au/ Erişim Tarihi: 25 Eylül 2017)

de 3,6'sına yakın olduğu açıklanmıştır. Bu tutardan aklanan paranın da 1,6 trilyon dolar olduğu, bunun da dünyadaki toplam üretimin yüzde 2,7'sine denk geldiği belirtilerek, dünyada aklanan toplam tutarın dünyadaki toplam üretimin yüzde 2 ile yüzde 5'i arasında değiştiği ifade edilmektedir.¹² Dünya Bankası verilerinden yapılan derlemeye göre, cari fiyatlarla 2014 yılı GSYH gerçekleştirmeleri baz alındığında, dünyadaki toplam üretimin yaklaşık 74 Trilyon ABD doları olduğu açıklanmıştır. Bu hesaplama dayanarak Birleşmiş Milletlerce dünyada aklanan toplam tutarın 1,5 ila 3,7 Trilyon Dolar olduğu hesaplanabilir.

Aşağıdaki tabloda, İktisat Profesörü Dr. Friedrich Schneider tarafından hazırlanan, 1996 ila 2006 yılları arasında çeşitli organizasyonlar tarafından yapılan dünyadaki kara para tahminlerinin tutarları yer almaktadır.

Tablo 1: 1996-2006 Küresel Kara Para Tahminleri

Tahmini Yapan	Yıllar	Hacim (ABD Doları)
Organize Suçların Dünya Çapındaki Kara Para Tutar Aralığı:500 milyar \$ -2.1 trilyon \$		
National Criminal Intelligence Service(NCIS; Washington D.C. USA)	1998-2001-2003	1,3 trilyon-1,9 trilyon-2,1 trilyon
UN-Estimates (New York; USA)	1994-1998	700 milyar \$-1 trilyon
Friedrich Schneider (University of Linz)	2001	800 milyar \$
	2002	960 milyar \$
	2003	1,200 milyar \$
	2004	1,400 milyar \$
	2005	1,500 milyar \$
	2006	1,700 milyar \$
Uyuşturucu Ticaretinden Elde Edilen Dünya Çapındaki Kara Para Tutar Aralığı 400 milyar \$ - 2,85 trilyon \$		
The Economist (London)	1997	400 milyar \$
	2001	600 milyar \$

¹² Doç. Dr. Mustafa MİYNAT, Araş. Gör. Selim DURAMAZ-Kara para Aklama Aracı Olarak Yeni Bir Mali Suç: Siber-Aklama-Yönetim ve Ekonomi Dergisi Yıl:2013 Cilt:10 Sayı:1

Tahmini Yapan	Yıllar	Hacim (ABD Doları)
Friedrich Schneider (University of Linz)	2001	700 milyar \$
	2002	750 milyar \$
	2003	810 milyar \$
	2004	850 milyar \$
	2005	870 milyar \$
Sam Kerry	1997	420 milyar \$-1 trilyon \$
Michael Schuster	1994	500-800 milyar \$
John Walker	1998	2,85 trilyon \$
IMF (USA)	1996	500 milyar \$

Kaynak: Friedrich Schneider Money Laundering: Some Preliminary Empirical Findings, s.24

Türkiye'nin 2016 yılı Gayrisafi Yurtiçi Hasılası 858 milyar ABD dolarıdır. Birleşmiş Milletler tarafından yapılan tahminlere göre dünya çapında aklanmış kara para miktarı 1,5 ila 3,7 Trilyon Dolar olduğu düşünüldüğünde, küresel boyuttaki kara para Türkiye ekonomisinin yaklaşık dört katına ulaşabilmektedir. Ayrıca bu rakamlar, tüm dünya ekonomisini oluşturan ülkelerin ilk 10 ülke hariç olmak üzere tüm ülkelerin ekonomik büyüklüklerinden de fazladır.

1.3- Kara Para Aklama Aşamaları

Kara para aklama süreci esas itibarıyla aşağıdaki gibidir.

Öncül Suç

Suçtan Elde Edilen Kara para (Aklama Faaliyeti Bu Aşamadan Sonra Başlar)

Yerleştirme Aşaması

Ayrıştırma Aşaması

Bütünleştirme Aşaması

Kara para aklama aşamaları, aklamanın modern babası ünlü gangster Al Capone'nun kara parayı aklamak için kullandığı çamaşırhanelerinden esinlenerek üç aşamada göstermek mümkündür. Birleşmiş Milletler ve FATF uzmanlarına göre de Kara para aklama aşamaları esas itibarıyla üç aşamada gerçekleştirilmektedir.

1. Aşama: Yerleştirme-Placement aşaması (çamaşırın makineye atılması)
2. Aşama: Ayrıştırma-Layering aşaması (çamaşırın makinede yıkanması)
3. Aşama: Bütünleştirme-Integration aşaması (son aşamada çamaşırın temiz olarak makineden çıkarılması)

1.3.1- Yerleştirme (Placement) Aşaması

Kara para aklayıcıların illegal yollardan elde ettiği kara para işin doğası gereği nakit halde bulunmaktadır. Zira yapılan iş zaten kayıt dışı bir iştir. Elde edilen nakit haldeki kara paranın bir şekilde bu formdan kurtulması gerekmektedir.

Suçtan elde edilen kirliliği ile öncül suçun bağının kesilmediği ve nakit olarak bulunduğu aşamadır. Kara para hala nakit olarak bulunduğu için aklayıcılar açısından aklamanın en zor aşaması olduğu söylenebilir.

Yerleştirme aşamasının amacı, kara parayı fiziksel olarak nakit halinden kurtarmaktır. Illegal yollardan elde edilen kara paranın elde edildiği ülke içinde yasal zemine dönüştürülmesi ya da çeşitli yollarla elde edildiği ülkeden çıkarılması gerekmektedir.

Filmlere konu olan, bir oda dolusu nakit para ile aklayıcıların baş başa kaldığı sahne işte bu aşamada cereyan etmektedir.

Nakit formda elde edilmeyen ağır mali ve ekonomik suçlarda ise yerleştirme aşamasından geçirilmek zorunda kalmadan direkt olarak ekonomik dolaşım içinde aklanmaktadır.¹³Örneğin, büyük ölçüde suç örgütleri tarafından ihtilal yoluyla kaçırılan Avrupa Birliği sübvansiyonları direkt olarak, çekler ya da banka virmanları ile hayali şirketlere ödenmektedir.

1.3.2- Ayrıştırma (Layering) Aşaması

Aklamanın ikinci aşaması olan ayrıştırma aşamasında, nakit halinden kurtulan kara paranın kaynağı olan öncül suçtan olabildiğince uzaklaştırmak amaçlanmaktadır. Aklayıcılar bu aşamada mümkün olduğunca suyu bulundurmamak suretiyle kara paranın izinin sürülmesini zorlaştırmayı amaçlamaktadırlar. Bu aşamada kara para hala yasal zeminde değildir.

Nakit halinden kurtulan kara para, çoğu zaman küçük küçük miktarlara bölünerek bankacılık sistemine sokulmakta oradan da ülke ülke gezerek bir dünya

¹³ Ergin ERGÜL, Kara para Endüstrisi ve Aklama Suçu (İstanbul, Yargı Yayınevi, 2001) S.9

turu yapabilmektedir. İşlemler olağanüstü bir hızla ve karmaşık bir düzen içerisinde yapıldığından küresel boyutta kara paranın takibi müthiş derecede zorlaşmaktadır. Aklama ile mücadele eden küresel unsurların ayrıştırma aşamasında kara para aklama faaliyetini tespit etmeleri yerleştirme aşamasına göre çok daha imkânsız hale gelmektedir.

Bu aşamanın esas amacı başta da aktardığımız gibi kara paranın izinin sürülmesinin zorlaştırma olduğundan bu aşamaya ayrıştırma adının yanında “Suyu Bulan-dırma” tabiri de konuyu özetleyebilmektedir.

1.3.3- Bütünleştirme (İntegration) Aşaması

Son aşama bütünleştirme aşamasıdır. Artık yasal ekonomik zemine getirilmiş bir varlık söz konusudur. Ayrıştırma aşaması sonrasında kaynağı olan suçtan uzaklaştırılmış ve bağı kesilmiş kara para, bütünleştirme aşamasında aklayıcıların dilediği ülkede dilediği yatırıma dönüşmektedir.

Bu aşamadan sonra artık aklayıcılara -Bu parayı nereden buldun? -Bu yatırımı hangi parayla yaptın? Gibi soruların gerçek cevabını bulmanın tek yolu bütün bu aşamaları geri sarıp paranın ilk kaynağı olan öncül suça gitmek olur ki bu hayli zor bir iştir. İşin zorluğu süreci takip etmektir tabi ki ama bir taraftan da böylesine küresel bir rekabet içerisindeki ülkelerin kendi ülkesinde yatırım yapmış bir yatırımcıya bu soruları yöneltmek istememesi de ayrıca uluslararası bir sorundur.

1.4- Kara Para Aklama Yöntemleri

Akademik camia, uluslararası örgüt, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan çalışmalarda belli başlı aklama yöntemleri sıralanmıştır. Öncelikle ifade etmek gerekir ki sayılan bu aklama yöntemleri tespiti bir şekilde yapılmış ve çok sık kullanılan yöntemlerdir. Tespit edilen bu yöntemler haricinde birçok yöntem olduğunu kabul etmek gerekir. Müthiş bir hızla değişen ve gelişen şartlara göre kara para aklayıcıların insanı hayrete düşürecek derecede aklama yöntemlerinin olduğunu tahmin etmek zor değildir. Bir başka deyişle insanın hayal gücü ne kadar sınırlanabilirse kara para aklama yöntemlerinin de sınırı odur.

Kara para aklamada dikkat çeken en önemli konu ise küresel sistemdeki ülkelerin kapitalist zaaflarından, aklayıcılar sonuna kadar faydalanmaktadırlar. Küresel boyuttaki ticari savaş artık, ülkelerin birbiriyle girdikleri rekabet, kur savaşları, döviz kısıntıları, rezerv para, ticari ambargolar vs. ülkelerin kara para konusundaki zaafı denilebilir.

Hiç şüphesiz klasikleşmiş en çok kullanılan kara para aklama yöntemleri de bulunmaktadır. Mali Suçları Araştırma Kurulu tarafından hazırlanan¹⁴ “Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi”nde en çok rastlanan yöntemler şöyle sıralanmıştır:

¹⁴ Şüpheli İşlem Rehberi, Temmuz/2006, www.masak.gov.tr Erişim Tarihi: 01.10.2017

- ➡ Şirinler (smurfing) yöntemi
- ➡ Parçalama (structuring) yöntemi
- ➡ Vergi cennetleri (off-shore)
- ➡ Tabela bankaları (shell banks)
- ➡ Paravan ya da hayali şirketler,
- ➡ Nakit para kullanılan işyerleri (göstermelik şirketler)
- ➡ Oto-finans borç yöntemi (Loan-back)
- ➡ Döviz büroları
- ➡ Resmi olmayan havale sistemleri (Hawala-Hundi, Uzak Asya Chit Sistemi, vb)
- ➡ Sahte fatura (hayali ihracat)
- ➡ Fonların fiziken ülke dışına kaçırılması

1.4.1- Şirinler Yöntemi

Bazı ülkelerin bankacılık sisteminde nakit işlem bildirim sınırı bulunmaktadır. Belirlenen limitin üzerindeki işlemler nakit işlem bildirimini ile ilgili birimlere iletilebilmektedir. Aklayıcılar bu bildirim eşiğinin altında kalmak amacıyla küçük küçük miktarlarda ve çok sayıda kişi kullanılarak açılan banka hesaplarında para aklamışlardır. Yöntem çok basittir ve mücadeleci kurum açısından kullanılan kişi sayısı sebebiyle mücadele sathını yaymaktadır. Zira aklama yaptırılan kişileri ve aralarındaki ilişkiyi tespit etmek zaman alır.

Örneğin, ilgili ülkede nakit işlem bildirim eşiği 10.000 birim olsun. 50 kişi farklı bankalara hesap açtırarak 9.000,00 birim para yatırmak suretiyle günde 450.000,00 birim parayı yasal zemine çekebilemektedirler. İlgili ülkenin kara para aklamayla mücadele eden birimlerinin, hem bildirim eşiği altında kalan tutarı hem de aynı amaç için birleşen 50 farklı kişiyi tespit etmesi en azından zaman alacaktır.

1.4.2- Parçalama (Structuring) Yöntemi

Bu yöntem şirinler yöntemine benzetilebilir. Şirinler yönteminde olduğu gibi aklanmaya çalışılan tutar dikkat çekmemek ve bildirim sınırlarının altında kalmak amacıyla bir şekilde parçalanmaya çalışılmaktadır. Şirinler yönteminden farkı ise birden fazla kişiye yerine birden fazla işlem ile tutarın parçalanması amaçlanmaktadır.

1.4.3- Vergi Cennetleri(Off-Shore Merkezler)

Üzerinde uzlaşılacak kesin ve net bir tanımı olmayan vergi cennetleri 1998 yılında OECD tarafından hazırlanan “Zararlı Vergi Rekabeti: Yükselen Bir Sorun” adlı raporunda dört temel faktör göz önüne alınarak belirlenmektedir,

- Çok düşük vergi oranlarının olması ya da hiç verginin olmaması
- Etkin bilgi alış verişi eksikliği (kişisel ve finansal bilgilerin korunması)

- Şeffaflığın olmaması
- Vergi mükellefleri için önemli ya da gerçek bir faaliyetin gerekli olmaması¹⁵

Bu ülkelerin dikkat çeken bir özelliği ise küçük olan nüfuslarına karşılık ciddi miktarda uluslararası şirket ve finans kuruluşunun olmasıdır.

Finansal Gizlilik Endeksi (FSI) 2015 verilerine göre tüm dünyada yaklaşık 21 ila 32 trilyon dolar¹⁶ arasındaki finansal varlık oldukça düşük vergi ödenen ya da hiç vergi ödenmeyen vergi cenneti ülkelerde tutuluyor.

Bütün bu özellikler vergi cennetlerini adeta bir kara para aklama cennetine dönüştürmüştür.

1.4.4- Tabela Bankaları (Shell Banks) ve Şirketleri

Herhangi bir fiziki varlık göstermeden tamamen sanal ortamlarda faaliyet yürüten bankalara tabela bankaları (Shell Banks) denilmektedir. Bu bankalar, faaliyet gösterdiklerin ülkelerin bankacılık sisteminin hukuki zaaflarından faydalanarak denetimsiz bir ortamda faaliyet yürütürler. Bu da kara para aklamak için uygun bir ortam oluşturur.

Ülkemizde bankacılık kanununda değişiklik yapılmak suretiyle artık Tabela bankası kurulması mümkün değildir.

Mali Eylem Görev Grubu (Financial Action Task Force- FATF) tarafından belirlenen kara paranın aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele ilkelerine uyum kapsamında, Türkiye’de herhangi bir hizmet birimi bulunmayan ya da tam gün çalışan personel istihdam etmeyen bir banka (Tabela Bankası-Shell Bank) kurulmasına bankacılık kanununda değişiklik yapılarak engel olunmuştur. Ayrıca, bankacılık kanununda belirtilen nitelikleri haiz olmayan ya da bankacılık işlemleri ile kayıtları açısından resmi bir otoritenin denetim ve iznine tabi olmayan yurt dışında kurulu bir bankanın şubesi veya temsilciliği açılmayacak.¹⁷

Tabela şirketleri ise herhangi bir üretim ve ticareti faaliyeti bulunmayan tamamen kâğıt üzerinde var olan şirketlerdir.

Tabela şirketleri, aklayıcılara iki şekilde fayda sağlamaktadır. Birincisi, birçok tabela şirketi vasıtasıyla çok fazla sayıda transfer işlemi yaparak tabiri caizse suyu bulundurarak denetimi zorlaştırmaktır. Diğeri ise, esasen bir üretim ve ticaret yapmayan bu şirketler üretim ve ticaret yapmış gibi gösterilerek yüksek kâr elde

¹⁵ Doç. Dr. Serdar Öztürk, Özlem Ülger; Vergi Cennetlerinin Küresel Finansal Kriz Üzerine Ekonomik Etkileri: Vergi Kaçırma, Vergiden Kaçınma Ve Kara Para Aklamadaki Rolü, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Ocak/2016 Cilt-Sayı 9(1) s.237-254

¹⁶ Vergi Cennetlerinde 32 Trilyon Dolarlık Varlık Bulunuyor, <https://www.cnnturk.com/ekonomi/vergi-cennetlerinde-32-trilyon-dolarlik-finansal-varlik-bulunuyor?page=1> Erişim Tarihi : 10 Ekim 2017)

¹⁷ Artık Tabela Banka Kurulamayacak, <http://www.haberturk.com/ekonomi/makro-ekonomi/haber/141060-artik-tabela-banka-kurulamayacak> Erişim Tarihi : 10 Ekim 2017

etmeleri sağlanır. Bu yolla herhangi bir kâr elde edilmemiş olmasına rağmen yasal zemine sokulma istenen kara para kâr gösterilerek aklanır.

i. Göstermelik Şirketler (Nakit Para Kullanılan İşyerleri)

Göstermedik şirketler, özellikle sektörel nedenlerle nakit para kullanımının yaygın olduğu buna karşılık –nispeten- kârlılığın yüksek ve işlem miktarının fazla olduğu firmalardır. Durum böyle olunca, muhasebe işlemlerinin denetimi yapmak zorlaşır. Aklayıcılar bu tür şirketler kurarak hem gerçekte işlemleri yapmakta hem de bu işlemlerin yanında aklamak istedikleri tutarı harmanlayarak kara para aklayabilmektedirler.

ii. Oto Finans Borç Yöntemi (Loan-Back)

Özellikle gizlilik konusunda garanti ve bilgi değişimi anlaşmaları yapılmamış ülkelerdeki banka hesaplarında bulunan kara para sahibi için bir teminat oluşturabilir. Aklayıcılar, güvenli bölgede hesabı sorulmamış bu parayı bir başka ülkeye yasal nedenlerle transfer edemezler. Çünkü transfer paranın transfer edilmesi istenen ülkenin kara parayla mücadele anlaşmaları ve iç mevzuatı buna müsaade etmez. Bu engeli aşmak için, transfer yapılacak ülkenin bankasından kredi çekilir, bu kredinin teminatı ise off-shore hesaplarda bulunan kara paradır. Aklayıcılar tarafından kredi ödenmez ve off-shore hesaplarda bulunan kara paraya el konulur. Bu şekilde kara para aklanmış ve yasal zemine sokulmuş olur.

iii. Döviz Büroları

Birçok ülkede bulunan ve nakit ağırlıklı çalışan döviz büfeleri olarak bilinen kuruluşlarda para değiştirilir. Bunun ilk avantajı suç geliri ile eldeki paranın değiştirilmesi nedeniyle gelirin kaynağından bir ölçüde uzaklaşılmasıdır. İkinci olarak küçük banknotların büyüklerine çevrilmesi imkânı vardır. Üçüncü olarak nakit karşılığında bazı parasal araçlar (seyahat çekleri, euro çek, kişisel çek. vs.) verebilmektedirler. Yine bir kısım ülkelerde döviz büfelerinin fon transfer edebilme imkânları vardır. Büfeler, bankalar kadar ciddi denetime tâbi değildirler ve bu durum önemli avantaj oluşturmaktadır.¹⁸ Aynı şekilde büfelere sahip olmak bankalara göre çok daha kolaydır.

1.4.5- Resmi Olmayan Havale Sistemleri - IMTS (Informal Money Transfer Systems)

Bankacılık sistemi kurulmadan önce de var olan IMTS günümüzde kullanılmaya devam etmektedir. Tamamen güvene dayanan bir para transfer sistemidir. Birçok ülkeye yayılmış muhabirlik görevi yapan operatörler sistemin temelini oluşturur.

Ülkelerde bulunan operatörlere günümüz bankalarının para transfer işlemlerini yapmaktadırlar ancak mevduat açma kredi kullandırma gibi fonksiyonları bulunmamaktadır.

¹⁸ Ergin ERGÜL, Kara para Endüstrisi ve Aklama Suçu (İstanbul, Yargı Yayınevi, 2001) S.43

Akademisyenler, Resmi olmayan havale sistemlerini yeraltında yapılan işlemler olarak tanımlamaktadırlar fakat bu terim IMTS için yanlıştır. Çünkü birçok IMTS açık şekilde çalışır. Asya şehirlerinin sokak pazarları veya meşru ticaret merkezleri, seyahat acenteleri, ithalat/ihracat veya nakliye şirketleri bu IMTS'yi kullanmaktadır.¹⁹ Sistemin kayıt dışı olması ve geleneksel yöntemlerle yapılıyor olması tabii ki kara para aklayıcıların da dikkati çekmiştir.

1.4.6- Sahte veya Yanıltıcı Fatura (Hayali İthalat, İhracat)

Kara para aklamada, ülkemizde 80'li yıllardan günümüze kadar hayli kullanılan bir başka yöntem de sahte ve yanıltıcı fatura ve hayali ihracat-ithalattır. İhracatçı tarafından mallar değerinin çok üstünde gösterilerek ithalatçının ödeyeceği tutar artırılır. Bu şekilde ithalatçı tarafından ihracatçıya ödenen kara para ihracat geliri gösterilerek aklanır.

Ülkelerin birbirleriyle ticaret savaşı verdiği günümüz dünyasının şartlarını aklayıcılar kendi lehlerine çevirmişlerdir. Çünkü hiçbir ülke görünürde ihracat yapan bir firmayı engellemeyi istemez, bilakis destekler.

Ülkemizde ihracatın çok büyük bir çoğunluğunun yeşil hat denilen bir sistemle ihraç edilmektedir.²⁰ Herhangi bir denetime tabii tutulmadan ihraç edilen malların kıymet ya da miktar araştırması yapılmadığından aklayıcılar açısından cazip bir sistem haline gelmektedir.

İhracat ayağında gümrük idaresi tarafından herhangi bir olumsuz durumun tespit edilebilmesi durumunda -ki bu kırmızı hatta olabilir-²¹ bu kez aklayıcılar hemen başka bir firma kurarak kara para aklamaya kaldıkları yerden devam etmektedirler.

1.4.7- Fonların Fiziken Ülke Dışına Kaçırılması

Bu yöntemde suçtan elde edilen kara para; kazanıldığı ülkeden, denetimin ve hukuki boşluğun olduğu bir başka müsait ülkeye fiziken transfer edilir. Bu fon transfer edildiği, özellikle seçilmiş müsait ülkeden aklanmış olarak çıkarılır.

1.5- Suç Geliri ve Aklama Suçunun Çıkışı ve Türkiye'de Gelişimi

Kara para sanıldığı aksine günümüz icatlarından bir konu değildir. Asurlulardan kalan ticari yazışmaları çözen bilim adamları, Anadolu'ya ihraç edilecek malların devlete ödenecek vergilerinden kurtulmak isteyen Asurlu iş adamlarının sahte beyan yoluna başvurmak suretiyle devleti yanıltarak kara para elde ettiklerini²² ortaya çıkarmışlardır.

¹⁹ Leonides BUENCAMINO and Sergei GORBUNOV; Informal Money Transfer Systems: Opportunities and Challenges for Development Finance, (United Nations, November 2002), s.2

²⁰ Yeşil hat, eşyanın belge kontrolüne veya fiziki muayeneye tabii tutulmadığı hattır.

²¹ Kırmızı hat, eşyanın fiziki muayenesi ile birlikte belge kontrolünün de yapıldığı hattır.

²² Ergin ERGÜL, Karapara Endüstrisi ve Aklama Suçu (İstanbul, Yargı Yayınevi, 2001) S.2

Kara paranın bilinen en güzel örneği ise 1920 Amerika'sının ünlü gangsteri Al Capone'nun yasa dışı yaptığı işlerden el ettiği gelirleri sahibi olduğu çamaşırhanelerden gelir göstermek suretiyle aklamasıdır. "Aklama" deyiminin günümüzde de hala kullanılıyor olmasının bu çamaşırhanelerde pis paranın yıkanmasıyla da bağlantılı olduğunu söyleyebiliriz.

Türkiye'de ise kara paranın sistematik olarak aklanması 20. Yüzyılda 1960'lı yılların ortalarında ortaya çıkmıştır. 30 Ekim 1961 tarihinde, Türkiye ile Almanya arasında imzalanan "İşgücü Alımı Anlaşması" sonrasında Türkiye'den Almanya'ya gönderilen gurbetçi vatandaşlarımız yoluyla başta uyuşturucu maddeden elde edilen kara paranın yüksek işçi geliri gösterilerek bu paralar yasallaştırılması sağlanmıştır. Yapılan tahminlere göre de bu rakam yaklaşık 500 milyon Alman Markı²³ olarak telaffuz edilmektedir.

İlerleyen yıllarda kara para aklama Türkiye'de çok daha karmaşık hale gelmiş ve çeşitli yöntemlerle yapılmaya devam etmiştir.

Bilindiği üzere gelişmekte olan ülkelerin üretim kapasiteleri yeterli değildir ve bu kapasiteyi artırabilmeleri için üretim araçlarına ihtiyaç duymaktadırlar. Fakat bu araçları üretebilecek yeterli endüstrisi derinliği de oluşmadığından üretim araçlarını ithal etmeye mecburdurlar. Bu ithalatın en önemli unsuru ise şüphesiz yeterli dövizin ülke rezervlerinde bulunmasıdır.

1980'li yıllarda, üretim ve ihracat kısıntısı nedeniyle dövize ihtiyacı olan ve zamanın "Gelişmekte Olan Ülkeler" kategorisinde bulunan Türkiye, ihracatı artırmak için çeşitli tedbirler almaya çalışmıştır. 1984 yılına gelindiğinde Türk Vergi Sistemi'ne giren Katma Değer Vergisi'yle ortaya çıkan vergi iadesi ve hayali ihracat, kara para aklama için müthiş bir yöntem haline gelmiştir. Tabiri caiz ise çifte vurgun hayali ihracat ile yapılmıştır. İhraç edilen mal ve hizmetleri değerinden yüksek göstermek suretiyle hem Katma Değer Vergisi iadesi alınmış hem de ihraç olunan malların değerini aşan kısmında kara para ülkeye girmiştir. Bu yöntem günümüzde de hala devam etmektedir.

Türkiye'de aklama suçu hukukumuzda ancak 1996 yılında çıkarılan 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun ile girmiştir. Maliye Bakanlığı bünyesinde, Türkiye'nin mali istihbarat birimi olan Mali Suçları Araştırma Kurulu da yine 4208 sayılı Yasa ile kurulmuştur. Yaklaşık 10 yıl kara paranın önlenmesi mücadelesi 4208 sayılı yasa ile olmuştur. 2006 yılında zamanın ihtiyaçlarına daha iyi hitap edebilen 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun yürürlüğe girmiş ve "kara para" kavramı yerine "suçtan kaynaklanan malvarlığı" olarak ifade edilmiş ve kavramsal çerçeve Türk Ceza Kanunu'yla uyumlu hale getirilmiştir.

²³ Ayla YAZICI, "Yeni Kara para Aklama Yöntemleri Olarak Akıllı Kartlar Ve Internet", Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, cilt:8, sayı: 2, 2008, s.156.

2- MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU ve MALİ SUÇLARLA MÜCADELE KOORDİNASYON KURULU

2.1- Mali Suçları Araştırma Kurulu

2.1.1- MASAK Görev Yetki ve Sorumlulukları

Suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi konusunda daha öncede belirttiğimiz gibi ulusal ve uluslararası mücadele devam etmektedir. Ulusal mücadelenin en önemli ayağını ise hiç şüphesiz Mali Suçları Araştırma Kurulu oluşturmaktadır.

Günümüz dünyasında birçok ülkede faaliyet gösteren mali istihbarat birimlerinin (Financial Intelligence Unit - FIU) fonksiyonu da suç gelirlerinin aklanması ile mücadele etmektedir.

Ülkemizde bu mücadele esas itibariyle, Maliye Bakanlığı bünyesinde ana hizmet birimi statüsünde ve doğrudan Maliye Bakanı'na bağlı olarak görev yapan Mali Suçları Araştırma Kurulu(MASAK)Başkanlığınca yürütülmektedir.

Bu anlamda MASAK'ın temel fonksiyonu da suç gelirlerinin aklanması alanındaki gelişmeler ile aklama suçunun önlenmesi ve ortaya çıkarılmasına yönelik yöntemler konusunda araştırmalar ve sektörel çalışmalar yapmak, önlemler geliştirmek, veri toplamak, toplanan verileri analiz etmek ve değerlendirmek, araştırma ve incelemeler yapmak veya yaptırmak ve elde edilen bilgi ve sonuçları ilgili makamlara iletmektir.

MASAK, anılan fonksiyonları icra edebilmek için politika oluşturulmasına katkıda bulunmakta, uygulama stratejileri geliştirmekte, belirlenen politikalar çerçevesinde kanun, tüzük ve yönetmelik tasarımları hazırlamakta, uygulamaya ilişkin gerekli diğer düzenlemeleri yapmakta, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon sağlamakta, görüş ve bilgi alışverişinde bulunmaktadır.

Mali Suçları Araştırma Kurulu daha önce de belirttiğimiz üzere 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanunla kurulmuş ve 17 Şubat 1997 tarihinde faaliyetine başlamıştır. Hali hazırda yürürlükte bulunan 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunla kurulun görev ve yetkileri yeniden belirlenmiştir.²⁴

Başkanlığın görev ve yetkileri 5549 sayılı Yasanın 19. maddesinde belirtilmiştir. Maddeye göre MASAK'ın görev ve yetkileri şöyledir.

Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı doğrudan Maliye Bakanı'na bağlı olup görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi amacıyla politika hazırlamak ve uygulama stratejileri geliştirmek, bu amaçla kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak, ortak çalışmalar yapmak, görüş ve bilgi alışverişinde bulunmak.

²⁴ www.masak.gov.tr

- b)** Belirlenen politikalar çerçevesinde kanun, tüzük ve yönetmelik taslakları hazırlamak, bu Kanun ile buna ilişkin Bakanlar Kurulu kararlarının uygulanması konusunda düzenlemeler yapmak.
- c)** Suç gelirlerinin aklanması alanındaki gelişmeler ile aklama suçunun önlenmesi ve ortaya çıkarılmasına yönelik yöntemler konusunda araştırmalar yapmak.
- ç)** Suç gelirlerinin aklanmasını önlemek amacıyla sektörel çalışmalar yapmak, önlemler geliştirmek ve uygulamayı izlemek.
- d)** Kamuoyu duyarlılığını ve desteğini artırmaya yönelik çalışmalar yapmak.
- e)** Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında veri toplamak, şüpheli işlem bildirimlerini almak, analiz etmek ve değerlendirmek.
- f)** Değerlendirme sürecinde gerek duyulduğunda kolluk ve diğer birimlerden kendi görev alanlarında inceleme ve araştırma yapılması talebinde bulunmak.
- g)** Bu Kanun kapsamına giren işlemler ile ilgili olarak, araştırma ve inceleme yapmak veya yaptırmak.
- ğ)** Yapılan araştırma ve inceleme sonucunda aklama suçunun işlendiği hususunda olguların varlığının tespiti halinde, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre gerekli işlemler yapılmak üzere Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunmak.
- h)** Cumhuriyet savcıları tarafından intikal ettirilen konuları incelemek ve aklama suçunun tespitine ilişkin talepleri yerine getirmek.
- ı)** Aklama veya terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair ciddi şüphelerin mevcut olması durumunda konuyu ilgili Cumhuriyet savcılığına intikal ettirmek.
- i)** Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında yükümlülük denetimi yapılmasını sağlamak.
- j)** Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgeyi istemek.
- k)** Bilgi ve ihtisasına ihtiyaç duyulması halinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların Başkanlık bünyesinde geçici olarak görevlendirilmelerini talep etmek.
- l)** Görev alanına giren konularda uluslararası ilişkileri yürütmek, görüş ve bilgi alışverişinde bulunmak.
- m)** Yabancı ülkelerdeki muadil kurumlarla bilgi ve belge değişiminde bulunmak, bu amaçla uluslararası antlaşma niteliğinde olmayan mutabakat muhtırası imzalamak.

Başkanlıkça birinci fıkranın (f) bendine göre kendisinden talepte bulunulan birim, bu talebin gereğini ivedi olarak yerine getirmek zorundadır.

Başkanlık, aklama suçunun araştırılması ve incelenmesi görevlerini denetim elemanları vasıtasıyla yerine getirir. Görevlendirilecek denetim elemanları Başkanın talebi üzerine ilgili birim amirinin teklifi ve bağlı veya ilgili buldukları Bakanın onayı ile belirlenir.

Başkanlığın talebi üzerine görevlendirilecek denetim elemanları görevlendirme konusuna giren hususlarda bilgi ve belge istemeye, araştırma ve inceleme yapmaya, uygulamayı takip ve denetlemeye, bu maksatla her türlü evrakın tetkikine yetkilidir.

2.2- Malî Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanununun 20. maddesi ile Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin kanun tasarıları ile Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe girecek yönetmelik tasarılarını değerlendirmek ve uygulamayla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon sağlamak üzere Malî Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu oluşturulmuştur

Koordinasyon Kurulu; Maliye Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında, Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanı, Gelir İdaresi Başkanı, Vergi Denetim Kurulu Başkanı, İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı, Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü, Dışişleri Bakanlığı Ekonomik İşler Müdürü, Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanı, Sigorta Denetleme Kurulu Başkanı, Hazine Müsteşarlığı Malî Sektörle İlişkiler ve Kambiyo Genel Müdürü, Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürü, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürü, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkan Yardımcısı, Sermaye Piyasası Kurulu Başkan Yardımcısı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkan Yardımcısından oluşur. Maliye Bakanlığı Müsteşarının yokluğunda Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanı toplantıya başkanlık eder.

Görüş ve bilgilerine gerek duyulan kurum ve kuruluşların temsilcileri oy hakkı olmaksızın Koordinasyon Kurulu toplantısına çağrılabilir. Bu temsilciler çağrılma amaçlarına uygun şekilde gerekli hazırlığı yaparlar.

2.2.1- Görev ve Yetkiler

Koordinasyon Kurulu, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin kanun tasarıları ile Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe girecek yönetmelik tasarılarını değerlendirmek ve uygulamayla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon sağlamakla görevli ve yetkilidir.

Başkan, Koordinasyon Kurulu toplantılarını düzenlemek ve gerektiğinde Kurulu olağanüstü toplantıya çağırarak; çalışmaların verimli ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak; toplantılarda alınan karar ve önerileri ilgili makamlara bildirmekle görevli ve yetkilidir.

Koordinasyon Kurulunun üyeleri, alınan kararların kendi kurum ve kuruluşlarında etkin bir şekilde uygulanmasını takip etmek ve sonuçlarını Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı'na iletmekle görevli ve yetkilidir.

2.2.2- Toplanma ve Çalışma Esasları

Koordinasyon Kurulu, Nisan ve Eylül aylarında olmak üzere yılda iki kez olağan olarak toplanır. Koordinasyon Kurulu toplantılarına 4'üncü maddede sayılan üyeler veya bunların herhangi bir nedenle işlerinden geçici veya sürekli olarak ayrılmaları durumunda yerlerine usulüne uygun şekilde atanan vekilleri iştirak eder. Bu kişiler yerlerine başkalarını gönderemezler.

Koordinasyon Kurulunun olağan toplantı gündemi, tarihi ve yeri Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı'nın önerisi üzerine veya resen Başkan tarafından tayin edilerek toplantı tarihinden en az on beş gün önce üyelere bildirilir.

Başkan resen veya Koordinasyon Kurulu üyelerinden birinin yazılı başvurusu üzerine Koordinasyon Kurulunu olağanüstü toplantıya çağırabilir.

Koordinasyon Kurulu, oy hakkı bulunan üye sayısının yarısından bir fazlası ile toplanır. Kararlar, toplantıya katılan üyelerin çoğunluğu ile alınır. Üyeler çekimser oy kullanamazlar. Oyların eşitliği halinde başkanın oyu iki oy sayılır.

2.2.3- Sekreteryaz Hizmeti

Koordinasyon Kurulunun sekreteryaz hizmetleri Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığınca yürütülür.

3- KARA PARA AKLAMAYA KARŞI ULUSLARARASI MÜCADELENİN TEMEL UNSURLARI

Günümüz "nimet"lerinden görülen küreselleşme ve iletişim çağının mutlaka olumlu yanları olduğu kadar bir takım olumsuz yanları da bulunmaktadır. Kısaca; küreselleşme ile dünya, küçük bir köy haline getirilmiştir. Teknolojik imkânlarla iletişimin sınırı ve mesafe tanımadığı bir dünyada bir ülkenin kendini izole edip olumlu veya olumsuz tüm dış etkenlerden kaçınması imkânsız hale gelmiştir. Ticaret, ekonomi, politika, sosyal ve kültürel bağlantılar gibi olumlu birtakım olgular küreselleştiği kadar terörizm, suç örgütleri ve tabii ki kara para aklama da küreselleşmiştir.

Günümüzde bazı ülkelerde iç savaş, işgal, kargaşa vs. gibi sebeplerle çok ciddi otorite boşluğu vardır. Bu ülkelerin içinde bulunduğu durum suç örgütlerinin gelişip palazlanmasına ortam hazırlamaktadır. Örneğin 2011 yılından bu yana iç savaşın içinde olduğu Suriye'de organ tacirliği yapanlara dair çok ciddi haberler medyaya yansımıştır.²⁵ Bir başka örnek ise dünyadaki afyonlu uyuşturucuların yüzde 90'ının

²⁵ Suriyeli Mültecilerin Sırtından Para Kazanan Organ Taciri, <http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-39704728> Erişim Tarihi :17 Ekim 2017

üretildiği Afganistan'dır.²⁶1979 yılında Rus İşgali ile başlayan savaş süreci, aktörleri değişse de günümüzde de hala devam etmektedir. Yıllar boyunca süren savaş ve işgalin belki sebebi belki de nedeni olan iç savaşla beraber Afganistan uluslararası uyuşturucu ticaretinin tarlası haline gelmiştir. Afganistan'dan uyuşturucu ticaretiyle elde edilen kara para sizce Afganistan'da mı harcanacaktır? Tabii ki hayır. Aklayıcıların otorite boşluğundan yararlanarak suç işleyebildikleri ülkeler vasıtasıyla elde ettikleri kara para, daha önce bazıları anlattığımız yöntemlerle birçok ülkeye gezerek vasil olması istenen ülkede aklanıp yasal zemine getirilecektir. Bu aşamadan sonra aklanmış para, dünyanın istenilen yerinde harcanabilecektir. Mesela Afganistan veya Suriye'de kimilerince hiç bitmesi istenmeyen terörizme harcanabilir veya onları maşa olarak kullananların istediği bir yerde. Şahsi kanaatimdir ki, dünya şehrinin kenar mahallelerinden suçla elde edilen kara para, lüks mahallelerinde yatırıma, lükse, şatafata ve güce dönüşmektedir.

Organize suç örgütleri elde ettikleri ekonomik gücün de etkisiyle, siyasi, adli, idari ve ekonomik mekanizmaların işleyişinde zafiyete ve toplumsal yozlaşmalara yol açmakta; siyaset, yargı, bürokrasi ve hatta özel sektörde rüşvet ve yolsuzluğu artırmakta;²⁷ toplumun ve değerlerin temelini sarsmaktadır.

Aklamanın ortaya çıkardığı tehditler nedeniyle önce bazı ülkelerde aklamayla mücadeleye yönelik adımlar atıldığı görülmektedir. Doğrudan aklama ifadesi kullanılsa da, aklamanın unsurlarını içeren ilk çaba 1970'li yıllarda ABD'de ve 1980'li yılların ikinci yarısının başında İngiltere'de ortaya çıkmıştır.²⁸ Ulusal düzeydeki bu çabaların tek başına yeterli olmaması nedeniyle, daha sonra uluslararası düzeyde mücadele için adımlar atılmaya, stratejiler geliştirilmeye başlanmıştır.

Birçok nedenden ötürü kara para aklamayla mücadele, bir ülkenin tek başına yeterli olabileceği bir eylem değildir. Kara paranın kaynağı olan suçun uluslararası bir suç olması ihtimalinin yüksek olması bir yana, Kara para; aklanma yolculuğu boyunca birçok ülkede seyahat edebilmektedir. Bu anlamda kara paranın menşei olan öncül suçun işlendiği ülkeden çıkışı ile başlayan seyahat, birçok ülkeye gezerik adeta bir dünya turuna dönüşebilmektedir. Bu sebeple aklayıcıların uluslararası düzeyde yapmış oldukları illegal organizasyonlara karşı mücadele yine ulusların ve uluslar üstü örgütlerin yapacakları işbirliği ile mümkün olacaktır.

²⁶ Afganistan: Uyuşturucunun da Bağımlılığında Başkenti, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2013/04/130411_afganistan_uyusturucu Erişim Tarihi :17 Ekim 2017

²⁷ Hasan AYKIN, Aklama Ve Terörün Finansmanı İle Mücadelenin Küresel Boyutu, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayın No:406 s.24

²⁸ Hasan AYKIN, a.g.e. s.24

3.1- Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi

Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi Konferans genel kurulunun 19 Aralık 1988 tarihli 6.toplantısında kabul edilmiştir. Sözleşme Türkiye tarafından Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca kabulünden bir gün sonra, 20.12.1988 tarihinde imzalanmış 22.11.1995 tarih ve 4136 sayılı Kanun ile onaylanarak 25.11.1995 tarih ve 22474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Taraf devletlerin bir araya gelme amacına yönelik sözleşmenin hangi hususlar üzerinde anlaşıldığı yine sözleşmenin giriş kısmında şöyle açıklanmıştır;

Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, Bireylerin sağlık ve refahını ciddi bir biçimde tehdit eden ve toplumun ekonomik, kültürel ve siyasal temellerine zararlı etkileri olan uyuşturucu ve psikotrop maddelerin yasadışı üretimi ve talebi ile kaçakçılığının yaygın boyutlarından ve gösterdiği artıştan derin endişe duyarak,

Ölçülemeyecek boyutlara ulaşan bir tehlike oluşturan uyuşturucu ve psikotrop madde kaçakçılığının sürekli bir şekilde toplumdaki çeşitli gruplar içinde gittikçe yaygınlaşmakta olmasından ve özellikle çocukların dünyanın birçok bölgesinde bir uyuşturucu madde tüketici pazarı olarak sömürülmesi ve uyuşturucu ve psikotrop maddelerin yasadışı üretim, dağıtım ve ticaretinde kullanılmasından endişe duyarak,

Devletlerin yasal ekonomilerinin temellerini çökerten ve egemenlik, güvenlik ve istikrarını tehdit eden kaçakçılık ile diğer benzer örgütlü suçlar arasındaki bağların varlığını kabul ederek,

Kaçakçılığın, ortadan kaldırılması amacıyla, ivedi önlemler alınmasını ve birinci öncelik verilmesini gerektiren uluslararası bir suç olduğunu da kabul ederek,

Kaçakçılığın ülkeler ötesi suç örgütlerinin Devletin yapısına, yasal mali ve ticari faaliyetlere ve topluma her düzeyde nüfuz etmesine, bozmasına yoldan çıkarmasına imkân veren büyük mali kâr ve servet sağladığının bilincinde olarak,

Kaçakçıları bu suçlarından sağladıkları kazançlardan mahrum ederek, kaçakçılık yapmalarına neden olan temel saiki böylece ortadan kaldırmaya kararlı olarak,

Uyuşturucu ve psikotrop maddelerin kötüye kullanılması sorununun temelinde yatan nedenleri ve özellikle bu maddelere olan yasadışı talebi ve kaçakçılığından elde edilen büyük kazançları ortadan kaldırmayı arzu ederek,

Uyuşturucu ve psikotrop maddelerin imalinde kullanılan ve kolaylıkla temin edilebildikleri için bu tür maddelerin gizlice imalinde artışa yol açan kimyasal maddelerle eritkenler gibi belirli maddelerin denetimi için önlem alınması gerektiğini göz önünde tutarak,

Deniz yoluyla yapılan kaçakçılığın önlenmesi için uluslararası işbirliğini geliştirmeye kararlı olarak,

Kaçakçılığın ortadan kaldırılmasının tüm Devletlerin ortak sorumluluğunda bulunduğuna ilişkin ve bu amaçla uluslararası işbirliği çerçevesinde eşgüdümlü bir eylemin gerekli olduğuna inanarak,

Birleşmiş Milletler'in uyuşturucu ve psikotrop maddelerin denetimi konusundaki etkinliğini belirterek ve bu denetimle ilgili diğer uluslararası kuruluşların Birleşmiş Milletler çerçevesinde faaliyet göstermelerini dileyerek,

Uyuşturucu ve psikotrop maddeler konusunda yürürlükte bulunan antlaşmaların yönlendirici ilkelerini ve bu antlaşmaların tesis ettiği denetim sistemlerini teyit ederek,

Uyuşturucu madde kaçakçılığının boyutlarını, yaygınlığını ve vahim sonuçlarını göğüsleyebilmek amacıyla 1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi, 1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesini Değiştiren 1972 tarihli Protokol ile Değiştirilmiş 1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi ve 1971 tarihli Psikotrop Maddeler Sözleşmesiyle getirilmiş olan önlemlerin güçlendirilmesi ve yeni önlemler getirilmesi gerektiğini kabul ederek,

Kaçakçılığı oluşturan uluslararası suç nitelikli eylemlerin önlenmesi amacıyla, cezai konularda uluslararası işbirliğine olanak: sağlayan etkin hukuki olanakların güçlendirilmesi ve geliştirilmesinin de önemini kabul ederek.

Doğruca kaçakçılığa karşı ve sorunun özellikle uyuşturucu ve psikotrop maddeler konusunda mevcut uluslararası; antlaşmalarda değinilmeyen yönleri de dahil olmak üzere her yönünü bir bütün olarak değerlendiren kapsamlı, etkili ve uygulanabilir bir uluslararası sözleşme akdetmek arzusuyla,²⁹ sözleşme üzerinde anlaşıldığı belirtilmiştir.

Sözleşme, uyuşturucu ve psikotrop madde kaçakçılığının uluslararası boyutu bulunan değişik yönleri daha etkin bir biçimde mücadele etmelerini sağlayabilmek için taraflar arasındaki işbirliğini artırmayı amaçlamaktadır.

Sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde, Taraflar, kendi hukuk sistemlerinin temel hükümlerine uygun olarak, yasa yapmak ve idari önlemler dahil gereken önlemleri alacakları kararlaştırılmıştır.

Sözleşmenin 3. maddesinde sayılan fiillerin kasıtlı olarak işlenmesinin taraf devletler tarafından suç sayılması öngörülmüştür.

Maddeye göre suç olarak kabul edilmesi gereken eylemler şunlardır;

- a-** Herhangi bir uyuşturucu veya psikotrop maddenin üretimi, imalatı, çıkarılması, hazırlanması, arzı satışa çıkarılması, dağıtımı, satışı, hangi koşulda olursa olsun teslimi, simsarlığı, sevki, transit sevki, nakli, ithali veya ihracı
- b-** uyuşturucu madde üretmek amacıyla. Afyon haşhaşı, Koka ağacı veya Hint keneviri bitkisi yetiştirilmesi

²⁹ T.B.M.M. Tarafından Kabul Edilen 4136 Sayılı Kanun, <http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/> Erişim Tarihi: 18 Ekim 2017

- c- (i) bendinde sayılı olan herhangi bir amaç için herhangi bir uyuşturucu veya psikotrop maddenin bulundurulması veya satın alınması
- ç- Uyuşturucu veya psikotrop maddelerin kaçak ekimi, üretimi veya imalatı için kullanılacağını bilerek teçhizat, malzeme veya sözleşmenin ekinde bulunan I ve II numaralı tablolarda kayıtlı maddelerinin imalatı, nakli veya dağıtımı;
- d- Yukarıdaki (a), (b), (c) veya (ç) bentlerde yer alan suçların düzenlenmesi, yönetimi veya bunlar için mali kaynak sağlanması.

Sözleşmeden anlaşılması gereken, yukarıda dört bent halinde sayılan suçlar öncül suçlardır. Sözleşmenin 3. maddesinde öncül suçlar sayıldıktan sonra bu öncül suçlar kaynaklı malvarlığının aklanmasının da önlenmesi hüküm altına alınmıştır.

Sözleşmeye Göre, Öncül suçlar neticesinde oluşacak aklama suçu şunlardır;

- a- Bir mal varlığının yukarıda sayılan suç ve suçlardan birinden veya suç veya suçlardan birine iştiraktan kaynaklandığını bilerek, malvarlığının gayri meşru kaynağını gizlemek veya olduğundan değişik göstermek veya böyle bir suçun işlenmesine karışmış bir kişinin eylemlerinin yasal sonuçlarından kaçmasına yardımcı olmak amacıyla, bu malvarlığının bir başka malvarlığına dönüştürülmesi veya devredilmesi,
- b- Yukarıda (a) bendinde belirtilen suçlardan birinden veya bunlardan birine iştiraktan kaynaklandığını bilerek mal varlığının gerçek niteliğinin, kaynağının, bulunduğu yerin, yaralanma hakkının, hareketlerinin, üzerindeki hakların ve kime ait olduğunun gizlenmesi veya olduğundan değişik gösterilmesi,
- c- Anayasa ilkeleri ve hukuk: sisteminin temel kavramları saklı kalarak: Mülkiyetin edinilmesi sırasında. 1.fıkranın (a) bendinde belirtilen suçlardan birinden veya bunlardan birine iştiraktan kaynaklandığını bilerek, bir mal varlığının edinilmesi sahip olunması veya kullanılması,

Husuları taraf devletlerin kendi mevzuatları çerçevesinde suç olarak ihdas etmek için gerekli önlemleri alacakları konusunda anlaşmışlardır.

Sözleşmenin hiçbir bölümünde kara para aklama veya suçu ifadesi bulunmakla birlikte yukarıda belirttiğimiz hükümler taraf devletlerin açıkça kara para aklama suçuna yönelik düzenlemeler yapmalarını gerektirmektedir.

3.2- Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi

15 Kasım 2000 tarihli ve 55/25 sayılı Genel Kurul Kararı ile kabul edilen Birleşmiş Milletler Uluslararası Sınıraşan Organize Suçlarla Mücadele Sözleşmesi, uluslararası örgütlü suçlarla mücadelede en temel uluslararası araçtır.

12-15 Aralık 2000 tarihlerinde İtalya, Palermo'da düzenlenen ve bu amaçla toplanan Yüksek Düzeyli Siyasi Konferansta Üye Devletlere imzaya açılmış ve 29 Eylül 2003 tarihinde etkin olmuştur.

Sözleşmede ayrıca, Organize Suçun Alanları ve Tezahürleri: Kişiler, Özellikle Kadınlar ve Çocuklar 'da Kaçakçılığın Önlenmesi, Bastırılması ve Cezalandırılma-

sı; Göçmenlerin Kara, Deniz ve Hava Kaçaklığına Karşı Mücadele, Ateşli Silahların, Parçalarının ve Bileşenlerinin ve Mühimmatın Yasadışı Üretimi ve Ticareti Hakkında ek protokolleri bulunmaktadır. Ülkeler, Protokollerden herhangi birine taraf olabilmeleri için önce sözleşmeye taraf olmalıdırlar.

Sözleşme, ulusötesi örgütlü suçlarla mücadelede atılmış önemli bir adımdır ve Üye Devletler tarafından ortaya atılan sorunların ciddiyeti ve bu sorunlarla baş etmeye yönelik yakın işbirliği içindeki uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi ihtiyacını tanımlamaktadır. Bu sözleşmeyi onaylayan devletler, yerel suçları (örgütlü bir suç grubuna katılım, kara para aklama, yolsuzluk ve adaletin engellenmesi) dâhil olmak üzere ulusötesi örgütlü suçlara karşı bir dizi önlem almakla görevlidir. Sözleşme, iadenin, karşılıklı hukuki yardımın ve kolluk kuvvetlerinin işbirliği için yeni ve kapsamlı çerçevelerin kabul edilmesi ve ulusal otoritelerin gerekli kapasitesini oluşturmak veya yükseltmek için eğitim ve teknik yardımın teşvik edilmesini de kapsamaktadır.³⁰

Türkiye, sözleşmeyi 30.01.2003 tarih ve 4800 sayılı Kanun ile kabul etmiş ve 4 Şubat 2003 tarih ve 24014 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Sözleşmenin amacı, sınıraşan örgütlü suçların önlenmesi ve daha etkili bir şekilde mücadele edilmesi için işbirliğini geliştirmektir.

Sözleşmenin amacı bakımından 2. maddede tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlar şöyledir.

- a-** Örgütlü suç grubu: Doğrudan veya dolaylı olarak mali veya diğer bir maddi çıkar elde etmek amacıyla belli bir süreden beri varolan ve bu Sözleşmede belirtilen bir veya daha fazla ağır suç veya yasadışı eylemi gerçekleştirmek amacıyla birlikte hareket eden, üç veya daha fazla kişiden oluşan yapılmış bir grup anlamına gelir;
- b-** Ağır Suç: Üst sınır dört yıl veya daha fazla hürriyetten mahrumiyeti veya daha ağır bir cezayı gerektiren bir suçu oluşturan davranış anlamına gelir;
- c-** Yapılanmış Grup: belirli bir suçu derhal işlemek için tesadüfi olarak oluşturulmamış ve üyelerinin rollerinin şeklen belirlenmesi şartı olmayan, üyeliğinin devamlılığı veya gelişmiş bir yapısı olması gerekmeyen bir grup anlamına gelir;
- ç-** Malvarlığı: Gerek maddi gerek gayri maddi, taşınır veya taşınmaz, somut veya soyut her türlü varlık ve bu tür varlıklara ilişkin tasarruf hakkını veya aynı hakkı tevsik eden yasal belgeler veya araçlar anlamına gelir.
- d-** Suç Geliri: Suç teşkil eden yasadışı bir eylemden kaynaklanan veya doğrudan veya dolaylı olarak elde edilen herhangi bir mal anlamına gelir.

³⁰ Uluslararası Sınıraşan Organize Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve Protokoller <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CTOC/index.html> Erişim Tarihi : 05 Ekim 2017)

- e- Dondurma veya El Koyma: Mahkeme veya başka bir yetkili makamın emrine dayanılarak, malvarlığının devrinin, tebdilinin, tasarrufunun veya hareketinin geçici olarak yasaklanması veya malvarlığının muhafazasının veya kontrolünün geçici olarak üstlenilmesi anlamına gelir.
- f- Müsadere: Uygulanabildiği hallerde, belirli bir hakkın kaybını da kapsayan malvarlığının, mahkeme veya başka yetkili bir makamın emriyle, sürekli olarak kaybı anlamına gelir.
- g- Öncül suç: İşlenmesi sonucunda elde edilen gelir, bu Sözleşmenin 6'ncı maddesinde tanımlanan suçun konusu olabilecek herhangi bir yasadışı eylem anlamına gelir.
- ğ- Kontrollü Teslimat: bir suçun soruşturulması ve suçun icrasında yer alan kişilerin kimliklerinin tespiti amacıyla, yetkili makamların bilgisi ve gözetimi altında, yasadışı veya şüpheli sevkiyatın bir veya daha fazla devletin sınırlarından dışarı çıkmasına, içinden geçmesine veya içeri girmesine müsaade edilmesi yöntemidir.
- h- Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Teşkilatı: Belli bir bölgenin egemen devletleri tarafından oluşturulan, üye devletlerin kendisine bu Sözleşme tarafından düzenlenen konularda yetkiyi devrettiği ve kendi iç düzenlemeleri uyarınca imzalamaya, onaylamaya, kabule, uygun bulmaya veya katılıma usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş bir teşkilat anlamına gelir; Bu Sözleşme bakımından "Taraf Devletler"e yapılan atıflar yetkilerinin sınırları dahilinde bu tür teşkilatlara uygulanır.

3.2.1- Taraf Devletlerin İç Hukukunda Suç Haline Getirilecek Eylemler

Sözleşmenin 34. maddesinin 2. fıkrasında, 5. maddesinin örgütlü bir suç grubunun varlığını gerekli saydığı haller hariç, Sözleşme'nin 5, 6, 8 ve 23. maddelerinde belirtilen suçlar, bu Sözleşme'nin 3. maddesinin 1. fıkrasında yer aldığı şekliyle örgütlü bir suç grubunun karışmasından veya suçun sınıraşan niteliğinden bağımsız olarak, her Taraf Devletin iç hukukunda suç haline getirileceği kararlaştırılmıştır. Böylelikle küresel sistemde kara para aklamayı suç görmeyen ülke sayısı azaltılarak sistemdeki kaçak bir nebze olsa azaltılmaya çalışılmıştır.

Sözleşmeye göre Taraf Devletlerin iç hukukunda suç haline getirilecek eylemler şunlardır.

a- Örgütlü Bir Suç Grubuna Katılmanın Suç Haline Getirilmesi

Sözleşmenin 5. maddesinde, örgütlü bir suç grubuna katılmanın suç haline getirilmesine kararlaştırılmıştır. Maddeye göre;

1. Her Taraf Devlet, kasıtlı olarak işlenmeleri halinde aşağıdaki eylemlerin suç sayılmalarını sağlayacak yasal ve gerekli diğer önlemleri alacaktır:

Aşağıdakilerden biri veya her ikisinin, teşebbüs halinde kalmış veya tamamlanmış bir suçtan bağımsız olarak başlı başına suç haline getirilmesi:

- Doğrudan ve dolaylı olarak mali veya diğer maddi bir menfaat elde etmek amacıyla bir veya birden fazla kişinin ağır bir suç işlemek için anlaşması ve iç hukukun gerektirdiği durumlarda bu anlaşmanın gerçekleşmesine yönelik olarak anlaşmanın taraflarından birinin bir eylemde bulunması veya bir örgütlü suç grubuna katılması;
 - Örgütlü suç grubunun amacını ve bu grubun genel suç faaliyetlerini söz konusu suçların işlenmesine yönelik niyetini bilerek;
 - Örgütlü suç grubunun suç faaliyetlerine;
 - İştirakinin yukarıda tanımlanan suçların gerçekleştirilmesine katkı sağlayacağını bilerek, örgütlü suç grubunun diğer faaliyetlerine;
- fiilen katılan kişinin eylemleri.

Örgütlü bir suç grubunun karıştığı ağır bir suçun işlenmesini örgütlemek, yönetmek, yardım etmek, teşvik etmek, kolaylaştırmak veya yol göstermek.

2. Bu maddenin l. fıkrasında belirtilen bilgi, kasıt, amaç, hedef ve anlaşmanın varlığı, nesnel olaylara dayanan durumlardan anlaşılabilir.
3. Bu maddenin l inci maddesinde öngörülen suçlar bakımından, iç hukukları örgütlü suç gruplarının varlığı koşulunu arayan Taraf Devletler, iç hukuklarının örgütlü suç gruplarını içeren bütün ağır suçları kapsamasını sağlayacaktır. Bu gibi Taraf Devletler ile bu maddenin l (a) (i) fıkrasında öngörülen suçlar bakımından iç hukukları, anlaşmanın icrası doğrultusunda bir fiilin varlığı koşulunu arayan Taraf Devletler, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterini, bu Sözleşmeyi imzalarken veya onaylama, kabul veya uygun bulma veya katılım belgelerinin tevdi edilmesi sırasında bu hususta bilgilendirirler.

b- Suç Gelirlerinin Aklanmasının Suç Haline Getirilmesi

Sözleşmenin 6. maddesinde, suç gelirlerinin aklanmasının suç haline getirilmesine kararlaştırılmıştır. Maddeye göre;

1. Her Taraf Devlet kendi iç hukukunun temel ilkelerine uygun biçimde, aşağıda belirtilen eylemleri, kasten işlendiği takdirde, suç haline getirmek üzere yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır.
 - Suç geliri olduğu bilinen malvarlığının yasadışı kaynağını gizlemek veya olduğundan değişik göstermek veya öncül suçun işlenmesine karışmış olan herhangi bir kişiye işlediği suçun yasal sonuçlarından kaçınmasına yardım etmek amacıyla dönüştürülmesi veya devredilmesi;
 - Bir malvarlığının suç geliri olduğunu bilerek; gerçek niteliğinin, kaynağının, yerinin, kullanımının, hareketlerinin veya mülkiyetinin veya malvarlığına ilişkin hakların gizlenmesi veya olduğundan değişik gösterilmesi.
 - Kendi hukuk sisteminin temel kavramlarına tabi olarak:

Tesellüm anında bu tür bir malın suç geliri olduğunu bilerek; malın edinilmesi, bulundurulması veya kullanılması.

Bu maddede belirtilen suçlardan herhangi birini işlemeye veya teşebbüse örgütlü olarak veya suç işleme konusunda anlaşarak yardım, yataklık, kolaylaştırmak ve yol göstermek suretiyle katılmak.

2. Bu maddenin 1. fıkrasının yerine getirilmesi veya uygulanması bakımından;

- Her Taraf Devlet bu maddenin 1. fıkrasının öncül suçlara en geniş şekilde uygulanması için çaba gösterecektir.
- Her Taraf Devlet bu Sözleşmenin 2. maddesinde tanımlanan bütün ağır suçlar ve Sözleşmenin 5, 8 ve 23. maddelerinde öngörülen suçları öncül suçlar kapsamına dahil edecektir. Öncül suçları yasalarında saymak suretiyle belirleyen Taraf Devletlerin mevcudiyeti halinde, bu devletler, asgari olarak, örgütlü suç gruplarıyla ilgili suçlar en geniş biçimde yasalarına dahil edeceklerdir.

- Bu maddenin (b) bendinin amaçları bakımından, öncül suçlar söz konusu Taraf Devletin hem yargı yetkisi dahilinde, hem de dışında işlenen suçları içerir. Bununla beraber, bir Taraf Devletin yargılama yetkisi dışında işlenen bir suçun öncül suç sayılması için ilgili eylemin, suçun işlendiği yerdeki devletin iç hukukuna göre suç teşkil etmesi ve bu maddeye başvuran ya da bu maddeyi uygulayan Taraf Devletin iç hukukuna göre orada işlenmesi halinde de suç teşkil edecek olması gerekir.
- Her bir Taraf Devlet, bu maddeyi yürürlüğe koyan kendi yasal düzenlemelerinin, bu yasal düzenlemelerdeki her türden değişikliğin birer örneğini ya da bunların bir tanımını Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine verecektir.
- Bir Taraf Devletin iç hukukunun temel ilkeleri gerekli kılırsa, bu maddenin 1. Fıkrasında öngörülen suçların öncül suç işlemiş kişilere uygulanmaması sağlanabilir;
- Bu maddenin 1. fıkrasında öngörülen suçların unsuru olarak varlığı gerekli görülen bilgi, kasıt veya amaç, nesnel olaylara dayalı durumlardan anlaşılabilir.

c- Yolsuzluğun Suç Haline Getirilmesi

Sözleşmenin 8. maddesinde, yolsuzluğun suç haline getirilmesine kararlaştırılmıştır. Maddeye göre;

1. Her Taraf Devlet, kasten işlenmesi halinde aşağıdaki eylemlerin suç haline getirilmesi için yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır:
 - Bir kamu görevlisine resmi görevlerinin yerine getirilmesi çerçevesinde bir işlem yapması veya yapmaktan kaçınması için, kendisi veya üçüncü bir kişi veya taraf lehine, haksız bir menfaatin doğrudan veya dolaylı olarak vaadedilmesi, teklif edilmesi ya da verilmesi;
 - Bir kamu görevlisinin resmi görevlerinin yerine getirilmesi çerçevesinde bir işlem yapması veya yapmaktan kaçınması için, kendisi veya üçüncü bir kişi veya taraf lehine, haksız bir menfaati doğrudan veya dolaylı olarak talep etmesi veya kabulü;

2. Her Taraf Devlet, bu maddenin 1. fıkrasında söz edilen eylemlerin, yabancı kamu görevlileri veya uluslararası memurların katılımıyla gerçekleşmesi halinde, bunların suç haline getirilmesi için gerekli yasal ve diğer önlemleri almayı değerlendirecektir. Aynı şekilde, her Taraf Devlet yolsuzluğun diğer biçimlerini de suç haline getirmeyi değerlendirecektir.
3. Her Taraf Devlet bu maddeye göre ihdas edilen bir suça iştirak eylemini de suç haline getirmek için gerekli olabilecek benzer önlemleri alacaktır.
4. Bu maddenin 1. fıkrasının ve bu Sözleşmenin 9. maddesinin uygulanması bakımından, "kamu görevlisi", kamu görevi yapan veya iç hukukta tanımlandığı şekilde kamuya yönelik bir hizmet gören ve bu hizmeti veren kişinin bulunduğu Taraf Devletin ceza yasasına göre de hizmeti bu şekilde uygulayan kişi anlamına gelir.

ç- Adaletin Engellenmesinin Suç Haline Getirilmesi

Sözleşmenin 23. maddesinde, adaletin engellenmesinin suç haline getirilmesine kararlaştırılmıştır. Maddeye göre;

Her Taraf Devlet, kasıtlı olarak işlenmeleri halinde aşağıdaki eylemlerin suç sayılmalarını sağlayacak yasal ve gerekli diğer önlemleri alacaktır:

Bu Sözleşmede belirtilen suçların işlenmesine ilişkin davalarda gerçek dışı tanık ifadesi elde etmek veya tanıklığa veya delil sunulmasına müdahale etmek için fiili kuvvet kullanımı, tehdit veya sindirme veya haksız bir çıkarın vaadi, teklifi veya verilmesi;

Bu Sözleşmede belirtilen suçların işlenmesine ilişkin davalarda resmi görevlerin yargıç veya yasaları uygulayan memur tarafından yerine getirilmesine müdahale etmek için fiili kuvvet kullanımı, tehdit veya sindirme. Bu bentteki hiçbir husus, Taraf Devletlerin, diğer kamu görevlilerinin korunmasına yönelik yasal düzenleme yapma hakkını ortadan kaldırmayacaktır.³¹

Taraf devletler; Sözleşmenin 27. maddesinde, sözleşmede belirtilen suçlarla mücadelede yasaların uygulanmasının sağlanmasına yönelik eylemlerin etkinliğini arttırmak için, hukuki ve idari sistemleriyle uyum içinde, birbirleriyle yakın işbirliğinde bulunacakları taahhüdü altına da girmişlerdir.

3.2.2- Kara Para Aklamayla Mücadele Önlemleri

Sözleşmenin 7. maddesinde anlaşılan kara para aklamayla mücadele önlemleri maddeler halinde şöyledir.

- a- Her Taraf Devlet; Kara para aklamanın her biçimini önlemek ve tespit etmek için, kendi yetkisi dahilinde, bankalar ve bankalar dışındaki mali kuruluşlar

³¹ T.B.M.M. Tarafından Kabul Edilen 4800 Sayılı Kanun, www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4800.html Erişim Tarihi : 10 Kasım 2017)

ve gerektiğinde, özellikle kara para aklamaya müsait diğer kurumlar için kapsamlı bir iç düzenleyici ve denetleyici sistem oluşturacaktır; bu sistem kimlik tespiti, kayıt tutulması ve şüpheli işlemlerin bildirilmesi ihtiyaçlarına cevap verecektir.

Bu Sözleşmenin 18. ve 27. madde hükümleri saklı kalmak koşuluyla, (iç hukuk uyarınca uygun olduğu takdirde adli merciler de dahil) kara para aklamaya mücadelede hasredilmiş, idari, düzenleyici, kanun uygulayıcı makamların yanı sıra diğer makamların, kendi iç hukuklarınınca öngörülen koşullar çerçevesinde, ulusal ve uluslararası düzeyde işbirliği yapmak ve bilgi değişiminde bulunmak imkan ve yetkisine sahip olmalarını sağlayacak ve bu amaçla, muhtemel kara para aklamaya ilişkin bilginin toplanması, analizi ve iletilmesi için ulusal bir merkez olarak hizmet verecek bir mali istihbarat biriminin kurulması ihtiyacını değerlendirecektir.

- b-** Taraf Devletler, meşru sermayenin dolaşımını herhangi bir şekilde engellemeksizin, bilginin yerinde kullanımını temin etmek kaydıyla, nakdin ve parasal değeri haiz her türlü evrakin sınırları içindeki dolaşımının denetlenmesi ve izlenmesi için makul önlemlerin uygulanmasını göz önüne alacaklardır. Bu tür önlemler kişi ve kuruluşların önemli miktarda nakdin ve parasal değeri haiz her türlü evrakin sınır ötesi nakline ilişkin bildirimde bulunmaları zorunluluğunu içerebilir.
- c-** Taraf Devletler bu maddeye dayanarak, düzenleyici ve denetleyici bir iç sistem kurarken, bu Sözleşmenin diğer maddelerinin hükümleri saklı kalmak koşuluyla, bölgesel, bölgelerarası ve çok taraflı teşkilatların kara para aklamaya karşı ilgili girişimlerini kılavuz olarak kullanmaya davet olunurlar.
- ç-** Taraf Devletler, kara para aklamaya mücadele etmek için, adli, kanun uygulayıcı ve mali yönden düzenleyici merciler arasındaki küresel, bölgesel, alt bölgesel ve ikili işbirliğini geliştirmek ve ilerletmek için çaba göstereceklerdir.

3.3- Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi ve El Konulmasına Hakkında 141 Sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesi

Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi ve El Konulmasına Hakkında Sözleşmesi Avrupa Konseyi tarafından 8 Kasım 1990 tarihinde kabul edilmiştir. Sözleşme 16.06.2004 tarih ve 5191 sayılı Kanun ile T.B.M.M. tarafından uygun bulunmuş ve yürürlüğe girmiştir.

Taraf devletlerin bir araya gelme amacına yönelik sözleşmenin hangi hususlar üzerinde anlaşıldığı yine sözleşmenin giriş kısmında şöyle açıklanmıştır;

Aşağıda imzası bulunan Avrupa Konseyi Üyesi Devletler ve Diğer Devletler, Avrupa Konseyi'nin amacının üyeleri arasında daha sıkı bir birliği sağlamak ol-

duğunu düşünerek; Toplumun korunması amacına yönelik ortak bir ceza politikası izlenmesi ihtiyacını dikkate alarak; Giderek artan ölçüde uluslararası bir sorun haline gelen ağır suça karşı mücadelenin uluslararası düzeyde modern ve etkin yöntemleri gerektirdiğinin bilincinde olarak; Bu yöntemlerden birisinin, suçluların suçtan elde edilen gelirlerden mahrum edilmeleri olduğu inancıyla; Bu amaca erişilmesi için iyi işleyen uluslararası bir işbirliği sisteminin de kurulması gerektiğini düşünerek;³² taraf devletlerce sözleşme üzerinde anlaşıldığı belirtilmiştir.

Sözleşmenin amacı bakımından 1. maddede tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlar şöyledir.

- a- Gelir: Suçtan doğan herhangi bir ekonomik yarar anlamındadır. Suçtan doğan gelir, bu maddenin (b) bendinde tanımlandığı üzere, herhangi bir mal varlığından ibaret olabilir;
- b- Mal: maddî veya gayrimaddî, menkul veya gayrimenkul her çeşit mal ile bunlar üzerinde mülkiyet veya mal üzerindeki bir hakkı gösteren hukukî belge veya senetleri içerir;
- c- Araçlar: bir veya birden ziyade suçu işlemek için kısmen veya tümüyle herhangi bir şekilde kullanılan veya kullanılması amaçlanan herhangi bir mal anlamındadır;
- ç- Zorallım: bir veya birkaç suçla ilgili olarak yapılan kovuşturmayı takiben, mülkiyetten kesin olarak mahrumiyete dair bir mahkeme tarafından verilen bir ceza veya tedbir anlamındadır;
- d- Esas Suç: işlenmesi sonucunda bu Sözleşmenin 6'ncı maddesinde tanımlanan, bir suçun konusu olabilecek gelirlerin meydana geldiği herhangi bir suç anlamındadır.

Sözleşmenin 2. maddesi uyarınca;

Taraf olan her devlet, suç vasıtaları ile gelirlerini veya bu gelirlere eşdeğer malların zorallımını gerçekleştirmek için gerekli olan yasal ve diğer tedbirleri alacakları,

Taraflar, imza sırasında veya onay, kabul, tasvip ya da katılma belgelerini tevdi ederken, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne hitaben yapacakları bir beyan ile bu maddenin 1'inci fıkrasının sadece bu beyanda belirtilen suçlara veya bu suç türlerine uygulanacağını ilan edebilecekleri hüküm altına alınmıştır.

3.3.1- Taraf Devletlerin İç Hukukunda Suç Haline Getirilecek Eylemler

Sözleşmenin 6. maddesinde sayılan eylemleri, taraf devletlerin kendi iç mevzuatlarına göre suç sayılması için gerekli tedbirleri alacakları taahhüttü altına girmişlerdir. İlgili madde hükmü gereği suç sayılması gereken eylemler şunlardır.

³² T.B.M.M. Tarafından Kabul Edilen 5191 Sayılı Kanun, www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5191.html Erişim Tarihi :10 Kasım 2017

- a- Suçtan kaynaklanan gelir olduğunu bilerek, bunun kanunsuz olan kaynağını gizlemek veya tebdil etmek veya esas suçun işlenmesine karışan herhangi bir şahsın, eyleminin hukukî sonuçlarından kaçmasına yardım etmek maksadıyla bir malın değiştirilmesi veya nakledilmesi;
- b- Herhangi bir malın, bunun suçtan kaynaklanan gelir olduğunu bilerek, gerçek niteliğini, kaynağını, yerini, durumunu, hareketini, bu malla ilgili hakları ya da mülkiyetini gizlemek veya tebdil etmek ve her Taraf Devletin anayasal ilkelerine ve hukuk düzenlerinin temel esaslarına bağlı olmak kaydıyla;
- c- Teslim aldığı tarihte, suçtan hâsıl olduğunu bilerek, bir malın iktisabı, zilyetliği veya kullanılması;
- ç- Bu maddeye göre ihdas edilen suçların işlenmesine, işlenmesi için oluşturulan teşekküle veya anlaşmaya iştirak etmek, işlenmesine teşebbüs etmek, işlenmesine yardım etmek, kolaylaştırmak, yol göstermek.

Sözleşmenin diğer maddeleri ise taraf devletlerin de ise zorallım uygulamasının detayları, tarafların birbirleriyle yardımlaşması ve sözleşmenin uygulanmasına ilişkin diğer hükümler bulunmaktadır.

3.4- Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Müsaderesi ve Terörizmin Finansmanı Hakkındaki 198 Sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesi

16 Mayıs 2005 tarihinde Varşova'da düzenlenen Avrupa Konseyi Zirvesi sırasında imzaya açılan "Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Müsaderesi ve Terörizmin Finansmanı Hakkındaki 198 sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesi" 1 Mayıs 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz tarafından 28 Mart 2007 tarihinde imzalanan Sözleşmenin, 29 Ocak 2016 günü T.B.M.M. gündemine gelen ve Genel Kurulda kabul edilen 6665 sayılı onay kanunu 19 Şubat 2016 tarihli Resmi Gazete 'de yayımlanmıştır.

Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Sözleşme'nin 2'inci maddesinde yapılan terörün finansmanı tanımını benimseyen sözleşme, aklama, müsadere ve terörizmin finansmanı olmak üzere üç ana konuyu düzenlemektedir. Bu yönüyle sözleşme suç gelirlerinin aklanması ile terörizmin finansmanını birlikte düzenleyen ilk uluslararası belgedir.³³

Sözleşmenin 1'inci maddesinde 141 sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesinde tanımlamaları yapılan kavramlara ek olarak Öncül Suç, Mali İstihbarat Birimi (MİB) ve Dondurma veya Elkoyma kavramları tanımlanmıştır.

- a- Öncül Suç: İşlenmesi sonucunda sözleşmenin 9'uncu maddesinde tanımla-

³³ Gökhan ERDOĞAN, Uluslararası Hukuk Bülteni Dergisi (s.18) www.uhdigm.adalet.gov.tr Erişim Tarihi: 23 Ekim 2017

nan, bir suçun konusu olabilecek gelirlerin kaynaklandığı ceza gerektiren suç anlamındadır.

- b-** Mali İstihbarat Birimi: Kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele amacıyla, şüpheli gelirler ve muhtemel terörizmin finansmanı ile ilgili olarak veya ulusal mevzuat veya düzenleme gereğince mali bilgi bildirimlerini almak (ve izin verildiği takdirde, talep etmek) incelemek ve yetkili makamlara iletmekle sorumlu bir merkezi ulusal birim anlamındadır.

Sözleşmenin III. Bölümünde Ulusal Düzeyde Alınacak Önlemler Olarak Müsade, soruşturma, dondurma ve elkoyma olarak sayılmıştır. Bunun yanında 141 sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesinde de belirtilen Aklama suçu sayılacak eylemlerin taraf devletlerin ulusal mevzuatlarında suç ihdas edilmesini sağlayacak yasal ve gerekli olabilecek diğer tedbirleri alacakları hüküm altına alınmıştır.

Sözleşmenin 13'üncü maddesinde kara para aklanmasının önlenmesi amacıyla ülkesinde kapsamlı düzenleyici ve denetleyici veya izleyici bir rejim kurmak için yasal ve gerekli olabilecek diğer tedbirleri alacaklar ve özellikle kara para aklama konusunda Mali Eylem ve Görev Gücü (FATF) tarafından kabul edilmiş tavsiyeler dâhil olmak üzere uygulanabilir uluslararası standartları gerekli şekilde göz önünde bulunduracaklardır.

Sözleşmenin 14'üncü maddesine göre yurtiçindeki şüpheli işlemleri erteleyebileceklerdir. Bir işlemin kara para aklama ile ilgili olduğu konusunda şüphe mevcutsa, işlemi analiz etmek ve şüpheyi teyit etmek amacıyla, devam eden bir işlemi askıya almak veya gerçekleşmesine izin vermemek için Mali İstihbarat Birimi veya uygun olduğu hallerde, diğer yetkili makamlar veya organlar tarafından ivedilikle harekete geçilmesine imkân sağlayacak yasal ve gerekli görülebilecek diğer önlemleri alacaklardır. Taraf Devletler, bu tür önlemleri, hakkında şüpheli işlem bildiriminde bulunan olaylarla sınırlı tutabilirler. Herhangi bir işlemi askıya alma veya sonuçlanmasını erteleme azami süresi diğer ilgili ulusal yasa hükümlerine tabi olacaktır.

3.5- Mali Eylem ve Görev Gücü (FATF: Financial Action Task Force) ve 40 Tavsiyesi

3.5.1- Mali Eylem Görev Gücü (FATF)

Kara Para Aklama ile İlgili Mali Eylem Görev Gücü (FATF), para aklamaya ilgili endişelere yanıt olarak, 1989'da Paris'te yapılan G-7 Zirvesi tarafından kurulmuştur. Türkiye 24 Eylül 1991 tarihinde FATF'a üye olmuştur.

FATF'nin hedefleri, kara para aklama, terörist finansman ve uluslararası finansal sistemin bütünlüğüne yönelik diğer ilgili tehditlerle mücadele için standartlar belirlemek ve yasal, düzenleyici ve operasyonel önlemlerin etkili bir şekilde uygulanmasını teşvik etmektir. Bu nedenle, FATF, bu alanlarda ulusal yasal ve düzen-

leyici reformlar yapmak için gerekli siyasi irade üretmek için çalışan bir “politika belirleme organı”dır.

FATF, kara para aklama, terörizmin finansmanı ve kitle imha silahlarının yaygınlaştırılmasıyla mücadele için uluslararası standart olarak tanınan bir dizi tavsiye kararı geliştirdi. Finansal sistemin bütünlüğüne yönelik bu tehditlere koordineli bir tepki vermenin temelini oluşturmak amacıyla kurulmuştur. İlk kez 1990 yılında yayınlanan FATF Tavsiyeleri güncel kalmalarını sağlamak amacıyla 1996, 2001, 2003 ve en son olarak 2012’de revize edildi ve bunların evrensel bir uygulama olması amaçlanmıştır.

FATF, üyelerinin gerekli önlemlerin alınmasında kaydedilen ilerlemeyi izleyerek, kara para aklamayı ve terörün finansmanı tekniklerini ve karşı önlemleri gözden geçirir ve küresel düzeyde uygun önlemlerin alınması ve uygulanmasını teşvik eder.³⁴ Diğer uluslararası paydaşlarla işbirliği içinde FATF, uluslararası finansal sistemi illegal kullanımdan korumak amacıyla ulusal seviyedeki güvenlik açıklarını belirlemeye çalışmaktadır.

3.5.2- FATF’in Organları ve Üyeleri

a- Genel Kurul;

Tüm üyelerden oluşur. Genel Kurul, FATF’nin karar organıdır. Kararlar oybirliğiyle alınır. 2017/Ekim itibarıyla FATF’in üyeleri aşağıdaki tablodadır.

Tablo 2: FATF Üyeleri

FATF ÜYELERİ (Genel Kurul)			
Türkiye	Fransa	Japonya	Rusya Federasyonu
Arjantin	Almanya	Kore Cumhuriyeti	Singapur
Avustralya	Yunanistan	Lüksemburg	Güney Afrika
Avusturya	Körfez İşbirliği Konseyi	Malezya	İspanya
Belçika	Hong Kong, (Çin)	Meksika	İsveç
Brezilya	İzlanda	Hollanda	İsviçre
Kanada	Hindistan	Yeni Zelanda	Avrupa Komisyonu
Çin	İrlanda	Norveç	Birleşik Krallık
Danimarka	İtalya	Portekiz	Amerika Birleşik Devletleri
Finlandiya			

³⁴ <http://www.fatf-gafi.org/> Erişim Tarihi :20 Ekim 2017

Genel Kurulun görevleri; İşlerini yürütme biçimini belirlemek; Başkan, Başkan Yardımcısı ve Yönlendirme Grubunu seçmek, FATF için çalışma programını ve bütçesini onaylamak, FATF tarafından geliştirilen standartları, rehberleri ve raporları kabul etmek, FATF üyeliği, FSRB statüsü ve gözlemci statüsüne karar vermek ve FATF'nin iş ve işlemlerini düzenleyen konularda karar vermektir.

b- Başkan ve Başkan Yardımcısı;

FATF Başkanı Genel Kurul tarafından bir yılığına atanır. Başkan'ın görev süresi 1 Temmuzda başlar ve ertesi yıl 30 Haziran'da sona erer. Başkan, FATF Genel Sekreteri ve Yönlendirme Grubunun toplanmasını ve başkanlığını yapar ve FATF Sekreteriyasını denetler. Arjantinli Sayın Santiago Otamendi, 1 Temmuz 2017'de FATF Başkanlığına getirilmiştir.

Başkan Yardımcısı, FATF Başkan Yardımcısı, genel kurul tarafından, üyeleri arasından başkanlık süresinden önceki bir yıl için atanır. Başkan Yardımcısı, sorumluluklarını yerine getirirken Başkan'a yardım eder. Amerika Birleşik Devletleri'nden Bayan Jennifer Fowler, FATF Başkan Yardımcısı görevini üstlenmiştir.

-Yönetim Kurulu; yönetim kurulu bir danışma organıdır ve FATF Başkanı aynı zamanda kurulunda başkanıdır. Görevleri; FATF'nin sürmekte olan çalışmalarının ilerlemesini izleme ve yönlendirmek, çalışma grupları arasında eşgüdümü teşvik etmek, tüm Üyelere etkin bilgi akışının sağlanmak, Genel Kurul'la istişarede bulunarak, bunun için gerekli olan diğer çalışmaları yapmak.

c- Sekreterlik;

Başkan ve Genel Kurul tarafından verilen talimatlara doğrultusunda çalışır.

Görev ve sorumlulukları; Çalışma grupları da dahil olmak üzere FATF'nin faaliyetlerini desteklemek; üyeler, ortak üye ve gözlemciler arasındaki iş birliğini kolaylaştırmak; üyeler ve diğer organizasyonlar ile etkin iletişim kurmak; FATF'a tahsis edilen malları ve insan kaynaklarını yönetmek, kayıtların tutulması, iç ve dış web sitelerinin yönetimi ve dağıtımı FATF'nin yazışmaları ve Başkan veya Genel Kurul tarafından kendisine verilen diğer tüm işlemleri yerine getirmek.

3.5.3- FATF'ın Fonksiyonları ve Görevleri

20 Nisan 2012 tarihinde Mali Eylem Görev Gücü tarafından hazırlanan 2012-2020 eylem planında FATF'ın amaçlarını gerçekleştirmek için aşağıdaki görevleri yerine getireceği kararlaştırılmıştır:³⁵

a) Kara para aklama, terörizmin finansmanı ve diğer tehditleri tanımlama ve

³⁵ Financial Action Task Force Mandate (2012-2020),20 April 2012 Washington, DC, www.fatf.-gafi.org Erişim Tarihi : 24 Ekim 2017)

analiz etme ile ilgili yöntem ve eğilimler de dahil olmak üzere finansal sistemin illegal kullanımıyla mücadele için öngörülen önlemlerin etkisini incelemek finansal sistemin; ulusal, bölgesel ve küresel tehdit ve risk değerlendirmelerini desteklemek;

b) Kara para aklama, terörizmin finansmanı ve genişlemesiyle mücadele için uluslararası standartların geliştirilmesi ve rafine edilmesi,

c) Üyelerini, “akran değerlendirmesi” (Karşılıklı Değerlendirme) yoluyla değerlendirme, izleme ve teknik uygunluk derecesi belirlemek. Kara para aklamayla mücadele sistemlerinin uygulanması ve etkinliği ile terörizmin finansmanı önlenmesi amacıyla karşılıklı değerlendirmeler yapmak için yöntem ve ortak usuller belirleyerek değerlendirme yapmak.

ç) Yüksek riskli işbirlikçi olmayan resmi otoritelerin ve ulusal rejimlerinde stratejik eksiklikleri olan ülkelerin belirlenmesi ve bunlarla mücadele edilmesi,

İşbirlikçi olmayan ülkeler tarafından sebep olunan tehditlere karşı finansal sistem bütünlüğünü korumak için koordinasyon sağlanması,

d) FATF Tavsiyelerinin herkes tarafından eksiksiz ve etkili bir şekilde uygulanmasını teşvik etmek. FATF tarzı bölgesel organlar tarafından FATF standartlarının net bir şekilde anlaşılmasını sağlamak. Karşılıklı değerlendirmelerin takip süreciyle tutarlı bir şekilde küresel ağı güçlendirmek.

e) Uluslararası finansal bütünlüğe yönelik yeni tehditlere karşı gerekli tepkiyi vermek amacıyla uluslararası toplum tarafından belirlenen ihtiyaçlara çözüm bulmak sistem kurmak ve rehberlik etmek.

3.5.4- FATF'in Tavsiyeleri

FATF'in 40 tavsiyesi, kara para aklama, terörün ve nükleer silahların yayılmasının finansmanı ile mücadeleye yönelik tedbirleri düzenleyen uluslararası standartları tanımlamaktadır. FATF'in kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelenin standartlarını oluşturmak amacıyla yayınlamış olduğu ve ülke değerlendirmelerinde esas aldığı 40 Tavsiye Kararı ile bunlara ek olarak terörün finansmanı ile mücadele amacıyla getirmiş olduğu 9 Özel Tavsiye Kararı; 2012 yılında revize edilerek, mevcut haliyle 40 Tavsiye Kararı³⁶ altında toplanmıştır.

FATF tarafından hazırlanıp Haziran/2017'de güncellenen Uluslararası Standartlarla Kara Para Aklama ve Terörizmin Finansmanı ve Yayılmasıyla Mücadele³⁷ adlı yayında, FATF tavsiyeleri ve tavsiyeler öncesi izahat yapılmıştır.

FATF tavsiyelerinin temel amacı, farklı yasal, idari ve operasyonel çerçeveleri ve farklı finansal sistemleri olan ülkeler için uluslararası standart hale getirilmiş bir

³⁶ <http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/> Erişim Tarihi:24 Ekim 2017

³⁷ www.fatf-gafi.org/recommendations.html Erişim Tarihi:24 Ekim 2017

kara para ve terörizmin finansmanı ile mücadele sistemi önermektedir.

FATF Tavsiyeleri, ülkelerin aşağıdaki hususları yerine getirmek için uygulayacakları asli tedbirleri düzenlemektedir:

- a- Riskleri tespit etmek, politika ve ülke içi işbirliğini geliştirmek;
- b- Kara para aklama, terörizmin finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanını izlemek;
- c- Finansal sektöre ve diğer belirlenmiş sektörlere yönelik önleyici tedbirler uygulamak;
- ç- Yetkili makamların (örneğin, soruşturma, yasa uygulama, denetim makamları) yetkilerini ve sorumluluklarını diğer kurumsal tedbirleri ihdas etmek;
- d- Tüzel kişilerin ve yasal oluşumların şeffaflığı ile gerçek faydalanıcı bilgilerinin mevcut olması hususunu geliştirmek;
- e- Uluslararası işbirliğini kolaylaştırmak.

FATF'in tavsiyeleri³⁸ ana başlıklarıyla beraber maddeler halinde³⁹ şöyledir;

3.5.4.1- Kara Para Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadele Politikaları ve Koordinasyon

a- Tavsiye 1: Risklerin Değerlendirilmesi ve Risk Bazlı Yaklaşımın Uygulanması

Ülkeler, kendi kara para aklama ve terörün finansmanı risklerini tespit etmeli, değerlendirmeli ve kavramalı; risklerini değerlendirmek için eylemleri koordine edecek bir makam ya da mekanizma ihdası da dahil gerekli tedbirleri almalı ve bu risklerin etkili bir şekilde azaltılmasını sağlamak amacıyla kaynakları tahsis etmelidir. Bu değerlendirmeyi esas alarak ülkeler, kara para aklama ve terörün finansmanının önlenmesine veya azaltılmasına yönelik tedbirlerin, tespit edilen risklerle orantılı olmasını sağlamak amacıyla risk bazlı bir yaklaşım uygulamalıdır. Bu yaklaşım, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemi için kaynakların etkin bir şekilde tahsis edilmesinde ve risk bazlı tedbirlerin FATF Tavsiyeleri genelinde uygulanmasında temel teşkil etmelidir. Ülkeler, daha yüksek seviyedeki riskleri tespit etmeleri halinde, kendi kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sisteminin bu tür riskleri uygun şekilde gidermesini sağlamalıdır. Ülkeler, daha düşük seviyedeki riskleri tespit etmeleri halinde ise, FATF Tavsiyelerinin bazıları için belirli koşullarda basitleştirilmiş tedbirlerin uygulanmasına izin verebilirler. Ülkeler, finansal kuruluşları ve finansal olmayan belirli iş ve meslekleri (FOBİM), kara para aklama ve terörün finansmanı risklerini tespit etmeye, değerlendirmeye ve bunları azaltmak için gerekli tedbirleri almaya mecbur kılmalıdır.

³⁸ FATF (2012-2017), International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation, FATF, Paris, France, www.fatf-gafi.org Erişim Tarihi: 25 Ekim 2017

³⁹ www.masak.gov.tr Erişim Tarihi :25 Ekim 2017

b- Tavsiye 2: Ulusal İş Birliği ve Koordinasyon

Ülkelerin, tespit edilen risklere göre şekillendirilmiş ve düzenli olarak gözden geçirilmesi gereken ulusal kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele politikaları olmalı ve ülkeler bu politikalardan sorumlu ya bir yetkili makam belirlemeli ya da bir koordinasyon veya diğer bir mekanizmaya sahip olmalıdır. Ülkeler, kara para aklama, terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanıyla mücadele etmek için, politika belirleyicilerinin, mali istihbarat biriminin, yasa uygulama, denetim ve ilgili diğer yetkili makamlarının, politika belirleme ve operasyonel seviyede, aralarında iş birliği tesis edecek ve uygun olduğu takdirde politika ve faaliyetlerinin geliştirilmesini ve uygulanmasını ülke çapında koordine edecek etkili mekanizmalara sahip olmalarını sağlamalıdır.

3.5.4.2- Kara Para Aklama ve Müsadere

a- Tavsiye 3: Kara Para Aklama Suçu

Ülkeler kara para aklamayı, Viyana ve Palermo Konvansiyonlarını, esas olarak suç saymalıdır. Ülkeler kara para aklama suçunu, öncül suçları en geniş şekilde ihtiva edecek şekilde, bütün ağır suçlara uygulamalıdır.

b- Tavsiye 4: Müsadere ve Geçici Tedbirler

Ülkeler, mevzuat düzenlemeleri de dahil olmak üzere, iyi niyetli üçüncü tarafların haklarına halel gelmeksizin, kendi yetkili makamlarının aşağıda belirtilenleri dondurma ya da el koyma ve müsadere etmelerini sağlamak için, Viyana, Palermo ve Terörizmin Finansmanı Konvansiyonundakilere benzer tedbirler almalıdır: (a) aklanan malvarlığı, (b) kara para aklama veya öncül suçlardan elde edilen gelirler ya da bu suçlarda kullanılan ya da kullanılması amaçlanan araçlar, (c) terörizmin, terör eylemlerinin ya da terör örgütlerinin finansmanından kaynaklanan veya bunların finansmanında kullanılan, kullanılması amaçlanan ya da kullanılması için tahsis edilen malvarlığı, ya da (d) malvarlığına tekabül eden değer.

Bu tedbirler şu yetkileri içermelidir: (a) müsadereye tabi malvarlıklarının tespiti, izlenmesi ve değerinin belirlenmesi, (b) malvarlığının herhangi bir şekilde alım-satımını, transferini veya üzerindeki diğer tasarrufları engellemek için el koyma ve dondurma gibi geçici tedbirlerin uygulanması, (c) müsadereye tabi malvarlığının, ülke tarafından dondurulabilmesi veya el konulabilmesi ya da geri alınabilmesine halel getiren eylemleri engelleyecek veya hükümsüz kılacak tedbirlerin alınması ve (d) uygun soruşturma tedbirlerinin alınması.

Ülkeler, kendi iç hukukunun temel prensiplerine uygun olduğu ölçüde, bu tür gelirlerin ya da araçların, bir cezai mahkûmiyet gerektirmeksizin müsadere (mahkûmiyete bağlı olmayan müsadere) edilmesine imkân verecek veya suçlu tarafından müsadereye tabi olduğu iddia edilen söz konusu malvarlığının meşru kaynağını göstermesini gerektirecek tedbirleri uygulamayı dikkate almalıdır.

3.5.4.3- Terörün Finansmanı ve Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanı

a- Tavsiye 5: Terörizmin Finansmanı Suçu

Ülkeler, terörün finansmanını, Terörün Finansmanı Konvansiyonunu esas alarak suç saymalıdır ve sadece terör eylemlerinin finansmanını değil, belirli bir terör eylemi veya eylemleri ile bağlantılı olmasa bile terör örgütlerinin ve bireysel teröristlerin finansmanını da suç saymalıdır. Ülkeler, bu suçların kara para aklamanın öncül suçları olarak belirlenmesini temin etmelidir.

b- Tavsiye 6: Terörün ve Terörizmin Finansmanı İlgili Olarak Hedeflenen Finansal Yaptırımlar

Ülkeler, terörün ve terörizmin finansmanının önlenmesi ve bastırılmasına ilişkin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin Kararlarına uymak amacıyla hedeflenen finansal yaptırım sistemleri uygulamalıdır. Bu kararlar ülkeleri, (i) 1267 (1999) ve müteakip kararlar da dahil olmak üzere Birleşmiş Milletler Şartının VII. Kısmı gereğince Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından veya bu Konseyin yetkisi dahilinde belirlenen veya (ii) 1373 (2001) sayılı Karara uygun olarak ilgili ülke tarafından belirlenen kişi ya da kuruluşların fonlarını veya diğer malvarlıklarını gecikmeksizin dondurmaya ve herhangi bir fon veya diğer malvarlığının doğrudan veya dolaylı olarak bu kişi veya kuruluşların menfaatine sunulmamasını temine zorunlu kılmaktadır.

c- Tavsiye 7: Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanına İlişkin Hedeflenen Finansal Yaptırımlar

Ülkeler, kitle imha silahlarının yayılmasının ve bunun finansmanının önlenmesi, bastırılması ve ortadan kaldırılmasına ilişkin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararlarına uymak amacıyla hedeflenen finansal yaptırımlar uygulamalıdır. Bu kararlar ülkeleri Birleşmiş Milletler Şartının VII. Kısmı gereğince Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından veya bu Konseyin yetkisi dahilinde belirlenen kişi ya da kuruluşların fonlarını veya diğer malvarlıklarını gecikmeksizin dondurmaya ve herhangi bir fon veya malvarlığının bu kişi veya kuruluşların menfaatine doğrudan veya dolaylı olarak sunulmamasını temine zorunlu kılmaktadır.

ç- Tavsiye 8: Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlar

Ülkeler, terörizmin finansmanı amacıyla istismar edilebilen kuruluşlara ilişkin kanun ve düzenlemelerin yeterliliğini gözden geçirmelidir. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar istismara özellikle açıktır ve ülkeler bunların aşağıdaki şekillerde istismar edilmesini engelleyecek tedbirleri almalıdır;

- i. Terör örgütleri tarafından yasal kuruluş görüntüsü verilmesi,
- ii. Yasal kuruluşların, malvarlığının dondurulması tedbirlerinden kaçmak amacı da dahil, terörün finansmanı amacıyla bir araç olarak kullanılması,
- iii. Yasal amaçlı fonların el altından terörist örgütlere yönlendirilmesinin gizlenmesi veya karartılması.

3.5.4.4- Önleyici Tedbirler

a- Tavsiye 9: Finansal Kuruluşlara İlişkin Gizlilik Yasaları

Ülkeler, finansal kuruluşlara ilişkin gizlilik yasalarının FATF Tavsiyelerinin uygulanmasına engel olmamasını sağlamalıdır.

b- Tavsiye 10: Müşterinin Tanınması

Finansal kuruluşların isimsiz veya bariz şekilde sahte isimlere ait hesap bulundurulması yasaklanmalıdır. Finansal kuruluşlar;

- i. İş ilişkisi tesis ederken,
- ii. Arzi işlemler gerçekleştirirken : (i) uygulanabilir belirli bir limitin üzerindeki (15.000 ABD Doları/Avro) işlemler veya (ii) 16. Tavsiyenin Açıklayıcı Notu kapsamındaki elektronik transferler,
- iii. Kara para aklama veya terörün finansmanı şüphesi olduğunda,
- iv. Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin doğruluğu veya yeterliliği hakkında şüphe duyduğunda,

Müşterini tanı tedbirlerini uygulamaya zorunlu tutulmalıdır.

Finansal kuruluşların müşterini tanı tedbirlerini uygulama zorunluluğuna ilişkin prensip yasa ile düzenlenmelidir. Her ülke, yasa veya uyulması zorunlu yasal düzenlemelerle belirli müşterini tanı yükümlülüklerini nasıl zorunlu hale getireceğini belirleyebilir.

Alınması gereken müşterini tanı tedbirleri şunlardır:

- i. Müşterinin kimlik tespitinin yapılması ve bu müşteriye ait kimlik bilgilerinin güvenilir, bağımsız kaynaklı belge, veri ya da bilgiler kullanılarak teyit edilmesi,
- ii. Gerçek faydalanıcının kimliğinin tespit edilmesi ve finansal kuruluş tarafından gerçek faydalanıcının kim olduğundan emin olacak şekilde kimliğinin teyidi için makul tedbirlerin alınması. Bu tedbirler, tüzel kişi ve yasal oluşumlar bakımından bunların sahiplik ve kontrol yapılarının finansal kuruluş tarafından anlaşılmasını da kapsamalıdır,
- iii. İş ilişkisinin amacı ve gerçek niteliğinin kavranılması ve uygun olduğu ölçüde bunlar hakkında bilgi edinilmesi,
- iv. Gerçekleştirilmekte olan işlemlerin, kuruluşun müşterilerine ve gerektiğinde fonların kaynakları da dâhil olmak üzere bunların iş ve risk profillerine ilişkin bilgileri ile tutarlılığından emin olmak için iş ilişkisine sürekli olarak dikkat gösterilmesi ve bu iş ilişkisi süresince gerçekleştirilecek olan işlemlerin detaylı şekilde incelenmesi.

Finansal kuruluşlar, yukarıda (i) ila (iv) maddelerinde sayılan müşterini tanı tedbirlerinin her birini uygulamaya zorunlu tutulmalıdır, bununla birlikte söz konusu tedbirlerin kapsamını bu Tavsiyenin ve 1. Tavsiye'nin Açıklayıcı Notlarına uygun şekilde bir risk bazlı yaklaşım kullanılarak tespit etmelidir.

Finansal kuruluşlar müşteri veya gerçek faydalanıcının kimliğini, iş ilişkisinin tesisinden önce veya iş ilişkisi tesis sırasında, arızı müşterilerde ise işlemin yapılması sırasında teyit etmeye zorunlu tutulmalıdır. Ülkeler, finansal kuruluşlara kara para aklama ve terörün finansmanı risklerinin etkili bir şekilde yönetildiği durumlarda ve teyit işleminin iş ilişkisinin normal akışını kesintiye uğratmaması gerektiği durumlarda, teyit işleminin iş ilişkisinin tesisini takiben makul olarak uygulanabilir en kısa sürede tamamlanmasına izin verebilir.

Finansal kuruluşlar, yukarıdaki (i) ila (iv) maddelerinde yer alan (bir risk bazlı yaklaşıma esas tedbirler kapsamında uygun değişiklik yapılan) yükümlülükleri yerine getiremediği durumda hesap açmamaya, iş ilişkisi tesis etmemeye veya işlem yapmamaya ya da iş ilişkisini sona erdirmeye zorunlu tutulmalı ve söz konusu müşteri ile ilgili olarak şüpheli işlem bildiriminde bulunmayı dikkate almalıdır.

Bu tavsiyenin finansal kuruluşlarca, risk ve önemine göre mevcut müşterilere de uygulanması ve uygun zamanlarda bunlarla olan mevcut ilişkilerin dikkatle takip edilmesi gerekli olmakla birlikte, müşterini tanı ilkesinin gerektirdiği bu yükümlülükler yeni müşterilerin tümüne uygulanmalıdır.

c- Tavsiye 11: Kayıt Tutma Finansal kuruluşların;

Yetkili makamlardan gelecek bilgi taleplerini ivedilikle karşılayabilmek için, ulusal ve uluslararası işlemlere ilişkin gerekli bütün kayıtları en az beş yıl süreyle saklamaları zorunlu tutulmalıdır. Bu kayıtların, (varsa işleme konu para birimi ve miktarı da dahil olmak üzere) yapılan her bir işlemin tekrar ihdasına imkân verecek ve gerektiğinde suç fiilinin kovuşturulmasında delil olabilecek yeterlilikte olması gerekmektedir.

Finansal kuruluşların, müşterini tanı tedbirleri çerçevesinde elde edilen tüm kayıtları (ör: pasaport, kimlik kartı, sürücü belgesi ya da benzer belgeler gibi resmi kimlik belgelerinin örnekleri ya da kayıtları), hesap dosyalarını ve iş yazışmalarını, yürütülen herhangi bir analizin sonuçlarını da kapsayacak şekilde (ör: karmaşık, olağandışı büyük işlemlerin geçmişini ve amacını belirlemek üzere yürütülen soruşturmalar) iş ilişkisinin sona erdirilmesinden veya arızı işlem tarihinden sonra en az beş yıl süre ile saklamaları zorunlu tutulmalıdır.

Finansal kuruluşlara müşterini tanı tedbirleri gereğince elde edilen bilgilerin ve işlem kayıtlarının saklanması zorunluluğu yasa ile getirilmelidir.

Müşterinin tanınması kapsamındaki bilgiler ve işlem kayıtları, gerekli yetki üzerine ulusal yetkili makamların istifadesine hazır bulundurulmalıdır.

3.5.4.5- Belirli Müşteriler ve Faaliyetler İçin İlave Tedbirler

a- Tavsiye 12: Siyasi Nüfuz Sahibi Kişiler

Finansal kuruluşlara, yabancı siyasi nüfuz sahibi kişilerle ilgili olarak (ister müşteri ister gerçek faydalanıcı olsun) müşterinin tanınması hususundaki olağan tedbirleri uygulamanın yanı sıra:

- i. Müşterinin ya da gerçek faydalanıcının siyasi nüfuz sahibi bir kişi olup olmadığının belirlenmesi için uygun risk yönetim sistemine sahip olması,
- ii. Bu tür iş ilişkisi tesis edilmesi (ya da mevcut müşteriler için devam ettirilmesi) için üst düzey yönetimden onay alması,
- iii. Fonların ve mal varlığının kaynağının tespiti için makul tedbirleri alması,
- iv. İş ilişkisini sürekli olarak sıkı bir şekilde izlemesi, zorunluluğu getirilmelidir

Finansal kuruluşlar, müşterinin ya da gerçek faydalanıcının yerli siyasi nüfuz sahibi bir kişi ya da uluslararası bir kuruluş tarafından üst düzey bir görev tevdi edilen veya edilmiş olan bir kişi olup olmadığını belirlemek için makul tedbirleri almaya zorunlu tutulmalıdır. Söz konusu kişilerle daha yüksek risk taşıyan iş ilişkilerinde, finansal kuruluşlara (b), (c) ve (d) paragraflarında yer alan tedbirleri uygulama zorunluluğu getirilmelidir.

Her tür siyasi nüfuz sahibi kişi ile ilgili yükümlülükler, siyasi nüfuz sahibi kişinin aile bireyleri ve yakınları için de uygulanmalıdır.

b- Tavsiye 13: Muhabir Bankacılık

Finansal kuruluşlara, sınır ötesi muhabir bankacılık ilişkileri ve diğer benzeri ilişkiler ile ilgili olarak müşterinin tanınmasının gerektirdiği normal tedbirlere ilave olarak:

- i. Muhatap kuruluşun işinin mahiyetini tam olarak anlamak ve kara para aklama veya terörün finansmanı yönünden soruşturma geçirip geçirmediği veya bir idari takibat yapıp yapılmadığı hususları da dahil olmak üzere bu kuruluşun itibarını ve tabi olduğu denetimin kalitesini kamuya açık bilgileri kullanarak tespit etmek için yeterli bilgi toplama,
- ii. Muhatap kuruluşun kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleye ilişkin kontrollerini değerlendirme,
- iii. Yeni muhabir ilişkilerin tesisinden önce üst düzey yönetimin onayını alma,
- iv. Her bir kuruluşun sorumluluğunu ayrı ayrı açıkça kavrama,
- v. “Aktarmalı muhabir hesaplarla” (payable-through accounts) ilgili olarak, muhabir bankanın hesaplarına doğrudan erişen müşteriye ilişkin müşterinin tanınması tedbirlerinin muhatap banka tarafından uygulandığından ve talep üzerine müşterinin tanınmasına yönelik ilgili bilgilerin muhabir bankaya sunulabileceğinden emin olma,

hususlarında zorunluluk getirilmelidir.

Finansal kuruluşların paravan bankalar ile muhabir bankacılık ilişkisine girmeleri ya da buna devam etmeleri yasaklanmalıdır. Finansal kuruluşlara, muhatap kuruluşların hesaplarının paravan bankalar tarafından kullanılmasına izin verilmediğinden emin olmaları zorunluluğu getirilmelidir.

c- Tavsiye 14: Para veya Değer Transferi Hizmetleri

Ülkeler, para veya değer transferi hizmeti sağlayan gerçek veya tüzel kişilerin

lisanslı veya kayıtlı olmaları ve bunların FATF Tavsiyelerinin gerektirdiği ilgili tedbir-
lere uyumunun sağlanması ve izlenmesinin temini amacıyla etkili sistemlere tabi
olmaları için tedbir alınmalıdır. Ülkeler, para veya değer transferi hizmetini kayıtlı ve-
ya lisans sahibi olmaksızın yerine getiren gerçek veya tüzel kişileri tespit etmek ve
bunlara uygun yaptırımlar uygulamak için tedbir alınmalıdır.

Bir acente olarak faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişilere de yetkili bir makam
tarafından lisans verilmeli veya bu kişiler kayıt altına alınmalıdır ya da bu hizmetleri
sağlayanlar, kendilerinin ve acentelerinin faaliyet gösterdikleri ülkelerdeki yetkili
makamların erişim imkânının olduğu güncel bir acente listesi tutmalıdır. Ülkeler,
acenteleri olan para veya değer transferi hizmeti sağlayıcılarının, bu acentelerin
kendi kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele programlarına dâhil
olmasını ve bu programlara uyumlarının izlenmesini temin etmeleri için tedbir al-
malıdır.

ç- Tavsiye 15: Yeni Teknolojiler

Ülkeler ve finansal kuruluşlar; (a) yeni teslimat mekanizmaları da dahil olmak
üzere, yeni ürünlerin ve iş uygulamalarının geliştirilmesine, (b) hem yeni hem de
mevcut ürünler için yeni veya gelişen teknolojilerin kullanımına bağlı olarak ortaya
çıkabilecek kara para aklama veya terörizmin finansmanı risklerini tespit etmeli ve
değerlendirmelidir. Finansal kuruluşlar bakımından böyle bir risk değerlendirmesi
yeni ürünlerin, iş uygulamalarının ihdasından veya yeni ve gelişen teknolojilerin
kullanımından önce yapılmalıdır. Finansal kuruluşlar bu riskleri yönetmek ve azalt-
mak için uygun tedbirler alınmalıdır.

d- Tavsiye 16: Elektronik Transferler

Ülkeler, finansal kuruluşların elektronik transferlerde ve ilgili mesajlarda gönde-
riciye (originator) ilişkin gerekli ve doğru bilgileri ve alıcıya (beneficiary) ilişkin gerekli
bilgileri almalarını ve söz konusu bilgilerin ödeme zinciri boyunca elektronik transfer
veya bağlı mesajda yer almasını temin etmelidir. Ülkeler, finansal kuruluşların elekt-
ronik transferleri, gönderici ve/veya alıcıya ilişkin gerekli bilgileri eksik olanları tespit
etmek amacıyla izlemelerini sağlamalı ve uygun önlemleri alınmalıdır. Ülkeler, elektro-
nik transferlerin uygulanmasında, terörizmin ve terörün finansmanının önlenmesi ve
durdurulmasına ilişkin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 1267(1999) ve müte-
akip kararları ile 1373(2001) gibi kararlarında belirtilen yükümlülükler bakımından
finansal kuruluşların listelenen kişi ve kuruluşlara dondurma tedbiri uygulamalarını
sağlamalı ve bunlarla işlem yapmalarını yasaklamalıdır.

3.5.4.6- Güven, Kontroller ve Finansal Gruplar

a- Tavsiye 17: Üçüncü Taraflara Güven

Ülkeler, finansal kuruluşların, 10. Tavsiyede belirlenen müşterinin tanınması
tedbirlerinin (i) ila (iii) maddelerinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeleri ya

da bir işe başlamaları için üçüncü kişilere güvenmelerine aşağıda belirtilen kriterlerin sağlanması şartıyla izin verebilirler. Bu izin verildiğinde, müşterinin tanınması tedbirleri ile ilgili nihai sorumluluk üçüncü kişiye güvenen finansal kuruluşta kalır. Buna göre yerine getirilmesi gereken kriterler şunlardır:

- i. Üçüncü tarafa güvenen bir finansal kuruluş, 10. Tavsiyede belirtilen müşterinin tanınması kapsamındaki (a) ile (c) maddelerinde belirtilen yükümlülüklerle ilgili gerekli bilgiyi derhal elde etmelidir.
- ii. Finansal kuruluşlar, kimlik bilgilerinin ve müşterinin tanınması yükümlülüklerine ilişkin diğer ilgili belgelerin kopyalarının, istenildiğinde üçüncü tarafça gecikmeksizin sağlanacağı konusunda emin olmak için yeterli tedbirleri almalıdır.
- iii. Finansal kuruluş güvenilen üçüncü tarafın, düzenleme, denetim veya izlemeye tabi tutulduğundan ve 10 ve 11. Tavsiyelere uygun olarak müşterinin tanınması ve kayıtların tutulması yükümlülükleri ile uyumlu tedbirlere sahip olduğundan emin olmalıdırlar.
- iv. Şartları karşılayan üçüncü tarafın hangi ülke orijinli olduğu tespit edilirken, ülkeler ülke riski düzeyinde mevcut olan bilgileri dikkate almalıdır.

Bir finansal kuruluş, aynı finansal grubun parçası olan üçüncü bir tarafa güven duyduğunda ve (i) söz konusu grup 10, 11 ve 12. Tavsiyelere uygun şekilde müşterinin tanınması ve kayıt tutma yükümlülüklerini ve 18. Tavsiyeye uygun şekilde kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele programları uyguluyorsa ve (ii) bu müşterinin tanınması ve kayıt tutma yükümlülükleri ile kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele programlarının etkin bir şekilde uygulanıp uygulanmadığı yetkili bir makam tarafından grup düzeyinde denetleniyorsa, ilgili yetkili makamlar finansal kuruluşun kendi grup programı yoluyla yukarıdaki (ii) ve (iii) maddeleri kapsamındaki tedbirleri uyguladığını farz edebilir ve yüksek ülke riskinin, grubun kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele politikaları yoluyla yeterli ölçüde azaltıldığı durumlarda (iv) maddesinin güven için gerekli bir ön koşul olmadığına karar verebilir.

b-Tavsiye 18: İç Kontroller ve Yurt Dışı Şube ve Bağlı Kuruluşlar

Finansal kuruluşlar, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele programları uygulamaya zorunlu tutulmalıdır. Finansal gruplar, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele amacıyla, grup içinde bilgi paylaşımı için politika ve prosedürler de dahil olmak üzere, grup genelinde kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele programları uygulamaya zorunlu tutulmalıdır.

Finansal kuruluşlar, yurt dışı şubelerinin ve hisse çoğunluğuna sahip oldukları bağlı kuruluşlarının, finansal gruba ait kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele programları yoluyla, FATF Tavsiyelerini uygulayan yurt dışındaki şubenin merkezinin bulunduğu ülkedeki yükümlülüklerle uygun kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele tedbirlerini uygulamasını sağlamaya zorunlu tutulmalıdır.

c- Tavsiye 19: Yüksek Riskli Ülkeler

Finansal kuruluşlar, hakkında FATF'in sıkı müşteri tanı tedbirleri uygulanmasını gerekli gördüğü ülke menşeli gerçek ve tüzel kişiler ile finansal kuruluşlarla yürütülen iş ilişkilerinde ve işlemlerde sıkı müşterini tanı tedbirleri uygulamaya zorunlu tutulmalıdır. Uygulanan sıkı müşterini tanı tedbirinin türü etkili ve risklerle orantılı olmalıdır.

Ülkeler, FATF'in böyle olmasını gerekli gördüğü durumlarda, uygun karşı tedbirleri uygulayabilmelidir. Ülkeler, FATF'in bu yöndeki herhangi bir talebinden bağımsız olarak da karşı tedbirleri uygulayabilmelidir. Söz konusu karşı tedbirler etkili ve risklerle orantılı olmalıdır.

3.5.4.7- Şüpheli İşlem Bildirimi

a- Tavsiye 20: Şüpheli İşlem Bildirimi

Bir finansal kuruluşun, fonların bir suç faaliyetinden elde edilen gelir olduğundan ya da terörün finansmanı ile ilgili olduğundan şüphe duyduğu veya şüphelenmesi için makul sebepleri olduğunda, bu şüphelerini mali istihbarat birimine derhal bildirmesi kanunla zorunlu tutulmalıdır.

b- Tavsiye 21: Bilgi Sızdırma ve Gizlilik

Finansal kuruluşlar, bunların yöneticileri, memurları ve çalışanları şüphelerini mali istihbarat birimine iyi niyetle bildirdiklerinde, bunun altında yatan suç faaliyetinin ne olduğunu tam olarak bilmeseler dahi ve yasadışı faaliyetin gerçekten olup olmadığını dikkate alınmaksızın, sözleşmeyle veya herhangi bir yasal, düzenleyici ya da idari hükümlerle getirilmiş olan bilgi ifşasına ilişkin kısıtlamaları ihlal ettikleri için cezai ve hukuki sorumluluğa tabi olmaktan kanun ile korunmalıdır.

Finansal kuruluşların, bunların yöneticileri, memurları ve çalışanlarının şüpheli işlem bildirimini veya ilgili bilginin mali istihbarat birimine iletilmesini ifşa etmeleri (bilgi sızdırma) kanunla yasaklanmalıdır.

3.5.4.8- Finansal Olmayan Belirli İş ve Meslekler (Fobim)

a- Tavsiye 22: FOBİM: Müşterinin Tanınması

10, 11, 12, 15, ve 17. Tavsiyelerde belirtilen müşterinin tanınması ve kayıt tutma yükümlülükleri aşağıdaki durumlarda finansal olmayan belirli iş ve mesleklerle (FOBİM) uygulanır:

- i. Kumarhaneler – Müşteriler uygulanabilir belirlenmiş eşik tutarında veya onun üstünde finansal işlem yaptıklarında,
- ii. Emlakçılar – Müşterileri için gayrimenkul alım satımı ile ilgili işlemlere aracılık ettiklerinde,
- iii. Değerli maden ve değerli taş ticareti ile uğraşanlar – Müşterileri ile uygulanabilir belirlenmiş eşik tutarında veya onun üstünde nakit işlem gerçekleştirdiklerinde,

- iv. Avukatlar, noterler, diğer bağımsız hukuk işleri ile uğraşanlar ve muhasebeciler

Müşterileri için aşağıdaki faaliyetlerle ilgili işlem yapmaya hazırlandıklarında veya işlem yaptıklarında;

- i. *Gayrimenkul alım satımı,
- ii. Müşterinin para, menkul kıymet veya diğer varlıklarının yönetilmesi,
- iii. Banka, mevduat veya menkul kıymet hesaplarının yönetilmesi,
- iv. Şirketlerin kurulması, faaliyette bulunması veya yönetimi için katkıların organize edilmesi,
- v. Tüzel kişi veya yasal oluşumların kurulması, faaliyette bulunması veya yönetimi ile işletmelerin alım satımı,

Trust ve şirket hizmeti sağlayanlar – Bir müşteri için aşağıdaki faaliyetlerle ilgili olarak işlem yapmaya hazırlandıklarında veya gerçekleştirdiklerinde:

- i. Tüzel kişilerin kurucu acentesi olarak hareket ettiklerinde,
- ii. Bir şirketin müdürü veya sekreteri, bir ortaklığın ortağı veya diğer tüzel kişilerle ilgili olarak benzer pozisyonlarda bulunanlar gibi hareket ettiklerinde (veya bir başka kişiyi bu şekilde hareket etmesi için belirlediklerinde),
- iii. Bir şirkete, ortaklığa veya diğer herhangi bir tüzel kişi veya yasal oluşuma merkez büro; iş adresi veya ikamet; yazışma veya idari adres sağladıklarında,
- iv. Bir “express trust”ın kayyımı (*trustee*) gibi hareket ettiklerinde (veya bir başka kişiyi bu şekilde hareket etmesi için belirlediklerinde) veya yasal oluşumun başka bir şekli için aynı fonksiyonu icra ettiklerinde,
- v. Bir başka kişi adına vekil hissedar olarak hareket ettiklerinde (veya bir başka kişiyi bu şekilde hareket etmesi için belirlediklerinde).

b-Tavsiye 23: FOBİM: Diğer Tedbirler

Aşağıdaki koşullarda 18 ila 21. Tavsiyelerde belirtilen yükümlülükler tüm finansal olmayan belirli iş ve mesleklere uygulanır:

- i. Avukatlar, noterler, diğer bağımsız hukuk işleri ile uğraşanlar ve muhasebeciler, müşterileri adına veya onlar için 22.Tavsiyenin (d) maddesinde belirtilen faaliyetlerle ilgili bir finansal işlemle iştigal ettiklerinde, şüpheli işlemleri bildirmeye zorunlu tutulmalıdır. Ülkeler, denetim de dahil olmak üzere muhasebecilerin diğer mesleki faaliyetlerinin bildirim yükümlülüğüne kapsamına alınmasına kuvvetle teşvik edilir.
- ii. Değerli maden ve değerli taş ticareti ile uğraşanlar, müşterileriyle uygulanabilir belirlenmiş bir eşik tutarında veya onun üstünde nakit işlemle iştigal ettiklerinde, şüpheli işlem bildiriminde bulunmaya zorunlu tutulmalıdır.
- iii. “Trust” ve şirket hizmeti sağlayanlar, müşterileri adına veya onlar için 22.Tavsiyenin (e) maddesinde belirtilen faaliyetlerle ilgili bir işlemle iştigal ettiklerinde şüpheli işlem bildiriminde bulunmaya zorunlu tutulmalıdır.

3.5.4.9- Tüzel Kişilerde ve Yasal Oluşumlarda Şeffaflık ve Gerçek Faydalanıcılık

a- Tavsiye 24: Tüzel Kişilerde Şeffaflık ve Gerçek Faydalanıcılık

Ülkeler, tüzel kişilerin kara para aklama veya terörün finansmanı amacıyla istismar edilmesini önleyecek tedbirler almalıdırlar. Ülkeler tüzel kişilerin gerçek faydalanıcı ve kontrolüne ilişkin, yetkili makamlar tarafından zamanında elde edilebilir veya erişilebilir nitelikteki yeterli, doğru ve güncel bilginin mevcut olmasını sağlamalıdırlar. Özellikle, hamiline yazılı hisse senedi veya hamiline yazılı hisse senedi varantı çıkarabilen ya da vekil hissedarlara veya vekil yöneticilere izin veren tüzel kişilerin bulunduğu ülkeler, bunların kara para aklama veya terörün finansmanı için istismar edilmemesini sağlayacak etkili tedbirler almalıdır. Ülkeler, 10. ve 22. Tavsiye ile getirilen yükümlülüklerle tabi olan finansal kuruluşların ve FOBİM'lerin, gerçek faydalanıcı ve kontrol bilgilerine erişimini kolaylaştıracak tedbirleri almayı göz önünde bulundurmalıdır.

b- Tavsiye 25: Yasal Oluşumlarda Şeffaflık ve Gerçek Faydalanıcılık

Ülkeler, yasal oluşumların kara para aklama ve terörün finansmanı amacıyla istismar edilmesini önleyecek tedbirler almalıdırlar. Ülkeler, trust kurucusu (*settlor*), kayyım (*trustee*) ve faydalanıcılar (*beneficiary*) hakkındaki bilgiler dahil olmak üzere özellikle "express trust"lar hakkında yetkili makamlar tarafından zamanında elde edilebilir veya erişilebilir nitelikteki yeterli, doğru ve güncel bilginin mevcut olmasını sağlamalıdır. Ülkeler, 10. ve 22. Tavsiye ile getirilen yükümlülüklerle tabi olan finansal kuruluşların ve FOBİM'in, gerçek faydalanıcı ve kontrol bilgilerine erişimini kolaylaştıracak tedbirleri almayı göz önünde bulundurmalıdır.

3.5.4.10- Yetkili Makamların Yetki ve Sorumlulukları ve Diğer Kurumsal Tedbirler

a- Tavsiye 26: Finansal Kuruluşların Düzenlenmesi ve Denetlenmesi

Ülkeler, finansal kuruluşların yeterli düzenleme ve denetime tabi olmalarını ve FATF Tavsiyelerini etkili bir biçimde uygulamalarını sağlamalıdır. Yetkili makamlar veya finansal denetleyiciler, suçluların veya onların suç ortaklarının bir finansal kuruluşta önemli bir hisseye veya kontrol hissesine sahip olmalarını veya bu hisselerin gerçek faydalanıcısı olmalarını ya da yönetim fonksiyonuna sahip olmalarını engelleyecek gerekli yasal veya düzenleyici tedbirleri almalıdır. Ülkeler, paravan banka kurulmasına veya bunların faaliyetlerine devam etmesine izin vermemelidir.

Temel Prensiplere tabi olan finansal kuruluşlar için, ihtiyaten uygulanan ve kara para aklama ve terörün finansmanı ile de ilgili olan düzenleyici ve denetleyici tedbirler, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele amaçları için de benzer şekilde uygulanmalıdır. Bu husus, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için konsolide grup denetimi uygulanmasını da içermelidir.

Diğer finansal kuruluşlar sektördeki kara para aklama ve terörün finansmanı riski dikkate alınarak lisansa bağlanmalı veya kayıt altına alınmalı ve yeterli şekilde düzenlenmeli ve kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında denetim veya gözetime tabi olmalıdır. Asgari olarak, finansal kuruluşların para veya değer transferi ya da para veya döviz değişimi hizmeti sağladığı durumlarda, bunlar lisansa bağlanmalı veya kayıt altına alınmalı ve ulusal kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerine uyumu izlemeye ve sağlamaya yönelik etkili sistemlere tabi olmalıdır.

b- Tavsiye 27: Denetleyicilerin Yetkileri

Denetleyiciler, finansal kuruluşların, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerini denetlemek veya izlemek ve bu yükümlülüklerle uyumunu sağlamak için teftiş yetkisi de dahil olmak üzere yeterli yetkilere sahip olmalıdır. Denetleyiciler, finansal kuruluşları bu kapsamdaki uyumunun izlenmesiyle ilgili her türlü bilgiyi sağlamaya mecbur tutmaya ve kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerine uyulmaması durumunda 35.Tavsiye kapsamında yaptırım uygulamaya yetkili kılınmalıdır. Denetleyiciler, mümkünse finansal kuruluşun lisansını iptal etme, kısıtlama veya askıya alma yetkileri de dahil olmak üzere, geniş bir kapsamdaki kurumsal ve finansal yaptırımlar tatbik etme yetkisine sahip olmalıdır.

c- Tavsiye 28. FOBİM'in Düzenlenmesi ve Denetlenmesi

Finansal olmayan belirli iş ve meslekler, aşağıda belirtilen şekilde düzenleme ve denetleme tedbirlerine tabi olmalıdır:

- i. Kumarhaneler, gerekli kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele tedbirlerini etkin bir şekilde uygulamalarını sağlayacak kapsamlı düzenleme ve denetleme sistemlerine tabi olmalıdır. Asgari olarak:
 - * Kumarhaneler lisansa bağlanmalı,
 - * Yetkili makamlar, suçluların veya onların suç ortaklarının bir kumarhanede önemli bir hisseye veya kontrol hissesine sahip olmalarını veya bu hisselerin gerçek faydalanıcısı olmalarını, kumarhanede yönetim fonksiyonuna sahip olmalarını ya da kumarhanenin işletmecisi olmalarını engelleyecek gerekli yasal veya düzenleyici tedbirleri almalı,
 - * Yetkili makamlar, kumarhanelerin, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerine uyumunun etkili bir şekilde denetlenmesini sağlamalıdır.
- ii. Ülkeler, diğer FOBİM kategorilerinin kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerine uyumunun izlenmesi ve bu uyumun temin edilmesine yönelik etkili sistemlere tabi olmasını sağlamalıdır. Bu husus, risk duyarlı bir temelde gerçekleştirilmelidir. Bu, (a) bir denetleyici veya (b) üyelerinin kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlü-

lüklerini yerine getirmesini sağlayabilmesi durumunda, uygun bir öz-düzenleyici kuruluş (*self regulatory body*) tarafından yapılabilir.

Söz konusu denetleyici veya öz-düzenleyici kuruluş ayrıca (a) suçluların veya onların suç ortaklarının mesleki olarak akredite olmalarını, önemli bir hisseye veya kontrol hissesine sahip olmalarını veya bu hisselerin gerçek faydalanıcıları olmalarını ya da yönetim fonksiyonuna sahip olmalarını engellemek için örneğin uygunluk ve yerindelik testi (*fit and proper test*) ile kişileri değerlendirme yoluyla gerekli tedbirleri almalı ve (b) 35. Tavsiyeye uygun olarak kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele düzenlemelerine aykırılık durumunda uygulanabilecek etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımlara sahip olmalıdır.

3.5.4.11- Operasyonel Hususlar ve Yasa Uygulama

a- Tavsiye 29: Mali İstihbarat Birimleri

Ülkeler, (a) şüpheli işlem bildirimlerinin ve (b) kara para aklama, buna bağlı öncül suçlar ve terörün finansmanı ile ilgili diğer bilgilerin alınması ve analiz edilmesinde ve bu analiz sonuçlarının dağıtılmasında ulusal bir merkez olarak hizmet veren bir mali istihbarat birimi kurmalıdır. Mali istihbarat birimi, bildirimde bulunan kişilerden ilave bilgi edinebilmeli ve fonksiyonlarını uygun şekilde yerine getirmek için gerekli olan finansal, idari ve yasa uygulama bilgilerine zamanında erişim sağlayabilmelidir.

b- Tavsiye 30: Yasa Uygulama ve Soruşturma Makamlarının Sorumlulukları

Ülkeler, belirlenmiş yasa uygulama makamlarının ulusal kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele politikaları çerçevesinde, kara para aklama ve terörün finansmanı soruşturmalarından sorumlu olmalarını sağlamalıdır. Belirlenmiş yasa uygulama makamları, en azından gelir sağlayan başlıca suçlarla ilgili tüm olaylarda, kara para aklama, buna bağlı öncül suçlar ve terörün finansmanının takibi sırasında proaktif paralel bir finansal soruşturma yürütmelidir. Bu husus, bağlı öncül suçun ülke dışında olduğu durumları da kapsamaludur. Ülkeler, yetkili makamların müsadereye tabi veya tabi olabilecek olan ya da suç geliri olduğundan şüphelenilen malvarlığının hızlı bir şekilde tespit edilmesinden, izinin sürülmesinden ve dondurulması ve el konulması için girişimlerin başlatılmasından sorumlu olmalarını sağlamalıdır. Ülkeler ayrıca gerekli durumlarda finansal veya malvarlığı soruşturmalarında uzmanlaşmış sürekli veya geçici çok fonksiyonlu (*multi-disipliner*) gruplardan yararlanmalıdır. Ülkeler gerekli durumlarda diğer ülkelerdeki uygun yetkili makamlarla müşterek soruşturmalar yapılmasını sağlamalıdır.

c- Tavsiye 31: Yasa Uygulama ve Soruşturma Makamlarının Yetkileri

Yetkili makamlar kara para aklama, buna bağlı öncül suç ve terörün finansmanına yönelik soruşturmaları icra ederken, bu soruşturma, kovuşturma ve ilgili uygulamalarda kullanılmak üzere tüm gerekli bilgi ve belgelere erişebilmelidir. Bu

konudaki yetki, kişilerin ve taşınmazların aranması, tanık ifadelerinin alınması, delillerin elde edilmesi ve bunlara el konulması için finansal kuruluşlar, FOBİM ve diğer gerçek ve tüzel kişiler tarafından tutulan kayıtların temini için zorunlu tedbirleri kullanma yetkisini içermelidir.

Ülkeler, soruşturmaları yürüten yetkili makamların kara para aklama, buna bağlı öncül suçlar ve terörün finansmanı soruşturmaları için uygun, geniş kapsamlı soruşturma teknikleri kullanabilmelerini sağlamalıdır. Bu soruşturma teknikleri örtülü operasyonlar, haberleşmenin dinlenmesi, bilgisayar sistemlerine erişim ve kontrollü teslimatı içerir. Bunlara ilaveten ülkeler gerçek ya da tüzel kişilerin hesaplarının bulunup bulunmadığını ya da bu hesapları yönetip yönetmediklerini zamanında tespit etmek için uygun etkili mekanizmalara sahip olmalıdır. Ülkelerin ayrıca, yetkili makamların, sahibine önceden bildirmeksizin malvarlıklarını tespit edecek bir yöntemle sahip olmalarını temin eden mekanizmaları olmalıdır. Yetkili makamlar kara para aklama, buna bağlı öncül suçlar ve terörün finansmanı soruşturmalarını yürütürken, mali istihbarat biriminin elinde bulunan ilgili tüm bilgileri isteyebilmelidir.

ç- Tavsiye 32: Nakit Kuryeler

Ülkeler, nakit para ya da para yerine geçen taşınabilir değerlerin fiziki olarak sınır ötesine naklini ortaya çıkarmak için, bir beyan ve/veya açıklama sistemini içeren uygun tedbirler almalıdır.

Ülkeler, yetkili makamlarının terörün finansmanı, kara para aklama veya öncül suçlar ile bağlantısı olduğundan şüphelenilen ya da yanıltıcı şekilde beyan edilen veya açıklanan nakit para ya da para yerine geçen taşınabilir değerlerin durdurulması ya da alıkonulmasına ilişkin yasal yetkiye sahip olmalarını sağlamalıdır.

Ülkeler, yanıltıcı beyan(lar)da bulunan ya da açıklama(lar) yapan kişilerle ilgili olarak etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımların uygulanabilmesini sağlamalıdır. Nakit para ya da para yerine geçen taşınabilir değerlerin terörün finansmanı, kara para aklama ya da öncül suçlar ile bağlantılı olması durumlarında ülkeler 4. Tavsiyeye uygun yasal tedbirler de dahil, söz konusu para ya da araçların müsadereesine imkân veren tedbirler almalıdır.

3.5.4.12- Genel Yükümlülükler

a- Tavsiye 33: İstatistikler

Ülkeler, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemlerinin etkililiği ve etkinliği ile ilgili konularda kapsamlı istatistikler tutmalıdır. Bu, alınan ve dağıtılan şüpheli işlem bildirimlerine; kara para aklama ve terörün finansmanı soruşturma ve kovuşturmaları ile mahkûmiyet kararlarına; dondurulan, el konulan ve müsadere edilen mal varlıklarına; karşılıklı adli yardımlaşma veya diğer uluslararası iş birliği taleplerine ilişkin istatistikleri içermelidir.

b- Tavsiye 34: Rehberlik ve Geribildirim

Yetkili makamlar, denetleyiciler ve Öz Düzenleyici Kuruluşlar, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele etmek için ulusal tedbirlerin uygulanması ve özellikle şüpheli işlemlerin ortaya çıkarılması ve bildirilmesinde finansal kuruluşlar ve FOBİM'lere yardımcı olacak rehberler hazırlamalı ve geri bildirimde bulunmalıdır.

c- Tavsiye 35:Yaptırımlar

Ülkeler, 6. ve 8 ila 23.Tavsiyeler kapsamında olan ve kara paranın aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerine uymayan gerçek ve tüzel kişilere karşı uygulanabilir adli, hukuki veya idari bir dizi etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımların bulunmasını sağlamalıdır. Yaptırımlar sadece finansal kuruluşlar ve FOBİM'lere değil bunların müdür ve üst düzey yöneticilerine de uygulanabilir olmalıdır.

3.5.4.13- Uluslararası İşbirliği**a- Tavsiye 36: Uluslararası Araçlar**

Ülkeler, 1988 tarihli Viyana Konvansiyonu, 2000 tarihli Palermo Konvansiyonu, 2003 tarihli Yolsuzluğa Karşı Birleşmiş Milletler Konvansiyonu ve 1999 tarihli Terörün Finansmanı Konvansiyonuna taraf olmak ve tam olarak uygulamak için acil tedbirler almalıdır. Ülkeler ayrıca, uygun olduğu ölçüde, 2001 tarihli Avrupa Konseyi Siber Suçlar Konvansiyonu, 2002 Tarihli Terörizme Karşı Inter-Amerikan Konvansiyonu ve 2005 tarihli Terörizmin Finansmanı ve Suç Gelirlerinin Araştırılması, Aklanması, El Konulması ve Müsaderesine Yönelik Avrupa Konseyi Konvansiyonu gibi diğer ilgili uluslararası sözleşmeleri onaylamaya ve uygulamaya teşvik edilmektedir.

b- Tavsiye 37: Karşılıklı Adli Yardımlaşma

Ülkeler, kara para aklama, buna bağlı öncül suçlar ve terörün finansmanı ile ilgili soruşturma, kovuşturma ve ilgili yargı süreçlerinde mümkün olan en geniş kapsamda, hızlı, yapıcı ve etkili karşılıklı adli yardım sağlamalıdır. Ülkeler yardımın sağlanması için yeterli yasal dayanaklara sahip olmalı ve mümkünse işbirliğini güçlendirmek için uygun antlaşmalar, düzenlemeler ya da diğer mekanizmalara sahip olmalıdır. Ülkeler özellikle bu konuda;

- i. Karşılıklı adli yardımlaşma imkânını ortadan kaldırmamalı veya makul olmayan ya da yersiz kısıtlama getiren şartlar ileri sürmemelidir.
- ii. Karşılıklı adli yardımlaşma taleplerine öncelik verilmesi ve bu taleplerin yerine getirilmesi için açık ve etkin süreçlere sahip olmalıdır. Ülkeler taleplerin etkili bir şekilde iletilmesi ve yerine getirilmesi için merkezi bir makamı ya da mevcut başka bir resmi mekanizmayı kullanmalıdır. Taleplere ilişkin gelişmeleri izlemek için bir vaka yönetim sistemi kurmalıdır.
- iii. Sadece suçun mali hususları da kapsadığı gerekçesiyle adli yardım talebini geri çevirmemeli,

iv. Yasaların finansal kuruluşlar için gizlilik ve mahremiyeti muhafazayı öngördüğü gerekçesiyle adli yardım talebini reddetmemelidir,

v. İç hukukun temel prensiplerine tabi olarak, soruşturma ya da tahkikatın selametini korumak için, kendilerine gelen adli yardımlaşma taleplerinin ve bunların içerdiği bilgilerin gizliliğini sağlamalıdır. Talep edilen ülke gizlilik yükümlülüğünü karşılayamıyorsa bunu talep eden ülkeye derhal bildirmelidir.

Ülkeler, söz konusu yardım cebri tedbirleri içermeyişi takdirde, eylem her iki ülkede de suç sayılmasa (*dual criminality*) dahi, karşılıklı adli yardımlaşmayı yerine getirmelidir. Ülkeler, eylemin her iki ülkede de suç sayılmaması durumunda, geniş kapsamlı yardımlaşmayı mümkün kılacak gerekli tedbirleri almayı göz önünde bulundurmalıdır.

Karşılıklı adli yardımlaşma için eylemin her iki ülkede de suç sayılması (*dual criminality*) zorunlu olduğunda, suçun her iki ülkede de aynı kategoride olup olmadığına veya aynı terminolojiyle adlandırılıp adlandırılmadığına bakılmaksızın, her iki ülkenin söz konusu eylemi suç olarak kabul etmesi şartıyla bu zorunluluk yeterli sayılmalıdır.

Ülkeler, 31'inci Tavsiyede öngörülen yetki ve soruşturma tekniklerinden ve yetkili makamlarının kullanabileceği diğer herhangi yetki ve soruşturma tekniklerinden;

vi. Finansal kuruluşlar ve diğer kişilere ait bilgi, belge ya da delilin (finansal kayıtlar da dahil) ortaya çıkarılması, aranması ve el konulmasına ve tanık ifadelerinin alınmasına ilişkin olanların tamamının;

vii. Bunların dışındaki yetki ve soruşturma tekniklerinin geniş bir kısmının, karşılıklı adli yardım taleplerinin ve ülkenin mevzuatının imkân vermesi durumunda yurt dışı adli veya yasa uygulama birimlerinden ülke içindeki muadillerine doğrudan gelen taleplerin karşılanmasında da kullanılabilmesini sağlamalıdır.

Yargılama alanı çatışmasından kaçınmak için, birden çok ülkede soruşturmaya konu olan olaylarda adaletin sağlanması bakımından, sanıkların kovuşturulmasında en uygun muhakeme yerinin tespiti için mekanizmalar tesisine ve uygulanmasına dikkat gösterilmelidir.

Ülkeler, karşılıklı adli yardım taleplerinde bulunurken, herhangi acil bir ihtiyaç da dahil, taleplerin zamanında ve etkin bir şekilde yerine getirilmesini mümkün kılacak, nesnel ve hukuki bilgileri tam olarak sağlamak için tüm gayreti göstermeli ve talepleri hızlı araçlar kullanarak göndermelidir. Ülkeler yardım almak için, talepleri göndermeden önce, yasal zorunlulukları ve formaliteleri öğrenmek için tüm gayreti göstermelidir.

Karşılıklı adli yardımlaşmadan sorumlu makamlara (örneğin, merkezi bir otorite) yeterli finansal, beşeri ve teknik kaynaklar sağlanmalıdır. Ülkeler, söz konusu makamların personelinin, gizliliğe ilişkin olanlar da dahil yüksek mesleki standartlarının temini, ve bu personelin güvenilir ve uygun vasıflı olmalarını sağlayacak uygun süreçlere sahip olmalıdır.

c- Tavsiye 38: Karşılıklı Adli Yardımlaşma: Dondurma ve Müsadere

Ülkelerin, yabancı ülkeler tarafından yapılan, aklanan malvarlığının; kara para aklama, öncül suçlar ya da terörün finansmanından elde edilen gelirlerin; bu suçların işlenmesinde kullanılan veya kullanılmak istenilen araçların; ya da bunlara tekabül eden malvarlığının tespiti, dondurulması, el konulması veya müsadere taleplerine cevap vermek için hızlı harekete geçme yetkisi bulunmalıdır. Söz konusu yetki, ülkenin temel iç hukuk prensiplerine aykırı olmadığı müddetçe mahkûmiyet kararı gerektirmeyen müsadere (*non-conviction-based confiscation*) sürecine ve buna bağlı geçici tedbirlere dayanılarak yapılan taleplere cevap verebilmeyi kapsamalıdır. Ülkeler ayrıca, söz konusu malvarlığının, araçların ya da malvarlığına tekabül eden değerlerin yönetimi için etkili mekanizmalara ve müsadere edilen malvarlığının paylaşılmasını da içeren el koyma ve müsadere süreçlerinin koordinasyonuna yönelik düzenlemelere sahip olmalıdır.

ç- Tavsiye 39: Suçluların İadesi

Ülkeler, yersiz bir şekilde geciktirmeden, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili iade taleplerini yapıcı ve etkili bir şekilde yerine getirmelidir. Ülkeler ayrıca terörün finansmanı, terörist faaliyetler ya da terör örgütleri kapsamında suçlanan kişilere güvenli bölgeler (*safe havens*) sağlanmaması için mümkün olan tüm tedbirleri almalıdır. Ülkeler özellikle:

- i. Kara para aklama ve terörün finansmanını iadeye tabi suçlar olmasını sağlamalıdır.
- ii. İade taleplerinin zamanında yerine getirilmesi için, mümkünse öncelik verilmesi de dâhil, ülkenin açık ve etkin süreçlere sahip olmasını sağlamalıdır. Taleplere ilişkin gelişmeleri izlemek için vaka yönetim sistemi kurulmalıdır.
- iii. Taleplerin yerine getirilmesinde makul olmayan ya da yersiz biçimde kısıtlayıcı şartları ileri sürmemelidir.
- iv. Suçluların iadesi için yeterli hukuki bir çerçeve sağlamalıdır.

Her ülke ya kendi vatandaşlarını iade etmeli ya da sadece tabiiyeti gerekçe göstererek iadeyi gerçekleştirmemesi durumunda, iadeyi isteyen ülkenin talebi üzerine talepte belirtilen suçların kovuşturması amacıyla konuyu, yersiz bir gecikme olmaksızın, kendi yetkili makamlarına iletmelidir. Söz konusu yetkili makamlar, kendi iç hukukundaki diğer ağır nitelikteki suçların kovuşturmasında olduğu gibi karar vermeli ve tahkikatı yürütmelidir. İlgili ülkeler bu tür kovuşturmaların etkinliğini sağlayabilmek için özellikle delil ve usule ilişkin hususlarda birbirleriyle işbirliği yapmalıdır.

Suçluların iadesi için eylemin her iki ülkede de suç sayılmasının (*dual criminality*) gerekli olduğu durumlarda, söz konusu zorunluluk suçun her iki ülkede de aynı kategoride olup olmadığına veya aynı terminolojiyle adlandırılıp adlandırılmadığına bakılmaksızın, her iki ülkenin söz konusu eylemi suç olarak kabul etmesi şartıyla bu zorunluluk yeterli sayılmalıdır.

Ülkeler, temel iç hukuk prensiplerine uygun olarak, geçici tutuklamalar için ilgili makamlar arasında taleplerin doğrudan iletimine imkân veren, kişilerin sadece tutuklama emri ya da tutuklama kararına dayalı olarak iade edilmesini sağlayan ya da resmi iade davasından kendi rızasıyla vazgeçen kişiler için basitleştirilmiş iade imkânı getiren mekanizmalar gibi basitleştirilmiş iade mekanizmalarına sahip olmalıdır.

Suçluların iadesinden sorumlu makamlara yeterli finansal, beşeri ve teknik kaynaklar sağlanmalıdır. Suçluların iadesinden sorumlu makamlara yeterli finansal, beşeri ve teknik kaynaklar sağlanmalıdır. Ülkelerin, söz konusu makamların personelinin, gizliliğe ilişkin olanlar da dâhil yüksek mesleki standartlara, güvenilirliğe ve münasip vasıflara sahip olmalarını sağlayacak uygun süreçleri bulunmalıdır.

d- Tavsiye 40: Diğer İşbirliği Şekilleri

Ülkeler, yetkili makamlarının kara para aklama, buna bağlı öncül suçlar ve terörün finansmanı ile ilgili en geniş kapsamda hızlı, yapıcı ve etkili uluslararası iş birliği yapabilmelerini sağlamalıdır. Ülkeler bunu hem kendiliğinden hem de talep üzerine yapmalı ve işbirliğinin sağlanması için yasal bir dayanak bulunmalıdır. Ülkeler, yetkili makamlarını işbirliğinde bulunmak amacıyla en etkin araçları kullanmaları için yetkilendirmelidir. Yetkili bir makam, ikili ya da çok taraflı anlaşma ya da bir Muta-bakat Muhtırası gibi düzenleyici işlemlere ihtiyaç duyarsa, bunlar en geniş katılımı yabancı muadiller ile zamanında müzakere edilmeli ve imzalanmalıdır.

Yetkili makamlar, bilgi ya da diğer türlü yardım taleplerinin etkili iletimi ve yerine getirilmesi için açık kanallar ya da mekanizmalar kullanmalıdır. Yetkili makamlar, taleplere öncelik verilmesi, taleplerin zamanında yerine getirilmesi ve alınan bilginin korunması için açık ve etkin süreçlere sahip olmalıdır.

3.6- Egmont Grubu

Çalışmamızın daha önceki bölümlerinde açıklandığı üzere kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele ancak küresel ortak bir irade ile yürütülebilir. Ulusal düzeyde bu mücadelenin ana aktörleri ise hiç şüphesiz ulusal mali istihbarat birimleridir. Farklı ülkelerdeki mali istihbarat birimlerinin ise birbirleriyle ortak bir platform üzerinden bilgi alışverişinin olmayışı, kara para ve terörizmin finansmanı ile mücadele felsefesine tamamen aykırı bir durumdur. Zira kara para aklama ve terörizmin finansmanı ulusal sınır tanımayan eylemlerdir. Bu ihtiyaca binaen uluslararası bir platformda mali istihbarat birimlerinin buluşması sağlanmaya çalışılmıştır.

9 Haziran 1995 tarihinde Brüksel'de 24 ülke ve 8 uluslararası örgütün bir araya gelmesiyle Mali İstihbarat Birimleri Ortak Platformu olan "EGMONT GRUBU" kurulmuştur. "EGMONT" adını, toplantının yapıldığı tarihi Egmont Sarayından almıştır.⁴⁰

⁴⁰ Hasan AYKIN, a.g.e. s.78

EGMONT Grubunun kurulmasıyla mali istihbarat birimleri arasındaki istihbarat paylaşımı sağlanmış ve uluslararası mücadelenin önemli bir ayağı da tamamlanmıştır.

Türkiye, EGMONT Grubuna üyelik için Şubat/1998'de müracaat etmiş ve Haziran/1998'de üyeliğe kabul edilmiştir.

Egmont Grubu, 2017/ Ekim itibarıyla 156 Mali İstihbarat Birimi'nin (MİB) birleşik bir organıdır. Egmont Grubu kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede uzmanlık ve mali istihbaratın güvenli bir şekilde paylaşımı için ortak bir platform sunmaktadır. Bilgi paylaşımı, hali hazırda Egmont üyeleri tarafından kullanılan ESW (Egmont Secure Web) sistemi aracılığı ile yapılmaktadır.

Mali Suçlarla Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından son beş yılda, çoğunluğu ESW (Egmont Secure Web) kullanılarak gerçekleştirilen yurtdışı kaynaklı istihbari bilgi paylaşımını gösteren tablo aşağıdaki gibidir.⁴¹

Tablo 3: Egmont Secure Web Kullanılarak Gerçekleştirilen İstihbari Bilgi Paylaşımı Sayıları (2012-2015)

Yıllar	Gelen Bilgi Talepleri		Giden Bilgi Talepleri	
	Bilgi Talebi	Kendiliğinden Bilgilendirme	Bilgi Talebi	Kendiliğinden Bilgilendirme
2012	212	9	58	2
2013	272	10	30	3
2014	265	24	91	5
2015	324	236	250	41
2016	374	520	45	-

Egmont Grubu, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, G20 Maliye Bakanları ve Mali Eylem Görev Gücü (FATF) tarafından verilen kararları ve ifadeleri uygulamak için uluslararası ortakları ve diğer paydaşların çabalarını desteklemektedir.⁴² Egmont Grubu, menfaat sahipleri arasındaki kara para aklama ve terörizmin finansmanı risklerini daha iyi anlayarak, üye mali istihbarat birimlerinin çalışmalarına değer katmaktadır.

Kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele konusunda operasyonel deneyim önemlidir. Zira aklayıcılar ve terörist finansörleri yaptıkları işleri çok çeşitlendirmiş ve karmaşık bir hale getirmiştir. Bu olgu göz önüne alındığında mali

⁴¹ Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı 2016 Yılı Faaliyet Raporu

⁴² <https://www.egmontgroup.org/> Erişim Tarihi :25 Ekim 2017

istihbarat birimleri arasında bilgi paylaşımının yanı sıra operasyonel deneyim paylaşımı da EGMONT Grubunun mücadeleye bir diğer katkısı olduğu söylenebilir.

3.6.1- Egmont Grubunun Organizasyon Yapısı

a- Mali İstihbarat Birimleri Başkanları

Egmont Grubu'nun yönetim organını oluşturmaktadır; Grubun üyelik, yapı, bütçe ve ilkelerini etkileyen konularda kararlar almaktadır. Kararlar oybirliği ile alınmaktadır. Mali İstihbarat Birimleri Başkanları, Egmont Grubu Yıllık Toplantısı'nda yılda bir kez toplanmaktadır.

b- Egmont Komitesi

Egmont Komitesi, MİB Başkanları ve Çalışma Grupları arasında danışma ve koordinasyon mekanizması olarak görev yapmaktadır. Birincil işlevi, Egmont Grubunun iç koordinasyonu ve idaresi, diğer uluslararası forumlarda temsil edilmesidir. Aynı zamanda Egmont Grup Sekreterliği'nin çalışmalarını da denetler. Egmont Komitesi kalıcı ve bölgesel üyelerden oluşur.

Egmont Komitesi, Egmont Grubu başkanlığı, iki Başkan Yardımcısı, beş çalışma grubunun Başkanı, Afrika, Asya, Avrupa, Amerika ve Okyanusya'daki bölgesel temsilcilerden oluşuyor.

c- Çalışma Grupları

Egmont Grubunda; iş birliği, kalkınma ve uzmanlık paylaşma misyonunu yerine getirmek amacıyla dört çalışma grubu bulunmaktadır. Çalışma grupları periyodik olarak toplanır ve MİB Başkanlarına faaliyetleri hakkında bilgi verir. Çalışma grupları şunlardır.

- i. Kara Para Aklama ve Terörizmin Finansmanı Çalışma Grubu
- ii. Politika ve Usuller Çalışma Grubu
- iii. Teknik Yardım ve Eğitim Çalışma Grubu
- iv. Üyelik, Destek ve Uyum Çalışma Grubu

ç- Bölgesel Gruplar

Egmont Grubunun sekiz bölgesel grubu bulunmaktadır. Bu grupların coğrafi dağılımı FATF'ın bölgesel kuruluşlarıyla da uyumludur. Aynı bölgede yer alan MİB'lerin işbirliği dikkate alınarak kurulmuşlardır.

Bölgesel Gruplar, organizasyonun bölgesel düzeyde kalkınma, işbirliği ve uzmanlık paylaşma hedeflerini gerçekleştirmesine yardımcı olur. Her Bölgesel Grup, Egmont Komitesi'nde Bölge Temsilciliği tarafından temsil edilmektedir. Üye olan her Mali İstihbarat Birimi (MİB), bir Bölgesel Grup üyesidir. Bölgeler aşağıdaki gibidir.

- i. Amerika Bölgesi
- ii. Asya ve Pasifik Bölgesi
- iii. Doğu ve Güney Afrika Bölgesi
- iv. Avrasya Bölgesi
- v. Avrupa I Bölgesi
- vi. Avrupa II Bölgesi
- vii. Orta Doğu ve Kuzey Afrika Bölgesi
- viii. Batı ve Orta Afrika Bölgesi

4- DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ ÖNLENMESİ HAKKINDA ULUSAL MEVZUAT

4.1- Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun

Türkiye’de 1996 yılına kadar kara paraıyla mücadele sistemi getiren bir kanun bulunmamaktadır. Buna istinaden 1996/Eylül’de, Mali Eylem Görev Gücü (FATF) Türkiye’nin kara paraıyla mücadele açısından hukuki boşluğunu gerekçe göstererek Türkiye’yi “kara liste” almıştır. Türkiye bu hamleye istinaden hemen akabinde Kasım/1996’da 4208 sayılı Yasayı kabul etmiş ve FATF kara listesinden çıkmayı başarmıştır.

Türkiye’de aklama suçu hukukumuzda ancak 1996 yılında çıkarılan 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun ile girmiştir. Yaklaşık 10 yıl kara paranın önlenmesi mücadelesi 4208 sayılı Yasa ile olmuştur. 2006 yılında zamanın ihtiyaçlarına daha iyi hitap edebilen 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun yürürlüğe girmiş ve “kara para” kavramı yerine “suçtan kaynaklanan malvarlığı” olarak ifade edilmiş ve kavramsal çerçeve Türk Ceza Kanunu’yla uyumlu hale getirilmiştir.

4.1.1- Amaç ve Tanımlar

5549 sayılı Yasa suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ulusal gereklerin yanı sıra uluslararası düzenlemeler de göz önünde bulundurularak suçla mücadelede mali sektörle işbirliğinin güçlendirilmesi, güçlü bir bilgi ve veri sistemi kurulması, bu suretle mali bilgilerden hareketle suça ve suçluya ulaşılması, yükümlülüklerle uyumun takibinde etkinlik ve uluslararası gelişmelere uyum sağlanması hedefi de kanunun genel gerekçesinde yer almıştır.

- a- Suç Geliri: Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini ifade etmektedir.
- b- Aklama Suçu: 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282’nci maddesinde hüküm altına alınan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunu ifade etmektedir.
- c- Yükümlü: 4208 sayılı yasa metninde bulunmayan(ancak ikincil mevzuatında vardı) bir kavram olan yükümlü kavramı 5549 sayılı Yasa ile düzenlenmiştir.

Yükümlü; Bankacılık, sigortacılık, bireysel emeklilik, sermaye piyasaları, ödünç para verme ve diğer finansal hizmetler ile posta ve taşımacılık, talih ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler; döviz, taşınmaz, değerli taş ve maden, mücevher, nakil vasıtası, iş makinesi, tarihi eser, sanat eseri ve antika ticareti ile iştigal edenler veya bu faaliyetlere aracılık edenler ile noterler, spor kulüpleri ve Bakanlar Kurulunca belirlenen diğer alanlarda faaliyet gösterenleri, ifade etmektedir.

Maddede yer verilen yükümlü tanımı ile malı piyasalardaki gelişmeler paralelinde ortaya çıkacak veya zaman içerisinde uluslararası gerekler de dikkate alınarak yükümlü tutulabilecek finansal aktörler ve diğer meslek grupları da kapsama alınmıştır.

Kanunun uygulanmasında yükümlü, aşağıda sayılanlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimleridir:

- i.** Bankalar.
- ii.** Bankalar dışında banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz kuruluşlar.
- iii.** Kambiyo mevzuatında belirtilen yetkili müesseseler.
- iv.** Finansman ve faktoring şirketleri.
- v.** Sermaye piyasası aracı kurumları ve portföy yönetim şirketleri.
- vi.** Ödeme kuruluşları ile elektronik para kuruluşları.
- vii.** Yatırım ortaklıkları.
- viii.** Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile sigorta ve reasürans brokerleri.
- ix.** Finansal kiralama şirketleri.
- x.** Sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde takas ve saklama hizmeti veren kuruluşlar.
- xi.** Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasına ilişkin saklama hizmeti ile sınırlı olmak üzere Borsa İstanbul Anonim Şirketi.
- xii.** Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi ile kargo şirketleri.
- xiii.** Varlık yönetim şirketleri.
- xiv.** Kıymetli maden, taş veya mücevher alım satımı yapanlar.
- xv.** Cumhuriyet altın sikkeleri ile Cumhuriyet ziynet altınlarını basma faaliyeti ile sınırlı olmak üzere Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü.
- xvi.** Kıymetli madenler aracı kuruluşları.
- xvii.** Ticaret amacıyla taşınmaz alım satımıyla uğraşanlar ile bu işlemlere aracılık edenler.
- xviii.** İş makineleri dâhil her türlü deniz, hava ve kara nakil vasıtalarının alım satımı ile uğraşanlar.
- xix.** Tarihi eser, antika ve sanat eseri alım satımı ile uğraşanlar veya bunların müzayedeciliğini yapanlar.

- xx.** Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü, Türkiye Jokey Kulübü ve Spor Toto Teşkilat Başkanlığı dâhil talih ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler.
- xxi.** Spor kulüpleri.
- xxii.** Noterler.
- xxiii.** Savunma hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35'inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki işlerden taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar.
- xxiv.** Bir işverene bağlı olmaksızın çalışan serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirler.
- xxv.** Finansal piyasalarda denetim yapmakla yetkili bağımsız denetim kuruluşları. Merkezi yurt dışında bulunan yükümlünün Türkiye'deki şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimleri birinci fıkra kapsamında yükümlü sayılır. Merkezi Türkiye'de bulunan yükümlünün yurt dışındaki şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimleri, faaliyet gösterdikleri ülkenin mevzuatı ve yetkili otoritelerinin izin verdiği ölçüde bu Yönetmelik hükümlerini uygulamak zorundadır.
- ç- Denetim Elemanı ve Denetime Yetkililer: 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatla getirilen yükümlülüklerin denetimi, kanunun 2'nci maddesinde sayılan denetim elemanları vasıtasıyla yerine getirilir. Denetim yapmaya yetkililer,
- i.** Vergi Müfettişleri,
 - ii.** Gümrük ve Ticaret Müfettişleri,
 - iii.** Bankalar Yeminli Murakıpları,
 - iv.** Hazine Kontrolörleri,
 - v.** Sigorta Denetleme Uzman ve Aktüerleri,
 - vi.** Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanlarıdır.

4.1.2- Yükümlülükler ve Bilgi Değişimi

5549 sayılı Yasa ile 2'inci maddede sayılan yükümlüler için bir takım sorumluluklar getirilmiştir. Yükümlülerin hangi konularda "yükümlü" tutulduğunun belirlenmesi hem kara para ile mücadele açısından ilgili kurumların mücadeleye nasıl bir katkı yapacaklarının belirlenmesi hem de hukuk devleti olmanın gereklerinden- dir. Bu açıdan yasa, yükümlülükleri maddeler halinde açık bir şekilde saymıştır. Yükümlülük maddeler halinde şöyledir;

- a-** Kimlik Tespiti
- b-** Şüpheli İşlem Bildirimi
- c-** Eğitim, İç Denetim, Kontrol ve Risk Yönetim Sistemleri ile Diğer Tedbirler
- d-** Devamlı Bilgi Verme
- e-** Muhafaza ve İbraz
- f-** Elektronik Tebligat

a- Kimlik Tespiti Yükümlülüğü

Yükümlüler, kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek zorundadır.

Kimlik tespitine esas belge nevilerini belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. Kimlik tespitini gerektiren işlem türleri, bunların parasal sınırları ve konuyla ilgili diğer usûl ve esaslar Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik'te belirlenmiştir. Yönetmeliğe göre kimlik tespitine ilişkin belirlenen usul ve esaslar şöyledir.

Yükümlüler;

- i.** Sürekli iş ilişkisi tesisinde tutar gözetmeksizin,
 - ii.** İşlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı yirmi bin TL veya üzerinde olduğunda,
 - iii.** Elektronik transferlerde işlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı iki bin TL veya üzerinde olduğunda,
 - iv.** Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda tutar gözetmeksizin,
 - v.** Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe olduğunda tutar gözetmeksizin, kimliğe ilişkin bilgileri almak ve bu bilgilerin doğruluğunu teyit etmek suretiyle müşterilerinin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmek zorundadır.
- Kimlik tespiti, iş ilişkisi tesisinden veya işlem yapılmadan önce tamamlanır. Sürekli iş ilişkisi tesisinde, iş ilişkisinin amacı ve mahiyeti hakkında bilgi alınır.

- Gerçek kişilerde kimlik tespiti

Gerçek kişilerin kimlik tespitinde; ilgilinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyuşu, kimlik belgesinin türü ve numarası, adresi ve imza örneği, varsa telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi, iş ve mesleğine ilişkin bilgiler ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır.

İlgilinin adı, soyadı, doğum tarihi, T.C. kimlik numarası ve kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgilerin doğruluğu; Türk uyruklular için T.C. nüfus cüzdanı, T.C. sürücü belgesi veya pasaport, Türk uyruklu olmayanlar için pasaport, ikamet belgesi veya Bakanlıkça uygun görülen kimlik belgesi, üzerinden teyit edilir. Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas kimlik belgelerinin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

Sürekli iş ilişkisi tesisinde beyan edilen adresin doğruluğu; yerleşim yeri belgesi, ilgili adına düzenlenmiş elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi abonelik gerektiren bir hizmete ilişkin olan ve işlem tarihinden önceki üç ay içinde düzenlenmiş fatura, herhangi bir kamu kurumu tarafından verilen belge veya Başkanlıkça uygun görü-

len diğer belge ve yöntemlerle teyit edilir. Teyide esas belgelerin okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut belgeye ait ayırt edici bilgiler kaydedilir.

01/01/2016 tarihinden önce düzenlenmiş olan T.C. sürücü belgeleri üzerinden yapılacak kimlik tespitinde T.C. kimlik numarasının doğruluğunun teyidi zorunlu değildir.

- Ticaret Siciline Kayıtlı Tüzel Kişilerde Kimlik Tespiti

Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerin kimlik tespitinde; tüzel kişinin unvanı, ticaret sicil numarası, vergi kimlik numarası, faaliyet konusu, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır.

Tüzel kişiliğin unvanı, ticaret sicil numarası, faaliyet konusu ve adresinin teyidi ticaret siciline tescile dair belgeler; vergi kimlik numarasının teyidi ise Gelir İdaresi Başkanlığı'nın ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler üzerinden yapılır.

Tüzel kişiyi temsile yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6'ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkileri ise tescile dair belgeler üzerinden teyit edilir.

Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere, teyide esas belgelerin asıllarının ve ya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

Finansal kuruluşlar sürekli iş ilişkisi tesisinde, ilgili ticaret sicil memurluğu kayıtlarına başvurmak veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin veri tabanından sorgulama yapmak suretiyle kendilerine sunulan tescil belgelerinde yer alan bilgilerin güncelliğini ve doğruluğunu teyit eder.

Mevcut bir sürekli iş ilişkisi kapsamında, tüzel kişiyi temsile yetkili kişinin yazılı talimatıyla tüzel kişi adına işlem talep edilmesi durumunda, talimatın şirket yetkilisine ait olduğundan emin olmak kaydıyla, şirketi temsile yetkili kişinin kimlik bilgilerinin doğruluğu, kimlik belgelerinde yer alan bilgileri içeren noter onaylı imza sirküleri üzerinden teyit edilebilir.

- Dernek ve Vakıflarda Kimlik Tespiti

Derneklerin kimlik tespitinde; derneğin adı, amacı, kütük numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresine ilişkin bilgiler ile derneği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Derneğin adı, amacı, kütük numarası ve adres bilgileri, dernek tüzüğü ile dernek kütüğündeki kayda ilişkin belgeler; derneği temsile yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6'ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkisi ise temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir

Vakıfların kimlik tespitinde; vakfın adı, amacı, merkezi sicil kayıt numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresine ilişkin bilgiler ile temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Vakfın adı, amacı, merkezi sicil kayıt numarası ve adres bilgileri, vakıf senedi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde tutulan sicile ilişkin belgeler; vakfı temsile yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6'ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkisi ise temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir. (3) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

Yabancı dernek ve vakıfların Türkiye'deki şube ve temsilciliklerinin kimlik tespiti, İçişleri Bakanlığı'ndaki kayda ilişkin belgeler esas alınmak suretiyle yapılır.

- Sendika ve Konfederasyonlarda Kimlik Tespiti

Sendika ve konfederasyonların kimlik tespitinde; bu kuruluşların adı, amacı, sicil numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile sendika veya konfederasyonu temsile yetkili kişilerin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Alınan bilgiler, bu kuruluşların tüzükleri ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge çalışma müdürlüklerinde tutulan sicile esas diğer belgeler; bu kuruluşları temsile yetkili kişilerin kimlikleri, 6'ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkisi ise tescile dair belgeler veya temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.

Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

- Siyasi Partilerde Kimlik Tespiti

Siyasi parti teşkilatının kimlik tespitinde; siyasi partinin ilgili biriminin adı, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Siyasi partilerin ilgili biriminin adı ve adresi, tüzükleri; temsile yetkili kişinin kimliği, 6'ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; yetki durumları ise temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.

Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

- Yurt Dışında Yerleşik Tüzel Kişilerde Kimlik Tespiti

Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerin kimlik tespiti; Türkiye'de yerleşik tüzel kişiler için aranan belgelere ilgili ülkede tekabül eden belgelerin Türkiye Cumhuriyeti konsoloslukları tarafından onaylanan veya Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi çerçevesinde bu Sözleşmeye taraf ülke makamı tarafından tasdik şerhi düşülen örnekleri üzerinden yapılır. Ayrıca risk temelli yaklaşım çerçevesinde, kimlik bilgileri gerektiğinde bu belgelerin noter onaylı Türkçe tercümeleri üzerinden teyit edilir.

- Tüzel Kişiliği Olmayan Teşekküllerde Kimlik Tespiti

Apartman, site veya iş hanı yönetimi gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküller adına yapılan işlemlerde; teşekkülün adı, açık adresi ile varsa telefon numarası, faks numarası ve elektronik posta adresi ile teşekkülü temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyuğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Teşekkül adına hareket eden kişinin kimlik bilgilerinin doğruluğu, 6'ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; teşekküle ait bilgiler ile teşekkül adına hareket eden kişinin yetki durumu ise noter onaylı karar defteri üzerinden teyit edilir.

Tüzel kişiliği olmayan iş ortaklıkları gibi teşekküllerin kimlik tespitinde; ortaklığın adı, amacı, faaliyet konusu, vergi kimlik numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresine ilişkin bilgiler ile ortaklığı temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, uyuğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak anne, baba adı ve T.C. kimlik numarası alınır. Ortaklığın adı, amacı, faaliyet konusu ve adresine ilişkin bilgilerin doğruluğu, noter onaylı ortaklık sözleşmesi; vergi kimlik numarası, Gelir İdaresi Başkanlığı'nın ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler; ortaklık adına işlem talep eden kişilerin kimliği, 6'ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; yetki durumları ise temsile yetkili olduğuna dair belgeler üzerinden teyit edilir.

Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

- Kamu Kurumlarında Kimlik Tespiti

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının müşteri olduğu işlemlerde, bunlar adına işlem yapan kişinin kimliği 6'ncı maddeye göre tespit edilir. Yetki durumu ise mevzuata uygun olarak düzenlenmiş yetki belgesi üzerinden teyit edilir.

- Başkası Adına Hareket Edenlerde Kimlik Tespiti

Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküller adına bunları temsile yetkili kimselerin yetkilendirdiği kişilerce işlem talep edilmesi durumunda;

Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin kimlik tespiti, 7 ila 12'nci maddelere göre yapılır. Tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan teşekkülü temsile yetkili kimseler ile bunların yetkilendirdiği kişinin kimlik tespiti, 6'ncı maddedeki usule göre yapılır. Temsile yetkili kişinin kimlik tespitinin 6'ncı maddedeki kimlik belgeleri üzerinden yapılamaması halinde tespit, kimlik belgelerinde yer alan bilgileri içermek ve noter onaylı olmak kaydıyla vekâletname veya imza sirküleri üzerinden yapılabilir.

Temsile yetkili olanlarca yetkilendirilen kişilerin yetki durumu noter onaylı vekâletname veya temsile yetkili olanlar tarafından verilmiş yazılı talimat üzerinden yapılır. Temsile yetkili kimselerin yazılı talimat üzerindeki imzaları bunlara ait noter onaylı imza sirküleri üzerindeki imzalar ile teyit edilir.

İşlemlerin gerçek kişi müşteri adına başka bir kişi tarafından yapılması durumunda müşteri adına hareket eden kişinin kimlik tespiti 6'ncı maddeye göre yapılır. Ayrıca müşteri adına hareket eden kimsenin yetki durumu noter onaylı vekâletname üzerinden teyit edilir. Adına hareket edilen müşterinin kimlik tespiti 6'ncı maddeye göre yapılamadığı durumda noter onaylı vekâletname üzerinden yapılır. Adına hareket edilen müşterinin daha önce yapılan işlemler nedeniyle kimlik tespitinin yapılmış olması durumunda talep edilen işlem, yazılı talimat üzerinde yer alan müşteri imzasının yükümlü nezdindeki imza ile teyit edilmesi kaydıyla, adına hareket edilen müşterinin yazılı talimatı ile yapılabilir. (3) Küçükler ve kısıtlılar adına bunların kanuni temsilcileri tarafından yapılan işlemlerde mahkeme kararıyla veli tayin edilenler ile vasi ve kayımların yetkisi, ilgili mahkeme kararının aslı veya noter tasdikli sureti üzerinden teyit edilir. Anne ve babaların reşit olmayan çocukları adına işlem talep etmeleri durumunda adına işlem talep edilen çocuk ve işlemi talep eden velinin 6'ncı maddeye göre kimliğinin tespiti yeterlidir. (4) Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas belgelerin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

- Başkası Hesabına Hareket Edenlerde Kimlik Tespiti

Yükümlüler bir başkası hesabına hareket edilip edilmediğini tespit etmek için gerekli tedbirleri alır. Bu kapsamda kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket eden kimselere sorumluluklarını hatırlatmak amacıyla yükümlüler, gerekli duyuruları hizmet verdikleri tüm işyerlerine müşterilerin rahatça görebileceği şekilde asarlar. Finansal kuruluşlar ayrıca sürekli iş ilişkisi tesisinde başkası hesabına hareket edilip edilmediğine ilişkin müşterinin yazılı beyanını alır. Bu beyan müşteri sözleşmesinde belirtilebilir veya uygun formlar kullanılarak alınabilir.

İşlemi talep eden kimse, bir başkası hesabına hareket ettiğini beyan ettiğinde, 6 ila 14 üncü maddelere göre işlemi talep edenin kimliği ve yetki durumu ile hesabına hareket edilenin kimliği tespit edilir.

Kişinin başkası hesabına hareket etmediğini beyan etmesine rağmen kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket ettiğinden şüphelenilmesi halinde gerçek faydalanıcının tanınmasına yönelik tedbirler uygulanır.

- Müteakip İşlemlerde Kimlik Tespiti

Daha önce usulüne uygun olarak kimliği tespit edilenlerin sürekli iş ilişkisi kapsamındaki yüz yüze yapılan müteakip işlemlerinde, kimliğe ilişkin bilgiler alınarak bu bilgiler yükümlüde bulunan bilgilerle karşılaştırılır. Karşılaştırma sonrasında ilgili evraka işlemi yaptıran gerçek kişinin ad ve soyadı yazılır ve imza örneği alınır. Alınan bilgilerin doğruluğundan şüpheye düşülmesi halinde bu bilgiler, teyide esas kimlik belgelerinin veya bunların noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası bu belgelerde yer alan bilgilerin yükümlüde bulunan bilgilerle karşılaştırılması suretiyle doğrulanır. Yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan sistemleri kullanarak gerçekleştirilen müteakip işlemlerde ise müşteri kimliğinin doğrulanmasına ve kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerin güncel tutulmasına yönelik gerekli tedbirler alınır.

b- Şüpheli İşlem Bildirimi Yükümlülüğü

Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüphelyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde bu işlemlerin yükümlüler tarafından Başkanlığa bildirilmesi zorunludur.

Yükümlüler, Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dahil hiç kimseye açıklayamazlar.

Yükümlülerin hangi faaliyetlerinden dolayı ve hangi usûl ve esaslara göre şüpheli işlem bildiriminde bulunacağı, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte belirlenmiştir.

- Şüpheli İşlem Bildirimi

Şüpheli işlem, yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, bu kapsamda terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüphelyi gerektirecek bir hususun bulunması halidir.

Şüpheli işlemler yükümlüler tarafından tutar gözetilmeksizin Mali Suçları Araş-

tırma Kurulu Başkanlığı'na bildirilir. Şüpheli işlem bildirimini; gerçek kişi yükümlünün bizzat kendisi, tüzel kişi yükümlünün kanuni temsilcileri, tüzel kişiliği bulunmayanların yöneticileri veya bunlar tarafından yetkili kılınanlar, uyum görevlisi atanan yükümlülerde ise bu görevliler tarafından yerine getirilir.

Şüpheli veya şüpheliyi gerektiren makul bir sebebin olup olmadığı hususu gerektiğinde birden çok işlem bir arada ele alınarak değerlendirilir.

Şüpheli işlemlerin devamlı bilgi verme kapsamında bildirilmiş olması şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. MASAK Başkanlığı şüpheli işlem tipleri belirlemeye yetkilidir.

- Şüpheli İşlem Bildirim Formunun Düzenlenmesi ve Bildirimde Süre

Yükümlüler şüpheli bir işlemle karşılaştıklarında işlem hakkında gerekiyorsa yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edinilen bilgi ve bulguları göz önüne alıp Şüpheli İşlem Bildirim Formu doldurmak suretiyle Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunurlar.

Şüpheli işlemler, işleme ilişkin şüphenin olduğu tarihten itibaren en geç on iş günü içinde Başkanlığa bildirilir.

Bildirimde bulunulan işlemle ilgili olarak daha sonra yeni bilgi ve bulgular elde edildiği takdirde, tekrar Şüpheli İşlem Bildirim Formu doldurulur ve daha önce yapılan bildirimde ek olduğu belirtilerek gecikmeksizin Başkanlığa gönderilir.

Bakanlık, Şüpheli İşlem Bildirim Formlarının düzenlenmesine, bildirimlerin elektronik ortam ve bilgi iletişim araçları kullanılarak yapılması zorunluluğu getirilmesine ve şüpheli işlem bildirimlerinde elektronik imza kullanılmasına ilişkin usul ve esasları yükümlüler bazında ayrı ayrı belirlemeye yetkilidir.

MASAK Başkanlığınca, bildirimlere yönelik rehberler çıkarılabilir ve bu rehberler elektronik ortamda yayımlanabilir. Bildirimler bu rehberlere uygun şekilde yapılır. MASAK Başkanlığınca sektörel bazda Şüpheli İşlem Bildirim Rehberleri yayınlanmıştır. Hali hazırda güncel sektörel ŞİB rehberleri şöyledir.⁴³

Tablo 4: Sektörel Şüpheli İşlem Bildirim Rehberleri

Rehber	Yayın Tarihi
Bankalar (T.C. Merkez Bankası ve Yatırım Bankaları Hariç) ve PTT	03.08.2016
Sermaye Piyasası Aracı Kurumları	03.08.2016
Sigorta ve Emeklilik Şirketleri	03.08.2016

⁴³ www.masak.gov.tr Erişim Tarihi :26 Ekim 2017

Rehber	Yayın Tarihi
Factoring, Finansman ve Finansal Kiralama Şirketleri	03.08.2016
Yetkili Müesseseler	03.08.2016
Ödeme Kuruluşları ile Elektronik Para Kuruluşları	31.03.2017
Diğer Yükümlüler	03.08.2016

- Şüpheli İşlem Bildirimlerinin Gizliliği ve Bildirimde Bulunanların Korunması

Yükümlüler, Başkanlığa şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğuna veya bulunulacağına dair, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanlarına ve yargılama sırasında mahkemelere verilen bilgiler dışında, işleme taraf olanlar dâhil olmak üzere hiç kimseye bilgi veremezler.

Bu yükümlülük şüpheli işlemi Başkanlığa bildiren kişi, kurum ve kuruluşlar veya bu kimselerin işlemi fiilen yapan ve yöneten mensupları veya bunların kanuni temsilcileri ve vekillerinin yanı sıra şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğuna herhangi bir şekilde vakıf olan diğer personeli de kapsar. Uyum görevlisi tayin edilen yükümlülerde, uyum görevlisine yapılan dâhili bildirimler de gizlilik kapsamındadır. Şüpheli işlem bildirimlerini elektronik ortamda gerçekleştiren uyum görevlileri, sisteme erişimi sağlayan her türlü ortamdaki kart, şifre ve sair bilgi ve araçları hiç kimseye veremez.

Yükümlüler yurt dışındaki merkezlerine veya şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerine, müşterisi hakkında şüpheli işlem bildiriminde bulunduğu dair hiçbir şekilde bilgi veremez.

Şüpheli işlem bildirimini yükümlülüğünü yerine getiren gerçek ve tüzel kişiler, bunların uyum görevlileri, yükümlülerin kanuni temsilcisi, yöneticisi ve çalışanları hiçbir şekilde hukukî ve cezaî bakımdan sorumlu tutulamaz.

- Geri Bildirim

Şüpheli işlem bildiriminde bulunan yükümlülere Başkanlıkça, bildirim kayda alındığına dair bilgi verilir.

MASAK Başkanlığı, alınan şüpheli işlem bildirimlerinin etkinliğine ilişkin olarak belli periyotlarla genel değerlendirme yapar. Ayrıca Başkanlık, şüpheli işlem bildirimlerine ilişkin istatistikî verileri, aklama ve terörün finansmanında kullanılan yöntemleri, oluşan eğilimleri, şüpheli işlem bildirimleri sonrası süreçler ve varılan sonuçlardan faydalanılarak hazırlanan örnek olayları, yıllık faaliyet raporları, rehberler ya da periyodik yayınlar yoluyla yayımlayabilir, eğitim amacıyla kullanabilir.

c- Eğitim, İç Denetim, Kontrol ve Risk Yönetim Sistemleri Oluşturma ile Diğer Tedbirler Alma Yükümlülüğü

Maliye Bakanlığı; 5549 sayılı Kanunun amacına uygun olarak eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri oluşturulması ve 5549 sayılı Kanunla getirilen yükümlülüklerle uyumu sağlamak üzere, gerekli yetki ile donatılmış idarî düzeyde görevli tayin edilmesi de dahil, gereken tedbirlerin alınması konusunda, işletme büyüklükleri ve iş hacimlerini de dikkate alarak yükümlüleri ve uygulamaya ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir. Maliye Bakanlığı'nın bu yetkisine istinaden Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklerle Uyum Programı Hakkında **Yönetmelik yayınlanmıştır.**

Yönetmeliğin amacı, 5549 sayılı Kanunun uygulanmasına yönelik olarak; suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla yükümlülerin uyum programı oluşturmaları ve uyum görevlisi atamalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. Yönetmelikte hüküm altına alınan usul ve esaslar şöyledir.

- Uyum Programı

Uyum Programı: Suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik olarak oluşturulacak olan ve ilgili yönetmeliğin 5'inci maddesi kapsamında belirlenen tedbirlerin tamamını ifade etmektedir.

- Uyum Programı Oluşturacak Yükümlüler

- a) Bankalar (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları hariç),
- b) Sermaye piyasası aracı kurumları,
- c) Sigorta ve emeklilik şirketleri,
- ç) Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü (Bankacılık faaliyetiyle sınırlı olmak üzere),

Uyum programı oluşturur.

Oluşturulan uyum programı, merkezi Türkiye'de bulunan yükümlünün yurt dışındaki şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerini de faaliyet gösterdikleri ülkenin mevzuatı ve yetkili otoritelerinin izin verdiği ölçüde kapsar.

- Uyum programının kapsamı

Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi için, Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere gerekli uyumun sağlanması amacıyla risk temelli bir yaklaşımla oluşturulacak olan uyum programı aşağıdaki tedbirleri içerir:

- a) Kurum politikası ve prosedürlerinin oluşturulması,
- b) Risk yönetimi faaliyetlerinin yürütülmesi,
- c) İzleme ve kontrol faaliyetlerinin yürütülmesi,
- ç) Uyum görevlisi atanması ve uyum birimi oluşturulması,
- d) Eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi,

e) İç denetim faaliyetlerinin yürütülmesi.

Uyum programı kapsamındaki risk yönetimi ile izleme ve kontrole ilişkin faaliyetler, yönetim kurulunun gözetim, denetim ve sorumluluğunda, uyum görevlisi tarafından yerine getirilir.

Uyum programı kapsamındaki iç denetim faaliyetleri, yükümlülerin iç denetim birimleri ya da teftiş kurulları tarafından yerine getirilir.

- Yönetim Kurulunun Yetki ve Sorumluluğu

Uyum programının bütünü, yükümlünün faaliyetlerinin kapsamı ve özelliklerine uygun bir biçimde, yeterli ve etkin bir şekilde yürütülmesinden, nihai olarak yönetim kurulu sorumludur.

Yönetim kurulu, birinci fıkra kapsamında; uyum görevlisi atamak, uyum görevlisinin ve uyum biriminin yetki ve sorumluluklarını açık bir şekilde ve yazılı olarak belirlemek, kurum politikalarını, yıllık eğitim programlarını ve gelişmelere göre bunlarda yapılacak değişiklikleri onaylamak, uyum programı kapsamında yürütülen risk yönetimi, izleme ve kontrol ile iç denetim faaliyetlerinin sonuçlarını değerlendirmek, tespit edilen hata ve eksikliklerin zamanında giderilmesi için gerekli tedbirleri almak ve uyum programı kapsamındaki tüm faaliyetlerin etkin bir şekilde ve koordinasyon içerisinde yürütülmesini sağlamakla yetkili ve sorumludur.

Yönetim kurulu, ikinci fıkra kapsamındaki yetkilerinin bir kısmını veya tamamını, bir veya birden fazla yönetim kurulu üyesine (açık bir şekilde ve yazılı olarak) devredebilir. Söz konusu yetki devrinin yapılması, yönetim kurulunun bu konudaki sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Kurum Politikası ve Prosedürleri

Kurum Politikası

Yükümlüler, uyum programı kapsamında, işletme büyüklüklerini, iş hacimlerini ve gerçekleştirdikleri işlemlerin niteliğini gözeterek, bir kurum politikası oluştururlar. Kurum politikası asgari düzeyde; risk yönetimi, izleme ve kontrol, eğitim ve iç denetime ilişkin politikaları içerir.

Kurum politikasının amacı; yükümlünün, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine ilişkin yükümlülüklerle uyumunu sağlamaya ve müşterilerinin, işlemlerinin ve hizmetlerinin risk temelli bir yaklaşımla değerlendirilerek, maruz kalabileceği riskin azaltılmasına yönelik stratejilerin, kurum içi kontrol ve önlemlerin, işleyiş kurallarının ve sorumlulukların belirlenmesi ile kurum çalışanlarının bu konularda bilinçlendirilmesidir.

Kurum Prosedürleri

Kurum politikası kapsamında belirlenen tüm önlem ve işleyiş kurallarından kimlerin sorumlu olduğu, belirli risk limitlerine göre işlemlerin onaylanması, gerçekleştirilmesi, raporlanması ve izlenmesinden kimlerin veya hangi birimlerin sorumlu olacağı gibi hususlar açık şekilde prosedüre bağlanır.

Prosedürlerin belirlenmesinde, yükümlünün işlemlerinin ve iş akışlarının risklere göre izlenmesi, kontrol edilmesi ve denetlenmesinde görev alacak personelin, aynı zamanda bu işlemleri gerçekleştiren personel olmamasını sağlayacak şekilde görev ve yetkilendirme yapılır.

Kurum Politika ve Prosedürlerinin Oluşturulması

Kurum politika ve prosedürleri; Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere uygun olacak şekilde, mümkün olduğunca yükümlü nezdindeki ilgili tüm birimlerin katılımının sağlanmasıyla ve uyum görevlisinin gözetim ve koordinasyonunda, yazılı bir şekilde oluşturulur.

Kurum politika ve prosedürleri oluşturulurken, Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere aykırı olmamak şartıyla diğer ulusal ve uluslararası kuruluşlarca getirilen tavsiye, ilke, standart ve rehberlerden de faydalanılabilir.

Kurum politikaları yönetim kurulu tarafından onaylanır.

Kurum Politikalarının Bildirimi

Yükümlüler, oluşturdukları kurum politikalarını uyum görevlisi aracılığıyla Başkanlığa gönderir. Başkanlığa gönderilen kurum politikalarında sonradan yapılan değişiklikler de değişikliğin yapıldığı tarihten itibaren en geç otuz gün içerisinde Başkanlığa gönderilir.

Yükümlülerin kurum politikalarını, ilgili personele, imzalarını alarak tebliğ etmeleri zorunludur.

Risk Yönetimi

Risk: Yükümlülerin sundukları hizmetlerden, suç gelirlerinin aklanması veya terörün finansmanı amacıyla yararlanılması ya da yükümlülerin Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle getirilen yükümlülüklerle tam olarak uymamaları gibi nedenlerle yükümlülerin ya da yükümlü çalışanlarının maruz kalabilecekleri mali ya da itibari zarar ihtimalini,

Ülke riski: Yükümlülerin; aklama ve terörün finansmanının önlenmesi konusunda yeterli düzenlemelere sahip olmayan, bu suçlarla mücadele konusunda yeterli düzeyde işbirliği yapmayan veya yetkili uluslararası kuruluşlarca riskli kabul edilen ülkelerden Bakanlıkça duyurulanların, vatandaşları, şirketleri ve mali kuruluşları ile girecekleri iş ilişkileri ve işlemleri sebebiyle maruz kalabilecekleri riski,

Müşteri riski: Müşterinin faaliyet gösterdiği iş kolunun, yoğun nakit kullanımı, yüksek değerli malların alım satımı veya uluslararası fon transferlerinin kolayca gerçekleştirilmesine imkân vermesi; müşterinin ya da müşteri adına veya hesabına hareket edenlerin, suç gelirlerinin aklanması veya terörün finansmanı amacıyla hareket etmesi sebebiyle yükümlülerin suistimal edilmesi riskini ifade etmektedir.

Risk Yönetimi Politikası

Yükümlüler, kurum politikası kapsamında, işletme büyüklüklerini, iş hacimlerini ve gerçekleştirdikleri işlemlerin niteliğini gözeterek risk yönetim politikası oluş-

tururlar. Risk yönetim politikasının amacı; yükümlünün maruz kalabileceği risklerin tanımlanması, derecelendirilmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve azaltılmasını sağlamaktır.

Risk yönetimi politikası asgari düzeyde; Tedbirler Yönetmeliğinin “Müşterinin Tanınmasına İlişkin Esaslar” başlıklı üçüncü bölümünde yer alan tedbirlere ilişkin kurum içi önlem ve işleyiş kurallarını kapsar.

Risk Yönetimi Faaliyetleri

Risk yönetimine ilişkin faaliyetler asgari düzeyde;

- a) Müşteri riski, hizmet riski ve ülke riskini esas alan risk tanımlama, derecelendirme, sınıflandırma ve değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesi,
- b) Hizmetlerin, işlemlerin ve müşterilerin risklere göre derecelendirilmesi ve sınıflandırılması,
- c) Riskli müşteri, işlem veya hizmetlerin izlenmesinin ve kontrol edilmesinin sağlanması; ilgili birimleri uyaracak şekilde rapor edilmesi; işlemin üst makamın onayı ile gerçekleştirilmesi ve gerektiğinde denetlenmesi için uygun işleyiş ve kontrol kurallarının geliştirilmesi,
- ç) Risk tanımlama ve değerlendirme yöntemlerinin, risk derecelendirmesi ve sınıflandırma yöntemlerinin, örnek olaylar ya da gerçekleşen işlemler üzerinden geriye dönük olarak tutarlılıklarının ve etkinliklerinin sorgulanması, varılan sonuçlara ve gelişen koşullara göre yeniden değerlendirilmesi ve güncellenmesi,
- d) Risk kapsamına giren konulara ilişkin ulusal mevzuat ve uluslararası kuruluşlarca getirilen tavsiye, ilke, standart ve rehberlerin takip edilerek gerekli geliştirme çalışmalarının yapılması,
- e) Risk izleme ve değerlendirme sonuçlarının düzenli aralıklarla yönetim kurulu rapora raporlanması,

faaliyetlerini kapsar.

Yüksek Derecede Riskli Gruplara Yönelik İlave Tedbirler

Yükümlüler, risk derecelendirmesi neticesinde yüksek riskli olarak belirlendikleri gruplara yönelik olarak üstlenilecek riskin azaltılmasını teminen, tespit edilen riskle orantılı olarak aşağıda belirtilen tedbirlerin bir veya birden fazlasını ya da tamamını uygular;

- a) Müşteri hakkında ilave bilgi edinmek ve müşteri ile gerçek faydalanıcının kimlik bilgilerini daha sık güncellemek,
- b) İş ilişkisinin mahiyeti hakkında ilave bilgi edinmek,
- c) İşleme konu malvarlığının ve müşteriye ait fonların kaynağı hakkında mümkün olduğu ölçüde bilgi edinmek,
- ç) İşlemin amacı hakkında bilgi edinmek,
- d) İş ilişkisine girilmesini, mevcut iş ilişkisinin sürdürülmesini ya da işlemin

- gerçekleştirilmesini üst seviyedeki görevlinin onayına bağlamak,
- e) Uygulanan kontrollerin sayı ve sıklığını artırmak ve ilave kontrol gerektiren işlem türlerini belirlemek suretiyle iş ilişkisini sıkı gözetim altında tutmak,
 - f) Sürekli iş ilişkisi tesisinde ilk finansal hareketin, müşterinin tanınmasına ilişkin esasların uygulandığı bir başka finansal kuruluştan yapılmasını zorunlu tutmak.

Bakanlık, bu madde kapsamında dikkate alınacak yüksek riskli durumlar ile birinci fıkrada sayılanlar dışında ayrıca sıkılaştırılmış tedbirler belirlemeye yetkilidir.

İzleme ve Kontrol

Yükümlüler, kurum politikası kapsamında, işletme büyüklüklerini, iş hacimlerini ve gerçekleştirdikleri işlemlerin niteliğini gözeterek, izleme ve kontrol faaliyetleri yürütürler.

İzleme ve kontrolün amacı; yükümlülerin risklerden korunması ve faaliyetlerinin Kanuna ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle, kurum politika ve prosedürlerine uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin sürekli olarak izlenmesi ve kontrol edilmesidir.

İzleme ve Kontrol Faaliyetleri

İzleme ve kontrol faaliyetleri kapsamında; Kanun uyarınca getirilen yükümlülüklerle uyumun sağlanmasıyla ilgili olarak yapılan kontroller neticesinde tespit edilen eksiklikler, gerekli tedbirlerin alınması için ilgili birimlere raporlanarak sonuçları takip edilir.

İzleme ve kontrol faaliyetleri çerçevesinde yükümlüler, bu faaliyetleri yürütecek personelin kurum içi bilgi kaynaklarına ulaşmasını temin etmek zorundadır.

İzleme ve kontrol faaliyetleri asgari düzeyde;

- a) Yüksek risk grubundaki müşteri ve işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,
- b) Riskli ülkelerle gerçekleştirilen işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,
- c) Karmaşık ve olağandışı işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,
- ç) Yükümlünün, risk politikasına göre belirleyeceği bir tutarın üzerindeki işlemlerin, müşteri profili ile uyumlu olup olmadığının örnekleme yöntemi ile kontrolü,
- d) Birlikte ele alındıklarında, kimlik tespiti yapılmasını gerektiren tutarı aşan bağlantılı işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,
- e) Müşteriler hakkında elektronik ortamda yahut yazılı olarak muhafaza edilmesi gereken bilgi ve belgeler ile elektronik transfer mesajlarında yer verilmesi zorunlu bilgilerin kontrolü ve eksikliklerin tamamlanması ve bunların güncellenmesi,
- f) Müşteri tarafından yürütülen işlemin; müşterinin, işine, risk profiline ve fon kaynaklarına dair bilgiler ile uyumlu olup olmadığının iş ilişkisi süresince devamlı olarak izlenmesi,

- g) Yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan sistemler kullanılarak gerçekleştirilen işlemlerin kontrolü,
- ğ) Yeni sunulan ürünler ve teknolojik gelişmeler nedeniyle suistimale açık hale gelebilecek hizmetlerin risk odaklı kontrolü, faaliyetlerini kapsar.

Uyum Görevlisi ve Uyum Birimi

Uyum görevlisi: Kanun ve Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuatla getirilen yükümlülüklerle uyumu sağlamak amacıyla istihdam edilen ve gerekli yetkiyle donatılmış görevliyi,

Uyum birimi: Uyum görevlisine bağlı olarak çalışan ve uyum programının yürütülmesiyle görevli çalışanlardan oluşan birimi ifade etmektedir.

Uyum Görevlisi Atanması ;

Yükümlüler, faaliyet izninin alınmasını müteakip otuz gün içerisinde uyum programının yürütülmesi amacıyla uyum görevlisi atarlar. Uyum görevlisi, yönetim kuruluna veya yönetim kurulunun 6'ncı maddenin üçüncü fıkrasına göre yetkisini devrettiği bir veya birden fazla üyeye bağlı olacak şekilde atanır.

İlgili yönetmeliğin 4'üncü maddenin birinci fıkrasının; (a), (c) ve (ç) bentlerinde sayılan yükümlülerin atayacakları uyum görevlilerinin uhdesinde satış, pazarlama ve iç denetimle, (b) bendinde sayılan yükümlülerin atayacakları uyum görevlisinin uhdesinde ise satış ve pazarlamayla ilgili olmamak şartıyla, uyum programının yürütülmesini aksatmayacak diğer görevler bulunabilir.

Yükümlüler, uyum görevlisi olarak atanacak kişinin;

- a) Nüfus cüzdanının örneğini,
- b) Lisans ve varsa lisansüstü diplomasının noter onaylı örneğini,
- c) Mesleki deneyimine ilişkin bilgileri kapsayan ayrıntılı özgeçmişini,
- ç) Atamaya ilişkin yönetim kurulu onaylı belgeyi,
- d) Arşiv kaydını da içeren son altı ay içinde alınmış adli sicil belgesini, Başkanlığa gönderir.

Bildirilen kişi, uyum görevlisi olarak atanacaklarda aranan şartları haiz olup olmadığı açısından Başkanlıkça değerlendirmeye tabi tutulur. Üçüncü fıkrada belirtilen evrakın eklenmiş olduğu yazının Başkanlığa ulaştığı tarihten itibaren otuz gün içinde Başkanlıkça olumsuz görüş bildirilmediği takdirde uyum görevlisi atanmış sayılır. Bildirilen kişinin aranan şartları taşımaması halinde yükümlüler, durumun kendilerine Başkanlıkça bildirilmesini müteakip otuz gün içinde, atanmak üzere başka bir kişiyi Başkanlığa bildirir.

Uyum görevlisinin herhangi bir nedenle görevinden ayrılması hâlinde, yükümlü ve görevden ayrılan uyum görevlisi tarafından, ayrılma nedeninin ayrılış tarihinden itibaren on gün içinde Başkanlığa yazılı olarak bildirilmesi zorunludur.

Uyum görevlisi olarak atanacaklarda aranan şartlar

İlgili yönetmeliğin 16'ncı maddesi uyarınca uyum görevlisi olarak atanacak kişilerde aşağıdaki şartlar aranır:

- a) T.C. vatandaşı olmak,
- b) Kamu haklarından mahrum bulunmamak,
- c) Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar bile mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca üç yıldan fazla hapis cezasıyla cezalandırılmamış olmak veya mülga 3182 sayılı Bankalar Kanunu ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile 5411 sayılı Bankacılık Kanununun ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun ve ödünç para verme işleri hakkında mevzuatın hapis cezası gerektiren hükümlerine muhalefet yahut mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunlar uyarınca basit veya nitelikli zimmet, zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile Devlet sırlarını açığa vurma, Devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlar, vergi kaçakçılığı, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve terörün finansmanı suçlarından veya bu suçlara iştirakten hüküm giymemiş olmak,
- ç) Türkiye'de (veya denkliği Yüksek Öğretim Kurulu'na tanınmış yurt dışında) en az dört yıllık eğitim veren yüksek öğretim kurumlarından mezun olmak,
- d) 4'üncü maddenin birinci fıkrasında sayılan finansal kuruluşlardan (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları dahil) herhangi birisi nezdinde idareci, uzman veya denetim görevlerinde veya Kanunun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde sayılan denetim elemanlığı görevlerinde ya da Başkanlık nezdinde idareci veya uzman görevlerinde en az beş yıl süreyle çalışmış olmak,
- e) Yükümlü nezdinde veya yükümlünün iştiraklerinde nitelikli pay sahibi olmak veya yönetiminde bulunmamak,
- f) Yükümlünün nitelikli pay sahibi ortağının, yönetim kurulu üyelerinin veya genel müdürünün eşi veya ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) kan veya sıhrî hismî olmamak.

Uyum Birimi

Yönetim Kurulu, uyum görevlisinin bu Yönetmelikle getirilen görev ve sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamak amacıyla yükümlünün,

işletme büyüklüğü, işlem hacmi, şube ve personel sayısı ya da karşılaşılabileceği risklerin yüksekliği gibi unsurları göz önünde bulundurarak uyum görevlisine doğrudan bağlı olan ve uyum programının yürütülmesiyle görevli uyum biriminin oluşmasını ve uyum birimine yeterli personel ve kaynak tahsisi yapılmasını sağlar.

Uyum biriminde çalışacak personel, şüpheli işlemlere konu teşkil edebilecek dahili bildirimlerin Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğler ile diğer bilgiler ışığında değerlendirilmesi sürecinde görev alabilir, ancak işlemin şüpheli işlem olarak Başkanlığa bildirilip bildirilmemesine karar veremez ya da Başkanlığa doğrudan şüpheli işlem bildiriminde bulunamaz. Şüpheli işlem kapsamında uyum görevlisine yapılan dahili bildirimler de gizlilik kapsamında olduğundan, personelin bu yükümlülüğü ihlal etmeyecek şekilde çalışması için gereken tedbirler yönetim kurulu ve uyum görevlisi tarafından alınır.

Uyum Görevlisinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

İlgili yönetmeliğin 16'ncı maddesi uyarınca atanacak uyum görevlilerinin görev ve sorumlulukları şunlardır:

- i. Yükümlünün Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan düzenlemelere uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak ve Başkanlıkla gerekli iletişim ve koordinasyonu sağlamak,
- ii. Kurum politikası ve prosedürlerini oluşturmak ve kurum politikalarını yönetim kurulunun onayına sunmak,
- iii. Risk yönetimi politikasını oluşturmak, risk yönetimi faaliyetlerini yürütmek,
- iv. İzleme ve kontrol politikalarını oluşturmak ve buna ilişkin faaliyetleri yürütmek,
- v. Suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik eğitim programına ilişkin çalışmalarını yönetim kurulunun onayına sunmak ve onaylanan eğitim programının etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak,
- vi. Kendisine iletilen veya re'sen öğrendiği şüpheli olabilecek işlemler hakkında yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edindiği bilgi ve bulguları değerlendirmek ve şüpheli olduğuna karar verdiği işlemleri Başkanlığa bildirmek,
- vii. Bildirimlerin ve ilgili diğer hususların gizliliğinin sağlanmasına yönelik gerekli tedbirleri almak,
- viii. İç denetim ve eğitim faaliyetlerine ilişkin bilgi ve istatistikleri düzenli olarak tutmak ve bunları Yönetmelikte belirtilen sürelerde Başkanlığa göndermek.

Başkanlıkla gerekli iletişim ve koordinasyonun sağlanması kapsamında; yükümlülerin Başkanlığa bilgi ve belge verme yükümlülüğü, uyum görevlisi vasıtasıyla yerine getirilir. Kendisinden bilgi ve belge istenilen yükümlü, söz konusu bilgi ve belgeleri Başkanlığa belirlenen ve kendisine bildirilen biçim ve yöntemine uygun olarak vermek zorundadır.

Uyum görevlisi, görev ve sorumluluklarını yerine getirirken iyi niyetli, makul ve dürüst bir şekilde, tarafsız ve bağımsız bir irade ile hareket etmek zorundadır.

Yönetim kurulu, uyum görevlisinin bağımsız bir irade ile karar verebilecek, yükümlü bünyesindeki tüm birimlerden kendi görev alanı ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi talep edebilecek ve bunlara zamanında erişebilecek yetkiyi haiz olmasını sağlar.

Uyum Görevlisinin Görevinden Ayrılması

Uyum görevlisinin izin, hastalık ve benzeri nedenlerle geçici olarak görevden ayrılması halinde kendisine vekalet edecek kişinin, 17'nci maddenin birinci fıkrasında sayılan şartları ((d) bendi hariç) haiz olması aranır. Vekalet edecek kişinin kimlik ve iletişim bilgileri derhal Başkanlığa gönderilir.

Uyum görevlisine vekalet eden kişi, uyum görevlisinin tüm görev, yetki ve sorumluluklarını haizdir. Uyum görevlisi görevinden ayrıldığı dönem itibarıyla yürütülen işlerden sorumlu olmaz.

Uyum görevlisine bir takvim yılı içinde altmış günden fazla süre ile vekalet edilemez.

Uyum görevlisinin bu Yönetmelik ile aranan şartları kaybetmesi veya bu şartları haiz olmadığının sonradan anlaşılması veya görevinden ayrılması halinde, yeni görevlendirme, 16'ncı madde hükümlerine göre yükümlü tarafından en geç otuz gün içinde yapılarak Başkanlığa bildirilir. Uyum görevlisi yeniden atanana kadar yukarıdaki fıkralarda öngörülen usuller uygulanır.

Eğitim

Eğitim Politikası

Yükümlüler, kurum politikası kapsamında, eğitim faaliyetlerinin işleyişi, gerçekleştirilmesinden kimlerin sorumlu olacağı, eğitim faaliyetlerine katılacak personelin ve eğiticilerin belirlenmesi, yetiştirilmesi ve eğitim yöntemleri gibi hususları içerecek bir eğitim politikası oluştururlar.

Eğitim politikasının amacı, Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle getirilen yükümlülüklerle uyumun sağlanması, personelin kurum politikası ve prosedürleri ile risk temelli yaklaşım konularında sorumluluk bilincinin artırılarak bir kurum kültürü oluşturulması ve personelin bilgilerinin güncellenmesidir.

Eğitim Faaliyetleri

Yükümlüler, suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla işletme büyüklüklerine, iş hacimlerine ve değişen koşullara uyumlu olarak şekilde eğitim faaliyetleri yürütmek zorundadır.

Eğitim faaliyetleri uyum görevlisi gözetiminde ve koordinasyonunda yürütülür. Yükümlüler eğitim faaliyetlerini, 23'üncü maddede belirtilen konuları içerecek şekilde ve belirli bir eğitim programı dâhilinde yürütürler. Eğitim programı uyum görevlisi tarafından ilgili birimlerin de katılımıyla hazırlanır. Eğitim programının etkin bir şekilde uygulanması uyum görevlisi tarafından gözetilir.

Eğitim faaliyetleri, ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre ilgili birimlerin de katılımıyla gözden geçirilir ve ihtiyaca göre düzenli aralıklarla tekrarlanır.

Yükümlüler, eğitim faaliyetlerinin kurum geneline yayılmasını temin edecek şekilde; seminer ve paneller düzenlenmesi, çalışma grupları oluşturulması, eğitim faaliyetlerinde görsel ve işitsel materyallerin kullanılması, internet, intranet veya extranet vb. üzerinden çalışan bilgisayar destekli eğitim programları gibi eğitim yöntemlerinden yararlanırlar.

Eğitim Konuları

Yükümlüler tarafından personele verilecek eğitimler asgari düzeyde;

- i. Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanı kavramları,
- ii. Suç gelirlerinin aklanmasının aşamaları, yöntemleri ve bu konuda örnek olay çalışmaları,
- iii. Suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi ile ilgili mevzuat,
- iv. Risk alanları,
- v. Kurum politikası ve prosedürleri,
- vi. Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde;
 - Müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar,
 - Şüpheli işlem bildirimine ilişkin esaslar,
 - Muhafaza ve ibraz yükümlülüğü,
 - Bilgi ve belge verme yükümlülüğü,
 - Yükümlülükler uymaması halinde uygulanacak müeyyideler,
- vii. Aklama ve terörün finansmanı ile mücadele alanında uluslararası düzenlemeler, konularını içerir.

Yükümlüler, uyguladıkları eğitim faaliyetlerine ilişkin;

Eğitim tarihleri, eğitim verilen bölge veya iller, eğitim yöntemi, toplam eğitim saati, eğitim verilen personelin sayısı ve toplam personel sayısına oranı, eğitim verilen personelin birim ve unvanlarına göre dağılımı, eğitimin içeriği, eğiticilerin unvanı ve uzmanlık alanları ile ilgili bilgi ve istatistikleri, her yılın mart ayının sonuna kadar uyum görevlisi vasıtasıyla başkanlığa bildirirler.

MASAK Başkanlığınca düzenlenecek eğitim faaliyetleri

MASAK Başkanlığı, yükümlü çalışanlarının eğitimi amacıyla, eğitim faaliyetleri düzenlemeye, internet üzerinden çalışan bilgisayar destekli uzaktan eğitim programları oluşturmaya ve yükümlü çalışanlarının bu programlara erişimini sağlayacak tedbirleri almaya yetkilidir.

Başkanlık ayrıca yükümlüler nezdinde eğitim verecek eğiticilerin eğitilmesine yönelik eğitim programları düzenlemeye, bu programları başarı ile tamamlayanlara eğitici sertifikası vermeye yetkilidir. Yükümlüler, eğitim faaliyetlerinde görev

alacak personelin, eğitici sertifikası verilen kimselerden olmasına özen gösterirler.

İç denetimin amacı, uyum programının bütününe etkinliği ve yeterliği hususunda yönetim kuruluna güvence sağlamaktır.

Yükümlüler, kurum politika ve prosedürlerinin, risk yönetimi, izleme ve kontrol faaliyetleri ile eğitim faaliyetlerinin yeterli ve verimli olup olmadığı, yükümlünün risk politikasının yeterliği ve etkinliği, işlemlerin Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğler ile kurum politika ve prosedürlerine uygun olarak yürütülüp yürütülmediği hususlarının yıllık olarak ve risk temelli bir yaklaşımla incelenmesini ve denetlenmesini sağlarlar.

İç denetim neticesinde ortaya çıkarılan eksiklik, hata ve suistimaller ile bunların yeniden ortaya çıkmasının önlenmesine yönelik görüş ve öneriler yönetim kuruluna raporlanır.

Denetimin kapsamı belirlenirken, izleme ve kontrol çalışmalarında tespit edilen aksaklıklar ve risk içeren müşteriler, hizmetler ve işlemler denetim kapsamına dâhil edilir.

Denetlenecek birimler ile işlemler belirlenirken yükümlünün işletme büyüklüğü ve işlem hacmi göz önünde bulundurulur. Bu kapsamda, yükümlü tarafından gerçekleştirilen işlemlerin tamamını temsil edebilecek nicelik ve nitelikte birim ve işlemin denetlenmesi sağlanır.

İç denetim faaliyeti kapsamında gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin olarak; yükümlünün yıllık işlem hacmi, toplam personel sayısı ve toplam şube, acente ve benzeri bağlı birimlerinin sayısı, denetlenen şube, acente ve benzeri birimlerin sayısı, bu birimlerde yapılan denetimlerin tarihleri, toplam denetim süresi, denetimde çalıştırılan personel ve denetlenen işlem sayısına ilişkin bilgileri içeren istatistikler, her yılın Mart ayı sonuna kadar uyum görevlisi tarafından Başkanlığa bildirilir.

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan yükümlülerden; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kalkınma ve yatırım bankaları, bankalar dışında banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz kuruluşlar, kambiyo mevzuatında belirtilen yetkili müesseseler, finansman ve faktoring şirketleri, reasürans şirketleri, finansal kiralama şirketleri, ödeme kuruluşları, elektronik para kuruluşları, portföy yönetim şirketleri, kargo şirketleri ve sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde takas ve saklama hizmeti veren kuruluşlar faaliyet izninin alınmasını müteakip otuz gün içerisinde bu Yönetmelikte bahsedilen uyum programını oluşturmaksızın idari düzeyde uyum görevlisi atamak zorundadır. Bu madde uyarınca atanacak uyum görevlisinin uhdesinde başka görevler de bulunabilir.

Uyum görevlisi, yönetim kuruluna veya genel müdüre doğrudan bağlı olacak şekilde görevlendirilir. Görevlendirmeye ilişkin karar, yetkililerce talep edildiğinde ibraz edilmek üzere, yazılı olarak düzenlenir.

Münhasıran uyum görevlisi olarak atanacaklarda aranan şartlar; 29'uncu madde uyarınca uyum görevlisi olarak atanacak kişilerde; kanunun 17'nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen şartlar aranır. Münhasıran uyum görevlisi olarak atanacakların görev, yetki ve sorumlulukları 29'uncu madde uyarınca atanacak uyum görevlilerinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

- i. Kendisine iletilen veya resen öğrendiği şüpheli olabilecek işlemler hakkında, yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edindiği bilgi ve bulguları değerlendirmek ve şüpheli olduğuna karar verdiği işlemleri Başkanlığa bildirmek,
- ii. Şüpheli işlemlerin değerlendirilmesinde ve Başkanlığa bildirilmesinde iyi niyetli, makul ve dürüst bir şekilde, tarafsız ve bağımsız bir irade ile hareket etmek, bildirimlerin gizliliğinin sağlanmasına yönelik gerekli tedbirleri almak,
- iii. Yükümlü bünyesindeki tüm birimlerden şüpheli işlemlerin değerlendirilmesi kapsamında gerekli her türlü bilgi ve belgeyi talep etmek,
- iv. Yükümlünün, Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerle getirilen yükümlülükleri uyumunu sağlamak amacıyla eğitim, araştırma, geliştirme, gözetim, izleme ve kontrol çalışmalarını yürütmek ve Başkanlık ile gerekli iletişim ve koordinasyonu sağlamak.

Münhasıran uyum görevlisi olarak atanmaların görevinden ayrılması;

Uyum görevlisinin izin, hastalık ve benzeri nedenlerle geçici olarak görevden ayrılması halinde uyum görevlisine vekalet edecek kişinin, 30'uncu maddede sayılan şartları haiz olması aranır. Vekaleten görevlendirmeye ilişkin karar, yetkililerce talep edildiğinde ibraz edilmek üzere yazılı olarak düzenlenir, kararda vekalet edilen dönem açıkça belirtilir.

Uyum görevlisine vekalet eden kişi, uyum görevlisinin tüm görev, yetki ve sorumluluklarını haizdir. Uyum görevlisi görevinden ayrıldığı dönem itibarıyla yürütülen işlerden sorumlu olmaz.

Uyum görevlisine bir takvim yılı içinde altmış günden fazla süre ile vekalet edilemez.

Uyum görevlisinin Yönetmelikte aranan şartları kaybetmesi veya bu şartları haiz olmadığının sonradan anlaşılması veya görevinden ayrılması halinde, yeni görevlendirme, 29'uncu madde hükümlerine göre yükümlü tarafından en geç otuz gün içinde yapılır. Uyum görevlisi yeniden atanana kadar yukarıdaki fıkralarda öngörülen usuller uygulanır.

ç- Devamlı Bilgi Verme Yükümlülüğü

- Devamlı Bilgi Verme

Yükümlüler taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerden, Bakanlıkça belir-

lenecek tutarı aşanları Başkanlığa bildirmek zorundadırlar.

Devamlı bilgi verme kapsamındaki işlem türleri, bilgilerin ne şekilde ve hangi sürelerde verileceği, kapsam dışında tutulacak yükümlüler ile uygulamaya ilişkin diğer usûl ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin olarak, yükümlüler dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kurum ve kuruluşlardan da Başkanlığa devamlı bilgi vermeleri istenebilir. Kimlerin, hangi usûl ve esaslara göre devamlı bilgi vereceği Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte belirlenmiştir.

- Yükümlüler Tarafından Devamlı Bilgi Verme

Yükümlüler taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerden, Bakanlıkça belirlenecek tutarı aşanları Başkanlığa bildirmek zorundadır.

Mahiyeti itibarıyla birbiriyile bağlantılı işlemler tek bir işlem olarak değerlendirilir.

Hafta sonu ve tatil günleri ile gece boyunca yapılan işlemler, bu işlemlerin yapıldığı zamanı takip eden ilk iş gününün işlemi olarak kabul edilir.

Devamlı bilgi verme kapsamındaki işlem türleri, bilgilerin ne şekilde ve hangi sürelerde verileceği, kapsam dışında tutulacak yükümlüler ile uygulamaya ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Maliye Bakanlığı, devamlı bildirimle ilişkin formların düzenlenmesine, her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamı yoluyla Başkanlığa bildirilmesine ve bildirimlerde elektronik imza kullanımına ilişkin usul ve esasları, yükümlüler bazında ayrı ayrı belirlemeye yetkilidir. Bildirimlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik uygulama tarihleri Başkanlıkça belirlenir.

Başkanlıkça, bildirimlerin elektronik ortamda gönderilmesine yönelik rehberler çıkarılabilir ve bu rehberler elektronik ortamda yayımlanabilir. Bildirimler bu rehberlere uygun şekilde yapılır.

- Devamlı Bilgi Vermede İstisna ve Muafiyetler

Yükümlülerce Başkanlığa devamlı bilgi verilmesinde, bankaların kendi aralarında kendi ad ve hesaplarına gerçekleştirdikleri işlemler ile finansal kuruluşların 5018 sayılı Kanuna göre genel yönetim kapsamındaki idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile yaptıkları işlemler devamlı bilgi verme yükümlülüğü kapsamında değildir.

- Kamu Kurumları Tarafından Devamlı Bilgi Verme

Kanunları gereğince yükümlülere kuruluş ve faaliyet izni veren veya bunlara ilişkin kayıt tutmak zorunda olan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki kurum ve kuruluşlar; yükümlülerin adı, soyadı veya unvanı, yüzde ondan fazla hisseye sahip ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür veya yöneticilerine ilişkin bilgiler ile iletişim bilgilerini MASAK Başkanlığı'na bildirirler.

Birinci fıkrada belirtilen bilgilerde meydana gelen değişiklikler, ilgili kurum veya kuruluş tarafından değişikliği takip eden ayın on beşinci gününe kadar Başkanlığa bildirilir.

Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen hususların Kanunun 9'uncu maddesine istinaden kurulan erişim sistemi ile sağlanması halinde birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

Bildirime ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

d- Muhafaza ve İbraz Yükümlülüğü

Yükümlüler her türlü ortamdaki, yükümlülüklerine ve işlemlerine ilişkin belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları ise son kayıt tarihinden; kimlik tespitine ilişkin belge ve kayıtları son işlem tarihinden itibaren sekiz yıl süre ile muhafaza etmek ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmek zorundadır. Yükümlü nezdindeki hesaplarla ilgili kimlik tespitine ilişkin belgelerin muhafaza süresinin başlangıç tarihi hesabın kapatıldığı tarihtir.

MASAK Başkanlığına yapılan şüpheli işlem bildirimine veya uyum görevlisine yapılan dâhili bildirimlere yönelik belge ve kayıtlar, bildirime ek yapılan belgeler, uyum görevlilerince bildirimde bulunmama kararı verilen şüpheli işlemlere ilişkin yazılı gerekçeler, muhafaza ve ibraz yükümlülüğü kapsamındadır.

e- Elektronik Tebligat Yükümlülüğü

Bu Kanun ve 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 7/A maddesinde düzenlenen elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın, elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve tebligata elektronik ortamda cevap verilmesi istenebilir. Bu şekilde yapılan tebligatlar karşı tarafa ulaştığında tebliğ edilmiş sayılır. Başkanlık, elektronik ortamda yapılacak tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma ve cevapların elektronik ortamda verilmesi zorunluluğu getirmeye, elektronik ortamda tebliğ yapılacaklar ile elektronik ortamdaki tebligata ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

5549 sayılı Kanunun 2'inci maddesinde sayılan yükümlülere ilaveten, kanunun 7'inci maddesinde hüküm altına alındığı üzere, Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar, MASAK Başkanlığı ve denetim elemanları tarafından istenilecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin her türlü ortamdaki kayıtları, bu kayıtlara erişimi sağlamak veya okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri tam ve doğru olarak vermek ve gerekli kolaylığı sağlamakla yükümlüdür.

Yukarıdaki hükme göre talepte bulunulanlar savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar.

f- Yükümlülük Denetimi

Yükümlülüklerin denetimi, denetim elemanları vasıtasıyla yerine getirilir. MASAK Başkanlığı, yükümlüler nezdinde yapılacak denetimin münferiden veya bir denetim programı kapsamında yapılmasını isteyebilir. Kendisinden talepte bulunulan birim bu talebin gereğini yerine getirmek zorundadır. Görevlendirilecek denetim elemanları Başkanlığın talebi üzerine ilgili birim amirinin teklifi ve bağlı veya ilgili buldukları Bakanın onayı ile belirlenir.

Yükümlülük denetimiyle görevlendirilen denetim elemanları, 5549 sayılı Kanun kapsamında kamu kurum ve kuruluşları da dahil gerçek ve tüzel kişilerden ve tüzel kişiliği olmayan kuruluşlardan her türlü bilgi, belge ve kanunî defterleri istemeye ve bunlar nezdinde her türlü evrak ve kayıtları incelemeye, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya yetkili olup ayrıca diğer kanunların kendilerine verdiği yetkileri de kullanır.

Denetim elemanları, kendi görev alanlarına ilişkin olarak kurumlarınca verilen görevleri yaparken tespit ettikleri yükümlülük ihlallerini Başkanlığa bildirir.

4.1.3- Cezalar, El Koyma ve Kararların Bildirimi

5549 sayılı Kanunda; yükümlülükleri ihlal edenlere, ihlalin çeşidine göre İdare ve Adli Ceza olmak üzere iki türlü yaptırım öngörülmektedir.

a- Yükümlülük İhlâlinde İdarî Ceza

5549 sayılı Kanun Yükümlülere yüklediği; Kimlik Tespiti, Şüpheli İşlemlerin MASAK Başkanlığı'na bildirim ve Devamlı Bilgi Verme yükümlülüklerinden herhangi birini ihlal eden yükümlülere MASAK Başkanlığınca idarî para cezası verilir. Yükümlünün banka, finansman şirketi, faktoring şirketi, ikrazatçı, finansal kiralama şirketi, sigorta ve reasürans şirketi, emeklilik şirketi, sermaye piyasası kurumu veya yetkili müessese olması halinde, idarî para cezası iki kat olarak uygulanır.

Aynı kanunun, Eğitim, iç denetim, kontrol ve risk yönetim sistemleri ile diğer tedbirler alma yükümlülüğüne uymayan yükümlülere, eksikliklerin giderilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması için 30 günden az olmamak üzere süre verilir. Verilen süre içinde eksiklikleri gidermeyen ve gerekli tedbirleri almayan yükümlülere idarî para cezası verilir. Yükümlünün banka, finansman şirketi, faktoring şirketi, ikrazatçı, finansal kiralama şirketi, sigorta ve reasürans şirketi, emeklilik şirketi, sermaye piyasası kurumu veya yetkili müessese olması halinde, idarî para cezası iki kat olarak uygulanır.

5549 sayılı Kanunun 9/A maddesi gereğince getirilen elektronik tebligata ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen kişi, kurum veya kuruluşlara MASAK Başkanlığı tarafından her bir tespit için idari para cezası uygulanır.

Yukarıda sayılan tüm yükümlülükler için, ihlal edildiği tarihten itibaren beş yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemez.

Kanun koyucu yukarıda ifade edilen yükümlülük ihlalleri neticesinden doğan idari para cezalarına bir sınır getirmiştir. 2014-2017 yılları için yükümlülük ihlali halinde uygulanacak idari para cezaları ve üst ceza limitleri aşağıdaki tablodadır.⁴⁴

Hakkında İdari Para Cezası Kararı Verilecek	2006 yılı ve öncesi yıllardaki ihlaller için (TL)	2014 yılı içindeki ihlaller için (TL)	2015 yılı içindeki ihlaller için (TL)	2016 yılı içindeki ihlaller için (TL)	2017 yılı içindeki ihlaller için (TL)
Yükümlü (5549 sayılı Kanun m.3, 4/1, 5, 6, 13/1,3)	5.000	8.796	9.685	10.225	10.616
	-	1.000.000 ^(*)	1.101.100 ^(*)	1.162.540 ^(*)	1.207.060 ^(*)
Yükümlü (iki kat ceza) (5549 sayılı Kanun m.3, 4/1, 5, 6, 13/1,3)	10.000	17.592	19.370	20.450	21.232
	-	10.000.000 ^(*)	11.011.000 ^(*)	11.625.410 ^(*)	12.070.660 ^(*)
Kişi, Kurum ve Kuruluş (Elektronik Tebligat) (5549 sayılı Kanun m.9/A, 13/4)	-	10.000	11.011	11.625	12.070
	-	250.000 ^(**)	275.270 ^(**)	290.630v	301.760 ^(**)

^(*) İhlalin yapıldığı yıl itibarıyla uygulanacak ceza toplamı her bir yükümlülük için bu tutarı aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yükümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

^(**) Elektronik tebligat yükümlüğü için bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının toplamı bu tutarı geçemez.

b- Yükümlülük İhlâlinde Adlî Ceza

Yükümlüler 5549 sayılı Kanununun 4'üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 7 ve 8'inci maddelerindeki Şüpheli işlem mahremiyeti, bilgi ve belge verme, muhafaza ve ibraz yükümlülükleri ihlâl eden kimse bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Bu suç dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükümlenir.

⁴⁴ www.masak.gov.tr

i. Başkası hesabına işlem yapıldığının beyan edilmemesi

Yükümlüler nezdinde veya aracılığıyla yapılacak kimlik tespitini gerektiren işlemlerde, kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket eden kimse, bu işlemleri yapmadan önce kimin hesabına hareket ettiğini yükümlülere yazılı olarak bildirmediği takdirde altı aydan bir yıla kadar hapis veya beş bin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır.

ii. Gümrük idaresine yapılacak açıklama

Türk parası, döviz veya bunlarla ödemeyi sağlayan belgeleri yurt dışına çıkaran veya yurda getiren yolcular, gümrük idaresinin talebi üzerine bunlarla ilgili olarak tam ve doğru açıklama yapmakla mükelleftir.

Yetkililerce talep edildiği halde herhangi bir açıklama yapılmaması veya yanlış ya da yanıltıcı açıklama yapılması halinde, yolcu beraberindeki değerler gümrük idaresi tarafından muhafaza altına alınır. Gümrük idaresince, açıklamada bulunmayan yolculara taşıdıkları değer, tutar konusunda gerçeğe aykırı açıklamada bulunan yolculara ise taşıdıkları değer ile açıkladıkları değer arasındaki farkın onda biri kadar idarî para cezası kesilir. Ayrıca durum şüpheli sayılarak Başkanlığa bildirilmekle birlikte ilgili diğer mercilere de intikal ettirilir. Bin beş yüz Türk Lirasına kadar olan farklar için bu hüküm uygulanmaz.

c- El Koyma

Aklama ve terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair kuvvetli şüphe bulunan hallerde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 128'inci maddesindeki usûle göre malvarlığı değerlerine el konulabilir.

Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da el koyma kararı verebilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim en geç yirmidört saat içinde onaylanıp onaylanmamasına karar verir. Onaylanmama halinde Cumhuriyet savcılığının kararı hükümsüz kalır.

Soruşturma veya kovuşturma konusu suçun işlendiğine ve bu suçlardan elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebebi bulunan hallerde, şüpheli veya sanığa ait;

- i. Taşınmazlara,
- ii. Kara, deniz veya hava ulaşım araçlarına,
- iii. Banka veya diğer malî kurumlardaki her türlü hesaba,
- iv. Gerçek veya tüzel kişiler nezdindeki her türlü hak ve alacaklara,
- v. Kıymetli evraka,
- vi. Ortağı bulunduğu şirketteki ortaklık paylarına,
- vii. Kiralık kasa mevcutlarına,
- viii. Diğer malvarlığı değerlerine,

el konulabilir.

Somut olarak belirlenen bu taşınmaz, hak, alacak ve diğer malvarlığı değerlerinin şüpheli veya sanıktan başka bir kişinin zilyetliğinde bulunması halinde dahi, el koyma işlemi yapılabilir. El koyma kararı alınabilmesi için Mali Suçları Araştırma Kurulu'ndan suçtan elde edilen değere ilişkin rapor alınır. Bu rapor en geç üç ay içinde hazırlanır. Özel sebepler zorunlu kıldığında bu süre talep üzerine iki ay daha uzatılabilir.

ç- Kararların Bildirimi

Aklama ve terörün finansmanı suçundan dolayı yapılan soruşturma sonucunda verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar veya düzenlenen iddianame, kovuşturma sonucunda verilen hüküm ve verilen el koyma kararının bir örneği izleyen ayın sonuna kadar ilgili Cumhuriyet savcılıkları ve mahkemelerce MASAK Başkanlığı'na gönderilir.

4.1.4- İşlemlerin Ertelenmesi

Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen ya da hâlihazırda devam eden işlemleri, işleme konu malvarlığının aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe bulunması üzerine; Başkanlıkça şüpheyi teyit etmek, işlemi analiz etmek ya da gerekli görüldüğünde analiz sonuçlarını yetkili makamlara intikal ettirmek amacıyla yedi iş günü süreyle askıya alma ya veya bu işlemlerin aynı süreyle gerçekleşmesine izin vermemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Bu yetki, yabancı bir muadil kuruluşun işlemin askıya alınması veya gerçekleşmesine izin verilmemesi yönündeki gerekçeli talebinde yer alan işlemler hakkında da Başkanlıkça aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe görülmesi şartıyla müteakabiliyet ilkesi gözetilerek kullanılabilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Kapsamında İşlemlerin Ertelenmesine Dair Yönetmelikte belirlenmiştir.

a- Şüpheli İşlem Bildirimlerine İstinaden İşlemin Ertelenmesi

Yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen ya da halihazırda devam eden işleme konu malvarlığının aklama veya terörizmin finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüpheyi destekleyen belge veya ciddi emare bulunması durumunda, yükümlüler şüpheli işlem bildirimini Başkanlığa gerekçeleri ile birlikte işlemin ertelenmesi talebi ile gönderirler.

Ertelene talepli şüpheli işlem bildirimlerine konu işlemin olağandışı nitelikli olması, çeşitli veri tabanlarından ya da diğer kaynaklardan yapılan kontroller so-

nucunda işlemi yapan kişi ya da kişilerin suçla ilgili olduğunun veya olabileceğinin anlaşılması, işlemin tamamlanmasının terörizmin finansmanı ile ilgili olduğu düşünülen fonlara ya da suçtan elde edilen gelirlere el koymayı engelleyeceğine veya zorlaştıracığına ilişkin tehlikeli bir halin bulunması gibi göstergelere haiz olması gerekmektedir.

Şüpheli işlem bildirimlerini işlemin ertelenmesi talebi ile Başkanlığa gönderen yükümlüler, işlem hakkında Bakan tarafından verilecek karar Başkanlıkça kendilerine tebliğ edilinceye kadar, işlemi gerçekleştirmekten imtina ederler. İşlemlerin ertelenmesi, yükümlü tarafından şüpheli işlem bildiriminde bulunulan tarihten itibaren yedi iş gününü geçemez.

Erteleme talebi ile gönderilecek şüpheli işlem bildirimlerine ilişkin usul ve esaslar şüpheli işlem bildirim rehberlerinde belirlenir.

b- Başkanlıkça Tespit Edilen Malvarlıklarına İlişkin İşlemlerin Ertelenmesi

Başkanlıkça yükümlü nezdinde bulunduğu tespit edilen malvarlığıyla ilgili olarak, aklama veya terörizmin finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüpheli destekleyen belge veya ciddi emare bulunması durumunda; Bakanın ilgili malvarlığına ilişkin işlemlerin ertelenmesine yönelik kararı Başkanlıkça ilgili yükümlülere tebliğ edilir. Yükümlüler, tebliğ tarihinden itibaren yedi iş günü süresince kararda belirtilen işlemleri gerçekleştiremezler.

c- Yurtdışı Muadil Kurumlardan Alınan Talepler

Yabancı bir muadil kuruluş tarafından aklama veya terörizmin finansmanı suçuna ilişkin işlemin ertelenmesi yönündeki gerekçeli talebi MASAK Başkanlığınca değerlendirilir. Başkanlıkça aklama veya terörizmin finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüpheli destekleyen belge veya ciddi emare bulunması durumunda, bu talep Bakan tarafından karara bağlanır. Bu yetki kullanılırken mütekabiliyet ilkesi gözetilir.

Maliye Bakanı'nın ilgili malvarlığına ilişkin işlemlerin ertelenmesine yönelik kararı Başkanlıkça ilgili yükümlülere tebliğ edilir. Yükümlüler, tebliğ tarihinden itibaren yedi iş günü süresince kararda belirtilen işlemleri gerçekleştiremezler.

İşlemlerin ertelenmesine karar verilebilmesi için yabancı muadil kuruluşun gerekçeli talebinde asgari olarak;

- i. Erteleme işlemi gerçekleştirecek yükümlüye ve işleme ilişkin detaylı bilgilere,
- ii. İşlemin aklama veya terörizmin finansmanı suçu ile bağlantısına yönelik şüpheli destekleyici belge veya ciddi emarelere ilişkin bilgilere,
- iii. Talebe konu kişilerin açık kimlik bilgilerine,

iv. İlgili ülkede konuya ilişkin yürütülen sürecin mahiyetine ilişkin bilgilere, yer verilir.

Talebe ilişkin karar, talebi yapan muadil kuruluşa MASAK Başkanlığınca bildirilir.

ç- Kararın Bildirimi

İşlem hakkında uygulanacak karar, Başkanlıkça kendilerine elektronik tebligat hesabı açılan ilgili yükümlülere elektronik olarak tebliğ edilir.

İşlem hakkında uygulanacak karar, elektronik tebligat hesabı olmayan ilgili yükümlülere faks, elektronik posta veya web servis gibi teknik iletişim araçlarının kullanılması suretiyle derhal tebliğ edilir.

4.2- Aklama Suçu İncelemesi Hakkında Yönetmelik

Birinci Bölüm

4.2.1- Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam (Md 1)

Bu Yönetmeliğin amacı; aklama suçu ile mücadelenin etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında denetim elemanlarınca yapılacak incelemelerde uygulanacak usul ve esasları belirlemektir.

Hukukî Dayanak (Md.2)

Bu Yönetmelik 5549 sayılı Kanunun 19'uncu ve 27'nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar (Md.3)

Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Aklama suçu: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282'nci maddesinde düzenlenen suçu,
- b) Analiz: Kanun kapsamında toplanan muhtelif veriler ile alınan ihbar ve bildirimleri, istatistiki ve analitik yöntemler kullanılarak ve teknik araçlar yardımıyla işlenerek bunlardan nitelikli mali istihbarat elde etmeye yönelik Başkanlıkça yapılan çalışmaları,
- c) Bakanlık: Maliye Bakanlığı'nı,
- ç) Başkan: Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanı'nı,
- d) Başkanlık: Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı'nı,
- e) Değerlendirme: Başkanlığın nüfuz ettiği olaylar veya yapılan analizlere istinaden malvarlığına ve kişilere yönelik olarak aklama ve terörün finansmanı suçlarıyla ilgili ciddi şüphe ve emarelerin ortaya çıkarılmasına yönelik Başkanlıkça yapılan çalışmaları,
- f) Denetim elemanı: Vergi Müfettişleri, Gümrük ve Ticaret Müfettişleri, Banka-

- lar Yeminli Murakıpları, Hazine Kontrolörleri, Sigorta Denetleme Uzman ve Aktüerleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu Uzmanlarını,
- g) İnceleme: Aklama suçunun işlendiği hususunda olguların varlığının tespitine yönelik denetim elemanları tarafından yapılan araştırma ve inceleme çalışmalarını,
- ğ) Kanun: 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunu,
- h) Suç geliri: Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini, ifade eder.

İkinci Bölüm

4.2.2- İncelemenin Başlatılması

İncelemenin Başlatılması (Md.4)

Başkanlık, yürütmekte olduğu görevler nedeniyle nüfuz ettiği olay veya kendisine intikal eden bildirim ve bilgilere istinaden doğrudan veya yapılan analiz ve değerlendirme sonucunda gerekli görmesi halinde inceleme başlatır.

Cumhuriyet Savcılığının Talebi (Md.5)

Cumhuriyet savcısı, suçtan gelir elde edildiğine ve söz konusu gelirin aklanacağına dair ciddi emarelerin varlığı ve konunun ihtisas gerektirmesi halinde Başkanlıktan, aklama suçunun işlendiği hususunda olguların varlığının tespitine ilişkin talepte bulunabilir.

Üçüncü Bölüm

4.2.3- Görevlendirme ve Çalışma Esasları

Görevlendirme (Md.6)

Başkanın görevlendirme talebi üzerine, ilgili birim amirinin teklifi ve bağlı, ilgili veya ilişkili buldukları bakanın onayı ile incelemeyi yürütmek üzere denetim elemanı görevlendirilir. Görevlendirme, talep tarihinden itibaren en geç on gün içinde yapılır. Denetim elemanı, Başkanlıkça incelemeyle ilgili evrakın kendisine tebliğinden itibaren en geç yedi gün içerisinde göreve başlayarak göreve başlama tarihini bu süre içerisinde Başkanlığa ve birimine yazılı olarak bildirir. Yedi gün içerisinde göreve başlayamayacak durumda olan denetim elemanı, gerekçeleri ile birlikte durumu bağlı olduğu birimine bu süre içerisinde bildirir. Başkanlığın ayrıca talebine gerek olmaksızın, denetim elemanının bu durumu birimine bildirdiği tarihten itibaren on günlük süre içerisinde yeni denetim elemanı görevlendirilerek Başkanlığa yazılı olarak bildirilir.

Denetim elemanları, Başkanlıkça yürütmekte oldukları incelemelerle bağlantı kurularak kendilerine intikal ettirilen konuları, ayrı bir görevlendirme onayı armaksızın ilk görevlendirme onayı kapsamında incelemeye dâhil ederek incelemeyi sonuçlandırır.

Başkanlık tarafından sonradan intikal ettirilen konuların yürütmekte oldukları incelemelerle bağlantılı olup olmadığının sorulması halinde, denetim elemanları konuya ilişkin görüşlerini gerekçeleri ile birlikte, görüşlerinin sorulduğu yazının kendilerine tebliğinden itibaren en geç on gün içerisinde Başkanlığa bildirir.

İlgili denetim birimi, incelemeye başlayan denetim elemanının söz konusu görevi, başka bir denetim elemanına devretmeden tamamlaması konusunda gerekli tedbirleri alır.

İnceleme sonuçlanmadan herhangi bir nedenle görevinden ayrılacak olan denetim elemanı, incelemede gelinen aşamaları gösterir bir devir raporu düzenleyerek Başkanlığa gönderir ve yeni denetim elemanı görevlendirilmesi amacıyla bağlı olduğu birimi bilgilendirir. İlgili birim, mevcut denetim elemanı görevinden ayrıldıktan önce, bağlı, ilgili veya ilişkili bulunduğu bakanın onayı ile yeni denetim elemanı görevlendirir. Görevinden ayrılacak olan denetim elemanı, devir raporunun bir örneğini ve ilgili tüm belgeleri, yeni görevlendirilen denetim elemanına tutanakla teslim eder. Yeni görevlendirilen denetim elemanı, tutanağın bir örneğini birimine ve Başkanlığa gönderir. İşe başlama ve ayrılma açısından tutanak tarihi esas alınır. Bu işlemlerin zamanında gerçekleştirilmesi hususunda ilgili birimce gerekli tedbirler alınır.

Çalışma Esasları (Md.7)

Denetim elemanları, görevlendirme süresi içinde öncelikle aklama suçunun incelenmesi görevini yerine getirir. İlgili birimler, yapacakları görevlendirmelerde bu hususu gözetir.

Denetim elemanları, göreve başladıkları tarihten itibaren altı ay içinde incelemelerini tamamlayarak düzenleyecekleri raporu Başkanlığa sunar. Devir halinde bu süre incelemenin kapsamı ve gelinen aşama dikkate alınarak Başkanlıkça belirlenir.

İkinci fıkrada öngörülen süreler içinde incelemenin sonuçlandırılmaması halinde, yapılan çalışmaları, gelinen aşamayı ve sonuçlandırılmama gerekçelerini içeren bir yazıyla ek süre talep edilebilir. Bu talep Başkanlıkça değerlendirilerek ek süre verilebilir. İnceleme, verilen süre içerisinde tamamlanarak rapora bağlanır. İncelemenin verilen ek süre sonunda bitirilemediği durumlarda, Başkanlık, yeni bir ek süre verebileceği gibi mevcut denetim elemanının yerine yeni denetim elemanı görevlendirilmesini ilgili birimden talep edebilir. Yeni görevlendirilen denetim elemanı Başkanlıkça belirlenen süre içinde incelemeyi tamamlar.

Yürütülmekte olan incelemelerle bağlantı kurularak sonradan incelemeye dâhil edilen konu veya şahıslarla ilgili olarak denetim elemanının gerekçeli talebi üzerine Başkanlık, ilave denetim elemanı görevlendirilmesini talep edebilir veya denetim elemanına ek süre verebilir.

Denetim elemanları, kendilerine verilen inceleme görevini yukarıda belirtilen süreler içerisinde ve eksiksiz olarak yerine getirmekten sorumludur.

İnceleme sırasında, Kanunda belirtilen yükümlülüklerin ihlali ile karşılaşılması ya da terörün finansmanı suçuna ilişkin ciddi şüphe ve emarelere rastlanması halinde durum incelemenin tamamlanması beklenilmeksizin derhal yazılı olarak Başkanlığa bildirilir.

Denetim elemanları incelemeler sırasında diğer mevzuata aykırılık tespit etmeleri halinde, bunları gereği için yazılı olarak kendi birimlerine tevdi eder. Konu ile ilgili olarak ayrıca Başkanlığa yazılı bilgi verilir.

Başkanlık, gerek görmesi halinde, ilgili birimin onayını da alarak incelemenin tespit edilecek bir mahalde yerine getirilmesini isteyebilir.

Başkanlık, incelemede birden fazla denetim elemanından oluşan ekip teşkil edebilir. Başkanlık, denetim elemanlarından birini koordinasyonu sağlamak amacıyla görevlendirir. Koordinasyonu sağlayan denetim elemanı, ekip içerisinde bilgi ve belge akışını sağlar. Ekip çalışmalarının birlikte planlanması, yürütülmesi, sonuçlandırılması ve raporların birlikte düzenlenmesi esastır.

Birden fazla ekip oluşturulması halinde koordinasyonu sağlayan denetim elemanlarından biri genel koordinasyonu sağlamak üzere Başkanlıkça görevlendirilebilir.

Denetim elemanlarının birlikte çalışmalarını sağlamak üzere, incelemeler sırasında veya Başkanlığa intikal eden bilgiler sonucunda, kişi ya da konu yönünden bağlantılı olduğu sonradan anlaşılan incelemelerin birleştirilmesi hususunda Başkanlık yetkilidir.

Savcılık kaynaklı incelemelerde, incelemenin safahatı hakkında savcılık makamı denetim elemanı tarafından her üç ayda bir yazıyla bilgilendirilir. Söz konusu yazının bir örneği eş zamanlı olarak Başkanlığa da bildirilir.

Başkanlık, verilen süreler içinde görevin tamamlanmaması halinde durumu görevlendirme onayını veren merciye bildirir.

Denetim Elemanının Başkanlıkta Geçici Olarak Görevlendirilmesi ve Çalışma Esasları (Md.7/A)

Başkanlık, aklama suçunun araştırılması ve incelenmesi görevlerini Kanunun ek 1'inci maddesine göre Başkanlık emrinde geçici süreyle görevlendirilen denetim elemanları vasıtasıyla da yerine getirebilir.

Geçici görevli denetim elemanları, görevlendirme süreleri içerisinde Başkanın veya görevlendireceği başkan yardımcısının gözetimi altında ve talimatları doğrultusunda çalışır.

Geçici görevli denetim elemanları Başkanlık Makamından alınan görevlendirme onayı ile görevlendirilir. Başkanlıkça aklama suçunun araştırılması ve incelenmesi kapsamında birden fazla görevlendirme yapılabilir. Görevlendirme onayının tebliği tarihinden itibaren derhal göreve başlanır.

Verilen inceleme görevinin hangi sürede sonuçlandırılacağı Başkanlık tarafından belirlenir. Geçici görevli denetim elemanları bu süre sonunda hazırlayacakları raporu Başkanlığa sunar.

Başkanlık nezdindeki veri tabanı ve erişim sistemleri, Başkanlıkça belirlenen erişim yetkileri çerçevesinde denetim elemanları tarafından kullanılır. Yapılan inceleme ve araştırmalar denetim elemanları tarafından bizzat yürütülür ve sonuçlandırılır.

Geçici görevli denetim elemanlarının çalışma usul ve esaslarına ilişkin bu maddede yer almayan hususlarda bu Yönetmeliğin incelemelerle ilgili diğer hükümleri uygulanır.

Savcılık Koordinasyonunda Çalışma (Md.8)

Cumhuriyet savcısı tarafından gerek görülmesi halinde, denetim elemanı görevlendirilerek incelemeler, Cumhuriyet savcısının koordinasyonunda yürütülür.

Başkanlık, incelemelerin Cumhuriyet savcısı koordinasyonunda yürütülmesi gerektiği yönündeki kanaatini ilgili Cumhuriyet savcılığına iletebilir. Cumhuriyet savcısının da uygun görmesi halinde inceleme savcılık koordinasyonunda yürütülür.

7'nci maddede belirtilen süreler bu madde kapsamında yapılan görevlendirmeler bakımından da geçerlidir.

Cumhuriyet savcılığı koordinasyonunda gerçekleştirilen çalışma sonucunda düzenlenecek aklama suçu inceleme raporunun bir örneği Cumhuriyet savcılığına teslim edilirken bir örneği de Başkanlığa gönderilir.

Yurtdışı Bilgi Talebi (Md.9)

İnceleme konusuna ilişkin yurtdışından bilgi ve belge taleplerinde Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre hareket edilir.

Yetkiler (Md.10)

Denetim elemanları, inceleme sırasında Kanunun 7'nci maddesi ile 19'uncu maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen yetkileri kullanır.

Dördüncü Bölüm

4.2.4- Koruma Tedbirleri

El Koyma Talebi (Md.11)

Başkanlık veya denetim elemanları, aklama suçunun işlendiğine dair kuvvetli şüphe bulunan hallerde Kanunun 17'nci maddesi kapsamında malvarlığına el konulması talebinde bulunabilir. El koyma talebi ilgili Cumhuriyet savcılığına iletilir. Söz konusu talepte asgari olarak aşağıdaki bilgilere yer verilir:

- Suç gelirine el konulacak gerçek kişi ise kimlik bilgileri; tüzel kişi ise açık unvanı, tespit edilmesi halinde ticaret sicil numarası, kanuni temsilcileri, ortakları, bağlı olduğu vergi dairesi ve vergi numarası,
- El konulması talep edilen tutar,

- c) Tespit edilmesi halinde el konulması talep edilen malvarlığına ait bilgiler,
- ç) El koyma talebinin gerekçesi.

Denetim elemanı tarafından Cumhuriyet savcılığına gönderilen elkoyma talebi, gecikmeksizin Başkanlığa bildirilir.

Diğer Koruma Tedbirleri (Md.12)

Başkanlık veya denetim elemanları, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Birinci Kitabının Dördüncü Kısımında yer alan diğer koruma tedbirlerinin uygulanmasına ilişkin olarak talepte bulunabilir. Bu talepler ilgili Cumhuriyet savcılığına iletilir.

Denetim elemanı tarafından Cumhuriyet savcılığına iletilen talepler gecikmeksizin Başkanlığa bildirilir.

Beşinci Bölüm

4.2.5- Düzenlenecek Raporlar ve Yapılacak İşlemler

Düzenlenecek Raporlar (Md.13)

İnceleme sonucunda, aklama suçu inceleme raporu düzenlenir ve Başkanlığa gönderilir. Düzenlenecek raporlara ilişkin usul ve esaslar Başkanlıkça belirlenir.

İnceleme Raporlarının Okunması (Md.14)

Denetim elemanları tarafından düzenlenen aklama suçu inceleme raporları, işleme konulmadan önce, Başkanlıkça maddi veya hukuki hata ve eksiklik olup olmadığı yönünden okumaya tabi tutulur. Okuma sonucu tespit edilen hususların Başkanlıkça verilen süre içerisinde giderilmesi amacıyla rapor, incelemeyi yürüten denetim elemanına iade edilir. Raporu düzenleyen denetim elemanının görevinden ayrılmış olması halinde yeni denetim elemanı görevlendirilir ve yeni görevlendirilen denetim elemanı Başkanlıkça verilen süre içerisinde görevini yerine getirir.

Denetim elemanının raporun iade gerekçelerine katılmaması halinde, Başkanın belirleyeceği Başkan yardımcısının başkanlığında incelemeyi yapan denetim elemanının mensup olduğu birim ile Başkanlıkta geçici olarak görevlendirilen denetim elemanları arasından birer denetim elemanının katılımıyla oluşturulacak komisyon nihai kararı verir. Ancak Başkanlık, geçici görevli denetim elemanlarının düzenledikleri raporlara ilişkin olarak oluşturulacak komisyonda görev alacak denetim elemanlarının her ikisini de Başkanlıkta geçici olarak görevlendirilen denetim elemanları arasından belirleyebilir. Komisyon kararı kesindir.

Farklı birimlerden denetim elemanlarının müşterek incelemelerinde komisyon, Başkanın belirleyeceği Başkan yardımcısının başkanlığında incelemede görev alanların birimlerinden birer denetim elemanının katılımıyla oluşturulur.

Cumhuriyet savcılığı koordinasyonunda gerçekleştirilen çalışma sonucunda düzenlenen raporlar okumaya tabi tutulmaz.

Raporlar Üzerine Yapılacak İşlemler (Md.15)

Aklama suçunun işlendiğine dair ciddi şüphe ve olguların tespitini içeren aklama suçu inceleme raporları gereği yapılmak üzere yetkili ve görevli Cumhuriyet savcılığına intikal ettirilir.

Cumhuriyet savcılıklarının talebi üzerine başlatılan inceleme sonucunda düzenlenen raporlar ilgili Cumhuriyet savcılığına gönderilir.

Aklama suçunun işlendiğine dair ciddi şüphe ve olguların tespitini içeren raporların ve el koyma taleplerinin bir örneği Maliye Bakanlığı Baş Hukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü'ne gönderilir.(1)

Raporların ve elkoyma taleplerinin cumhuriyet savcılıkları nezdinde izlenmesi ve davaların takibi ile ilgili diğer usule ilişkin işlemler 13/12/1983 tarihli ve 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereğince yapılır.

Kararların Başkanlığa Bildirilmesi (Md.16)

Konunun Başkanlığa intikal ettirilip ettirilmediğine bakılmaksızın aklama suçundan dolayı yapılan tüm soruşturmalar sonucunda verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair karar veya düzenlenen iddianame, kovuşturmalar sonucunda verilen hüküm veya verilen elkoyma kararlarının bir örneği izleyen ayın sonuna kadar ilgili Cumhuriyet başsavcılığı ve mahkemelerce Başkanlığa gönderilir.

Başkanlık, aklama ve terörün finansmanı suçu kapsamında kendisine intikal ettirilen kararlar ve alınan bildirimlerden hareketle, aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sisteminin etkinliğini ölçmeye yönelik oluşturulacak istatistiki verileri yayımlamaya yetkilidir.

Altıncı Bölüm

4.2.6- Çeşitli Hükümler

Diğer Görevler Esnasında Yapılan Tespitler (Md.17)

Denetim elemanları, kendi birimlerinden verilen görevlerini yaparken, aklama veya terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair ciddi şüphe ve emarelere rastlamaları halinde konuyu kendi birimleri aracılığıyla Başkanlığa iletir.

İdarelerin Yardımı (Md.18)

İnceleme sırasında mülki amirler, belediye başkanları, kolluk görevlileri, köy muhtarları ile diğer kamu kurum ve kuruluşları, Başkanlığa ve denetim elemanlarına ellerindeki bütün imkânlarla kolaylık göstermek ve yardımda bulunmakla yükümlüdür.

Güvenlik (Md.19)

Başkanlığın talebi halinde, İçişleri Bakanlığınca Başkanlık emrine kolluk görevlileri geçici olarak görevlendirilir.

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler (Md.20)

3/6/1997 tarihli ve 97/9523 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair 4208 sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 21 ila 30'uncu maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Devam Eden İncelemeler (Gç Md. 1)

Bu Yönetmeliğin yayımlanmasından önce başlamış olan incelemeler için 7'nci maddedeki sürelerin hesabında başlangıç tarihi olarak bu Yönetmeliğin yürürlük tarihi dikkate alınır.

Yürürlük (Md.21)

Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme (Md.22)

Bu Yönetmelik hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

4.3- Kontrollü Teslimat Uygulamasına İlişkin Esas ve Usuller

Kara para ve terörün finansmanı mücadelesinde polisiye alanda bir diğer önemli eleman kontrollü teslimat uygulamasıdır.⁴⁵ Uluslararası sözleşme ve belgelerde ısrarla tavsiye edilen bu uygulama 4208 sayılı Yasanın 10. maddesiyle mevzuatımıza girmiş ve İçişleri Bakanlığınca çıkarılan ve hali hazırda Gümrük ve Ticaret Bakanı tarafından yürütülen "Kontrollü Teslimat Uygulaması Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik" le ayrıntılarıyla düzenlenmiştir.

Kontrollü Teslimatın tanımı ilgili yönetmelikte; "Suç faillerinin belirlenmesi, her türlü delilin tespiti, toplanması, kaçak veya kaçak olmasından şüphe edilen mal veya fonların müsaderesi amacıyla, yurt içinde dağıtılacak veya yurt dışından Türkiye'ye getirilerek dağıtılacak veya Türkiye'de hazırlanarak yurtdışına götürülecek veya Türkiye'den transit geçecek, uyuşturucu ve psikotrop maddeler, 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin Eki I ve II Numaralı Tablolar ile bu Tablo değişikliklerinde yer alan maddelerin ve bunlara bağlı fonlar veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerine veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerine kaynaklık edecek diğer her türlü kaçak veya kaçak olmasından şüphe edilen eşyanın yetkili makamların bilgisi ve denetimi altında nakillerini ifade etmektedir." şeklinde yapılmıştır.

Sınırşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nde Kontrollü Teslimat tanımı; "Bir suçun soruşturulması ve suçun icrasında yer alan kişilerin kimliklerinin tespiti amacıyla, yetkili makamların bilgisi ve gözetimi altında, yasadışı veya şüpheli sevkiyatın bir veya daha fazla devletin sınırlarından dışarı çıkmasına, içinden geçmesine veya içeri girmesine müsaade edilmesi yöntemidir." şeklinde yapılmıştır.

⁴⁵ Ergin ERGÜL, Kara para Endüstrisi ve Aklama Suçu (İstanbul, Yargı Yayınevi, 2001) S.219

Kontrollü teslimat uygulaması FATF'ın 31'inci tavsiyesinde de yer almıştır. Ülkelerin, kara para aklama, buna bağlı öncül suçlar ve terörün finansmanı soruşturmaları için uygun, geniş kapsamlı soruşturma teknikleri kullanmaları tavsiye edilmiştir. Soruşturma teknikleri içinde de kontrollü teslimat sayılmıştır.

4.3.1- Kontrollü Teslimatın Şartları

Kontrollü teslimatın uygulanabilmesi için;

a) Kontrollü teslimat kapsamına giren kaçakçılık faaliyetinin çok ciddi organize edilmiş olması,

b) Organizatörlerin, sermayedarların ve şebeke elemanlarının ortaya çıkarılması ve bunlar hakkında bütün delillerin tespiti için başka bir imkân bulunmaması,

c) Mal veya fonların gideceği son yere kadar herhangi bir boşluğa meydan vermeyecek şekilde denetimin sağlanabilmesi,

d) Kontrollü teslimat uygulamaya yeterli zamanın bulunması,

e) Türkiye'de hazırlanarak yurtdışına götürülecek veya transit geçecek her türlü kaçak mal veya fonlar için ayrıca;

i. Kontrollü teslimat yönteminin boşluksuz işleyeceği ve failer hakkında kovuşturma ve soruşturma açılacağına, talep eden ülke tarafından garanti edilmesi,

ii. Kontrollü teslimat uygulamasının sona erdiği, Türk vatandaşlarının yakalandığı ülke devleti tarafından Türk vatandaşları ile kontrollü teslimata konu mal veya fonlar ile bunların naklinde kullanılan araçlar ile suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin iadesi hususunun taahhüt edilmiş olması, zorunludur.

Türk vatandaşlarının iadesi, Türk Ceza Kanunu'nun 188'inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde Türk vatandaşının yabancı ülkedeki cezasının tamamlanmasından sonra gerçekleştirilir.

4.3.2- Kontrollü Teslimat Talebi ve Kararı

Başkanlıklar,⁴⁶ kontrollü teslimat şartlarının gerçekleşmesi halinde kontrollü giriş, geçiş ve çıkış ile yurtiçi kontrollü teslimat kararının alınması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na talepte bulunmaya ve bu konuda gerekli işlemleri yürütmeye yetkilidir.

Başkanlıklardan;

⁴⁶ Yönetmelik hükmüne göre; Başkanlık: Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü Uyuşturucu İle Mücadele Daire Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı İstihbarat Başkanlığı veya Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü'nün Kaçakçılıkla Mücadeleden Sorumlu Daire Başkanlığı ifade eder.

- i. Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü Uyuşturucu İle Mücadele Daire Başkanlığı Emniyet birimlerinin,
 - ii. Jandarma Genel Komutanlığı Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Jandarma birimlerinin,
 - iii. Sahil Güvenlik Komutanlığı İstihbarat Başkanlığı Sahil Güvenlik birimlerinin,
 - iv. Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü'nün Kaçakçılıkla Mücadeleden Sorumlu Daire Başkanlığı Gümrük Muhafaza birimlerinin,
- Kontrollü teslimat kararına ilişkin yazılı taleplerini ivedi olarak Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na iletir.

Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı;

- v. Kontrollü teslimata konu olan mal veya fonun bulunduğu yerin,
- vi. Bu yer belli değil ise kontrollü teslimat talep eden kuruluşun bulunduğu yerin polis, jandarma, sahil güvenlik veya gümrük muhafaza görev bölgesinde bulunmasına göre, kontrollü teslimat kararına ilişkin yazılı taleplerini ilgili Başkanlığa yapar. İlgili Başkanlıkta ivedi olarak Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na iletir.

Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Mali Suçları Araştırma Kurulu, üçüncü fıkranın (i) ve (ii) bentlerindeki şartları dikkate almadan Başkanlıklardan birine kontrollü teslimat kararına ilişkin yazılı taleplerini ivedi olarak iletilebilir.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, kontrollü teslimat şartlarının varlığı halinde evrak üzerinde yapılacak inceleme üzerine ivedi olarak kontrollü teslimata karar verir.

Uyuşturucu maddelere ilişkin kontrollü teslimatlarda, arama kararını gerektiren durumlarda, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 119'uncu maddesine göre arama kararı alınmak suretiyle uyuşturucu maddenin gizlendiği yere ulaşılarak gizli bir şekilde numune alınması, uyuşturucu maddenin tamamının veya bir bölümünün başka maddelerle değiştirilmesine ve ayrıca kontrollü teslimat kararının boşluksuz olarak uygulanabilmesini sağlamak amacıyla özellikle kargo yoluyla yapılan sevkiyatlarda görevli nezaretinde gerçekleştirilmesine karar verilebilir.

a- Yabancı Ülkelerin Talepleri

Yabancı ülkelerin kontrollü teslimat talepleri hakkında karar vermeye Cumhuriyet Başsavcılığı yetkilidir. Ancak suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin kontrollü teslimatına ilişkin yabancı ülke talepleri hakkında karar vermeye Ankara Sulh Ceza Mahkemesi yetkilidir.

b- Yabancı Ülkelerin Taahhütleri

Türkiye'de hazırlanarak yurtdışına götürülecek veya transit geçecek her türlü kaçak mal veya fonlar için ayrıca;

- a) Kontrollü teslimat yönteminin boşluksuz işleyeceği ve failer hakkında kovuşturma ve soruşturma açılacağına talep eden ülke tarafından garanti edilmesine,

- b) Kontrollü teslimat uygulamasının sona erdiği, Türk vatandaşlarının yakalandığı ülke devleti tarafından Türk vatandaşları ile kontrollü teslimata konu mal veya fonlar ile bunların naklinde kullanılan araçlar ile suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin iadesi hususunda yabancı ülkelerin taahhütlerinin alınmasına,

Yönelik girişimler ilgili Başkanlık tarafından yürütülür.

Uyuşturucu maddelerin kontrollü teslimatı uygulamasında, yabancı ülkenin imhaya ilişkin talebi halinde, yakalanan uyuşturucu maddelerin iadesi şartı aranmaz.

4.3.3- Kontrollü Teslimatın Uygulanması ve Uygulamaya Son Verilmesi

Kontrollü teslimat kararının Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca verilmesini müteakip kontrollü teslimat uygulaması ilgili Başkanlıkça veya Başkanlığın uygun göreceği birimlerce yürütülür ve kontrollü teslimat uygulaması sırasında kullanılacak yöntemler kontrollü teslimatı uygulayan birim tarafından belirlenir.

İzleme ve gözleme işleminin tehlikeye düşmesi veya kontrollü teslimat uygulamasına devam edilmesi halinde, delillerin kaybolması veya sanıkların elden kaçırılma ihtimalinin ortaya çıkması durumunda, mahkeme kararı gerekmeksizin kontrollü teslimatı uygulayan birim amiri tarafından kontrollü teslimat uygulamasına son verilir ve derhal ilgili Başkanlığa bilgi verilir.

4.3.4- Kontrollü Teslimat Uygulamasına Son Verilmesinde Yetkili Mahkeme

Kontrollü teslimat uygulamasına son verilmesinde yetki, uygulamaya son verilen yer mahkemesine aittir. Kontrollü teslimat uygulaması Türk mahkemelerinin yargı yetkisini ortadan kaldırmaz.

4.3.5- Kontrollü Teslimat Uygulamasında Koordinasyon

Gerek yurtiçi kontrollü teslimat, gerekse kontrollü giriş, geçiş ve çıkışlarda, ilgili kuruluşlar arasındaki işbirliği ve koordinasyon ilgili Başkanlık tarafından yürütülür. Diğer taraftan, polis, jandarma, sahil güvenlik ve gümrük muhafaza birimleri arasında kontrollü teslimat uygulamasına ilişkin koordinasyon, Başkanlıklarca bilgi alışverişi sağlanması ve teknik işbirliği yapılması yoluyla sağlanır. Görevlilere, bu uygulama sırasında kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce her türlü yardım ve kolaylık sağlanır.

4.4- Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanununa Göre Suç Gelirlerinin Aklanması

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitabının "Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler" adlı

dördüncü kısmında 282'nci maddesinde hüküm altına alınmıştır. İlgili madde şöyledir.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama

Madde 282- Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak amacıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkradaki suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu suçun, kamu görevlisi tarafından veya belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında işlenmesi halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır.

Bu suçun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

Bu suçun işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Bu suç nedeniyle kovuşturma başlamadan önce suç konusu malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesini sağlayan veya bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini kolaylaştıran kişi hakkında bu maddede tanımlanan suç nedeniyle cezaya hükmolunmaz.

Madde hükmüne göre, aklama suçunun işlenebilmesi için:

- i. Alt sınırı bir yıl ve üzeri hapis cezasını gerektiren bir suçun işlenmesi,
- ii. İşlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerinin bulunması,
- iii. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerinin:

- Yurtdışına çıkarılması veya

- Bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak amacıyla, çeşitli işlemlere tabi tutulması gerekmektedir.⁴⁷

- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçuyla ilgili maddeleri şöyledir,

"Şirket Yönetimi için Kayyım Tayini

Madde 133-

Suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması halinde; soruşturma ve kovuşturma sürecinde, hâkim veya mahkeme, şirket

⁴⁷ 45 Dr. Hasan AYKIN Aklama Suçu Öncül Suç İlişkisi, www.vergidosyasi.com Erişim Tarihi :10 Ekim 2017

işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atayabilir. Atama kararında, yönetim organının karar ve işlemlerinin geçerliliğinin kayyımın onayına bağlı kılındığı veya yönetim organının yetkilerinin ya da yönetim organının yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin tümüyle kayyıma verildiği açıkça belirtilir. Kayyım tayinine ilişkin karar, ticaret sicili gazetesinde ve diğer uygun vasıtalarla ilan olunur.

Hâkim veya mahkemenin kayyım hakkında takdir etmiş bulunduğu ücret, şirket bütçesinden karşılanır. Ancak, soruşturma veya kovuşturma konusu suçtan dolayı kovuşturmayla yer olmadığı veya beraat kararının verilmesi halinde; ücret olarak şirket bütçesinden ödenen paranın tamamı, kanunî faiziyle birlikte Devlet Hazinesi'nden karşılanır.

İlgililer, atanan kayyımın işlemlerine karşı, görevli mahkemeye 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre başvurabilirler.”

Bu madde hükümleri ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir.

a) Türk Ceza Kanununda yer alan,

...

7. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282),

...

Bu madde uyarınca atanan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları, 142 ila 144'üncü maddeler uyarınca Devlet aleyhine açılır. Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kayyımlara bir yıl içinde rücu eder.

İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması

Madde 135 –Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Cumhuriyet savcısı kararını derhâl hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl kaldırılır.

Talepte bulunulurken hakkında bu madde uyarınca tedbir kararı verilecek hattın veya iletişim aracının sahibini ve biliniyorsa kullanıcıyı gösterir belge veya rapor eklenir.

Şüpheli veya sanığın tanıklıktan çekinebilecek kişilerle arasındaki iletişimi kayda alınamaz. Kayda alma gerçekleşikten sonra bu durumun anlaşılması hâlinde, alınan kayıtlar derhâl yok edilir.

Birinci fıkra hükmüne göre verilen kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespitte imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresi belirtilir. Tedbir kararı en çok iki ay için verilebilir; bu süre, bir ay daha uzatılabilir. Ancak, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak gerekli görülmesi halinde, hâkim yukarıdaki sürelerle ek olarak her defasında bir aydan fazla olmamak ve toplam üç ayı geçmemek üzere uzatılmasına karar verebilir.

Şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, mobil telefonun yeri, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararına istinaden tespit edilebilir. Bu hususa ilişkin olarak verilen kararda, mobil telefon numarası ve tespit işleminin süresi belirtilir. Tespit işlemi en çok iki ay için yapılabilir; bu süre, bir ay daha uzatılabilir.

Şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespiti, soruşturma aşamasında hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma aşamasında mahkeme kararına istinaden yapılır. Kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespitte imkân veren kodu ve tedbirin süresi belirtilir. Cumhuriyet savcısının kararı yirmi dört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde kayıtlar derhâl imha edilir.

Bu madde hükümlerine göre alınan karar ve yapılan işlemler, tedbir süresince gizli tutulur.

Bu madde kapsamında dinleme, kayda alma ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin hükümler ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir:

a) Türk Ceza Kanunu'nda yer alan;

...

14. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282),

...

"Teknik araçlarla izleme

Madde 140 – (1) Aşağıdaki suçların işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebepleri bulunması ve başka suretle delil elde edilememesi hâlinde, şüpheli veya sanığın kamuya açık yerlerdeki faaliyetleri ve işyeri teknik araçlarla izlenebilir, ses veya görüntü kaydı alınabilir:

a) Türk Ceza Kanunu'nda yer alan;

...

11. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282),"

...

Ceza muhakemeleri kanununun yukarıda belirtilen maddelerinden de anlaşılacağı üzere aklama suçunun takibinin elektronik ve telekomünikasyon araçlarıyla tespitine imkân verilmiştir.

4.5- Kabahatlar Kanunu ve Bankacılık Kanununa Göre Suç Gelirlerinin Aklanması

a- 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 43/A maddesinde, Tüzel kişilerin sorumluluğuna ilişkin madde metni şöyledir.

Daha ağır idarî para cezasını gerektiren bir kabahat oluşturmadığı hallerde, bir özel hukuk tüzel kişinin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından;

a) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

...282'nci maddesinde tanımlanan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun,...tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi halinde, ayrıca bu tüzel kişiye on bin Türk Lirasından iki milyon Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Bu madde hükümlerine göre idari para cezasına karar vermeye, birinci fıkrada sayılan suçlardan dolayı yargılama yapmakla görevli mahkeme yetkilidir.

b- 5411 sayılı Bankacılık Kanununda aklama suçuna ilişkin hükümler şöyledir.

Bilindiği üzere 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 63'üncü maddesinde düzenlendiği şekliyle 5411 Kredi kuruluşları nezdlerindeki tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait katılım fonları, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından sigorta edilir. Fakat suçtan kaynaklanan malvarlığı değerleri kapsamına giren mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar bu sigortadan yararlanamazlar. Konuya ilişkin kanun maddesi şöyledir.

Sigorta kapsamı dışında kalan mevduat ve katılım fonu

Madde 64 — Aşağıda sayılan tasarruf mevduatı ve katılım fonu hesapları sigortaya tâbi değildir:

...

c) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282'nci maddesindeki suçtan kaynaklanan malvarlığı değerleri kapsamına giren mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar.

d) Kurul tarafından belirlenen diğer mevduat, katılım fonu ve hesaplar.

4.6- Türk Hukukunda Kara Para Aklama ve Terörün Finansmanına İlişkin Bazı Yargı Kararları

Kara Para Aklama ve Terörün Finansmanına yönelik Yargıtay tarafından verilen ve kavramsal çerçeveyi aktarmaya yardımcı olabilecek bazı kararlar aşağıda derlenmiştir.⁴⁸

⁴⁸ İctihat metinleri Corpus tarafından içeriği etkilenmeyecek şekilde değiştirilmiştir. Tüm İctihat metinlerinin kaynağı Corpus®'dur

YARGITAY On Altıncı Ceza Dairesi**E. 2015/3571****K. 2016/4396****T. 29.06.2016**

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçundan sanık Kazım Kahraman'ın 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282/1, 62, 52. maddeleri uyarınca 1 yıl 8 ay hapis ve 2.000,00 TL adli para cezasıyla cezalandırılmasına dair Üsküdar 2. Asliye Ceza Mahkemesinin 04.05.2012 tarihli ve 2005/1050 Esas, 2012/462 sayılı Kararını kapsayan dosyada, Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 30.10.2014 tarih, 2013/14306 Esas, 2014/10739 sayılı ilamında da belirtildiği üzere; sanığa atılı 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282. maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun oluşabilmesi için öncül suç için öngörülen hapis cezasının alt sınırının 1 yıl veya daha fazla olması gerekmekte olup, sanığın gerçeğe aykırı belge ile gümrük idaresini yanıltıp vergilerini eksik ödemek suretiyle ithalat yaparak elde ettiği kazancı akladığı kabul edilmiş ise de; kaçakçılık suçuna ilişkin öncül suçun düzenlendiği kanunda suçun yaptırımının adli para cezası olarak öngörüldüğünün anlaşılması karşısında, unsurları oluşmayan suçtan sanığın beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesinde isabet bulunmadığından bahisle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu Yüksek Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 18.02.2005 gün ve 94660652-105-34-0934-2015/4337/12942 sayılı kanun yararına bozma talebine atfen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 03.03.2015 tarih ve 2015/3571 sayılı tebliğnamesi ile daireye ihbar ve dava evrakı tevdi kılınmıştır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

I- Olay:

Akın Mühendislik İnşaat Tekstil Tıbbi Mamüller Sanayi Ticaret Limited Şirketinin yetkili müdürü olan sanık Zekeriya Kahraman ve şirketin ithalat işlemleri ile ilgili yurtdışı yazışma ve görüşmelerini yapan diğer sanık kardeşi Kazım Kahraman'ın Halkalı ve Erenköy Gümrük Müdürlüklerine gerçeği yansıtmayan düşük kıymetli faturalar ibraz etmek suretiyle röntgen filmleri ithalatı yaptıkları, ödenmesi gereken gümrük beyannamelerinin tescil edildiği tarihler itibarıyla 20.092,36 TL tutarındaki Gümrük Vergisini ödemeyerek elde ettikleri kara parayı şirket bünyesinde tutarak ithalat konusu röntgen filmlerini iç piyasada ortalama olarak 8-11 kat yüksek birim fiyattan satarak gümrük vergilerini eksik ödemek suretiyle elde ettikleri kara parayı da satış faturalarındaki birim fiyat içerisine yansıtarak satış hasılatı olarak tahsil ettikleri ve bir sonraki ithalatın finansmanında kullandıkları, elde ettikleri kara parayı bu şekilde akladıkları ve olaya yasal bir görünüm süsü verdikleri böylece üzerlerine atılı suçu işlediklerinin 27.07.2005 tarih 173/5 sayılı araştırma ve inceleme raporundan anlaşıldığı, sanıkların 4208 sayılı Kanunun 7/2. maddesi uyarınca cezalan-

dırılmaları istenilmiş, sanıkların Üsküdar 2. Asliye Ceza Mahkemesinin 2005/1050 Esas, 2012/462 sayılı Kararıyla mahkumiyetlerine karar verilmiş, kararın temyizi üzerine Yargıtay Yüksek 9. Ceza Dairesince sanıklardan Kazım Kahraman'ın temyiz talebinin reddine karar verilirken sanık Zekeriya Kahraman hakkında kurulan hüküm "TCK'nın 282. maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun oluşabilmesi için öncül suç için öngörülen hapis cezasının alt sınırının 1 yıl veya daha fazla olması gerekmekte olup, sanığın gerçeğe aykırı belge ile gümrük idaresini yanıltıp vergilerini eksik ödemek suretiyle ithalat yaparak elde ettiği kazancı akladığı kabul edilmişse de; kaçakçılık suçuna ilişkin öncül suçun düzenlendiği kanunda suçun yaptırımının adli para cezası olarak öngörüldüğünün anlaşılması karşısında, unsurları oluşmayan suçtan sanığın beraati yerine yazılı gerekçe ile mahkumiyetine karar verilmesi" gerekçesiyle bozulmuştur. Hakkında kurulan hüküm temyiz incelemesinden geçmeksizin kesinleşen sanık Kazım Kahraman hakkında ise kanun yararına bozma talebinde bulunulmuştur.

II- Kanun yararına bozma istemine ilişkin uyumsuzluğun kapsamı:

Türk Ceza Kanunu'nun 282/1. maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun oluşabilmesi için malvarlığı değerinin sağlandığı öncül suç için öngörülen cezanın alt sınırının 1 yıl hapis cezası olması gerektiği cihetle (5918 sayılı Kanun ile anılan maddede yapılan değişiklikle öncül suç için öngörülen hapis cezasının alt sınırı 6 ay olarak belirlenmiştir) somut olayda sanıkların işlediği ve malvarlığı değerini elde etmelerini sağlayan eylemin uygun bulunduğu suç için öngörülen cezanın alt sınırına göre atılı Türk Ceza Kanunu'nun 282/1. maddesinde düzenlenen suçun oluşup oluşmayacağına ilişkindir.

III- Hukuksal Değerlendirme:

Sanık Kazım Kahraman'ın kardeşi diğer sanık Zekeriya Kahraman'la birlikte ithal ettikleri röntgen filmlerinin değerini düşük gösteren faturalar ve sahte gümrük beyannamelerini gümrük idaresine ibraz edip 20.092,36 TL tutarındaki Gümrük Vergisini ödemeyerek sahtecilik suçu işlemek suretiyle haksız yarar sağladıkları daha sonra hileli işlemlerle malvarlığı değerlerini akladıkları anlaşılan olayda eylemlerinin suç tarihinden sonra yürürlüğe giren ve lehe olan 4926 sayılı Kanunun 3/c maddesi yollamasıyla 4/c maddesine uygun bulunduğu, kaçakçılık suçunun yanısıra aynı eylem nedeniyle Zekeriya Kahraman ve sanık Kazım Kahraman hakkında Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 20.02.2004 tarih ve 2004/85 sayılı iddianamesiyle sahtecilik suçundan da dava açıldığı ve Bakırköy 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 2004/69 Esas, 2009/317 sayılı ilamıyla mahkumiyet kararı verildiği, kararın Yargıtay Yüksek 11. Ceza Dairesince 08.04.2013 tarihinde onanarak kesinleştiği, TCK'nın 282. maddesi kapsamında öncül suç niteliği taşıyan sahtecilik suçuna ilişkin suç tarihinde yürürlükte bulunan ve sanıkların lehine olan 765 sayılı TCK'nın 342/1. maddesinde düzenlenen suç için öngörülen hapis cezasının alt sınırının ise

iki yıl hapis cezası olması karşısında, sanığa atılı “suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama” suçunun oluşacağı cihetle sanığın TCK’nın 282/1. maddesinden mahkumiyetine karar veren Üsküdar 2. Asliye Ceza Mahkemesinin kabul ve takdinde bir isabetsizlik bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- Sonuç ve Karar:

Üsküdar 2. Asliye Ceza Mahkemesinin 04.05.2012 tarihli ve 2005/1050 Esas, 2012/462 sayılı kararı usul ve kanuna uygun olup, kanun yararına bozma talebine dayanılarak düzenlenen tebliğnamedeki bozma isteği incelenen dosya kapsamına nazaran yerinde görülmediğinden REDDİNE, dosyanın gereği için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’na TEVDİİNE, 29.06.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY On dokuzuncu Ceza Dairesi

E. 2017/258

K. 2017/5330

T. 05.06.2017

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna muhalefet eyleminden kabahatli ALB Menkul Değerler A. Ş. hakkında, anılan Kanun’un 3, 13 ve 28, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 17 ve 22. maddeleri gereğince 556.090,00 Türk Lirası idari para cezası ile uygulanmasına dair Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı’nın 28/08/2015 tarihli ve 704 sayılı idari yaptırım kararına karşı yapılan başvurunun reddine ilişkin İstanbul 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 26/04/2016 tarihli ve 2015/3604 Değişik İş sayılı Kararına karşı yapılan itirazın bir kısım idari para cezaları açısından zaman aşımı süresi dolduğundan bahisle kısmen kabulüne, kalan 386.810,00 TL. idari para cezası yönünden reddine dair İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 19/07/2016 tarihli ve 2016/3195 değişik iş sayılı kararı aleyhine Adalet Bakanlığının 07/12/2016 gün ve 11660 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekinde bulunan dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’nın 22/12/2016 gün ve KYB-2017-398970 sayılı İhbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun “Soruşturma zamanlaşımı” kenar başlıklı 20. maddesinin 1 ve 2. fıkralarında; “(1) Soruşturma zamanlaşımının dolması halinde kabahatten dolayı kişi hakkında idari para cezasına karar verilemez. (2) Soruşturma zamanlaşımı süresi; a) Yüz bin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasını gerektiren kabahatlerde beş, b) Elli bin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasını gerektiren kabahatlerde dört, c) Elli bin Türk Lirasından az idari para cezasını gerektiren kabahatlerde üç yıldır.” ve 4. fıkrasındaki “Zamanlaşımı süresi, kabahate ilişkin tanımdaki fiilin işlenmesiyle veya neticenin gerçekleşmesiyle işlemeye başlar.” hükümleri gereğince, 5549 sayılı Kanun hü-

kümlerine göre, aracı kurum olarak yaptığı işlemlerde 15 kişinin kimlik tespitlerinin tam olarak yapılmaması şeklindeki kabahatin işlendiği iş ilişkisi tesis tarihleri olan 08/02/2013, 14/03/2013, 30/01/2013, 08/05/2013, 08/03/2013, 27/03/2013, 16/01/2013, 30/03/2013 ve 25/03/2013 tarihleri ile idari para cezasının verildiği 28/08/2015 tarihi arasında 3 yıllık zaman aşımı süresinin dolmadığı anlaşılmakla, itirazın reddi yerine yazılı şekilde kısmen kabulüne karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla;

Gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 19/07/2016 tarihli ve 2016/3195 Değişik İş sayılı Kararının CMK'nın 309/4-c maddesi uyarınca aleyhe tesir etmemek ve yeniden yargılamayı gerektirmemek üzere BOZULMASINA, 05.06.2017 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

YARGITAY On altıncı Ceza Dairesi

E. 2016/450

K. 2016/367

T. 01.02.2016

İtiraz yazısı ile dava dosyası incelendi.

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

I. GENEL OLARAK

Ceza Muhakemesi Kanunu 308. maddesi gereğince; Yargıtay Ceza Dairelerinin kararlarına karşı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, ilamın kendisine verildiği tarihten itibaren 30 gün içinde aleyhe, süre koşulu olmaksızın lehe itiraz edebilir. İtirazı, kararı veren daire inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir, görmezse dosyayı Yargıtay Ceza Genel Kurulu'na gönderir.

İtirazı incelemekle görevli daire, sanığın üzerine atılı "suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama" suçundan temyiz inceleme tarihi itibarı ile 6545 sayılı Kanununun 35. maddesi ile değişik Yargıtay Kanununun 14. maddesi hükmü, 20.07.2014 gün ve 29066 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yargıtay Büyük Genel Kurulunun 17.07.2014 tarih ve 2014/2 sayılı Kararına göre Yargıtay 9. Ceza Dairesidir.

Ancak, 2797 sayılı Yargıtay Kanununa 6572 sayılı Kanunun 27. maddesi ile eklenen geçici 14. madde hükmü doğrultusunda Yargıtay Birinci Başkanlar Kurulunun 19.01.2015 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 2015/8 sayılı Kararı ile itiraza konu suçların kanun yolu incelemesi yapmakla Yargıtay 16. Ceza Dairesi görevlendirilmiştir.

Yasal düzenleme ve Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun kararı doğrultusunda itirazın incelemesinde Dairemizin görevli olduğu kabul edilmiştir.

II. İTİRAZ EDİLEN KARAR:

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 11.01.2016 tarih 2015/402728 sayılı yazısı ile Yargıtay Ceza Dairesine 14.06.2013 tarih ve 2012/6187 esas, 2013/9049 Karar sayılı Onama Kararına aşağıdaki nedenlerden dolayı itiraz edilmiştir.

Konunun Takdimi:

“Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama” suçundan sanık Ali Avni Balkaner’in mahkumiyetine ilişkin Şişli 9. Asliye Ceza Mahkemesi’nin 03.03.2011 gün ve 2007/21 – 2011/106 Esas-Karar sayılı Kararının sanık müdafii ve katılan vekili tarafından temyizi üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’nın 30.05.2012 gün ve 2011/311356 sayılı tebliğnamesiyle hükmün onanması talep edilmiştir.

Yargıtay 9. Ceza Dairesi’nin 14.06.2013 gün ve 2012/6187-2013/9049 Esas - Karar sayılı kararında; Dosya incelenerek gereği düşünüldü:

- 1- Sanığa atılı suçla korunan hukuki yarar da nazara alındığında suçtan doğrudan doğruya zarar görmeyen ve bu nedenle de davaya katılma hakkı bulunmayan Hazinenin davaya katılmasına ilişkin verilen karar hukuki değerden yoksun olup hükmü temyiz yetkisi vermeyeceğinden, Hazine vekilinin temyiz talebinin anılan Kanununun 317. maddesi gereğince REDDİNE,
- 2- Yapılan yargılama sonunda toplanan deliller karar yerinde incelenip, sanığın suçunun sübutu kabul, olay niteliğine ve kovuşturma sonuçlarına uygun şekilde vasfı tayin edilmiş, savunması inandırıcı gerekçelerle reddedilmiş, incelenen dosyaya göre verilen hükümde bir isabetsizlik görülmemiş olduğundan, sanık müdafinin yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddiyle hükmün ONANMASINA, 14.06.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildiği anlaşılmıştır.

Bu karara karşı, aşağıda arz ve izah olunan nedenlerle itiraz edilmesi gerektiği düşünülmüştür.

İTİRAZ NEDENLERİ :

Yargıtay 9. Ceza Dairesi ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığımız arasında suçun sübutuna ilişkin herhangi bir uyuşmazlık bulunmamaktadır. Oluşan ve çözümlenmesi gereken uyuşmazlıklar;

- 1- Söz konusu suçun suç tarihinin tespiti ve bu kapsamda zamanaşımı süresinin oluşup oluşmadığı,
- 2- Sanık hakkında bu suç bakımından gerek mülga 1412 sayılı CMUK’nın 255. maddesi gerek halen yürürlükte olan CMK’nın 218. maddesi gereğince İstanbul 8. Ağır Ceza Mahkemesi’nin 2004/102 Esas sayılı dosyasının bekletici sorun (mesele) yapılıp yapılamayacağı, bu kararın savcılık makamı tarafından alınıp alınamayacağı ve buna bağlı olarak zamanaşımı süresinin durup durmadığının belirlenmesine ilişkindir.

Uyuşmazlık konusuna ilişkin yasal düzenlemeler incelendiğinde;

Kara paranın tanımı ve kara para aklama fiillerinin suç olarak düzenlenmesi hukumuza ilk olarak 19 Kasım 1996 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine dair Kanun ile girmiş, anılan Kanununun 2. maddesinde kara para ve kara para aklama suçunun tanımı yapılarak, 7. maddesinde yaptırım öngörülmüştür.

18.10.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkındaki Kanununun 26. maddesi ile 4208 sayılı Kanununun 2 ve 7. maddeleri de dahil olmak üzere bir çok maddesi yürürlükten kaldırılmış, kanunun adından da anlaşılacağı üzere kara para terimi yerine suçtan kaynaklanan mal varlığı değerini ifade eden “suç geliri” terimi kullanılmış, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanması anlamına gelen “aklama suçunun” 5237 sayılı TCY’nın 282. maddesinde düzenlenmiş olan suçu ifade ettiği belirtilmiş, 5549 sayılı Kanununun 26. maddesinin üçüncü fıkrasında “Diğer mevzuatta yer alan ‘kara para’ ibaresinden ‘suçtan kaynaklanan mal varlığı değeri’, ‘kara para aklama suçu’ ibaresinden ‘aklama suçu’ anlaşılır” düzenlemesine yer verilmiştir.

5549 sayılı Kanununun yollamada bulunduğu 5237 sayılı TCY’nın “Suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama” başlıklı 282. maddesinde, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin, yurt dışına transfer edilmesi veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla çeşitli işlemlere tabi tutulması ayrı bir suç olarak tanımlanmıştır.

Uyuşmazlığın sağlıklı bir çözüme kavuşturulabilmesi bakımından işlendiği iddia olunan suç tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 4208 sayılı Kanunun konuyla ilgili bölümlerinin incelenmesi gereklidir.

- 4208 sayılı Kanunun tanımlar başlıklı 2. maddesinin (a) bendinde kara para;
1. 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanundaki,
 2. 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanundaki,
 3. 2238 sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli hakkında Kanundaki,
 4. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması Hakkında Kanundaki,
 5. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 344’üncü maddesinin 2 ve 3 numaralı bentlerindeki,
 6. 765 sayılı Türk Ceza Kanunundaki Devletin Şahsiyetine Karşı İşlenen Cürümler ve aynı Kanununun 179, 192, 264, 316, 317, 318, 319, 322, 325, 332, 333, 335, 339, 341, 342, 345, 350, 403, 404, 406, 435, 436, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 504 ve 506’ncı maddelerindeki, fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen para veya para yerine geçen her türlü kıymetli evrakla, mal veya gelirleri veya bir para biriminden diğer bir para birimine çevrilmesi de dahil, sözü edilen para, evrak, mal veya gelirlerin birbirine dönüştürülmesinden

elde edilen her türlü maddi menfaat ve değeri”, (b) bendinde ise kara para aklama suçu;

“Türk Ceza Kanunu’nun 296’ncı maddesinde belirtilen haller haricinde, bu maddenin (a) bendinde sayılan fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen kara paranın elde edenlerce meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi, bu yolla elde edildiği bilinen kara paranın başkalarınca iktisap edilmesi, bulundurulması; elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak veya niteliğinin veya zilyet ya da malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi veya sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, yukarıda belirtilen suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla kaynağının veya yerinin değiştirilmesi veya transfer yoluyla aklanması veya kara paranın tespitini engellemeye yönelik fiilleri” ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Kara para aklama suçu kendisine kaynaklık eden “öncü suçtan” bağımsız ve ayrı bir suç tipidir. Kara para aklama suçunun varlığı için, “öncü suç” olarak adlandırılan ve 4208 sayılı Kanunun 2. maddesinde sayılan suçlardan birinin işlenmesi, aklamaya konu değerlerin de “öncü suç” olarak adlandırılan bu suçlardan elde edilmiş olması ve belirtilen öncü suçların işlenmesi suretiyle elde edilen parada dahil olmak üzere her türlü maddi menfaat ve değer, elde edenlerce meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi, bu yolla elde edildiği bilinen kara paranın başkalarınca iktisap edilmesi, bulundurulması, elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak veya niteliğinin veya zilyet ya da malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi veya sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, öncü suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla kaynağının veya yerinin değiştirilmesi ya da transfer yoluyla aklanması veya kara paranın tespitini engellemeye yönelik fiillerin yapılması gerekmektedir.

Kara para aklama suçu açısından varlığı gerekli olan öncü suçun işlenme tarihi, kara para aklama suçunu hukukumuzda sokan 4208 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 19.11.1996 tarihinden önceki bir tarihe tekabül etmekte ise, artık kara para sayılan bir değerden ve kara para aklama suçunun konusunu oluşturan “kara para”, ancak anılan Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra işlenen öncü suçlardan dolayı bu niteliği taşıyacaktır. Başka bir anlatımla, kanunda belirtilen öncü suçların işlenmesi sonucu suçun konusu olarak ortaya çıkan “kara para” ya bu niteliğini veren 4208 sayılı Kanun olmuştur.

Bu bilgiler ışığında somut olay değerlendirildiğinde;

MASAK raporları, 15.03.2010 tarihli ek bilirkişi ve 26.06.2008 tarihli bilirkişi raporları, İstanbul 8. Ağır Ceza Mahkemesinin 29.11.2005 tarih ve 2005/102-100 Esas-Karar sayılı Kararı, Yargıtay 7. Ceza Dairesinin 19.10.2006 tarih ve 2006/1600-16537 Esas-Karar sayılı İlâmı, dekontlar, belgeler ve tüm dosya kapsamına göre;

Saniğin banka sermayesine hakim gruba kaynak aktarmak maksadıyla çeşitli

işlemler kullanarak Yurt Security Off-Shore Ltd. Şti 'nin Yurtbank A.Ş merkez şubesinde bulunan hesabına paraların aktarılması ile kara para elde edildiği, bununla grup şirketlerine krediler açılması ve bu şirketlerden de diğer bir takım şirketlere alacağı temlikli işlemleri ve müteakip işlemlerin ise paranın izini engellemeye yönelik olduğu, bu yolla dolandırıcılıkla elde edilen kara paranın izini kaybettirerek söz konusu paraların rahatça sanık tarafından kullanılmasının amaçlandığı, aklanan miktarın 1998-1999 yılları arasında 171 farklı günde 374 farklı işlemle toplam 24.488 TL, 5.082.245 USD ve 4.947.520 DEM'in nakit olarak çekilip banka kayıtlarından çıkartılarak izlenmesi imkânsız hale getirilen miktar olduğu, suç tarihinin en son alınan 15.03.2010 tarihli ek bilirkişi raporuna göre aklama işlemine ilişkin olarak en son işlemin yapıldığı 17.12.1999 tarihi olduğu anlaşılmıştır.

Suç tarihinin tespitinden sonra söz konusu suça ilişkin olarak zaman aşımı müddetine yönelik olarak yasal mevzuatın incelenmesi önem taşımaktadır.

Buna göre;

A- 4208 sayılı Kanunun 8. maddesi uyarınca asli zaman aşımı süresi 10 yıl, olağanüstü zaman aşımı süresi ise 15 yıldır. Anılan maddede yer alan "on" ibaresi 12.12.2003 kabul tarihli, 26.12.2003 tarih ve 25328 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5020 sayılı Kanunun 16. maddesine ile "on beş" şeklinde değiştirilmiş olup, olağanüstü zaman aşımı süresi 22,5 yıla çıkmaktadır. Anılan tarihten önce işlenen suçlar bakımından asli zaman aşımı süresi yine 10 yıl olarak uygulanacaktır.

B- 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı TCK 282/1. maddesindeki cezanın türü ve üst sınırı nazara alındığında ise 5237 sayılı TCK'nın 66/1-e maddesi gereğince ise asli zaman aşımı süresi 8 yıl, olağanüstü zaman aşımı süresi ise 12 yıldır.

C- 26.06.2009 tarih 5918/5. maddesi ile değişik 5237 sayılı TCK'nın 282/1. maddesi gereğince ise asli zaman aşımı süresi bu kez 5237 sayılı TCK'nın 66/1-d maddesi gereğince yeniden 15 yıl olarak belirlenmiş, buna göre olağanüstü zaman aşımı süresi ise 22,5 yıl olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu durumda kara para aklama suçu açısından varlığı gerekli olan öncü suçun (Dolandırıcılık) işlenme tarihi, kara para aklama suçunu hukukumuzda sokan 4208 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 19.11.1996 tarihinden sonraki bir tarihe tekabül etmekte ve lehe kanun gereği zaman aşımı müddetinin yukarıda bahsi geçen kanun hükümleri incelenerek bir neticeye ulaşılmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu durumda suç tarihi ve zaman aşımı süreleri nazara alındığında;

Sanığa atılı suçun, dava zaman aşımı süresinin suç tarihi itibarıyla 10 yıl olduğuna dair 4208 sayılı Kanunun 8. maddesindeki düzenlemenin 5549 sayılı Kanunun 26. maddesi uyarınca yürürlükten kaldırıldığı ve 01.06.2005 günü yürürlüğe giren 5252 sayılı Kanunun 12/b maddesi ile de 765 sayılı TCK'nın yürürlükten kaldırılıp

yerine 01.06.2005 tarihinden itibaren 5237 sayılı TCK'nın yürürlüğe girdiği cihetle; incelemeye konu kamu davasının sanık yararına olan 5237 sayılı TCK'nın 66/1-e maddesinde öngörülen 8 yıllık asli, 12 yıllık olağanüstü dava zaman aşımına tabi olduğu anlaşılmaktadır.

Dosya kapsamından, iddianame düzenleme tarihinin 29.12.2006, iddianame kabul tarihinin ise 16.01.2007 olduğu, suç tarihi olan 17.12.1999 tarihinden iddianame tarihine kadar 8 yıllık asli zaman aşımı süresinin dolmadığı, bu tarih itibariyle zaman aşımı süresinin kesildiği, sanığın savunmasının alındığı 01.10.2007 tarihi itibariyle de zaman aşımı süresinin dolmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda olağanüstü zaman aşımı süresi mahkemenin kabulünde olduğu gibi 17.12.2011 tarihi olmaktadır. Dosyada zaman aşımını kesen başkaca bir işlem bulunmamaktadır.

Ancak dosya içeriğinden Şişli Cumhuriyet Başsavcılığının 2002/3425 hazırlık no ve 19.04.2005 tarihli kararıyla İstanbul 8. Ağır Ceza Mahkemesinin 2004/102 Esas sayılı dosyasının bu suç bakımından bekletici sorun yapılmasına karar verildiği anlaşılmakta, söz konusu mahkeme kararında yer alan ve bu suç bakımından öncü suç kabul edilen "Dolandırıcılık" suçundan verilen hükmün Yargıtay 7. Ceza Dairesinin 19.10.2006 tarihinde onanması üzerine 29.12.2006 tarihinde düzenlenen iddianamede bekletici sorun atıf yapılarak 19.04.2005 (Sehven 19.05.2005 yazıldığı) ile 19.10.2006 tarihleri arasında zaman aşımı süresinin durduğu belirtilmiştir.

Bu durumda ise çözümlenmesi gereken şu hususlar ortaya çıkmaktadır.

- 1- Savcılık makamının gerek 1412 sayılı CMUK'nın 255. maddesi, gerek 5271 sayılı CMK'nın 218. maddesi gereğince bekletici sorun yapma kararı verip veremeyeceği,
- 2- Savcılık makamının bekletici sorun kararı verme yetkisinin olduğunun kabul edilmesi halinde ise; bu kararın somut olay bakımından alınması gerekli kararlardan olup olmadığı ve zaman aşımını durduran kararlardan olup olmadığına ilişkin sorunlardır.
- 1- Savcılık makamının bekletici sorun (mesele) kararı verme yetkisinin bulunup bulunmadığı;

Gerek 1412 sayılı CMUK'nın 255. maddesi, gerek 5271 sayılı CMK'nın 218. maddelerinin metinleri, gerekçeleri, konuluş amaçları karşılaştırıldığında; burada bekletici meseleye karar verme yetkisinin mahkemelerde olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Çünkü madde metinlerinde "mahkeme" tanımı geçmektedir. Suçta kullanıldığı iddia edilen basit bir sopya el konulması kararını bile hakim in onayına bağlayan bir ceza adaleti sisteminde suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama gibi hürriyeti bağlayıcı ve adli para cezaları bakımından ağır neticeler doğuran suçlarda bu yetkinin Cumhuriyet Savcılığı makamına bırakılması düşünülemez. Aksi durumda Savcılık kararlarının bu gibi önemli durumlarda, denetimsiz bırakılması ve ileride telafisi mümkün olmayacak zararlara sebebiyet vermesine yol açacaktır. Dosya

kapsamından Savcılığın bu kararını herhangi bir hakim ya da mahkeme onayına da sunmadığı anlaşılmaktadır.

2- Savcılık makamının bir an için bu kararı verme yetkisinin olduğunun kabul edilmesi halinde bile söz konusu karar zaman aşımını durduran kararlardan olmayacaktır. Çünkü bekletici mesele kararı ancak ceza muhakemesi sırasında, kendi uzmanlığı dışında bir mesele ile karşılaşması ve yargılanmakta olduğu uyuşmazlık hakkında karar verebilmek için, o mesele hakkında yetkili uzman mahkemenin kararının beklenmesi durumunda ortada “bekletici mesele” olduğu kabul edilecektir. 1412 sayılı CMUK’nın 255. maddesinde “bir fiilin suç oluşturup oluşturmaması” bir ön sorun olarak düzenlenmiş iken, 5271 sayılı CMK’nın 218/1. maddesinde “yüklenen suçun isbatı” biçiminde düzenlenmiştir. Bu değişiklik bir bakıma bir fiilin suç olup olmayacağı bakımından ceza muhakemesi dışındaki yargılama makamlarının kararlarıyla bağlı olmayacağı sonucunu da ortaya çıkarmaktadır. Yani burada mahkemenin bir takdir hakkı bulunmakta bir meseleyi bekletici mesele yapıp yapma konusunda serbest hareket etmektedir. Gerekliğinde bekletici mesele yapmadan nispi muhakeme yoluyla da bu sorunu kendisi de çözebilecektir.

Burada dikkat edilmesi gereken husus uyuşmazlığın hangi hususlarda ve hangi mahkemelerin yetkisi dahilinde olacağıdır. Kanun metinleri ve gerekçeleri incelendiğinde ceza mahkemesinin idari ya da hukuki bir uyuşmazlığı ön sorun olarak kabul edebileceği sonucu ortaya çıkmaktadır. Çünkü gerek mülga gerek yeni usul kanunlarındaki madde metinlerinde “ceza muhakemesi” “ceza mahkemesi” tabirlerine yer vererek kanun koyucu muradını açıkça ortaya koymuştur. Bu durumda ise somut olayda olduğu gibi ceza soruşturmasında başka bir ceza mahkemesinde görülmekte olan dava bekletici sorun yapılamayacaktır.

Yine bekletici mesele yapılabilmesi hususunda mahkemeler mutlak sınırsız değildir. Kanun koyucu bazı durumlarda bekletici mesele yapılmasını mutlak zorunlu hal olarak düzenlemiştir. (Kanun hükmünün Anayasaya aykırılık iddiası, HUMK’nın 314. maddesi) Ancak bu zorunlu haller sınırlıdır. Zorunlu haller dışında mahkemenin takdir hakkı bulunmaktadır. Ancak bu hakkın kullanılabilmesi ise yukarıda izah edildiği üzere sınırsız değildir. Bu nedenle ceza mahkemesinin bir sorunu bekletici (ön) mesele yapması ancak çok zorunlu ve uzmanlığa ilişkin bir husus söz konusu olduğunda karar vermesi gerekir. Aksi halde davanın uzaması, makul sürede bitirilememesi, adil yargılanma hakkının ihlal edilmesi, davanın uzaması nedeniyle davadan uzaklaşılması nedeniyle delillerin takdirinde hataya düşülmesi gibi sorunlar ortaya çıkacaktır. Dosya kapsamında Savcılık tarafından bekletici sorun kararının verildiği tarih itibarıyla üç adet MASAK raporu mevcut olup, raporlar kara para aklama suçunun oluştuğuna ilişkindir. Bu durumda ise ortada dava açılması için yeterli ve ciddi şüphe uyandıran deliller bulunmaktadır. Bu ise Cumhuriyet savcısının

dava açma mecburiyeti ortaya çıkarmaktadır. 5271 sayılı CYY'nin 170/2. maddesi uyarınca; "soruşturma evresi sonunda toplanan deliller, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturuyorsa Cumhuriyet savcısı, bir iddianame düzenler." Bu hüküm dolayısıyla kanun tarafından Cumhuriyet savcısına, toplanan delilleri değerlendirme yetkisi verilmiş ve yapılacak değerlendirme sonucunda yeterli şüphe oluşturduğu kanısına ulaşılması durumunda kamu davasının açılması zorunlu görülmüştür.

Görüldüğü üzere Ceza Yargılama Yasamız, kovuşturma mecburiyeti ilkesini benimsemiş ise de, bu ilke Cumhuriyet savcısının delilleri değerlendirme yetkisini ortadan kaldırmamaktadır. Somut olayda dava açılması için yeterli hatta ciddi şüphelere ilişkin deliller bulunmaktadır.

Tüm bunların ışığında somut olay incelendiğinde;

Savcılık makamı tarafından verilen 19.04.2005 tarihli "bekletici sorun yapma kararı" hukuki dayanaktan yoksun olup hukuken geçerli kararlardan olmadığından 5237 sayılı TCK'nın 67. maddesi kapsamında "zaman aşımını durduran" kararlardan değildir.

Sanığa atılı suçun, dava zaman aşımı süresinin suç tarihi itibarıyla 10 yıl olduğuna dair 4208 sayılı Kanunun 8. maddesindeki düzenleme 5549 sayılı Kanunun 26. maddesi uyarınca yürürlükten kaldırılmış, 01.06.2005 günü yürürlüğe giren 5252 sayılı Kanunun 12/b maddesi ile de 765 sayılı TCK'nın yürürlükten kaldırılıp yerine 01.06.2005 tarihinden itibaren 5237 sayılı TCK'nın yürürlüğe girdiği cihetle; itiraza konu kamu davası, sanık yararına olan 5237 sayılı TCK'nın 66/1-e maddesinde öngörülen 8 yıllık asli dava zamanaşımına tabi olmuştur. 4208 sayılı Kanunda yer alan kara paranın aklanması suçlarında zamanaşımı süresi karar tarihi itibarıyla 765 sayılı TCK'nın 102/4. maddesine göre değil, 4208 sayılı Kanunun 8'inci maddesi ile 5237 sayılı TCK'nın 66/1-e maddelerine göre hesaplanması gerekmektedir. Bu durumda ise, sanığa yüklenen suçun kanunda gerektirdiği cezasının türü ve üst sınırı itibarıyla tabi olduğu 5237 sayılı TCK'nın 66/1-e ve 67/4 maddelerinde öngörülen 12 yıllık olağanüstü dava zaman aşımının, suç tarihinden temyiz inceleme tarihine kadar gerçekleştiği anlaşıldığından hükmün bu nedenden dolayı 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi gereğince yürürlükte bulunan 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca BOZULMASI, sanık hakkındaki kamu davasının gerçekleşen zaman aşımı nedeniyle 5237 sayılı TCK'nın 66/1-e ve 67/4 maddeleri uyarınca DÜŞÜRÜLMESİNE karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hükmün onanmasına karar verilmesi usul ve kanuna uygun bulunmamıştır.

Sonuç ve İstem:

Yukarıda açıklanan nedenlerle itirazımın kabulü ile Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 14.06.2013 gün ve 2012/6187 Esas, 2013/9049 karar sayılı ONAMA Kararının kaldırılarak, sanığa yüklenen suçun kanunda gerektirdiği cezasının türü ve üst sınırı itibarıyla tabi olduğu 5237 sayılı TCK'nın 66/1-e ve 67/4 maddelerinde öngörülen

12 yıllık olağanüstü dava zaman aşımının, suç tarihinden temyiz inceleme tarihine kadar gerçekleştiği anlaşıldığından hükmün bu nedenden dolayı 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi gereğince yürürlükte bulunan 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca BOZULMASI, sanık hakkındaki kamu davasının gerçekleşen zaman aşımı nedeniyle 5237 sayılı TCK'nın 66/1-e ve 67/4 maddeleri uyarınca DÜŞÜRÜLMESİNE karar verilmesi,

İtirazımızın kabul edilmemesi halinde ise itirazımız hakkında karar verilmek üzere dosyanın Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderilmesi itirazın talep edilmiştir.

III-İTİRAZIN KONUSU:

Hükümlü Ali Avni Balkaner hakkında suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçundan soruşturma aşamasında Cumhuriyet Başsavcılığının bekletici mesele kararı verip veremeyeceği, bekletici sorun yapılamaması halinde davanın zaman aşımı süresinin gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespitine ilişkindir.

IV- HUKUKİ NİTELENDİRME:

Sanık Ali Avni Balkaner hakkında İstanbul 8. Ağır Ceza Mahkemesinin 2005/102 esas sayılı dosyasında bankayı aracı kılmak suretiyle nitelikli dolandırıcılık ve banka zimmeti suçlarından açılan kamu davası 29.11.2005 tarih 2005/100 sayılı Kararla neticelenerek nitelikli dolandırıcılık suçundan verilen 7 yıl 3 ay 15 gün hapis ve 520.800 YTL ağır para cezasına ilişkin hüküm Yargıtay 7. Ceza Dairesinin 19.10.2006 tarih ve 2006/1600 - 16537 sayılı kararıyla, bozma sonrası nitelikli banka zimmeti suçundan verilen 16 yıl 8 ay hapis ve 66.666 TL adli para cezası aynı dairenin 02.06.2010 tarihli ilamıyla onanarak kesinleşmiştir.

Sanık Ali Avni Balkaner hakkında 1998 – 22.12.1999 tarihleri arasında 171 farklı günde 374 farklı işlemle toplam 24.448 milyar lira, 5.082.545 USD ve 4.947.520 DEM miktarındaki döviz ve Türk lirasının amlandığı iddiası ile 29.12.2006 tarihinde Şişli 9. Asliye Ceza Mahkemesinin 2007/21 esas sayılı dosyasında açılan kamu davası 5237 sayılı TCK'nın 282/1. maddesi uyarınca mahkumiyetle sonuçlanmıştır. Suç tarihi dosya kapsamına uygun olarak yerel mahkeme, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ve Yargıtay 9. Ceza Dairesinin onama ilamı ile son işlemin yapıldığı gün olan 17.12.1999 tarihi kabul edilmiştir.

Suç tarihinde 13.11.1996 tarih ve 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanunun yürürlükte bulunduğu, Kanunun 2. maddesinde kara para aklama suçunun tanımlandığı 7. maddesinde yaptırıma bağlandığı suçun temel şeklinin iki seneden beş seneye kadar hapis ve aklanan paranın bir katı kadar ağır para cezasını öngördüğü, zaman aşımı yönünden özel düzenleme yapılarak 8. maddede 10 yıllık sürenin belirlendiği anlaşılmaktadır.

11.10.2006 tarih ve 5549 sayılı Kanun ile 4208 sayılı Kanunda değişiklik yapılarak 2 ve 7. maddede dahil olmak üzere cezai hükümlerinin yürürlükten kaldırıldığı, aynı Kanunun 26/3. maddesinde “diğer mevzuatta yer alan kara para” ibaresinden

“suçtan kaynaklanan mal varlığı değeri”, “kara para aklama suçu” ibaresinden “aklama suçu” anlaşılır. Şeklinde düzenleme yapılarak bu suç yönünden 5237 sayılı TCK’nın 282. maddeye atıf yapılmıştır.

Yerel Mahkeme 5237 sayılı TCK’nın 7/2. maddesi gereğince zaman bakımından lehe kanun uygulamasını tartışarak isabetli şekilde 5237 sayılı TCK’nın 282/1. maddesinin 26.06.2009 tarih ve 5918 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki hali uygulamıştır. Zaman aşımı konusunda özel düzenleme bulunmadığından genel hükümlere göre zaman aşımı süresi TCK’nın 66/1-e maddesi gereğince 8 yıldır. Olağanüstü zaman aşımı ise 12 yıl olmaktadır.

Soruşturma sırasında Şişli Cumhuriyet Başsavcılığınca 19.04.2005 tarih ve 2002/3425 sayılı Kararla; sanıkların atılı eylemlerinin suç oluşturup oluşturmadığının İstanbul 8. Ağır Ceza Mahkemesinin 2004/102 esas sayılı yargılama sonucunda mahkumiyet alma şartına bağlı olduğundan zaman aşımı süresinin kesilmesi için bekletici mesele yapılmasına karar verilmiştir.

Suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçundan Şişli Cumhuriyet Başsavcılığınca 29.12.2006 tarihinde kamu davası açılmıştır.

Yargıtay Yüksek 9. Ceza Dairesi sanık hakkındaki mahkumiyet hükmünü 14.06.2013 tarih 2012/6187 esas 2013/9049 karar sayılı ilamı ile onamıştır.

5237 sayılı TCK’nın 67/1. maddesi gereğince; soruşturma ve kovuşturma yapılmasının, izin veya karar alınmasını veya diğer bir mercide çözülmesi gereken bir meselenin sonucuna bağlı bulunduğu hallerde; izin veya karar alınmasına veya meselenin çözülmesine veya kanun gereğince hakkında kaçak olduğu hususunda karar verilmiş olan suç faili hakkında bu karar kaldırılıncaya kadar zaman aşımı durur. Yasal düzenleme karşısında yetkili mercii tarafından kanuna uygun şekilde bir meselenin çözümü bekletici sorun yapıldığında zaman aşımının duracağına kuşku yoktur. Somut olayda çözümlenmesi gereken husus soruşturma aşamasında Cumhuriyet Başsavcılığınca bir sorunun çözümünün “bekletici mesele” yapılıp yapılamayacağı, öncül davanın soruşturma aşamasında bekletici sorun kabul edilip edilemeyeceği, kararın bekletici meseleye ilişkin olup olmadığına dairdir.

TCK’nın 67/1. maddesinde bekletici mesele konusunda karar vermeye savcılık makamının yetkili olup olmadığı hususunda yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak CMK’nın 218/1. maddesinde, “yüklenen suçun ispatı ceza mahkemelerinden başka bir mahkemenin görev alanına giren bir sorunun çözümüne bağlı ise; Ceza Mahkemesi bu sorunla ilgili olarak bu kanun hükümlerine göre karar verebilir ancak bu sorunla ilgili olarak görevli mahkemede dava açılması veya açılmış davanın sonuçlanması ile ilgili olarak bekletici sorun kararı verebilir.” şeklindeki düzenlemeden bekletici mesele kararını mahkemelerin verebileceği anlaşılmaktadır. Diğer taraftan bekletici mesele zaman aşımını kesici değil durdurucu nedenlerdendir. Zaman aşımını kesmek için bekletici mesele kararı verilemeyeceği gibi Cumhuriyet

Başsavcılığının “Suçtan Kaynaklanan Mal Varlığı Değerlerini Aklama” suçundan dava açması için öncü suçun kesinleşmesine gerek yoktur. CMK'nın 170/2. maddesi kapsamında suç işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşuyorsa iddianame düzenleyerek dava açacaktır. Görüldüğü üzere soruşturma mercii olan Şişli Cumhuriyet Başsavcılığının bekletici mesele kararı vermesi hususunda yetkili olmadığı gibi, zorunlu da değildir.

Suçun niteliği gereği son aklama işleminin suç tarihi olarak kabul edilmesi gerektiğinden bu işlemin 17.12.1999 tarihinde yapıldığı, suçun TCK'nın 282/1. maddesi kapsamında kaldığından bu maddenin 5918 sayılı Kanunda yapılan değişiklik öncesi üst sınır itibarıyla 5 yıllık ceza öngördüğünden aynı Kanunun 66/1-e maddesi doğrultusunda asli zaman aşımı süresinin 8 yıl, zaman aşımını kesici işlemlerin yapılmış olması nedeniyle uzatılmış zaman aşımı süresinin 12 yıl olduğu 17.12.2011 tarihinde dava zaman aşımı süresinin dolmuş bulunması nedeniyle TCK'nın 66/1. maddesi gereğince davanın düşmesine karar verilmesi gerektiğinden itirazın kabulüne karar vermek gerekmiştir.

V-HÜKÜM:

- 1- Yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 11.01.2016 tarih ve 2015/402728 sayılı itirazının KABULÜNE,
- 2- Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 14.06.2013 tarih ve 2012/6187 esas – 2013/9049 sayılı onama kararının KALDIRILMASINA,
- 3- Şişli 9. Asliye Ceza Mahkemesinin 03.03.2011 tarih ve 2007/21 esas – 2011/106 sayılı Kararının 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi gereğince BOZULMASINA, aynı yasanın 322. maddesi doğrultusunda bozma nedenine göre yeniden yargılama yapılması gerekmediğinden sanık Ali Avni Balkaner hakkında TCK'nın 282/1. maddesi gereğince cezalandırılma istemiyle açılan kamu davasının TCK'nın 66/1 ve 67. maddeleri gereğince zaman aşımı nedeniyle DÜŞÜRÜLMESİNE,
- 4- Hükümlünün 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 98 ve müteakip maddeleri gereğince; bu suçtan verilen mahkumiyet hükmünün cezasının infazının DURDURULMASINA, kararın infazın yapıldığı yer Başsavcılığına bildirilmesine, 01.02.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY On dokuzuncu Ceza Dairesi

E. 2015/33445

K. 2016/7362

T. 10.03.2016

Yerel Mahkemece verilen hükümler temyiz edilmekle; başvurunun süresi, kararın niteliği ve suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanıklardan Mustafa Murt hakkında mahkemece bir hüküm kurulmamış ise de her zaman bir karar verilmesi mümkün görülmüştür.

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Mahkemece yargılama sırasında Mersin 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2001/276 Esas sayılı dosyasının sonucunun bekletici mesele yapıldığı 28/12/2009 tarihi ile anılan dosyadaki kararın temyiz edilmeksizin kesinleştiği 28/05/2013 tarihleri arasında zamanaşımının durduğu ve sanıklar hakkında zamanaşımı sürelerinin dolmadığı kabul edilerek tebliğnamede yer alan zamanaşımı nedeniyle düşme kararı verilmesi yönündeki görüşe iştirak edilmemiştir.

Vicdani kanının oluştuğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar, belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede;

- 1- Sanıklardan Yusuf Batmaz hakkında ölüm nedeniyle düşme kararı verildiği halde aynı sanık hakkında ayrıca beraat kararı verilmesi suretiyle hükmün karıştırılması,
- 2- Suç tarihinin, MASAK raporlarına göre İnter Gıda isimli şirketin Hindistan'da bulunan Arabian Export isimli firmaya 30.000 Amerikan Dolarının gönderildiği son tarih olan 02/11/2000 olmasına rağmen gerekçeli karar başlığında 1998-1999-2000 tarihi olarak yazılması,
- 3- Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu'nun 18/01/2002 tarih ve 2002-410/1 No.lu araştırma ve inceleme raporunda, İnter Gıda ve Tekstil Ltd. Şti'nin yurda kaçak olarak getirip sattığı etlerle ilgili olarak 4208 sayılı Kanun yönünden yapılan araştırma ve inceleme sonucunda, anılan şirketin 1997, 1998 ve 1999 yıllarında toplam 10.331.145,74 TL bedelinde ithal ettiği kaçak etlerin iç piyasaya sürülmesinde İnter Gıda isimli firma dışında Çetin Gıda, Dörtler Gıda, Mar-Nakliyat Güm.Gıda, Maah Eood Export-İmport, SMS Et ve Tarım Ürünleri, Başak Su Ürünleri ve Burçak Su Ürünleri isimli 7 adet firmanın kullanıldığı, ithale konu et bedelinin kara para kapsamına girdiğinin tespit edildiği,

Anılan rapor ve tüm dosya kapsamına göre, sanıkların bir kısmının İnter Gıda isimli firmanın yetkilisi ve ortakları, bir kısmının ise bu firma ile bağlantılı diğer yedi firmanın ortağı veya yetkilisi oldukları, İnter Gıda isimli firmanın 1997-1998 ve 1999 yıllarında yurtdışından et ithal ederek Türkiye'de piyasaya sürdüğü ve diğer 7 firmanın da bu işlemlere aracılık ettiği, sanıkların bu yolla Hindistan'daki Arabian Ltd. Export isimli firmadan et aldıkları halde New Horozion ve Nort Atlantic Food isimli Amerikan şirketlerinden satın alınmış gibi sahte evraklar düzenledikleri ve 7.547.300 USD tutarındaki etlerin yurtdışına transit rejimi çerçevesinde gönderildiğine ilişkin sahte evraklar düzenlemek suretiyle 3.183.432 USD tutarındaki bölümünün yurt içinde piyasaya sürüldüğü ve bu suretle toplam 10.331.145,74 TL tutarında kara para elde ettiklerinin iddia edildiği olayda; öncelikle sanıkların eylemlerin

4208 sayılı Kanun kapsamında kara para aklama suçunu oluşturup oluşturmayacağını irdelenmesi gerekmektedir.

4208 sayılı Kanun uyarınca kara para aklama suçunun oluşabilmesi için, anılan Kanun'un 2/a madde ve fıkrasında sayılıp öncül suç olarak nitelendirilen fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen paranın; elde edenlerce meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi, bu yolla elde edildiği bilinen kara paranın başkalarınca iktisap edilmesi, bulundurulması, elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak veya niteliğinin veya zilyet ya da malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi veya sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, yukarıda belirtilen suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla kaynağının veya yerinin değiştirilmesi veya transfer yoluyla aklanması gerekmektedir.

Bu durumda öncül suçların işlenmesi sonucu elde edilen kara para, suçun unsurunu oluşturmaktadır.

4208 sayılı Kanun kapsamında aklama suçunun unsurunu oluşturan kara para ancak bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra öncül suçların işlenmesi halinde bu niteliği taşıyacaktır.

Sanıkların işledikleri öne sürülen ve öncül suç kapsamında buldukları anlaşılan eylemler nedeniyle dosyada ve UYAP kayıtlarında yapılan incelemeye göre, Üsküdar 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 1999/126 Esas sayılı dosyasında sanık Ömer Faruk Kamaç hakkında mahkumiyet, diğer bir kısım sanıklar yönünden beraat ve düşme kararlarının verildiği ve anılan hükmün temyiz edilmesi nedeniyle henüz kesinleşmediği; Mersin 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2001/276 Esas sayılı dosyasında kaçakçılık suçundan bir kısım sanıklar hakkında verilen zamanaşımı nedeni ile düşme kararlarının temyiz edilmeksizin 28/03/2013 tarihinde kesinleştiği; Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesinin 2004/47 Esas sayılı dosyasında evrakta sahtecilik ve suç işlemek için örgüt kurmak suçlarından yargılanan bir kısım sanıklar hakkında verilen mahkumiyet kararlarının temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 11. Ceza Dairesinin 28/03/2012 tarih ve 2008/1162 Esas, 2012/4359 sayılı kararı ile suç işlemek için örgüt kurmak suçları yönünden zamanaşımı ile düşme kararı verildiği, evrakta sahtecilik suçunda ise bir kısım sanıklar yönünden suçun sübutu kabul edilerek az cezaya hükmedildiği gerekçesiyle bozma kararı verildiği, anılan mahkemenin 2012/98 esas sayılı dosyasında evrakta sahtecilik suçu yönünden bozma kararına uyararak verdiği mahkumiyet kararlarının temyizi üzerine Yargıtay 11. Ceza Dairesinin 16/11/2015 tarih ve 2015/7046-30900 E.K sayılı Kararı ile zamanaşımı nedeniyle düşme kararı verildiği anlaşılmaktadır.

Kara para aklama suçundan açılan kamu davasında, unsur olan öncül suçun işlenip işlenmediğinin bu suç yönünden yargılama faaliyetinde bulunmayan hakim tarafından çözümü yani nispi muhakeme ancak öncül suçun yargılama yapılarak

kanıtlanmasına olanak bulunmayan sanığın ölümü, zamanaşımı, kamu davasının açılmaması ve benzeri hallerle sınırlıdır.

Somut olayda, öncül suçlardan olan kaçakçılık suçundan açılan Üsküdar 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 1999/126 Esas sayılı dosyasında verilen kararların temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 7. Ceza Dairesinde inceleme sırası beklediği; evrakta sahtecilik ve suç işlemek için örgüt kurma suçlarından açılan davalar sonunda Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesinin 2004/47 Esas sayılı dosyasında verilen kararın temyiz üzerine Yargıtay 11. Ceza Dairesince zamanaşımı nedeniyle düşmesine karar verildiği ve Mersin 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2001/276 Esas sayılı dosyasında verilen zamanaşımı nedeni ile düşme kararının temyiz edilmeksizin 28/03/2013 tarihinde kesinleştiği cihetle,

Sanıklar hakkında açılmış Mersin 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2001/276 Esas sayılı dosyasında, öncül suçun işlenip işlenmediğinin tespiti bakımından delil değerlendirilmesi yapılmadığından anılan dosyanın getirtilip nispi muhakeme yoluyla öncül suçun oluşup oluşmadığının belirlenmesi; Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesinin 2004/47 Esas sayılı dosyası kapsamında bir kısım sanıklar hakkında verilen mahkumiyet kararlarının temyiz edilmesi üzerine suç işlemek için örgüt kurma suçu yönünden zamanaşımı ile düşme kararı verildiği ve evrakta sahtecilik suçu yönünden ise bir kısım sanıklar yönünden suçun sübutu kabul edilerek az cezaya hükmedildiği gerekçesiyle hükmün bozulduğu, daha sonra verilen kararın da temyizi üzerine zamanaşımı nedeniyle düşme kararı verildiği, ancak evrakta sahtecilik suçu yönünden Yargıtay 11. Ceza Dairesinin suçun sübuta erdiğine ilişkin bozma kararının öncül suçun işlenip işlenmediğinin tespiti bakımından dikkate alınmasının gerektiği, öncül suçlardan olan suç işlemek için örgüt kurmak suçunun işlenip işlenmediğinin tespiti bakımından da anılan dosyanın getirtilip nispi muhakeme yoluyla öncül suçun oluşup oluşmadığının belirlenmesi; yine öncül suçlardan olan kaçakçılık suçundan açılan Üsküdar 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 1999/126 Esas sayılı dosyasının kesinleşmesinin beklenmesi ve kesinleşen karar sonucuna göre öncül suçtan mahkumiyet koşulunun sağlanması durumunda bu hususun, zamanaşımı ya da başka bir nedenle düşme kararı verilmesi halinde ise nispi muhakeme yoluyla suçun oluşup oluşmadığı belirlendikten sonra, öncül suçlara ilişkin davaların kesinleşmesinin beklenmesine ilişkin verilecek karar ile bu davaların sonuçlanmasına kadar geçecek sürelerde zamanaşımının duracağı da gözetilerek, sanıkların kara para aklama suçu yönünden olaydaki fonksiyonlarının belirlenmesinden sonra hukuki durumlarının değerlendirilmesi gerekirken, eksik kovuşturma sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması,

Kanuna aykırı ve katılan vekilinin temyiz nedenleri bu itibarla yerinde görüldüğünden, tebliğnameye aykırı olarak HÜKÜMLERİN 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca

BOZULMASINA, yargılamanın bozma öncesi aşamadan başlayarak sürdürülüp sonuçlandırılmak üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine, 10.03.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY On dokuzuncu Ceza Dairesi

E. 2015/18391

K. 2016/2636

T. 25.02.2016

Yerel Mahkemece verilen hükümler temyiz edilmekle; başvurunun süresi, kararın niteliği ve suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanının olduğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar, belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede;

1-Galata Vergi Dairesinin 845 002 9766 numaralı vergi mükellefi olan ve sanıklardan İzrail Magriso ve Mair Kasuto'nun %48'er, sanık Jak Kasuto'nun %1 hissesine sahip olduğu ve sanık Leon Bonofiyel'in ise muhasebecisi olduğu TİTAŞ Uluslararası Tic ve Teks A.Ş. adlı şirketin talebiyle Türk Ticaret Bankası Balmumcu Şubesinden 03/10/1995, 06/10/1995 ve 09/10/1995 tarihli tahsis kararlarıyla İsviçre'nin Lugano şehrinde faaliyet gösteren MATCO ESTABLISMENT ünvanlı firmadan yapacakları ithalata karşılık toplam 2.000.000 USD tutarında harici garanti kredileri tahsis edildiği halde bu kredilere karşılık teminat göstermedikleri, daha sonra sanıkların anılan bankaya başvurarak harici garanti kredilerinin MATCO ESTABLISMENT ünvanlı firmanın İsviçre'nin UBS adlı bankasından aldığı krediye karşılık olarak teminat mektubuna dönüştürülmesini talep ettikleri, anılan bankanın MATCO ESTABLISMENT adlı şirket hakkında hiçbir araştırma yapmadan söz konusu harici garanti kredisinin teminat mektubuna dönüştürüldüğü, daha sonraki tarihlerde birkaç kez temdit yapılan teminat mektuplarının MATCO ESTABLISMENT adlı şirketin krediyi geri ödememesi nedeniyle UBS bankasının elindeki teminat mektuplarının bedeli olan 2.000.000 USD tutarını 06/10/1997-26/01/1998 tarihleri arasında Türk Ticaret Bankasından doğrudan tahsil ettiği, anılan bankanın 06/10/1997 tarihinde ilk teminat mektubunu ödemesinden sonra anılan şirket aleyhine icra takibine başlandığı, bu takip nedeniyle Beyoğlu 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 1998/489 E, 1999/196 sayılı kararı ile Titaş isimli şirketin iflasına karar verildiği, bu kararın 19/12/1999 tarihinde kesinleştiği,

Sanıklar İzrail Magriso ve Mair Kasuto'nun tümü hakkında banka görevlileri ile anlaşarak bankayı dolandırdıkları iddiasıyla 765 sayılı TCK'nın 504/1 ve 522. maddeleri uyarınca açılan davanın, İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesinin 23/10/2001 tarihli ve 2000/207 Esas, 2001/236 sayılı Kararıyla eylemin emniyeti suistimal suçunu

oluşturduğu gerekçesi ile 4616 sayılı Kanun uyarınca kesin hükme bağlanmasının ertelenmesine karar verildiği, anılan kararın temyiz üzerine Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin 30/10/2003 tarih ve 2003/1226-7456 sayılı ilamı ile kamu davasının zama- naşımı nedeniyle ortadan kaldırılmasına karar verildiği,

Yine sanıklar İzrail MAGRİSO ve Mair KASUTO hakkında Titaş şirketinin hileli şekilde iflas ettirildiği iddiasıyla 765 sayılı TCK'nın 506. maddesi uyarınca cezalan- dırılmaları istemiyle açılan kamu davasının, İstanbul 19. (Kapatılan Beyoğlu 2.) Ağır Ceza Mahkemesinin 2000/74 Esas, 2005/258 karar sayılı ilamı zama- naşımı nedeniyle ortadan kaldırılmasına karar verildiği ve anılan kararın temyizi üzerine Yargıtay 11. Ceza Dairesinin 2006/4496-7330 E.K sayılı Kararı ile onandığı,

06/10/1997 tarihinde ilk teminat mektubunun ödemesinden sonra 14/10/1997 tarihinde TİTAŞ Uluslararası Tic. ve Tekst. A.Ş. adlı şirketin faaliyet gösterdiği aynı adreste sanık Jak Kasuto'nun hakim ortağı olduğu ve sanık Leon Bonofiyel'in mu- hasebecisi olduğu Pe-Teks Petr. Ür. Gıda ve Tekstil Ltd. Şti adlı şirketin kurulduğu, bu şirketin Titaş isimli firmanın faaliyet alanında iştiğal ettiği, yine Titaş isimli firma- nın ticari ilişki kurduğu firmalar ile ticaret yaptığı,

Pe-Teks firmasının 5.000 TL sermaye ile kurulmuş olmasına rağmen çok yük- sek cirolar yaptığı, anılan firmanın 1998 yılında MATCO ESTABLİSMENT ünvanlı firma ile ticari faaliyette bulunduğu, anılan firmanın özellikle 1997 yılı ve 1999 yıllarında aktiflerinde aşırı derecede artış olduğu, Toprakbank Sultanahmet Şubesinde anılan şirket adına 1999 yılında açılan repo hesabında 04/12/1999-31/12/1999 ta- rihleri arasında 597.987 TL para yatırıldığı, dönem sonu olan 31/12/1999 tarihinde ana para ve repo gelirinin 959.033 TL olmasına rağmen dönem sonu bilançosunda bu miktarın yer almadığı, takip eden yılda anılan paranın 524.914 TL olarak bilanço- da yer almasına rağmen dönem sonu bilançosunda yer almadığı, anılan firmanın kuruluşundan sonraki dönem içerisinde aktiflerini arttırdığı, 2001 yılı içerisinde top- lam 150.000 TL bedelle şirket adına iki arsa alındığı, ancak 2002 yılında Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun Pe-Teks şirketinin Titaş firmasının devamı niteliğinde bulunduğu iddiasıyla şirketin malvarlığı hakkında haciz talebinde bulunmasından sonra Pe-Teks firmasının varlıklarında önemli tasfiyeler olduğu, Pe-Teks firmasının 25/12/2007 tarih ve 36 sayılı ortaklar kurulu kararı ile 25/07/2007 tarihinden itiba- ren tasfiye sürecine girdiği,

Sanıkların ortakları ve yöneticisi oldukları Titaş firması aracılığıyla Türk Tica- ret Bankasından banka görevlilerinin katkısı ile herhangi bir teminat göstermeden 2.000.000 USD harici kredi ve teminat mektupları olarak İsviçre' de bulunan MATCO ESTABLİSMENT isimli firmaya verdikleri, anılan firma ile ilgili hiçbir araştırma yapılmadığı gibi bilginin de bulunmadığı, gerçekte fiilen faaliyet gösterip göstermediği- nin belli olmadığı, bu firmanın teminat mektuplarını İsviçre' deki USB Bankasından almış olduğu krediye karşılık teminat olarak ibraz ettiği, kredisini ödememesi üze-

rine USB Bankasının 06/10/1997 tarihinden başlayıp son olarak 26/01/2008 tarihinde olmak üzere 2.000.000 USD tutarındaki parayı Türk Ticaret Bankası'ndan tahsil ettiği, sanıkların Türk Ticaret Bankası'na ilk teminat mektubunun ödenmesinden hemen sonra 14/10/1997 tarihinde Titaş şirketinin adresinde Pe-Teks adlı şirketi kurdukları, Türk Ticaret Bankasının Titaş şirketi aleyhine icra takibi başlatması üzerine sanıkların Titaş firmasını hileli şekilde iflas ettirip yeni kurulan Pe-Teks şirketine bu kaynakları aktardıkları, Pe-Teks şirketi bünyesinde aynı şekilde faaliyetlerine devam ettikleri, önceki şirket ile farklı olarak sanıklardan Jak Kasuto'nun hakim ortak olduğu, Titaş firmasının muhasebe işlerini yürüten sanık Leon Bonofiyel'in yeni şirkette de aynı görevi yürüttüğü, sanıkların Türk Ticaret Bankasından haksız olarak aldıkları parayı yeni kurdukları şirket bünyesinde akladıkları, Pe-Teks şirketi hakkında Titaş firmasının devamı olduğu hususunda TMSF'nin mahkemeye başvurusundan sonra sanıkların Pe-Teks firmasının aktiflerini de azaltmaya başladıkları, Pe-Teks firması adına arazi alımları yaptıkları, kendileri ve aile fertleri adına araçlar aldıkları ancak bu araçların parasını şirket ile ilişkilendirmedikleri, Pe-Teks firmasının bu suretle aktiflerini bitirip şirketin tasfiyeye girdiği 25/07/2007 tarihine kadar kara para aklama eylemlerine devam ettikleri, sanıkların Türk Ticaret Bankasından hileli yollarla para aldıktan sonra bu parayı yasal takipten kurtarmak için hileli iflas yoluna başvurdukları, hileli iflasın 765 sayılı TCK'nın 506. maddesinde düzenlenmiş olduğu ve atılı suçun 4208 sayılı Kanun kapsamında öncül suç olduğu, sanıkların kara para aklama eylemlerinin son bulduğu Pe-Teks firmasının tasfiye tarihi olan 25/07/2007 tarihinde atılı suçun olduğu cihetle, sanıklar İzrail Magriso ve Mair Kasuto'nun öncül suçlardan olan hileli iflas suretiyle edindikleri parayı sanık Jak Kasuto'nun hakim ortağı olduğu Pe-Teks firması işlemleri aracılığıyla akladıkları, Jak Kasuto ve Leon Bonofiyel'in kara para olduğunu bildikleri parayı aklama eylemlerini yaptıkları ve tüm sanıkların 5237 sayılı TCK'nın 282/1-3. maddesinde düzenlenen suçu işledikleri ve anılan madde uyarınca cezalandırılmalarına karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması,

2-Sanıklar İzrail Magriso ve Mair Kasuto hakkında 4208 sayılı Kanunun 7/1. maddesi uyarınca hapis cezasının yanında para cezasına da hükmedilmesi ve aynı maddede yer alan "...ve nemaları da dahil olmak üzere kara para kapsamındaki mal ve değerler ile bunların ele geçirilememesi halinde bunlara tekabül eden mal varlığının müsaderesine de hükmolunur" hükmü uyarınca müsadere kararı verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi,

Kanuna aykırı ve katılan vekili ile sanıklar İzrail Magriso ve Mair Kasuto müdafilerinin temyiz nedenleri bu itibarla yerinde görüldüğünden, tebliğnameye aykırı olarak HÜKÜMLERİN 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi gereğince uygulanması gereken 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA, CMUK'nın 326/son maddesi uyarınca sanıklar İzrail Magriso ve Mair Kasuto'nun sonuç ce-

za yönünden kazanılmış haklarının saklı tutulmasına, yargılamanın bozma öncesi aşamadan başlayarak sürdürülüp sonuçlandırılmak üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine, 25.02.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY Ceza Genel Kurulu

E. 2011/7-31

K. 2011/219

T. 01.11.2011

Sanıklar Tuncay Alankuş ve Cihan Karancı'nın kara para aklama suçundan eylemlerine uyan ve lehe olan 5237 sayılı TCY'nın 282/1 ve 52/2. maddeleri uyarınca 5 yıl hapis ve 2.000.000 Lira adli para cezasıyla cezalandırılmalarına, haklarında aynı Yasanın 53. maddesinin uygulanmasına, üzerine tedbir konulan 362.393,60 YTL, 26.327.626,11 USD ve 333,03 Euro ile malvarlığı değerlerinin anılan Yasanın 55/2. maddesi uyarınca National Fertilizers Limited Şirketi'ne karar kesinleştiğinde nemaları ile birlikte iadesine ilişkin, Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesince verilen 07.07.2008 gün ve 1303-482 sayılı hükmün katılanlar vekilleri, sanık Tuncay Alankuş ve müdafii ile sanık Cihan Karancı tarafından temyizi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 7. Ceza Dairesince 29.12.2010 gün ve 15629-17189 sayı ile;

"...III- Sanık Cihan Karancı, sanık Tuncay Alankuş ve müdafinin temyizleri ile, katılanlar vekillerinin bu sanıklara yönelen temyizleri, Yaşar Bolat, Songül Çetin-kaya, Erkan Alankuş, Tufan Alankuş, Topçu Alankuş, Solmaz Alankuş, Cabbar Alankuş, Yılmaz Alankuş, Rüyam Alankuş, Kader Alankuş, Zeynep Alankuş, Merve Alankuş, Zehra Alankuş, Celeptakork Ltd. Şti. ve Arman A.Ş. vekillerinin de malen sorumlu sıfatıyla temyizlerine göre ve hükmolunan cezanın niteliği ve miktarına göre sanık Tuncay Alankuş müdafinin duruşma isteğinin reddine karar verilerek yapılan incelemede;

1- Tüm dosya kapsamına göre, sanıklardan Tuncay Alankuş tarafından temsil edilen Karsan Ltd. Şti'nin sanık Cihan Karancı'nın da katılımıyla Hindistan Devletine ait NFL firmasının açtığı ihaleye katılarak, Hindistan İnterpolünün yazısına göre dolandırıcılık, rüşvet verme ve evrakta sahtecilik suçlarının işlenmesi suretiyle ihaleyi kazanması sonucu sözleşme bedelinin 29.11.1995 tarihinde İsviçre'deki sanıklara ait banka hesaplarına transfer edildiği, bu hesaplardan da 30.11.1995-01.08.1997 tarihleri arasında muhtelif ülkeler ve Türkiye'deki banka hesaplarına transferler yapıldığı ve bu tarihler ile sonrasında paranın çeşitli işlemlere tabi tutulduğu anlaşılmış olup, öncelikle bu eylemlerin 4208 sayılı Yasa kapsamında kara para aklama suçunu oluşturup oluşturmayacağıнын irdelenmesi gerekmektedir.

4208 sayılı Yasa uyarınca kara para aklama suçunun oluşabilmesi için, anılan Yasanın 2/a madde fıkrasında sayılan ve öncül suç olarak nitelendirilen fiillerin

işlenmesi suretiyle elde edilen paranın, elde edenlerce meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi, bu yolla elde edildiği bilinen kara paranın başkalarının iktisap edilmesi, bulundurulması, elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak veya niteliğinin veya zilyet ya da malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi veya sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, yukarıda belirtilen suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla kaynağının veya yerinin değiştirilmesi veya transfer yoluyla aklanması gerekmektedir.

Bu durumda öncül suçların işlenmesi, sonucu elde edilen kara para, suçun unsurunu oluşturmaktadır.

Suçtan elde edilen menfaatleri kara para aklama suçunun unsuru olma haline getiren 4208 sayılı Yasadır. 765 sayılı TCK'nun 2. maddesindeki (5237 sayılı TCK'nin 7. maddesi) 'işlendiği zamanın kanununa göre cürüm veya kabahat sayılmayan fiilden dolayı kimseye ceza verilemez' hükmü karşısında, 4208 sayılı Yasa geriye yürütülerek öncül suç tanımının bulunmadığı tarihte işlenen fiillere bu nitelikler kazandırılmaz. Bir başka anlatımla atılı suçların 4208 sayılı Yasadan önce işlenmiş olmaları nedeniyle bu suçlar öncül suç olarak tanımlanamayacağından elde edilen paranın kara para olarak nitelendirilmesi olanaklı bulunmamaktadır.

4208 sayılı Yasa kapsamında aklama suçunun unsurunu oluşturan kara para ancak bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra öncül suçların işlenmesi halinde bu niteliği taşıyacaktır.

İşlendiği öne sürülen suçlardan elde edilen para 29.11.1995 tarihinde sanıkların banka hesaplarına yatırılmış, 4208 sayılı Yasa ise bu suçların tamamlanmasından sonra 19.11.1996 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Açıklanan nedenlerle;

Sanıklara atılı kara para aklama suçunun ve mahkemece sanıklar lehine olduğu kabul edilen 5237 sayılı TCK'nin 282'nci maddesindeki suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçunun unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması.

2. Kabule göre de;

Sanıkların işlediği öne sürülen ve öncül suç oldukları kabul edilen fiiller nedeniyle Hindistan'da açılmış ceza davası bulunduğu anlaşılmaktadır.

Kara para aklama suçundan açılan kamu davasında, unsur olan öncül suçun işlenip işlenmediğinin bu suç yönünden yargılama faaliyetinde bulunmayan hakim tarafından çözümü yani nispi muhakeme ancak öncül suçun yargılama yapılarak kanıtlanmasına olanak bulunmayan sanığın ölümü, zamanaşımı, kamu davasının açılmaması ve benzeri hallerle sınırlıdır.

Sanıklar hakkında Hindistan'da açılmış ceza davası bulunduğu göre, öncül suç konusunda yargılama yetkisine sahip mahkeme ile bu suçun işlenip işlenmediğini nispi muhakeme yoluyla belirleyecek mahkemenin farklı sonuçlara ulaşabi-

leceği de gözetilerek, Hindistan'daki yargılama sonucunda verilmiş ve kesinleşmiş bir karar varsa getirtilip incelenerek sonucuna göre sanıkların hukuki durumlarının değerlendirilmesi gerekirken, eksik soruşturma sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması" isabetsizliklerinden bozulmasına karar verilmiştir.

Yargıtay C.Başsavcılığı ise 03.02.2011 gün ve 276673 sayı ile;

"A) Birinci Uyuşmazlık Konusuna İlişkin İtirazlarımız:

Yargıtay 7. Ceza Dairesi anılan kararında özetle;

'4208 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce işlenen öncül suçlardan elde edilen paranın sanıklara atılı kara para aklama suçunu ve mahkemece sanıklar lehine olduğu kabul edilen 5237 sayılı TCK'nin 282'nci maddesindeki suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçunun unsurlarının oluşturmayacağı' görüşünde olup, bu görüşe katılmak şu nedenlerle imkânsızdır;

1. Bilindiği gibi, 'kara paranın aklanması' (money laundering) fiili ilk kez 1996 yılında 4208 sayılı Kanun ile hukuk sistemimizde suç olarak düzenlenmiştir. Kara para aklama suçunun oluşabilmesi için, 'öncül suç' olarak nitelendirilen fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen paranın (bir diğer deyişle suç gelirinin), elde edenlerce meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi, bu yolla elde edildiği bilinen kara paranın başkalarına iktisap edilmesi, bulundurulması, elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak veya niteliğinin veya zilyet ya da malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi veya sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, yukarıda belirtilen suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla kaynağının veya yerinin değiştirilmesi ya da transfer yoluyla aklanması gerekmektedir. Olayımızda ise, sanıklara isnat olunan öncül suç, Hindistan Devletine ait NFL firmasının açtığı ihaleye katılarak, dolandırıcılık, rüşvet verme ve evrakta sahtecilik suçlarının işlenmesi suretiyle ihaleyi kazanmaları ve sonucunda sözleşme bedelinin iktisabıdır.
2. 4208 sayılı Kanunda düzenlenen kara para aklama suçu ve TCK 282. maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçu ile, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin, yurtdışına transfer edilmesi veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla çeşitli işlemlere tabi tutulması, ayrı bir suç olarak düzenlenmiştir. (Gerekçe, TCK md. 282) Kısacası, kara para aklama suçu, kendisine kaynaklık eden öncül suçtan bağımsız ve ayrı bir suçtur. Anılan kara para aklama suçu ve suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçları ile birden fazla hukuki yarar korunmaktadır, nitekim doktrinde, bu suçla korunan hukuki yarar, '...suçun finansmanının önlenmesi, organize suç ve uyuşturucu madde kaçakçılığı ile mücadele, suç örgütlerinin ekonomik gücünün çökertilmesi, bunların elebaşlarına ve failere ulaş-

labilmesi yani kamu düzeninin korunması, finansal sistemin ve kuruluşların ekonomik denge ve istikrarının, bütünlüğünün, saygınlığının korunması, rüşvetin ve kirlenmenin yaygınlaşmasının ve suç örgütlerinin arz ettikleri tehlikeler sebebiyle demokratik değerlerin tahribinin önlenmesi' olarak ifade edilmektedir. Dolayısıyla, açıklanan hukuki yararları korumak için suç olarak tanımlanmış olan kara para aklama fiilinin kendisine kaynaklık eden öncül suçtan bağımsız ve ayrı bir suç olup, öncül suç dışında tamamen ayrı hukuki yararları koruduğu nazara alındığında, öncül suçun işlendiği tarihte 4208 sayılı Kanunun veya TCK 282'nci maddesinin yürürlükte olup olmaması önem taşımayacaktır. Gerçekten de, kanun koyucunun yukarıda açıklanan, suç finansmanının önlenmesinden başlayarak, kamu düzeninin ve demokratik değerlerin korunmasına kadar birincil ve ikincil olarak nitelendirilebilecek birçok hukuki yararı gerçekleştirmek amacıyla suç olarak tanımladığı kara para aklama suçunun işlendiği tarih, suç olarak tanımlanan ve ceza ile yaptırım altına alınan aklama fiilinin işlendiği tarihtir. Çünkü belirtilen fiil ile, suçtan kaynaklanan değer ekonomiyeye katılması önlenmek istenmektedir. Dolayısıyla, kara para aklama suçunda korunan hukuki değer nazara alındığında, önem taşıyan asıl unsur, paranın kaynağının 'suç' olmasıdır. Buradan hareketle, bir değer kaynağının 'suç' olması, o parayı 'kara para ya da suç geliri' saymak için gerekli ve yeterli olup, bunun ekonomiyeye sokulmaya çalışılması, çeşitli işlemlere tabi tutulması -öncül suç hangi tarihte işlenmiş olursa olsun - kara para aklama suçunu oluşturacaktır. Suçun oluşması için, öncül suçu oluşturan fiilin işlendiği tarihte bu fiilin ceza kanunlarında suç olarak tanımlanmış olması, yani paranın suç sayılan fiillerle elde edilmiş olması gerekli ve yeterlidir.

3. Aklamaya konu malvarlıklarının kaynağını oluşturan öncül suçun kanunun yürürlüğünden önce işlenmesi, ancak aklama fiilinin kanunun yürürlüğünden sonra gerçekleştirilmesi durumunda aklama suçunun oluşmayacağı hususunda doktrinde de Yüksek Daire ile aynı yönde görüşler bulunmakta olup, bu görüşlere göre, geçmişe yürürlük yasağı suçun unsurları için olduğu kadar suçun ön şartı (öncül suç) için de geçerlidir, dolayısıyla 4208 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce işlenen öncül suçlardan elde edilen gelirler üzerinde gerçekleşen aklama eylemleri suç oluşturmaz. Bu görüşe göre, öncül suçun işlenmesi sonucu suçun konusu olarak ortaya çıkan gelire kara para niteliğini veren 4208 sayılı Kanundur.

Belirtilen görüşe katılmaya imkân bulunmamaktadır; çünkü suçun ön şartlarını unsurlardan ayırmakta yarar vardır. Ön şartlar, suçun unsurlarından bağımsız oldukları için, suç sayılan hareketin dışında incelenmelidir; çünkü ön şart, suç sayılan hareketin yapılmasından önce dış dünyada varlık kazanır. Nitekim, unsurun söz

konusu olması halinde, failin bu unsurun varlığını bilmesi ve onun gerçekleşmesini istemesi gerektiği halde, ön şartların –fiilden önce bulunmaları nedeniyle– fail tarafından iradi bir surette gerçekleştirilmiş olmasına, ihtiyaç yoktur, sadece failin bunların varlığını bilmiş, öngörmüş olması ile yetinilecektir. Buradan hareketle, suçun ön şartı olan öncül suçun varlığının fail tarafından bilinmesi, yani aklama faaliyetine konu edilen değerın kaynağının ‘suç’ olduğunu bilmesi, aklama suçunun işlenebilmesi için gerekli ve yeterlidir.

Kanaatimizce, Yüksek Daire kararında belirtildiği biçimde, öncül suçun işlendiği tarihte bizatihi kara para aklama fiilinin suç olarak tanımlanmış olmasını aklama suçunun unsuru haline getirmek, TCK’nın 2. maddesinde yer bulan kanunilik ilkesi ve TCK’nın 7. maddesindeki geçmişe yürürlük yasağı (zaman bakımından uygulama) ilkesinin anlamını kanun koyucunun iradesine aykırı olarak genişletmek olacaktır. Ceza Hukuku denildiğinde ilk akla gelen ilkelerden birisi olan kanunilik ilkesi, ancak kanunda gösterilen fiillerin suç sayılabileceği ve bunlara da ancak kanunda gösterilen cezaların verilebilmesi anlamını taşımaktadır. Bir fiilin suç sayılabilmesi için sadece kanunda suç olarak tanımlanmış olması yeterli değildir, ayrıca bu fiili suç olarak tanımlayan ve cezai yaptırıma bağlayan kanunun fiilin işlendiği tarihten önce yürürlüğe girmiş olması da gereklidir (TCK md. 7). Öncül suç yönünden, belirtilen zaman bakımından uygulama ilkesinin anlamı, öncül suçun işlendiği tarihte bu fiilin yani aklama fiiline kaynaklık oluşturan fiilin, suç olarak tanımlanmış olması zorunluluğudur. Öncül suçun işlendiği tarihte, bizatihi aklama fiilinin de suç olarak düzenlenmiş olmasını unsur olarak görmek, TCK’nın 7. maddesindeki zaman bakımından uygulama ilkesine yeni bir şey daha katmak anlamına gelebilecek, suç ve suçlulukla mücadelede zaafiyet yaratmak yanında tehlikeli sonuçlara da yol açabilecek bir düşüncedir.

Doktrinde savunulan ve bizim de katıldığımız görüşe göre ise, 4208 sayılı Kanun, eskiden de suç olarak tanımlanmış fiilleri yeni ve daha ağır esaslar getirerek değiştirmemekte, sadece bu fiillerden elde edilen gelir üzerinde gerçekleştirilen birtakım fiilleri cezalandırmaktadır. Bu durumda, kanunun geçmişe yürürlüğünden ancak suç geliri üzerindeki aklama eyleminin kanunun yürürlüğünden önce sona ermesi halinde söz edilebilecektir. Kara para aklama fiillerinin Kanunun yürürlük tarihinden sonra gerçekleştirilmesi veya yürürlük tarihinden önce başlayıp kesintili ya da kesintisiz yürürlük tarihinden sonraya sarkması durumunda kanunun geçmişe uygulandığından bahsedilemeyecektir.

4. İtiraz konusu kararda savunulan ‘öncül suçun işlendiği tarihte kara para aklama fiilinin suç olarak tanımlanmış olması’ halini kara para aklama suçunun unsuru sayma halinde, suç ve suçlulukla mücadelede kabul edilemez bazı sonuçlar ortaya çıkabilecektir. Somut olarak örneklemek gerekirse, örneğin, 4208 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce yapılmış bir uyuşturucu

ticareti fiilinden elde edilen ve suç geliri olduğu şüphesiz olan bir malvarlığı, Kanun yürürlüğe girdikten sonra dönüştürme faaliyetine tabi tutulur ise, sırf kaynağının yani öncül suçun işlendiği tarihte kara para aklama fiilinin suç olarak tanımlanmamış olması dikkate alındığında, bu görüşe dayanılması nedeniyle kara para aklama suçunu oluşturmayacağını düşündürebilecektir.

5. 4208 sayılı Kanunda düzenlenen kara para aklama suçu ve TCK'nın 282'nci maddesinde tanımlanan suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama fiilleri 'seçimlik hareketli' bir suç olarak düzenlenmiştir. Bunlar, kara paranın başkalarınca iktisap edilmesi, bulundurulması, elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak veya niteliğinin veya zilyet ya da maliki-nin değiştirilmesi, gizlenmesi veya sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, yukarıda belirtilen suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla kaynağının veya yerinin değiştirilmesi veya transfer yoluyla aklanması biçimindeki seçimlik hareketlerdir.

Somut olayımızda sanıklar, öncül suç sonucu elde ettikleri suç gelirinin 29.11.1995 tarihinde İsviçre'deki banka hesaplarına transfer edilmesinden hemen bir gün sonra bu hesaplardan da muhtelif ülkeler ve Türkiye'deki banka hesaplarına transferler yapılması ve bu tarihler ile sonrasında paranın çeşitli işlemlere tabi tutulması faaliyetlerini yoğun biçimde sürdürmüşlerdir. Olayımızda özellik arz eden husus, suçun seçimlik hareketlerinden sanıklarca yürütülen 'gizleme' faaliyetinin iddianame ile dava açılmasından sonra da devam etmesidir. Bu nedenle iddianame ile dava açılıncaya kadar yani hukuki kesinti dışında zamanasını kesen başka bir nedenin bulunmadığı aşıkardır. Şöyle ki, sanıklar 4208 sayılı Kanunun yürürlüğe girişinden sonra da iddianame ile dava açılıncaya kadar gizleme ve dönüştürme fiillerine devam etmişler, (şüphesiz başka bir iddianame ile açılması gereken ayrı bir dava konusunu oluşturmakla birlikte) gizledikleri paranın bir kısmını da iddianame ile dava açılmasından sonra 2006-2007 yıllarında da bazı hesaplara transfer etmiş olup, bu husus dosya kapsamındaki 17.10.2007 tarihli bilirkişi raporu, 01.04.2008 tarihli ek bilirkişi raporu, 30.07.199 tarih ve HUZ 1/1 sayılı MASAK soruşturma raporu ve tüm banka kayıtları ile anlaşılmaktadır.

Dava açıldıktan sonra devam eden 'gizleme' ve 'dönüştürme' hareketlerinden başlıcaları aşağıda örnek olarak gösterilmiştir:

Hesap Sahibi : Banka Adı ve Şubesi: Tarih : Miktar :

Tuncay Alankuş İş B. Keçiören 29.11.2002 2.317.233.10 USD

Tuncay Alankuş İş B. Keçiören 29.11.2002 1.052.92 YTL

Cihan Karancı İş B. Keçiören 29.11.2002 367.567.96 YTL

Songül Çetinkaya(Alankuş) İş B. Keçiören 17.04.2007 2.200.000.00 USD

Songül Çetinkaya(Alankuş) İş B. Keçiören 17.04.2007 1.724.200.00 USD

Kader Alankuş Finansb. Necatibey 14.04.2000 11.826.11 USD

Kader Alankuş Pamukb. Kavaklıdere 20.06.2000 164.291.38 YTL

Yılmaz Alankuş YapıKredi B. Siteler 11.02.2000 1.066.438.00 USD

Solmaz Alankuş İş B. Küçükevler 16.03.2001 1.430.655.52 USD

Yukarıda somut olarak gösterilen örneklerle de anlaşıldığı üzere, 4208 sayılı Kanun ve TCK md. 282 ile cezai yaptırıma bağlanan 'gizleme' ve 'çeşitli işlemlere tabi tutma' faaliyetlerinin 4208 sayılı Kanunun yürürlüğünden çok daha sonra da devam ettiği tartışmasızdır. Kara para aklama suçunun zincirleme suç şeklinde işlenebileceği kabul edilmektedir. Olayımızda sanıkların aklama fiilleri de zincirleme biçimde gerçekleşmiş ve teselsül eden fiiller iddianame ile dava açılıp hukuki kesinti oluşuncaya kadar devam etmiştir. Bilindiği gibi zincirleme suçlarda suçun işlendiği tarih, teselsülün sona erdiği tarihtir. Kara para aklama veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama fiillerinde de suçun maddi unsuru 'dönüştürme' hareketidir. Somut olayda da teselsül eden dönüştürme hareketlerinin gerçekleştirildiği tarihte 4208 sayılı Kanun yürürlüğe girmiştir. Dolayısıyla, itiraza konu kararda yer verilen 'öncül suçlardan elde edilen paranın 4208 sayılı Yasanın yürürlüğe girişinden önce sanıkların hesabına transfer edildiği ve bu nedenle atılı suçun oluşmayacağı' şeklindeki gerekçeye katılmaya imkân bulunmamaktadır. Bu görüşün kabulü olayımızda aklama fiilinin tek bir hareketten oluştuğunu (ani suç olduğunu) savunmak anlamına gelecektir. Oysa olayımızda, aklama fiili teselsül etmiştir, sanıklar tarafından yüzlerce farklı işlemle para transferi/ dönüştürme faaliyeti yapıldığı dosyadaki tüm delillerle anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, kara para aklama fiillerinin 4208 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce başlayıp kesintili ya da kesintisiz yürürlük tarihinden sonraya sarkması durumunda kanunun geçmişe uygulandığından bahsedilemeyecek ve sanıkların fiillerinin atılı suçu oluşturduğunun kabulü gerekecektir.

B) İkinci Uyuşmazlık Konusuna İlişkin İtirazlarımız:

Yargıtay 7. Ceza Dairesi anılan kararında özetle;

'Sanıkların işlediği öne sürülen ve öncül suç oldukları kabul edilen fiiller nedeniyle Hindistan'da açılmış ceza davası bulunduğu göre, öncül suç konusunda yargılama yetkisine sahip mahkeme ile bu suçun işlenip işlenmediğini nispi muhakeme yoluyla belirleyecek mahkemenin farklı sonuçlara ulaşabileceği de gözetilerek, Hindistan'daki yargılama sonucunda verilmiş ve kesinleşmiş bir karar varsa getirtilip incelenerek sonucuna göre sanıkların hukuki durumlarının değerlendirilmesi gerekirken, eksik soruşturma sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması' hususunu yasaya aykırı bulmuştur. Bu karara katılmaya imkân bulunmamaktadır, şöyle ki;

1. Öncül suçun işlenip işlenmediğinin nispi muhakeme yapılarak çözümü hem usul ekonomisi hem de suç ve suçlulukla etkin mücadele açısından zorunludur. Ceza mahkemesinde yargılama konusu edilen suçun ispatının, başka bir mahkemenin görev alanına giren bir sorunun çözümüne bağlı olduğu hallerde, ceza mahkemesinin uyuşmazlığı bizzat kendisinin çözmesi

'nispi muhakeme' olarak adlandırılmaktadır. İkincil nitelikteki uyuşmazlığın bekletici sorun sayılması veya nispi muhakeme yoluyla çözümlenmesi kural olarak mahkemenin takdirinde olup, CMK md. 218/1'in anlamı da budur. Nispi muhakeme yapma halinde, bekletici sorun yapmada olduğu gibi, başka bir mahkemenin kararının beklenmesi gerekmediğinden, zaman kaybı söz konusu olmayacaktır. Somut olayımızda olduğu gibi başka bir ülkede devam eden öncül suçun yargılama sürecinin tamamlanmasının ne kadar zaman alacağına öngörülemediği durumlarda, yargılama makamının yapması gereken tercihini nispi muhakeme yapmaktan yana kullanmaktır, suç ve suçlulukla etkin mücadelenin gereği de budur. Gerçekten de, nispi muhakeme yapılmasının, bir yandan muhakemenin çabuklaştırılmasına, diğer yandan da maddi gerçeğin ortaya çıkmasına hizmet ettiği savunulmaktadır. Belirtilen tüm hususlar dikkate alındığında, öncül suç konusunda Hindistan'da devam eden yargılamanın sonucunun beklenmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

Yüksek Daire kararında, 'nispi muhakeme yapmak, ancak öncül suçun yargılama yapılarak kanıtlanmasına olanak bulunmayan sanığın ölümü, zamanaşımı, kamu davasının açılmaması ve benzeri hallerle belirli hallerde başvurulabilecek' istisnai bir yöntem olarak gösterilmiştir, oysa ki durum böyle değildir. Böyle bir zorunluluğu ne CMK, ne de başka bir kanun yargılama makamına yüklememiştir (Sadece CMK md. 218/2. sanığın gerçek yaşının belirlenmesi konusunda nispi muhakeme yapma zorunluluğu getirmektedir). Nitekim doktrinde de, aklama suçunu yargılayacak mahkemenin görev alanı ile ilgili olarak öncül suçun işlenip işlenmediğine nispi muhakeme yoluyla karar vereceği ifade edilmektedir. Belirtilen yasal dayanaklar ve doktrinde savunulan görüşlerin dışına çıkarak mahkemeyi bekletici sorun sayma yoluna başvurmaya sevk etmek belirtildiği gibi suç ve suçlulukla etkin mücadeleyi engelleyecektir.

2. Öncül suçların işlenip işlenmediğinin belirlenmesi için Hindistan adli makamlarının kararının beklenmesi zorunluluğu getirmek, adil yargılama hakkını ihlal de edebilecektir. Nispi muhakeme yapılmasının, bir yandan muhakemenin çabuklaştırılmasına, diğer yandan da maddi gerçeğin ortaya çıkmasına hizmet ettiği göz önünde bulundurulduğunda, bu yola başvurmak davaların gereksiz yere uzamasına neden olabilecek ve adil yargılama hakkı ihlal edilmiş olacaktır.
3. Dosya içinde bulunan deliller öncül suçların (dolandırıcılık, rüşvet ve evrakta sahtecilik) işlendiği, özellikle dolandırıcılık suçunun işlendiği hususunda hüküm kurmaya yeterli delil bulunmaktadır.

Sanık Tunca'yın ortağı ve yetkilisi, sanık Cihan'ın ise fiilen yetkilisi olduğu KARSAN Danışmanlık, Tur. San. Tic. Ltd. Şirketi'nin Hindistan Devletine ait NFL adlı gübre şir-

ketinin açtığı 200.000 tonluk üre alımına ilişkin ihaleye katıldığı ve ihaleyi 38 milyon USD bedelle kazandığı, ancak bu ihalenin Hindistan devlet görevlilerine rüşvet vermek suretiyle kazanıldığı ve mal tesliminde ödeme yapılması sözleşmeyle kararlaştırıldığı anlaşılmaktadır. Sanıklar malın teslim edilmemesi halinde 'Birinci sınıf Lloyd's sigorta poliçesi' sunma koşuluna dayanmışlar ancak bu nitelikteki sigorta poliçesini sunmayıp, poliçe yerine bu koşulu yerine getirmiş görünmek için böyle bir riski içermeyen 'gemiyle gönderme deniz sigorta senedi' düzenletmişler ve işbirliği yaptıkları Hindistanlı görevlilerin yetkilerini aşarak bu durumu göz ardı edip malın tesliminden önce mal bedelinin (sigorta bedeli düşüldükten sonra kalan 37.620.000 USD) ödenmesini sağlamışlar, ancak sözleşme bedelini almalarına karşın bu paranın karşılığında malın teslimine ilişkin hiçbir girişimde bulunmamışlardır. Sanıklar hakkında açıklanan iddialarla Hindistan'da rüşvet vermek, suç işlemek amacıyla gizli sözleşme yapmak, dolandırıcılık suçlamalarıyla dava açıldığı ve sanıkların bu suçlardan tutuklandıkları Hindistan İnterpolünün, T.C. Dışişleri Bakanlığı Yeni Delhi Büyükelçiliği yazıları ve tüm dosya kapsamındaki delillerle anlaşılmaktadır.

4. Sanıkların atılı suçları işlediklerine dair dosyaya sunulan deliller öncül suçlardan nispi muhakeme yapılması için yeterlidir, çünkü sanıkların yetkilisi olduğu KARSAN şirketinin 'tabela şirketi' niteliğinde olduğu ve yapısı hususunda MASAK raporunda şu tespitlere yer verilmiştir;
 - a) 200.000 ton gibi çok yüksek bir miktarda gübre satışını taahhüt eden şirketin kuruluşundan ihale tarihine kadar gübre üretimi veya ticareti ile ilgili hiçbir faaliyeti olmamıştır.
 - b) Belirtilen yüksek miktardaki bir taahhüde girişen şirketin vergi beyannameleri incelendiğinde 1995 yılında 'hiçbir faaliyetinin bulunmadığı' şeklinde beyanname sunduğu, yine 1996-1997-1998 yıllarına ilişkin ise herhangi bir kurumlar vergisi beyanında bulunmadığı Çankaya Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün yazısı ile anlaşılmış olup, diğer yönden şirket adresine yapılan tebligatlar dahi ulaştırılmamış, hatta şirket ortaklarının adresleri dahi sahte çıkmıştır, dolayısıyla şirketin ve ortakların izine rastlanamamış olup, bu durum KARSAN şirketinin bir 'tabela şirketi' niteliğinde olduğuna delil olup, sonuç olarak belirtilen miktarlardaki nakit parayı temin edebilecek bir ticari organizasyon veya faaliyeti belirlenememiştir.
 - c) Yurtdışından gelen paraların izinin kaybedilmeye çalışılması, diğer taraftan yurtdışı ticari faaliyete ya da yasal kaynağa ilişkin hiçbir belge sunulmaması hususları da sanıkların yetkilisi olduğu şirketin anılan 'tabela şirketi' niteliğinde olduğunun bir başka kanıtıdır.
 - d) Karsan şirketinin kayıtlı bir tek personeli dahi bulunmamaktadır.
 - e) 1988 yılında yayınlanan şirket tüzüğüne göre şirketin kayıtlı sermayesi 10.000.000 TL olup, bu tutar İngilizce metinlere 10.000.000 USD olarak ya-

zılmış yani şirket sermayesi İngilizce metinlerde gerçekte olduğundan çok yüksek gösterilmiştir.

Diğer taraftan, Yüksek Daire, öncül suçun 1995 tarihinde işlendiğini dosya kapsamındaki delillerle belirleyebildiğine göre (bkz. karar metni madde (1-), anılan deliller öncül suçtan nispi muhakeme yapılması içinde yeterlidir. Bozma kararının anılan gerekçesi de dosya kapsamındaki delillerin nispi muhakeme yapmak için yeterli olduğunun en önemli kanıtıdır. Aksinin kabulü halinde itiraza konu karar 1 ve 2 No.lu bentleri yönünden kendi içinde çelişkili duruma düşmektedir.

5. Sanıkların belirtilen fiillerini konu alan ve taraflar tarafından itiraz edilmeyen uluslararası tahkim kararı Amsterdam Yüksek Mahkemesi'nin 22.01.2004 tarihli onama kararı ile kesinleşmiş olup, bu karar 'maddi olayın kabulü' bakımından mahkemeye yeterli düzeyde bilgi sunmaktadır. Anılan tahkim kararı her ne kadar özel hukuka ilişkin bir karar ise de, bu karara karşı tarafların, bu bağlamda özellikle savunma tarafının itiraz etmemesi karşısında, bu karar maddi olayın değerlendirilmesi bakımından ceza mahkemesinin yararlanabileceği önemli bir delil aracı durumuna gelmiştir. Nitekim anılan tahkim kararı ile, sanıkların yetkilisi olduğu KARSAN şirketinin sözleşme bedelini almasına rağmen mal teslimine ilişkin bir girişimde bulunmadığı ve bedeli iade etmeye yanaşmadığı, sonuç olarak birçok açıdan sözleşmeyi ihlal ettiği hususu belirlenmiştir.
6. Nispi muhakemenin kesin hüküm gücüne sahip olmaması nedeniyle, Hindistan mahkemesinin ulaşacağı sonucun farklı olabileceği şeklindeki gerekçe dayanaksızdır. Nispi muhakeme, davasız yargılama olmaz ilkesinin de özel bir istisnasını teşkil edip, ikincil nitelikteki uyuşmazlığa ilişkin verilecek kararın kesin hüküm gücüne sahip olmaması gerektiği hususu da dikkate alındığında Yüksek Daire kararında değinilen 'öncül suç konusunda yargılama yetkisine sahip mahkeme ile bu suçun işlenip işlenmediğini nispi muhakeme yoluyla belirleyecek mahkemenin farklı sonuçlara ulaşabileceği' nedeniyle Hindistan'daki davanın sonucunun beklenmesi gerektiği şeklindeki gerekçe de dayanaksız kalmaktadır, çünkü nispi muhakeme sonunda verilecek karar hiçbir zaman kesin hüküm gücüne sahip olmayacaktır, dolayısıyla öncül suçlardan nispi muhakeme yapılmasının önünde engel bulunmadığı düşüncesindeyiz.

Sonuç olarak,

1. Kara para aklama (suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama) fiili kendisine kaynaklık eden öncül suçtan bağımsız ve ayrı bir suç olup, öncül suç dışında tamamen ayrı hukuki yararları koruduğu nazara alındığında, öncül suçun işlendiği tarihte 4208 sayılı Kanunun veya TCK'nın 282'nci maddesinin yürürlükte olup olmaması önem taşımamaktadır. Bir malvarlığı değerinin kaynağının 'suç' olması, o parayı 'kara para ya da suç geliri' saymak için gerekli

ve yeterli olup, bunun ekonomiye sokulmaya çalışılması, çeşitli işlemlere tabi tutulması -öncül suç hangi tarihte işlenmiş olursa olsun - kara para aklama suçunu oluşturacaktır. Kara para aklama veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama fiillerinde suçun maddi unsuru 'dönüştürme' hareketi olduğundan, suçun işlendiği tarih, dönüştürme hareketinin gerçekleştirildiği tarihtir. Somut olayda da dönüştürme hareketlerinin iddianame ile dava açılincaya kadar hatta açıldıktan sonrasında dahi teselsül ederek devam ettiği gözetildiğinde, belirtilen tarihlerde 4208 sayılı Kanun yürürlüğe girmiştir.

Kara para aklama fiillerinin Kanunun yürürlük tarihinden sonra gerçekleştirilmesi veya somut olayımızda olduğu gibi yürürlük tarihinden önce başlayıp kesintili ya da kesintisiz yürürlük tarihinden sonraya sarkması durumunda kanunun geçmişe uygulandığından bahsedilemeyeceği görüşü doktrinde de yerleşiktir. Öncül suçun işlendiği tarihte, bizatihi aklama fiilinin de suç olarak düzenlenmiş olması unsur olarak görmek, TCK'nın 7. maddesindeki zaman bakımından uygulama ilkesine yeni bir şey daha katmak anlamına gelebilecek, suç ve suçlulukla mücadelede zaafiyet yaratmak yanında tehlikeli sonuçlara da yol açabilecek bir düşüncedir.

2. Sanıkların atılı öncül suçları işlediklerine dair dosyaya sunulan deliller aklama suçundan hüküm kurulması için yeterlidir, çünkü sanıkların yetkilisi olduğu KARSAN şirketinin 'tabela şirketi' niteliğinde olduğu, hiçbir ticari faaliyetinin ve çalışanın olmadığı vb. hususlarda MASAK raporunda tespitlere yer verilmiş, sanıkların belirtilen fiillerini konu alan ve taraflar tarafından itiraz edilmeyen uluslararası tahkim kararı Amsterdam Yüksek Mahkemesi'nin 22.01.2004 tarihli onama kararı ile kesinleşmiş olup, bu karar 'maddi olayın kabulü' bakımından mahkemeye yeterli düzeyde bilgi sunmaktadır.

Öncül suçun işlenip işlenmediğinin nispi muhakeme yapılarak çözümü hem usul ekonomisi hem de suç ve suçlulukla etkin mücadele açısından zorunluluktur. Belirtilen delillerin varlığına rağmen, Hindistan'daki dava konusunda mahkemeyi bekletici sorun sayma yoluna başvurmaya sevk etmek, belirtildiği gibi suç ve suçlulukla etkin mücadeleyi engelleyecek, yargılamanın uzamasına ve zamanaşımına uğrama tehlikesine maruz kalmasına neden olabilecek ve dolayısıyla adil yargılama hakkını da ihlal edebilecektir. Nispi muhakemenin kesin hüküm gücüne sahip olmaması nedeniyle, Hindistan mahkemesinin ulaşacağı sonucun farklı olabileceği şeklindeki gerekçe de dayanaksızdır.

Açıklanan nedenlerle, somut olayda, yerel mahkemenin sanıklar Tunçay Alankuş ve Cihan Karancı hakkında verdiği atılı suçtan cezalandırılmalarına ve fer'ilerine dair kararının bozulmasına ilişkin Yargıtay 7. Ceza Dairesinin anılan kararı hukuka uygun değildir" görüşüyle itiraz yasa yoluna başvurarak, Özel Daire bozma kararının kaldırılmasına ve yerel mahkeme hükmünün onanmasına karar verilmesi talebinde bulunmuştur.

Dosya Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilmekle, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

CEZA GENEL KURULU KARARI

Özel Daire ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlıklar;

- 1- Sanıkların 30.10.1995 tarihinde kazandıkları ihale sonucu 30.11.1995 tarihinde şirket hesabına yatırılan 37.620.000 ABD Dolarının 4208 sayılı Yasa kapsamında kara para olup olmadığı, bu bağlamda kara para aklama suçunun sabit olup olmadığı ile,
- 2- Sanıklar hakkında öncü suçlardan Hindistan'da açılmış olan davaların sonucunun beklenmesinin gerekip gerekmediğinin,

Belirlenmesine ilişkindir.

İncelenen dosya içeriğinden;

Sanık Tuncay Alankuş'un ortağı ve yöneticisi, sanık Cihan Karancı'nın ise müdür yardımcısı olarak görüldüğü Karsan Danışmanlık Ltd. Şirketinin; toplam öz sermayesinin %97,64'ü Hindistan Hükümetine, %2,36'sı ise çalışanlarına ait olmak üzere mali kurumlar ve kamuya ait olan NFL (National Fertilisers Ltd) isimli gübre şirketi tarafından açılmış olan üre alım ihalesine katıldığı, ihalenin Karsan Danışmanlık Ltd. Şirketi tarafından kazanılması üzerine taraflar arasında 30.10.1995 tarihinde UREA 46 Gübre Alım-Satım Sözleşmesinin imzalandığı, sözleşme bedelinin %100 nakit ön ödemesi olan 37.620.000 ABD Dolarının (sözleşme bedeli olan 38.000.000 ABD Doları- 380.000 Dolar sigorta bedeli) tamamının malların tesliminden önce satıcının banka hesabına yatırılacağını belirten sözleşmenin ödeme başlıklı 8. maddesi gereğince NFL tarafından 37.620.000 Dolar Karsan Danışmanlık Ltd. Şirketinin İsviçre-Cenevre'de bulunan Pictet CIE Bankasındaki 91923 numaralı hesabına 29.11.1995 tarihinde yatırıldığı, bir gün sonra 30.11.1995 tarihinde şirket hesabında bulunan paranın 28.100.000 Dolarlık kısmının sanık Tuncay'ın aynı bankada bulunan 91925 No.lu hesabına, 1.100.000 Dolarlık kısmının sanık Cihan'ın aynı bankada bulunan 91924 No.lu hesabına, geri kalan kısmının da sanık Tuncay'ın yurt içi ve dışındaki farklı bankalarda bulunan hesaplarına aktarıldığı, bu hesaplardan, iddianame ile kamu davasının açıldığı 15.12.1999 tarihinden de sonra olmak üzere sanıkların beraat eden yakınlarının hesaplarına havale edildiği anlaşılmaktadır.

Sanıklar Tuncay Alankuş ve Cihan Karancı hakkında Yeni Delhi-Hindistan savcılığı tarafından 01.12.1998 tarihinde emniyeti suistimal ve dolandırıcılık suçlarından dava açılmış olup, davaların sonucu ile ilgili olarak dosya içerisinde bir bilgi ve belge bulunmamaktadır.

Taraflar arasındaki uyuşmazlık birçok Uluslararası mahkemede yargılamaya konu olmuştur.

Bu bağlamda, Cenevre Kantonu Adalet Divanı 14 Ekim 2005 günlü Kararında, davalı Tuncay Alankuş aleyhine hiçbir dolandırıcılık suçunun kabul edilmediğine ve bir parayı aktarma yükümlülüğünün yerine getirilmemesinin ise tek başına güveni kötüye kullanma için yeterli olmadığına hükmetmiş,

Bu karara karşı NFL Şirketi tarafından İsviçre Yüksek Mahkemesine temyiz başvurusunda bulunulmuş, Yüksek mahkeme 28.07.2006 tarihli Kararı ile temyiz başvurusunu reddetmiştir.

Uluslararası Tahkim Mahkemesi 3 Aralık 1998 tarihli kararı ile davacı NFL Şirketi tarafından davalı Karsan Şirketi aleyhine açılan davada; Karsan Şirketinin anlaşmayı ihlal ettiğine ve NFL şirketinin zararları nedeniyle tazminat ve faiz ödemesine karar vermiş,

Bu karar 03.12.1998 tarihinde Karsan Şirketi tarafından temyiz edilmiş ve Amsterdam Yüksek Mahkemesi tarafından verilen 22.01.2004 tarihli Karar ile Uluslararası Tahkim Mahkemesi kararı kesinleşmiştir.

Mali Suçları Araştırma Kurulu tarafından düzenlenen 30.07.1999 tarih ve 1/1 sayılı Raporda sanıkların 4208 sayılı Yasa hükümleri uyarınca cezalandırılması gerektiği yönünde görüş bildirilmiştir.

Uyuşmazlık konusuna ilişkin yasal düzenlemeler incelendiğinde;

Kara paranın tanımı ve kara para aklama fiillerinin suç olarak düzenlenmesi hukumuza ilk olarak 19 Kasım 1996 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 4208 sayılı Kara paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Yasa ile girmiş, anılan Yasanın 2. maddesinde kara para ve kara para aklama suçunun tanımı yapılarak, 7. maddesinde yaptırım öngörülmüştür.

18.10.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkındaki Yasanın 26. maddesi ile 4208 sayılı Yasanın 2 ve 7. maddeleri de dahil olmak üzere bir çok maddesi yürürlükten kaldırılmış, Yasanın adından da anlaşılacağı üzere kara para terimi yerine suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini ifade eden 'suç geliri' terimi kullanılmış, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması anlamına gelen 'aklama suçunun' 5237 sayılı TCY'nin 282'nci maddesinde düzenlenmiş olan suçu ifade ettiği belirtilmiş, 5549 sayılı Yasanın 26. maddesinin üçüncü fıkrasında "Diğer mevzuatta yer alan 'kara para' ibaresinden 'suçtan kaynaklanan malvarlığı değeri', 'kara para aklama suçu' ibaresinden 'aklama suçu' anlaşılır" düzenlemesine yer verilmiştir.

5549 sayılı Yasanın yollamada bulunduğu 5237 sayılı TCY'nin "Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama" başlıklı 282. maddesinde, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin, yurt dışına transfer edilmesi veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla çeşitli işlemlere tabi tutulması ayrı bir suç olarak tanımlanmıştır.

Uyuşmazlığın sağlıklı bir çözüme kavuşturulabilmesi bakımından işlendiği iddia olunan suç tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 4208 sayılı Yasanın konuyla ilgili bölümlerinin incelenmesi gereklidir.

4208 sayılı Yasanın tanımlar başlıklı 2. maddesinin (a) bendinde kara para;

1. 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanundaki,
2. 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanundaki,
3. 2238 sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli Hakkında Kanundaki,
4. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması Hakkında Kanundaki,
5. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinin 2 ve 3 numaralı bentlerindeki,
6. 765 sayılı Türk Ceza Kanunundaki Devletin Şahsiyetine Karşı İşlenen Cürümler ve aynı Kanunun 179, 192, 264, 316, 317, 318, 319, 322, 325, 332, 333, 335, 339, 341, 342, 345, 350, 403, 404, 406, 435, 436, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 504 ve 506'ncı maddelerindeki, fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen para veya para yerine geçen her türlü kıymetli evrakla, mal veya gelirleri veya bir para biriminden diğer bir para birimine çevrilmesi de dahil, sözü edilen para, evrak, mal veya gelirlerin birbirine dönüştürülmesinden elde edilen her türlü maddi menfaat ve değeri” ,

(b) bendinde ise kara para aklama suçu;

“Türk Ceza Kanununun 296'ncı maddesinde belirtilen haller haricinde, bu maddenin (a) bendinde sayılan fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen kara paranın elde edenlerce meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi, bu yolla elde edildiği bilinen kara paranın başkalarınca iktisap edilmesi, bulundurulması; elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak veya niteliğinin veya zilyet ya da malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi veya sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, yukarıda belirtilen suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla kaynağının veya yerinin değiştirilmesi veya transfer yoluyla aklanması veya kara paranın tespitini engellemeye yönelik fiilleri” ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Kara para aklama suçu kendisine kaynaklık eden “öncü suçtan” bağımsız ve ayrı bir suç tipidir. Kara para aklama suçunun varlığı için, “öncü suç” olarak adlandırılan ve 4208 sayılı Yasanın 2-a maddesinde sayılan suçlardan birinin işlenmesi, aklamaya konu değerlerin de “öncü suç” olarak adlandırılan bu suçlardan elde edilmiş olması ve belirtilen öncü suçların işlenmesi suretiyle elde edilen parada dahil olmak üzere her türlü maddi menfaat ve değer, elde edenlerce meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi, bu yolla elde edildiği bilinen kara paranın başkalarınca iktisap edilmesi, bulundurulması, elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak veya niteliğinin veya zilyet ya da malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi

veya sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, öncü suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla kaynağının veya yerinin değiştirilmesi ya da transfer yoluyla aklanması veya kara paranın tespitini engellemeye yönelik fiillerin yapılması gerekmektedir.

Kara para aklama suçu açısından varlığı gerekli olan öncü suçun işlenme tarihi, kara para aklama suçunu hukukumuzda sokaan 4208 sayılı Yasanın yürürlük tarihi olan 19.11.1996 tarihinden önceki bir tarihe tekabül etmekte ise, artık kara para sayılan bir değerden ve kara para aklama suçundan söz edilemez. Belirli öncü suçların işlenmiş olması ön şartına bağlı olarak kara para aklama suçunun konusunu oluşturan “kara para”, ancak anılan Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra işlenen öncü suçlardan dolayı bu niteliği taşıyacaktır. Başka bir anlatımla, yasada belirtilen öncü suçların işlenmesi sonucu suçun konusu olarak ortaya çıkan “kara para” ya bu niteliğini veren 4208 sayılı Yasa olmuştur.

Bu bilgiler ışığında somut olay değerlendirildiğinde;

Sanıklarca işlendiği iddia olunan öncü suçların gerçekleşme tarihi Karsan Danışmanlık Ltd. Şirketince gübre alım ihalesinin kazanılarak sözleşmenin imzalandığı 30.10.1995 günüdür. Diğer taraftan, kara para aklama suçunun konusunu oluşturan 37.620.000 ABD Doları, sanıkların yöneticisi olduğu şirketin ve hemen akabinde sanıkların şahsi banka hesaplarına 29.11.2005 ve 30.11.2005 tarihlerinde aktarılmış olup, hem işlendiği iddia olunan öncü suçların gerçekleşme tarihi, hem de öncü suçlar sonucu sanıklarca elde edilerek amlandığı iddia olunan paranın elde edildiği tarih 4208 sayılı Yasanın yürürlük tarihi olan 19.11.2006 tarihinden önce dir. Kara para aklama suçunun varlığı için, kara para olarak nitelendirilen değerlerin elde edilmesine araç oluşturan öncü suçların 4208 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği 19.11.2006 tarihinden sonra gerçekleşmiş olması gerekir, çünkü ancak bu durumda Yasanın 2-a maddesinde sayılan suçların işlenmesi ile elde edilen değerler kara para olarak adlandırılabilir. Başka bir anlatımla kara para aklama suçunun işlenebilmesi için öncelikle kara para olarak adlandırabileceğimiz bir değer varlığı gerekmekte olup, bu da Yasada sayılan öncü suçların Yasanın yürürlük tarihinden sonra işlenmesi halinde olanaklı olacaktır. Dolayısıyla sanıklarca amlandığı iddia olunan paranın elde edildiği tarihin 4208 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce olması nedeniyle kara para olarak nitelendirilemeyeceğinden, kara para olarak nitelendirilemeyen suçta konu paranın da sanıklarca banka hesaplarından başka hesaplara aktarılması eylemlerinin kara para aklama suçunu oluşturduğunun kabulü olanaklı değildir.

Zira, aksinin kabulü Anayasanın 38. maddesinde; “Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez” şeklinde, Devletimizin tarafı olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleş-

mesi'nin 7. maddesinde ise; "Hiç kimse, işlendiği zaman ulusal ve uluslararası hukuka göre bir suç sayılmayan bir fiil veya ihmalden dolayı mahkum edilemez. Yine hiç kimseye, suçun işlendiği sırada uygulanabilecek olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez" biçiminde düzenlenerek güvence altına alınan ve buna paralel olarak da 5237 sayılı TCY'nın 2. maddesinin birinci fıkrasında "Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükümlenamaz" şeklinde düzenlenmiş olan ve çağdaş ceza hukukunun en temel ilkelelerinden birisini oluşturan suçta ve cezada kanunilik ilkesine aykırılık oluşturacaktır.

Bu itibarla, sanıkların eylemlerinin kara para aklama suçunu oluşturduğunu kabul eden yerel mahkeme hükmünü bozan Özel Daire kararı isabetli olup, haklı nedene dayanmayan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının reddine karar verilmelidir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan sekiz Genel Kurul Üyesi; itirazın kabulüne karar vermesi gerektiği düşüncesiyle karşı oy kullanmışlardır.

Diğer itiraz nedenine gelince; sanıkların eyleminin kara para aklama suçunu oluşturmayacağına saptandığı nazara alındığında, sanıklar hakkında öncü suçlardan Hindistan'da açılmış olan davaların sonucunun beklenmesinin gerekip gerekmediği hususundaki itiraz nedeninin ise bu aşamada değerlendirilmesinde hukuki bir yarar bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

SONUÇ :

Açıklanan nedenlerle,

1- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının REDDİNE,

2- Dosyanın mahalline gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 01.11.2011 günü yapılan müzakerede oyçokluğuyla karar verildi.

YARGITAY On altıncı Ceza Dairesi

E. 2017/1538

K. 2017/4839

T. 12.07.2017

Dosya incelenerek gereği düşünüldü:

Sanık müdafinin yerinde görülmeyen diğer temyiz itirazlarının reddine, ancak;

Sanık hakkında Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesinin 21.07.2010 tarih ve 2010/461 – 2010/432 sayılı Kararı ile silahlı terör örgütüne yardım suçundan verilen mahkumiyet hükmünün, Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 11.10.2013 tarih ve 2012/6766 – 2013/12505 sayılı ilamı ile sanığın eyleminin 6415 sayılı Kanunun 4. ve TCK'nın 37. maddesi uyarınca terörizmin finansmanına iştirak suçunu oluşturduğundan bahisle bozulmasına karar verildiği anlaşılmış ise de;

6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4. mad-

desinde düzenlenen suçun oluşabilmesi için bir teröriste veya terör örgütüne fon sağlanması veya toplanması gerekmektedir.

İnceleme konusu olayda; Reşit kod isimli örgüt üyesinin, İmdat Diler isimli şahsın Karlıova Ziraat Bankasına yatıracağı 1000 Euro parayı çekerek kendisine getirmesini istemesi nedeniyle, adına havale edilen parayı çekip teslim ettiği adı geçen örgüt üyesinin, bu paradan radyo almak için verdiği 550 Euro ve ayrıca 330 Türk Lirası ile 2 Adet radyo alıp götürmek üzere olduğu sırada radyolar ve artan para ile yakalanan sanığın, başka bir şahsın örgüte teslim edilmek üzere yatırdığı parayı çekip örgüt üyesine teslim etmekten ibaret eyleminin, silahlı terör örgütüne yardım suçunu oluşturacağı gözetilmeden, suç vasfında yanılıya düşülerek silahlı terör örgütüne fon sağlama veya toplama suçundan yazılı şekilde hüküm kurulması,

2- Kabul ve uygulamaya göre de;

a-Örgüt mensubu olmayan sanık hakkında koşulları oluşmayan TCK'nın 58/9. maddesinin uygulanamayacağını gözetilmemesi,

b-Anayasa Mahkemesinin 24.11.2015 tarih ve 29542 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 08.10.2015 tarih, 2014/140 esas 2015/85 karar sayılı kararı ile TCK'nın 53. maddesindeki bazı düzenlemelerin iptal edilmiş olması nedeniyle bu karar doğrultusunda hüküm kurulmasında zorunluluk bulunması,

Bozmayı gerektirmiş, sanık müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmüş olduğundan, sanığın CMUK'nın 326/son maddesi uyarınca ceza miktarı itibariyle kazanılmış hakkı saklı tutularak, hükmün bu sebeplerden dolayı BOZULMASINA, 12.07.2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY On altıncı Ceza Dairesi

E. 2016/2365

K. 2016/5345

T. 25.03.2013

Silahlı terör örgütüne yardım suçu yönünden sanık hakkında kurulan beraat hükmüne yönelik Cumhuriyet savcısı tarafından yapılan temyiz incelemesi sonucunda;

Dosya incelenerek gereği düşünüldü:

Genel Olarak;

Türk Ceza Hukuku'nda silahlı terör örgütlerine yardım suçu, aşağıdaki sistematik içinde düzenlenmiştir.

- 01.06.2005 tarihinden itibaren yürürlükte olan TCK'nın 314/3, 220/7, 314/2. maddelerinde düzenlenen silahlı terör örgütüne genel nitelikte yardım suçu,

- 01.06.2005 tarihinden itibaren yürürlükte olan TCK'nın 315. maddesinde düzenlenen silahlı terör örgütüne silah sağlama suçu,

- 18.07.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5532 sayılı Kanun ile yeniden düzenlenen

ve 16.02.2013 tarihine kadar yürürlükte kalan 3713 sayılı Kanunun 8. maddesinde yer alan ve 16.02.2013 tarihinde yürürlüğe giren 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4. maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçu.

Bu çerçevede içerisinde, terör örgütlerine silah sağlamak veya finansman sağlamak suçunun, terör örgütlerine yardım suçunun özel bir düzenleniş şekli olduğu anlaşılmaktadır.

Silahlı terör örgütlerine yardım suçunda yardım fiili, örgütün bizzat kendisi veya mensupları lehine gerçekleştirilebilir. Ceza Genel Kurulunun 31.10.2012 tarih ve 2012/1234 Esas, 2012/1825 sayılı kararında da belirttiği gibi, yardımın mutlaka örgüte ulaşması, sonuç vermesi gerekmez ve her bir fail, örgütçe verilen veya kendiliğinden üstlenilen görev kapsamında kendi fiilinin gerçekleştirilmesinden sorumlu olacaktır.

Silahlı terör örgütü üyesi olmayıp, örgütün faaliyetlerinde kullanılmak amacıyla ve örgütün amaçlarını bilerek, bu örgütlere üretmek, satın almak veya ülkeye sokmak suretiyle silah temin eden, nakleden veya depolayanların eylemleri TCK'nın 315. maddesi, terör örgütlerine veya mensuplarına para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belgeyi sağlayan veya toplayan kişilerin eylemleri 6415 sayılı Kanunun 4. maddesi, örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmamakla birlikte, örgüte veya örgüt üyelerine bilerek ve isteyerek yukarıda sayılanlar dışında barındırma, nakletme, istihbari bilgi sağlama, örgüt mensuplarının araştırılmasını, yakalanmasını engellemeye yönelik imkân sağlama gibi her türlü yardım ise TCK'nın 314/3, 220/7. maddeleri yollamasıyla 314/2. maddesi kapsamında kalır.

Örgüte yardım suçunda kast unsuru yönünden öğretideki görüşler incelendiğinde;

Bir suçun kanuni tanımında "bilerek", "bildiği halde", "bilmesine rağmen" gibi ifadelerle açıkça yer veren suçlar olası kastla işlenemez (Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ, TCK Genel Hükümler, 7. Baskı, s. 241).

Kişi, örgütün işlediği somut fiili bilmese de terör örgütü olduğunu, sağladığı yardımın örgütün yararına kullanılacağını bilmeli ve bu irade ile hareket etmelidir. İnsani mülahazalarla yapılan yardımlar örgüte yardım suçunu oluşturmaz. Yapılacak her türlü yardımın suç olarak değerlendirilmemesi gerekir (Prof. Dr. A. Caner YENİDÜNYA - Arşt. Görv. Zafer İÇER, Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma, 1. Baskı, s. 56).

Örgüte yardım suçunda manevi unsurun oluşması için genel kasıt yeterli değildir. Özel kasıt ile işlenen bir suçtur. Fail örgütün amacını gerçekleştirilmesine katkı sağlamak kastı ile hareket etmelidir (Yrd. Doç. Dr. Namık Kemal TOPÇU, Örgütlü Suçlar ve Terör Suçları, s. 164).

Suç işlemek amacıyla kurulmuş örgüte bilerek ve isteyerek yardım edilmiş olması gerekir. Başka bir ifadeyle, yardım fiilinin örgütün suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgüt olduğu bilinerek gerçekleştirilmiş olması gerekir. Fıkra metninde geçen “bilerek” ibaresi doğrudan kastı ifade eder. Doğrudan örgüte değil de örgüt mensuplarına yardım edilmesi halinde, yardım edilen kişilerin suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgüt mensubu olduklarının da bilinmesi gerekmektedir. Örgüt mensuplarına yapılan yardım, aynı zamanda örgüte yapılan yardım olarak değerlendirilmelidir. Ancak, bu yardımın örgütün amacını gerçekleştirmeye hizmet eden bir yardım olması gerekmektedir (Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ, Suç Örgütleri, 7. Baskı, s. 38-39).

Yukarıda yer verilen öğretideki görüşler ve yerleşik içtihatlarımız göz önüne alındığında; suç örgütleri veya silahlı terör örgütlerine yardım suçunun ancak doğrudan kastla işlenebileceği, yardımın örgütün amacını gerçekleştirmeye hizmet etmesi gerektiği, örgüt üyelerine yapılan yardımın da örgüte yapılmış gibi kabul edilmekle birlikte örgüt üyesinin mensup olduğu örgütün bilinmesi ve bu yardımın da insani mülahazalarla değil örgütün amaçlarını gerçekleştirme gayesiyle yapılması hususunda ortak bir kanaat mevcuttur.

Yerleşik içtihatlarda silahlı terör örgütüne silah ve finansman sağlama haricinde örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmamakla birlikte, örgüte veya örgüt üyelerine bilerek ve isteyerek yapılan her türlü yardımın terör örgütüne yardım kapsamında kaldığı belirtilerek; örnek olarak barınma, nakletme, istihbari bilgi sağlama, örgüt üyelerinin araştırılması, yakalanmasını engellemeye yönelik imkân sağlama halleri sayılmıştır. Buna göre, “örgüt üyesinin kendisine teslim ettiği şifreli örgütsel dokümanları çantasında muhafaza ederek kuryelik yapmak”, “toplantılar düzenleyerek silahlı örgütün propagandasını yapmak”, “hükümlüler ile irtibata geçerek mont ve ayakkabılardan oluşan malzemelerin silahlı terör örgütüne ulaştırılmasını sağlamak”, “örgüte eleman temin etmeye yardım etmek” eylemlerinin silahlı terör örgütüne yardım niteliğinde oldukları kabul edilmektedir (Yargıtay 9. CD.’sinin 06.07.2009 gün ve 2009/779 E. - 2009/7936 K; 16.07.2009 gün ve 2008/21670 E. Karar No: 2009/8561 K; 01.07.2009 gün ve 2008/21593 E. 2009/7935 K; 05.04.2011 gün ve 2009/7986 E. 2011/2088 K; 19.12.2011 gün ve 2009/20949 E. 2011/30216 K. sayılı kararları).

TCK’nın 220/7. maddesinde suç örgütüne bilerek isteyerek yardım eden kişinin cezalandırılması öngörülmüştür. Buradaki “yardım eden” kişi, örgütün hiyerarşik yapısı içinde olmayan kişidir. Başka bir ifadeyle, “yardım eden” kişinin örgüt üyesi olmaması gerekir. Dolayısıyla da TCK’nın 220/7. maddesi anlamında yardımdan söz edilebilmesi için yardımın örgüt üyeliği seviyesinde olmaması gerekir. Terör örgütünün, amacına ulaşmak için suç işlediği şüphesizdir. Terör örgütü amacına ulaşmak için birbirinden farklı birçok suç işler. Bir kişinin örgüt üyeliği seviyesinde olması-

zın örgütün genel amacı yönünde gerçekleştirilen faaliyetlere yardımda bulunması ise TCK'nın 220/7. maddesi kapsamında değerlendirilir.

Tüm bu açıklamalar ışığı altında somut olay incelendiğinde;

Dava dosyasında bulunan 15.04.2011 ve 18.04.2011 tarihli olay tespit tutanakları, olay yeri inceleme raporu, arama ve elkoyma tutanağı, adli emanette bulunan eşyalar ile sanığın savunması ve yerel mahkemenin kabulüne göre; Nusaybin İlçesi belediye başkanı olarak görev yapan sanığın silahlı terör örgütü olduğunda kuşku bulunmayan PKK/KCK örgütü mensuplarının sivil itaatsizlik faaliyetleri çerçevesinde sözde “demokratik çözüm çadırı” oluşturarak çadırdaki terör örgütünün propagandasında kullanılan pankart, flama, terör örgütü mensuplarının silahlı fotoğraflarının bulunduğu ve böylece terör örgütünün propagandasının yapıldığı bilinmesine rağmen belediyeye ait çadırın ve çadırın bulunduğu kültür merkezi bahçesinin bu amaca tahsis edildiği, sanığın örgütsel amaçla kullanılmak üzere çadır ve yer tahsis etmesi şeklinde gerçekleşen olayda silahlı terör örgütüne yardım suçunun oluşacağı gözetilmeden delillerin takdirinde yanılığa düşülerek yazılı olduğu şekilde beraat hükmü kurulması,

Kanuna aykırı olup, Cumhuriyet savcısının temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmemiş olduğundan, hükmün bu sebepten dolayı BOZULMASINA, 26.10.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY Dokuzuncu Ceza Dairesi

E. 2012/700

K. 2013/4535

T. 25.03.2013

Dosya incelenerek gereği düşünüldü:

Yerinde görülmeyen diğer temyiz itirazlarının reddine, ancak;

Hükümden sonra 05.07.2012 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6352 sayılı Kanunun 85. maddesiyle TCK'nın 220/7. maddesinde yapılan değişiklik karşısında sanıkların hukuki durumunun yeniden takdir ve tayininde zorunluluk bulunması,

Bozmayı gerektirmiş, sanık Çetin Bilge müdafii ile sanıklar Fatih Yanaray, Zekeriya Bayraktar, Hamza Ocak ve Ali Tiyekli'nin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmemiş olduğundan hükümlerin bozmada oybirliği gerekçede oyçokluğuyla BOZULMASINA, 25.03.2013 tarihinde karar verildi.

KARŞI OY:

Sanıkların sübutu kabul edilen eylemleri, “ticaret amacıyla hint kenevirini yetiştirdikleri sırada yasadışı eylemlerine göz yummaları, kolaylık sağlamaları, gerektiğinde silahlı örgüt üyelerinin kırsaldaki güçlerinden yararlanmayı gözeterek özgür iradeleri ile ve hal ve sıfatlarını bilerek PKK terör örgütüne yiyecek ve yaşam malze-

mesi temin etmek”ten ibarettir. Suç vasfına yönelik itirazları da reddeden çoğunluk görüşü ile uyumsuzluk, bu eylemin terör örgütüne yardım suçunu mu terörün/terörizmin finansmanı suçunu mu oluşturacağına ve buna bağlı olarak; bozma kararımızın gerekçesinde işaret edilecek hususlara ilişkindir.

Öncelikle, terör örgütlerine yardım etme eylemlerinin Türk Ceza Hukukundaki yerine ilişkin çerçeve ortaya konulmalıdır.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu bağlamında terör örgütüne yardım aşağıdaki sistematik çerçevesinde düzenlenmiş/geleşmiştir.

- 1- 01.06.2005 tarihinden itibaren yürürlükte olan TCK'nın 314/3, 220/7, 314/2. maddelerinde düzenlenen silahlı örgüte genel nitelikte yardım suçu,
- 2- 01.06.2005 tarihinden itibaren yürürlükte olan TCK'nın 315. maddesinde düzenlenen silahlı örgüte silah sağlama şeklindeki yardım suçu,
- 3- 18.07.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5532 sayılı Kanun ile yeniden düzenlenen ve 16.02.2013 tarihine kadar yürürlükte kalan 3713 sayılı Kanunun 8. maddesinde yer alan ve 16.02.2013 tarihinde yürürlüğe giren 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4. maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçu.

Bu çerçeve içerisinde, terör örgütlerine silah sağlamak veya finansman sağlamak suretiyle yardım suçunun, terör örgütlerine yardım suçunun özel bir düzenleniş şekli olduğu anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlığa konu terörün/terörizmin finansmanı suçu, Birleşmiş Milletler tarafından 10 Ocak 2000 tarihinde imzaya açılan, Türkiye tarafından 27 Eylül 2001 tarihinde imzalanan, 10.01.2002 tarihli ve 4738 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve 01.03.2002 tarihli ve 2002/3801 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan “Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme”den kaynaklanan yükümlülüklerimiz kapsamında yukarıda görüldüğü gibi önce 3713 sayılı Kanunun 8. maddesinde daha da sonra da 6415 sayılı Kanununun 4. maddesinde düzenlenmiştir.

Sanıkların eylemlerinin terörün/terörizmin finansmanı suçunu oluşturup oluşturmayacağı bakımından oluşan duraksama iki temel konuda ortaya çıkmaktadır.

- 1- Terör örgütlerine “yiycek ve yaşam malzemesi sağlamak”, “fon sağlamak” kapsamında mıdır, yiycek ve yaşam malzemesi fon olarak değerlendirilebilir mi?

Fon, 3713 sayılı Kanununun 8/2. maddesinde “para veya değeri para ile temsil edilebilen her türlü mal, hak, alacak, gelir ve menfaat ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hasil olan menfaat ve değer” olarak, 6415 sayılı Kanununun 2/c maddesinde ise “para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belge” olarak

tanımlanmıştır. “Yiyecek ve yaşam malzemesinin” kanuni tanımlardaki “değeri para ile temsil edilebilen taşınır mal”, “maddi her türlü mal” olarak kabulünde zorunluluk bulunduğu ve yasa koyucunun bağımsız bir fon değerlendirmesini yargıya bırakmak yerine miktar ve benzeri sınırlandırmalar getirmeden oldukça geniş tutulmuş bir tanım yapmayı tercih ettiği görülmektedir.

Buna göre; yiyecek ve yaşam malzemelerinin bu anlamda fon sayılması gerektiği açıktır.

- 2- Terör örgütü mensuplarına yiyecek ve yaşam malzemesi temin etmek suretiyle sağlanan fonun, 3713 sayılı Kanunun 8/1. maddesi kapsamında “terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağı” veya 6415 sayılı Kanunun 4. maddesi kapsamında “3. madde kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde kullanılacağı” değerlendirilebilecek midir?

3713 sayılı Kanunda terör suçları, doğrudan terör suçları olarak 3. maddede, dolayısıyla terör suçları olarak da 4. maddede düzenlenmektedir.

Kabul edilen eylem, Kanunun 3. ve 4. maddelerinde düzenlenen örgütün amaçladığı suçlar ile amaç suç doğrultusundaki eylem ve faaliyetler bağlamında işlenen terör suçlarının işlenmesini sağlayıcı ve kolaylaştırıcı nitelikte bir eylemdir.

Devletin birliğini ve bütünlüğünü cebri yöntemlerle bozmayı amaçlayan, bu amaç doğrultusunda kasten öldürme, ağır yaralama, bombalamalar gibi suçlar işleyen terör örgütü mensuplarının kırsaldaki yaşamlarını sürdürmelerini, bu yolla örgütün mevcudiyetini sağlamalarını ve eylem kapasitelerini yükseltmelerini temin eden bu tür yardımların terör suçu sayılması gerektiği hukuksal ve mantıksal bir zorunluluktur.

Bu durumda;

- 1- Sübutu kabul edilen eylem terörizme finansman/fon sağlamak suçunu oluşturacağından, hüküm bu nedenle suç vasfından bozulmalıdır.
- 2- Bozma kararında, suç ve hüküm tarihlerinde yürürlükte bulunan 3713 sayılı Kanunun 8. maddesi ile hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren ve suçu ve yaptırımı TCK'nın 314 ve 220. maddeleri ile 3713 sayılı Kanunun 5. maddelerindeki sistematüğın dışına çıkaran 6415 sayılı Kanunun 4. maddesinin değerlendirilmesi zorunluluğuna işaret edilmelidir.

Bu gerekçelerle sayın çoğunluğın iştirak edilememiştir. 25.03.2013

İKİNCİ KİTAP
**TERÖRİZMİN
FİNANSMANI SUÇU ve
BU SUÇLA
MÜCADELE**

1- BİRİNCİ BÖLÜM: TERÖRLE MÜCADELE

Türkiye, yıllarca kesintisiz terörle mücadele etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu sonrası 1960'lı yıllarda başlayan sokak hareketleri sağ-sol çatışması ile halk arasında korku yaratırken, ortaya çıkan çeşitli terör örgütleri binlerce insanın ölümüne yol açmıştır.

ASALA' nın 1975'te ortaya çıkması ile Ermeni terörü tekrar Türklere yöneldi ve 1983 yılına kadar özellikle yurt dışındaki büyükelçilere ve Türk temsilciliklerine yönelik terör eylemlerinde onlarca Dışişleri mensubu şehit oldu.

1980 darbesi öncesi oluşan kaos ile adeta kardeş kardeşi katletti. Aynı tarihlerde, 27 Kasım 1978 tarihinde kurulduğu bilinen PKK terör örgütü peydah oldu.⁴⁹ Ve Türkiye'nin günümüze kadar sürecek terörle mücadelesi de başlamış oldu.

1991 yılına kadar terörle mücadele, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümleri uyarınca gerçekleştirilmekte ve "terör suçu" olarak nitelendirilmemekle birlikte özelliği itibari ile bu suç kapsamına giren fiiller anılan Kanun hükümleri çerçevesinde değerlendirilmekteydi. Fakat 1980'li yılların sonlarına doğru Türkiye'de terör eylemlerinin artması ile birlikte, terör olgusunun Türkiye'nin gündemine oturması ve gerek ekonomik ve siyasal gerekse sosyal ve psikolojik etkilerinin daha fazla hissedilmeye başlanması dolayısıyla terörle mücadeleye yönelik daha kapsamlı ve spesifik düzenlemelerin yapılması ihtiyacı hasıl olmuştur.⁵⁰

Özellikle PKK terör örgütünün 1990'lı yıllarda eylemlerinin artmasının da etkisiyle, terörle mücadeleye özel bir kanunla devam etme kararı kanun koyucu tarafından verilmiş ve 12 Nisan 1991 tarihinde kabul edilen ve aynı tarihte Resmi Gazetede yayınlanan 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kabul edilmiştir. 3713 sayılı Kanunda ilk haliyle, terörün finansmanı ile ilgili özel bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak, 29 Haziran 2006 yılında 8'inci madde ile terörün finansmanı suçu kavramı kanun kapsamına alınmıştır. Terörün finansmanı suçunun tek bir kanun maddesi ile mücadele etme yerine daha kapsamlı bir mevzuat geliştirme ihtiyacına binaen 6415 sayılı Terörün Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun yürürlüğe girmiştir.

Terörün Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'a başlamadan önce Terörle Mücadele Kanununda bulunan bazı tanımlara aşağıda yer verilmiştir.

1.1- Terör

Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle

⁴⁹ <http://www.hurriyet.com.tr/gecmisten-gunumze-terorun-tarihi-7640920> Erişim Tarihi : 01 Kasım 2017

⁵⁰ H.AYKIN, H.K.SÖZMEN, Terörün Finansmanı İle Mücadele, MASAK Yayınları. S.92

bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.

1.2- Terör Suçlusu

Birinci maddede belirlenen amaçlara ulaşmak için meydana getirilmiş örgütlerin mensubu olup da, bu amaçlar doğrultusunda diğerleri ile beraber veya tek başına suç işleyen veya amaçlanan suçu işlemese dahi örgütlerin mensubu olan kişi terör suçlusudur. Terör örgütüne mensup olmasa dahi örgüt adına suç işleyenler de terör suçlusu sayılır.

1.3- Terör Suçları

5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Yer Alan;

- Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak(Md.302),
 - Askerî tesisleri tahrip ve düşman askerî hareketleri yararına anlaşma (Md.307),
 - Anayasayı ihlal (Md.309)
 - Cumhurbaşkanına suikast (Md.310)
 - Yasama organına karşı suç (Md.311)
 - Hükûmete karşı suç (Md.312)
 - Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine karşı silahlı isyan (Md.313)
 - Silahlı örgüt (Md.314)
 - Silâh sağlama (Md.315)
 - Yabancı hizmetine asker yazma, yazılma (Md.320)
- Suçlar, terör suçları olarak kabul edilmiştir.

2- İKİNCİ BÖLÜM: TERÖRİZMİN FİNANSMANININ ÖNLENMESİ HAKKINDA KANUN

12 Nisan 1991 tarihinde kabul edilen ve aynı tarihte Resmi Gazetede yayınlanan 3713 sayılı Terörlü Mücadele Kanununun ilk halinde, terörün finansmanı ile ilgili özel bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak, 29 Haziran 2006 yılında 8'inci madde ile Terörün finansmanı suçu kavramı kanun kapsamına alınmıştır.

Birleşmiş Milletler tarafından 10 Ocak 2000 tarihinde imzaya açılan ve Türkiye Cumhuriyeti adına 27 Eylül 2001 tarihinde New York'ta imzalanan "Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme" 4738 sayılı Kanun ile T. B.M.M. tarafından uygun bulunmuştur. Söz konusu sözleşme ile iç hukukun uyumlaştırılması ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin terörizmin finansmanı ile ilgili mücadeleye ilişkin kararlarının uygulanması amacı ile 7 Şubat 2013 tarihinde

Kabul edilen 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun yürürlüğe girmiştir.

2.1- Amaç, Kapsam ve Tanımlar

2.1.1- Amaç

6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun amacı; terör ve terörizmin finansmanı ile etkin mücadele edilmesi kapsamında; 1999 tarihli Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmenin ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin bu Kanun kapsamındaki terör ve terörizmin finansmanı ile mücadeleye ilişkin kararlarının uygulanması ile terörizmin finansmanı suçunun düzenlenmesi ve terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla malvarlığının dondurulmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

2.1.2- Tanımlar

6415 sayılı Kanunun uygulanmasında,

- i. Başkanlık: Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığını,
 - ii. Değerlendirme Komisyonu: Malvarlığının Dondurulmasını Değerlendirme Komisyonunu,
 - iii. Fon: Para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belgeyi,
 - iv. Malvarlığı: Bir gerçek veya tüzel kişinin mülkiyetinde veya zilyetliğinde bulunan ya da doğrudan veya dolaylı olarak kontrolünde olan fon ve gelir ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hasil olan menfaat ve değeri,
 - v. Malvarlığının dondurulması: Malvarlığının ortadan kaldırılmasının, tüketilmesinin, dönüştürülmesinin, transferinin, devir ve temlik edilmesinin ve sair tasarrufi işlemlerin önlenmesi amacıyla, malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisinin kaldırılması veya kısıtlanmasını,
- ifade eder.

2.2- Terörizmin Finansmanı Suçu

6415 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinde tahdidi olarak saymak suretiyle belirtilen fiillerin gerçekleştirilmesi amacıyla fon sağlanması ve fon toplanması yasaklanmıştır. Bu yasağın ihlali aynı zamanda kanun 4'üncü maddesinde hüküm altına alınan terörizmin finansmanı suçunu oluşturmaktadır.

2.2.1- Fon Sağlanması veya Toplanması Yasak Fiiller

Aşağıda sayılan fiillerin gerçekleştirilmesi amacıyla fon sağlanması veya toplanması yasaktır:

- i. Bir halkı korkutmak veya sindirmek ya da bir hükûmeti veya uluslararası kuruluşu herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacıyla, kasten öldürme veya ağır yaralama fiilleri.
 - ii. 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında terör suçu olarak kabul edilen fiiller.
 - iii. Türkiye'nin taraf olduğu;
 - Uçakların Kanun Dışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Sözleşme,
 - Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşme,
 - iv. Diploması Ajanları da Dahil Olmak Üzere Uluslararası Korunmaya Sahip Kişilere Karşı İşlenen Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşme,
 - Rehine Alınmasına Karşı Uluslararası Sözleşme,
 - Nükleer Maddelerin Fiziksel Korunması Hakkında Sözleşme,
 - Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Sözleşmeye Munzam, Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet Veren Havaalanlarında Kanun Dışı Şiddet Olaylarının Önlenmesine İlişkin Protokolde,
 - Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Sözleşme,
 - Kıta Sahanelerinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokolde,
 - Terörist Bombalamalarının Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme,
- Yasaklanan ve suç olarak düzenlenen fiiller.

2.1.3- Terörizmin Finansmanı Suçu

Fon sağlanması veya toplanması yasak fiiller kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fon, bir suçun işlenmesinde kullanılmamış olsa bile aynı hüküm geçerlidir.

Bu madde kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Suçun, yabancı bir devlet veya uluslararası bir kuruluş aleyhine işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturma yapılması Adalet Bakanı'nın talebine bağlıdır.

3713 sayılı Kanunun soruşturmaya, kovuşturmaya ve infaza ilişkin hükümleri, bu suç bakımından da uygulanır.

Bu suç bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun; 133'üncü maddesinde yer alan şirket yönetimi için kayyım tayini, 135'inci maddesinde yer alan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, 139'uncu maddesinde yer alan gizli soruşturmacı görevlendirilmesi, 140'inci maddesinde yer alan teknik araçlarla izleme, tedbirlerine ilişkin hükümler uygulanabilir.

2.3- Malvarlığının Dondurulması

2.3.1- Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararları

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 1267 (1999), 1988 (2011) ve 1989 (2011) sayılı Kararlarıyla listelenen kişi, kuruluş veya organizasyonların tasarrufunda bulunan malvarlığının dondurulması kararları, Bakanlar Kurulu'nun Resmî Gazete'de yayımlanan kararıyla gecikmeksizin uygulanır.

BMGK'nın 1267 (1999), 1988 (2011), 1989 (2011) sayılı Kararları ve bu kararlara dayanılarak çıkarılan müteakip kararlarıyla listelenen kişi, kuruluş veya organizasyonlara ilişkin Dışişleri Bakanlığı kanalıyla iletilen bilgiler, Bakanlar Kurulunca gecikmeksizin malvarlığının dondurulması kararı alınması için Başkanlık tarafından ivedilikle Başbakanlığa gönderilir.

Hakkında malvarlığının dondurulması kararı alınan kişi, kuruluş veya organizasyonların BMGK listesinden çıkarılması halinde, Bakanlar Kurulunca söz konusu dondurma kararının kaldırılması için keyfiyet Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla iletilen bilgiler, Başkanlık tarafından ivedilikle Başbakanlığa bildirilir.

Bakanlar Kurulu'nun malvarlığının dondurulması ve bu kararın kaldırılmasına ilişkin kararları, Resmî Gazete'de yayımlanarak gecikmeksizin uygulanır. Yayımlanan kararlar BMGK'ya bildirilmek üzere Başkanlık tarafından Dışişleri Bakanlığı'na iletilir.

BMGK kararlarının listeleme gerekçesinin haksız olduğu gibi iddiasıyla listeden çıkmaya ilişkin başvurular, gerekçeleriyle birlikte yazılı olarak varsa ilgili belgelerin de eklenmesi suretiyle Başkanlığa yapılır. Yapılan başvurular Başkanlık tarafından BMGK'ya iletilmek üzere Dışişleri Bakanlığı'na gönderilir.

2.3.2- Yabancı Devletlerce Yapılan Talepler

Bir yabancı devlet hükûmeti tarafından bir kişi, kuruluş veya organizasyonun tasarrufunda bulunan malvarlığının dondurulmasına ilişkin olarak Türkiye'den talepte bulunulması hâlinde, Değerlendirme Komisyonunca değerlendirilen talep Bakanlar Kurulu tarafından karara bağlanır. Bu değerlendirmede karşılıklılık ilkesi gözetilir. Karar verilebilmesi için, yabancı devlet tarafından taleple birlikte gerekçelerinin de gönderilmesi gerekir.

Bu talepler, Başkanlığa veya Başkanlığa iletmek üzere Adalet Bakanlığı veya Dışişleri Bakanlığı'na yapılır.

Yabancı devlet hükûmetinin malvarlığının dondurulmasına ilişkin taleplerinin yerine getirilmesi için, ilgili devletten teminat talep edilebilir.

Malvarlığının dondurulmasına ilişkin talepler hakkındaki Bakanlar Kurulu kararı, Dışişleri Bakanlığı tarafından talepte bulunan devlete bildirilir.

Bu madde uyarınca verilen malvarlığının dondurulması kararının Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren bir yıl içinde, talep eden devlet tarafından soruşturma başlatılmadığı takdirde ilgili karar kaldırılabilir.

2.3.3- Yabancı Devletlere Yapılacak Malvarlığının Dondurulması Talepleri ile Türkiye'de Bulunan Malvarlığı Hakkında Yapılacak İşlem

Kanunun 5'inci ve 6'ncı maddelerinde düzenlenen hususlar dışında, Değerlendirme Komisyonu, 3'üncü ve 4'üncü madde kapsamına giren fiilleri gerçekleştirdiği hususunda makul sebeplerin varlığına istinaden kişi, kuruluş veya organizasyonların; Yabancı ülkelerde bulunan malvarlığının dondurulması talebiyle Bakanlar Kurulu'na öneride bulunulmasına, Türkiye'de bulunan malvarlığıyla bağlantılı olarak ilgililer hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca soruşturma açılması talebiyle suç duyurusunda bulunulmasına karar verebilir.

Yabancı devletlere yapılacak malvarlığının dondurulması talepleri hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararı, Dışişleri Bakanlığı tarafından talepte bulunulan devlete bildirilir.

2.3.4- Araştırma

Malvarlığının dondurulması kararları hakkında yapılacak mali araştırma Başkanlık tarafından yerine getirilir. Bu görevin yerine getirilmesi amacıyla kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden talep edilen bilgiler istenilen usul, şekil ve sürede gecikmeksizin Başkanlığa iletilir.

Adalet, İçişleri ve Dışişleri bakanlıklarıyla Millî İstihbarat Teşkilâtı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları, 6'ncı ve 7'nci maddelerin uygulanması kapsamında malvarlığının dondurulmasına ilişkin alınacak karar ve yapılacak talepler hakkında bilgi, belge ve bulgular ile değerlendirmelerini Başkanlığa bildirir.

Araştırma sonuçları, Başkanlık tarafından Değerlendirme Komisyonu'na sunulur.

Malvarlığının dondurulmasına ilişkin olarak yapılacak araştırma işlemleri gizlilik esaslarına uygun olarak yerine getirilir.

2.3.5- Değerlendirme Komisyonu

Kanunun 6'ncı ve 7'nci maddeler kapsamında malvarlığının dondurulmasıyla ilgili olarak Malvarlığının Dondurulmasını Değerlendirme Komisyonu oluşturulmuş-

tur. Değerlendirme Komisyonu, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanı'nın başkanlığında, Başbakanlık Güvenlik İşleri Genel Müdürü, Millî İstihbarat Teşkilâtı Müsteşar Yardımcısı, İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü, Dışişleri Bakanlığı Araştırma ve Güvenlik İşleri Genel Müdürü ve Hazine Müsteşarlığı Mali Sektörle İlişkiler ve Kambiyo Genel Müdürü'nden oluşur.

Görüş ve bilgilerine gerek duyulan kurum ve kuruluşların temsilcileri de Değerlendirme Komisyonuna çağrılabilir.

Değerlendirme Komisyonu, birinci fıkrada sayılan üyeler veya bunların yerlerine usulüne uygun olarak atanan vekilleriyle toplanarak katılanların en az beşinin oyu ile karar verir.

Değerlendirme Komisyonu'nun sekreteryaya hizmetleri Başkanlık tarafından yürütülür.

Değerlendirme Komisyonu'nun başkan ve üyelerine her toplantı için (4.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunan tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir. Bu ödemeler damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Değerlendirme Komisyonu'nun çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

2.3.6- Malvarlığının Dondurulması Kararına Aykırılığın Hukuki Sonuçları

Malvarlığının dondurulması kararına aykırı olarak yapılan her türlü tasarruf ve işlem hükümsüzdür. Bu tasarruf ve işlemlerle ilgili olarak 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun iyi niyetin korunmasına ilişkin hükümleri saklıdır.

2.3.7- Kararın Tebliğ ve İlanı

Bu Kanun hükümlerine göre alınan malvarlığının dondurulması ve bu kararın kaldırılmasına ilişkin kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Bu kararlar yayımı tarihinde, hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen ilgili kişi ve kuruluşa tebliğ edilmiş sayılır.

Malvarlığının dondurulması kararında; kararın kimin hakkında verildiği, sebepleri, kapsamı, süresi ve bu karara karşı başvurulabilecek kanun yolları ile başvuru süresi yer alır.

2.3.8- Malvarlığının Dondurulması Kararlarının İcrası

Malvarlığının dondurulması kararı ve bu kararın kaldırılmasına ilişkin karar Resmî Gazete'de yayımı ile birlikte hukuki sonuçlarını doğurur.

Bu Kanun hükümlerine göre malvarlığının dondurulması kararlarının yerine getirilmesinden Başkanlık sorumludur.

Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilmiş olanlar, alacak ve borçları

ile diğer tüm malvarlığı değerlerini ve bunların dayanağına ilişkin bilgileri; bunlardan alacağı veya borcu olan gerçek ve tüzel kişiler ise alacak veya borcun miktarı ile dayanağına ilişkin bilgileri, malvarlığının dondurulması kararının Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde Başkanlığa bildirirler.

Malvarlığının dondurulması kararı, Başkanlığın talebi üzerine 5271 sayılı Kanunun 128’inci maddesinin üçüncü ila yedinci fıkralarında belirtilen usule uygun olarak gecikmeksizin yerine getirilir.

Malvarlığının dondurulması kararının yerine getirilmesi talebinde bulunulan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları; nezdinde malvarlığı kaydı bulunup bulunmadığını, bulunuyor ise dondurulan malvarlığına ilişkin bilgileri talep tarihinden itibaren yedi gün içinde Başkanlığa bildirir.

Malvarlığında herhangi bir artış meydana gelmesi hâlinde, bu artışlar da malvarlığının dondurulması hükümlerine tabidir.

Malvarlığının dondurulması kararının kaldırılmasına ilişkin kararlar, Başkanlık tarafından dördüncü fıkra uyarınca dondurma kararını yerine getiren kişi, kurum veya kuruluşlara bildirilir ve Resmî Gazete’de yayımlanır.

2.3.9- Dondurulan Malvarlığının Yönetimi

Dondurulmasına karar verilen malvarlığının yönetimi, ilgili gerçek veya tüzel kişiye aittir. Ancak bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki işlemler hariç olmak üzere, malvarlığı dondurulan kişiler bu malvarlığının ortadan kaldırılmasına, tüketilmesine, dönüştürülmesine, transferine, devir ve temlik edilmesine veya sair tasarruflara yönelik işlemlerde bulunamazlar. Malvarlığının dondurulması kararının yerine getirilmesi talebinde bulunulan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum veya kuruluşları da bu tür işlemlerin gerçekleştirilmesini sağlayamaz ve kolaylaştıramazlar.

Malvarlığı dondurulan gerçek kişinin ve bakmakla yükümlü olduğu yakınlarının asgari geçimlerini sağlamak veya ticari işletmeler ve diğer tüzel kişilerin faaliyetlerine devam edebilmelerini temin etmek üzere;

- i. Taşınmazlar ile kara, deniz ve hava ulaşım araçları gibi taşınırılar üzerinde sair kişiler lehine ayni veya şahsi hak tesisi,
- ii. Banka veya diğer finans kurumlarındaki hesaplar üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,
- iii. Gerçek veya tüzel kişiler nezdindeki her türlü hak ve alacaklar üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,
- iv. Kıymetli evrak üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,
- v. Şirketlerdeki ortaklık payları üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,
- vi. Kiralık kasa mevcutları üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,
- vii. Ticari işletme veya diğer tüzel kişilerin mal ve hizmet alım satımı ile bakım,

işletim, onarım giderleri, defter ve belgelerinde kayıtlı borçlar, kira, kredi, kayyım hizmeti, sigorta primi, avukatlık ücreti, ücret ve maaş gibi zorunlu ödemelerin gerçekleştirilmesi,

İşlemleri MASAK Başkanlığı'nın izniyle yapılabilir.

Dondurulan malvarlığından ödenmesi gereken vergi, resim, harç, kira, sosyal güvenlik primi gibi kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara yapılacak her türlü zorunlu ödemeler, izin alınmaksızın gerçekleştirilebilir. Ancak Başkanlık gerek görmesi hâlinde bu işlemleri de izne tabi tutabilir.

Taşınmazlar ile kara, deniz ve hava ulaşım araçları gibi taşınırılar üzerinde sair kişiler lehine aynı veya şahsi hak tesisine izin verilmesi hâlinde; Sözleşme metninin bir örneği Sözleşme gereğince karşılık olarak ödenmesi gereken para ve sair malvarlığı değerinin miktarına, ödeme takvimine, ödemenin yapılacağı banka hesabına ilişkin bilgiler, hakkın tesis edildiği tarihten itibaren en geç on beş gün içinde Başkanlığa verilir.

Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilmiş olanlara dondurma kararının Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren yapılacak her türlü ödeme, ancak bu kişilere ait bir banka hesabına yapılabilir. Malvarlığı dondurulan kişinin merkezi veya şubesi Türkiye'de bulunan bir bankada hesabı yoksa Başkanlık tarafından kişi adına hesap açtırılır.

Dondurulan malvarlığının yönetimine ilişkin izin; belirlenen kişi veya kişilere, belirli koşullar veya sınırlar dâhilinde bir defaya mahsus ya da süreli olarak verilebilir.

Başkanlık, gerek gördüğü hâllerde verdiği iznin kapsamını veya süresini değiştirebilir veya iptal edebilir.

2.3.10- Denetim

MASAK Başkanlığı;

Nezinde malvarlığı bulunduran kişi ve kuruluşların dondurma kararına uygun hareket edip etmediğini dondurulan malvarlığının yönetiminin bu Kanun hükümlerine uygun olarak yerine getirilip getirilmediğini denetlemek, gerektiğinde ilgili defter, belge ve kayıtlar üzerinde araştırma ve incelemelerde bulunmak üzere 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen denetim elemanlarını veya Başkanlıkta istihdam edilen maliye uzmanlarını görevlendirir.

Birinci fıkra uyarınca görevlendirilenlere 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, (7.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucunda bulunan tutarı geçmemek üzere Başkanlık onayı ile aylık ek ücret ödenir. Bu ödemeler damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

2.3.11- Ceza hükümleri

Bu Kanun hükümlerine göre malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen veya yerine getirmekte ihmal veya gecikme gösteren kişilere, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir.

Birinci fıkra kapsamında malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen kişinin, bir tüzel kişinin organ veya temsilcisi olması veya organ veya temsilcisi olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenmiş bulunması hâlinde ayrıca bu tüzel kişiye on bin liradan yüz bin liraya kadar idari para cezası verilir.

2.4- Çeşitli ve Son Hükümler

2.4.1- Uygulanacak Hükümler ve Yollamalar

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde, 5549 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Mevzuatta, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 3713 sayılı Kanunun 8'inci maddesine yapılan yollamalar bu Kanunun 4 üncü maddesine yapılmış sayılır.

2.4.2- İhdas Edilen Kadrolar

Başkanlıkta kullanılmak üzere ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığı'na ait bölümüne eklenmiştir.

2.4.3- Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

3713 sayılı Kanunun 8'inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

2.4.4- Yönetmelik

Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet, Dışişleri, İçişleri ve Maliye Bakanlıkları tarafından müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir. Yönetmelik, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulur.

2.4.5- Mevcut Kararların Uygulanması

Bu Kanun hükümleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlar Kurulu tarafından alınmış olan malvarlığının dondurulmasına ilişkin kararların yerine getirilmesinde de uygulanır.

2.4.6- Yürürlük

Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

2.4.7- Yürütme

Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

3- ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: TERÖRİZMİN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE DAİR ULUSLARARASI SÖZLEŞME

Birleşmiş Milletler tarafından 10 Ocak 2000 tarihinde imzaya açılan ve Türkiye Cumhuriyeti adına 27 Eylül 2001 tarihinde New York'ta imzalanan "Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme" T.B.M.M. tarafından 10.02.2002 tarih ve 4738 sayılı Kanunla uygun bulmuştur. Sözleşme metni aşağıdaki gibidir.

GİRİŞ

İşbu Sözleşmeye Taraf Devletler,

Birleşmiş Milletler Yasası'nın, uluslararası barış ve güvenliğin idamesi ve Devletlerarasında iyi komşuluk, dostluk ilişkileri ile işbirliği ilişkilerinin geliştirilmesi amaç ve ilkelerini hatırd tutarak,

Terörist eylemlerin tüm şekil ve tezahürlerinin dünya çapındaki artışından duydukları derin endişeyi vurgulayarak,

BM Genel Kurulunun 24 Ekim 1995 tarih ve 50/6 sayılı Kararında yer alan BM Örgütü'nün 50. Yıldönümü beyannamesini hatırlatarak,

BM Genel Kurulu'nun bu konudaki tüm Kararlarında, özellikle 9 Aralık 1994 tarih ve 49/60 Kararı ile uluslararası terörizmin ortadan kaldırılmasını hedefleyen beyannamesini içeren ekinde, BM'e üye Devletlerin, nerede ve kim tarafından yapıldığına bakılmaksızın devletler ve halklar arasındaki dostane ilişkileri ve Devletlerin güvenliğini ve toprak bütünlüğünü tehlikeye düşürenler de dâhil olmak üzere tüm terörist eylem, yöntem ve uygulamaları suç oldukları ve haklı gösterilemeyecekleri gerekçesiyle açık bir şekilde ve teyiden kınadığını keza hatırlatarak,

Uluslararası terörizmin ortadan kaldırılmasını hedefleyen tedbirler beyannamesinde, Kurul'un, Devletleri, bu sorunun tüm veçhelerini kapsayacak genel bir yasal çerçevenin mevcudiyetini temin etmek amacıyla, terörizmin tüm şekil ve tezahürleriyle önlenmesi, cezalandırılması ve ortadan kaldırılmasına ilişkin olarak yürürlükte bulunan uluslararası hukuki düzenlemelerin kapsamını acilen gözden geçirmeleri için de teşvik ettiğini not ederek,

Genel Kurulun 17 Aralık 1996 tarih ve 51/210 Kararının, 3. Paragrafının (f) bendinde, Kurul'un, Devletleri, uygun iç düzenlemelerle, teröristlerin ve gerek doğrudan, gerek hayır, kültürel veya sosyal amaçları da olan veya olduğunu iddia eden örgütler aracılığıyla veya aynı zamanda kişilerin terörist faaliyetlerin finansmanı amacıyla kullanılması da dahil olmak üzere, silâh kaçaklığı, uyuşturucu trafiği ve haraç toplama gibi kanunsuz eylemler yoluyla dolaylı olarak karışmış örgütlerin

finansmanını önlemek ve engellemek için tedbir almaya davet ettiğini ve özellikle, gerektiği takdirde, meşru sermayelerin serbest dolaşımına hiçbir şekilde hanel getirmeksizin, terörist amaçlara hizmet edeceğinden şüphelenilen malî kaynakların önlenmesi ve hareketlerin engellenmesi için hukuki düzenlemeler oluşturulması ve bu tür malî kaynakların uluslararası hareketleri konusunda bilgi değişimini yoğunlaştırmaya davet ettiğini hatırlatarak,

Genel Kurulun 15 Aralık 1997 tarih ve 52/165 Kararı ile Kurulun Devletleri özellikle 17 Aralık 1996 tarih ve 51/210 Kararının 3. Paragrafının (a) ve (f) bentlerinde vazedildiği gibi önlemlerin uygulamaya geçirilmesini tezekkür etmeye davet ettiğini hatırlatarak,

Genel Kurulun 17 Aralık 1996 tarih ve 51/210 Kararı ile kurulan özel komitenin, terörizm konusunda mevcut uluslararası mevzuatı tamamlamak amacıyla terörizmin finansmanının önlenmesine ilişkin bir uluslararası sözleşme taslağı hazırlamasını kararlaştırdığı 8 Aralık 1998 tarih ve 53/108 sayılı Kararını da hatırlatarak,

Terörizmin finansmanı konusunun uluslararası toplumu bütünüyle ve ciddî şekilde kaygılandıran bir sorun teşkil ettiğini mülâhaza ederek,

Uluslararası terörizmin eylemlerinin sayı ve vahametinin, teröristlerin elde edebildikleri malî kaynaklarla orantılı olduğunu not ederek,

Mevcut çok taraflı hukuki belgelerin, münhasıran terörizmin finansmanı konusuna eğilmediklerini de not ederek,

Terörizmin, finansmanının engellenmesi ve faillerinin kovuşturulması ve cezalandırılması suretiyle tecziyesine yönelik etkili önlemlerin oluşturulması ve benimsenmesi amacıyla devletler arasında uluslararası iş birliğinin geliştirilmesine acilen ihtiyaç duyulduğuna kani olarak,

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır.

Madde 1

Bu Sözleşmenin amacı çerçevesinde:

1. "Fon" her ne suretle edinilmiş olursa olsun, maddî veya gayri maddî, menkul veya gayrimenkul, her türlü kıymeti ve bu kıymetler üzerinde bir mülkiyet hakkı veya çıkarı kanıtlayan, elektronik veya dijital şekilleri dâhil olmak üzere, her türlü görünüşteki belge ve yasal araçları ve bu çerçevede banka kredilerini, seyahat çeklerini, para havalelerini, hisse senetlerini, teminatları, tahvilleri, kredi mektuplarını, iş bu tadat sınırlayıcı olmaksızın kapsar.
2. "Hükümet veya kamu tesisi", bir Devletin temsilcilerinin, Hükümet, parlamento veya yargı üyelerinin veya bir Devletin veya herhangi başka bir kamu makam veya biriminin yetkililerinin veya personelinin veya bir hükümetler arası örgütün yetkililerinin veya personelinin, resmî görevleri çerçevesinde kullandıkları veya işgal ettikleri, sürekli veya geçici özelliği bulunan tüm tesis veya taşıt aracını kapsar.

3. "Getiri" 2. maddede tanımlanan türde bir suçun işlenmesi sonucunda doğrudan veya dolaylı olarak edinilen fonları veya böyle bir suçun işlenmesi sayesinde doğrudan veya dolaylı olarak temin edilen fonları kapsar.

Madde 2

1. Herhangi bir kişi, her ne suretle olursa olsun, tümüyle veya kısmen, aşağıda tadat edilen eylemlerin gerçekleştirilmesinde kullanılması niyetiyle veya kullanılacağını bilerek, doğrudan veya dolaylı olarak, yasa dışı bir şekilde ve kasten, fon sağlamakta veya toplamakta ise, bu Sözleşmeyi ihlâl eder:
 - a) Ekte tadat olunan antlaşmaların herhangi biri kapsamında ve vazettiği tanım çerçevesinde suç teşkil eden eylem,
 - b) Niteliği veya kapsamı itibariyle, bir halkı korkutmak, ya da bir hükümeti veya uluslararası örgütü herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacıyla gütmesi halinde, bir sivilin ya da bir silahlı çatışma durumunda muhasemata doğrudan katılmayan herhangi başka bir kişiyi öldürmeye veya ağır şekilde yaralamaya yönelik diğer tüm eylemler.
2. a) İş bu maddenin 1'inci paragrafının (a) bendinde sözü geçen ekte yer alan bir Antlaşmaya taraf olmayan bir Taraf Devlet onay, kabul, uygun bulma ya da katılma belgesini tevdi ederken, bu sözleşmenin o Taraf Devlete uygulanması halinde, bahse konu antlaşmanın anılan ekte yer almaması gerektiğini beyan edebilir. Bu beyan, söz konusu antlaşma Taraf Devlet için yürürlüğe girdiği anda geçerliliğini yitirir ve Taraf Devlet bu hususu depoziter Devlete bildirir;
- b) Bir Taraf Devlet ekli listede yer alan antlaşmalardan herhangi birine taraf olmaktan çıktığında, söz konusu antlaşma konusunda iş bu maddede öngörülen beyanda bulunabilir.
3. Bir eylemin 1'inci paragraf anlamında bir suç oluşturması için, fonun, işbu maddenin 1'inci paragrafının (a) ve (b) bentlerinde yer alan bir suçun işlenmesi için fiilen kullanılmış olması gerekli değildir.
4. İş bu maddenin 1'inci paragrafında yer alan suçların herhangi birini işlemeye teşebbüs eden herhangi bir kişi de suç işlemiş sayılır.
5. Herhangi bir kişi aşağıdaki durumlarda da suç işlemiş sayılır:
 - a) İş bu maddenin 1'inci veya 4'üncü paragrafları anlamındaki bir suça, suç ortağı olarak iştirak etmesi,
 - b) İş bu maddenin 1'inci veya 4'üncü paragrafları anlamındaki bir suçun işlenmesini örgütlemesi veya başka kişilere bu suçun işlenmesi yönünde talimat vermesi,
 - c) İş bu maddenin 1'inci veya 4'üncü paragrafları anlamındaki bir veya birden fazla suçun birlikte hareket eden bir grup tarafından işlenmesine katkıda bulunması. Bu katkı kasıtlı olmalı ve,

- i) Ya eylem ve amacı işbu maddenin 1'inci paragrafı kapsamındaki bir suçun işlenmesini gerektiren bir grubun bu suç teşkil eden eylemini kolaylaştırma-ya veya amacına hizmet etmeye yönelik olmalı,
- ii) Ya da grubun, işbu maddenin 1'inci paragrafı kapsamında bir suç işleme niyetinde olduğunu bilerek yapılmış olmalı,

Madde 3

12'nci madde ile 18'nci madde hükümlerinin uygun olduğu ölçüde tatbik edildiği durumlar hariç olmak üzere, işbu Sözleşme, suçun tek bir ülke dâhilinde işlenmesi, suçun failinin bu devletin vatandaşı olması ve bu devletin topraklarında bulunması ve başka hiçbir devletin 7'nci maddenin 1'inci paragrafı veya 7'nci maddenin 2'nci paragrafı uyarınca yargı yetkisini tesis edemediği hallerde uygulanmayacaktır.

Madde 4

Her Taraf Devlet,

- a) 2'nci maddede belirtilen suçların iç hukuku uyarınca cezaî kovuşturma gerektiren suç kapsamına alınması,
- b) Bu suçların ağırlığını göz önünde bulundurarak uygun şekilde cezalandırmalarının sağlanması,

için gerekli önlemleri alır :

Madde 5

1. Her Taraf Devlet, iç hukuk ilkelerine uygun olarak, ülkesinde yerleşik veya kendi hukukuna göre kurulmuş olan bir tüzel kişiliğin yönetiminden veya denetiminden sorumlu bir kişi, bu sıfatıyla, 2'nci maddede belirtilen bir suçu işlediğinde, o tüzel kişiliğin sorumlu tutulabilmesi için gerekli tedbirleri alır. Bu sorumluluk, cezaî, hukuki ya da idarî olabilir.
2. Bu sorumluluk, suçu işleyenlerin cezaî sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.
3. Her Taraf Devlet, 1'inci Paragraf uyarınca sorumlu tutulan tüzel kişiliklerin, etkin, orantılı ve caydırıcı nitelikte cezaî, hukuki veya idarî yaptırımlara tâbi tutulmalarını sağlar. Bu yaptırımlar parasal nitelikte de olabilir.

Madde 6

Her Taraf Devlet, bu Sözleşme kapsamında suç teşkil eden eylemlerin, siyasî, felsefi, ideolojik, ırksal, etnik, dinî veya herhangi benzer bir gerekçe ile hiçbir koşulda mazur gösterilememesi için, gerektiğinde yasal düzenlemeler de dahil olmak üzere gerekli olabilecek tedbirleri alır.

Madde 7

1. Her Taraf Devlet aşağıdaki hallerde 2'nci maddede belirtilen suçlara ilişkin yargılama yetkisini tesis etmek için gerekli önlemleri alır.
 - a) Suç, topraklarında işlendiğinde,
 - b) Suç, bayrağını taşıyan bir deniz aracında veya suçun işlendiği sırada kendi mevzuatına uygun şekilde kayıtlı bulunan bir hava aracında işlendiğinde,

- c) Suç, bir vatandaşı tarafından işlendiğinde,
2. Her Taraf Devlet, aşağıdaki hallerde de bu kabil suçlar üzerinde yargılama yetkisini tesis eder.
 - a) İşlenen suçun amaç veya sonucunun topraklarında veya bir vatandaşına karşı 2'nci maddenin 1'inci Paragrafının (a) veya (b) bentlerinde belirtilen bir suçun işlenmesi olması;
 - b) İşlenen suçun amaç veya sonucunun, söz konusu Devletin diplomatik veya konsüler binaları da dahil olmak üzere, toprakları dışında bulunan bir kamu tesisine karşı 2'nci maddenin 1'inci Paragrafının (a) veya (b) bentlerinde belirtilen bir suçun işlenmesi olması;
 - c) İşlenen suçun amaç veya sonucunun, kendisini herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlama amacıyla 2'nci Maddenin 1 inci Paragrafının (a) veya (b) bentlerinde belirtilen bir suçun işlenmesi olması;
 - d) Suçun, daimî ikametgâhı kendi topraklarında olan bir vatansız tarafından işlenmesi,
 - e) Suçun, söz konusu Devletin Hükümeti tarafından işletilen bir hava aracında işlenmesi,
3. Bu Sözleşmenin onaylanmasının, kabul edilmesinin, uygun bulunmasının veya katılınmasının akabinde, her Taraf Devlet, 2. Paragraf uyarınca tesis ettiği yargı yetkisi hakkında Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bilgi verir. Değişiklik olması halinde, ilgili Taraf Devlet derhal Genel Sekreteri bilgilendirir.
4. Her Taraf Devlet, fail zanlısının kendi ülkesinde bulunması ve 1. ve 2. Paragraflar uyarınca yargı yetkisini tesis etmiş olan diğer herhangi bir Taraf Devlete iade etmediği hallerde, 2. maddede belirtilen suçlar üzerinde yargı yetkisini tesis etmek için gerekli olabilecek tedbirleri de alır.
5. 2. maddede belirtilen suçlar üzerinde, birden fazla Taraf Devletin yargı yetkisinin ileri sürüldüğü hallerde, ilgili Taraf Devletler, faaliyetlerini, özellikle takibat koşulları ve adli yardımlaşma yöntemleri çerçevesinde uygun biçimde koordine etmeye gayret eder.
6. Bu Sözleşme, genel uluslararası hukukun ilkelerine halel gelmeksizin, Taraf Devletlerin iç hukuklarına uygun olarak tesis ettikleri cezai yetkisinin uygulamalarına engel olmaz.

Madde 8

1. Her Taraf Devlet, gerektiğinde müsadere edilebilmeleri amacıyla, 2. maddede belirtilen suçların işlenmesi için kullanılan veya kullanılması için oluşturulan fonların veya bu suçlardan temin edilen kazançların tespiti, bulunması, dondurulması, el konulması için iç hukuku uyarınca gerekli tedbirleri alır,

2. Her Taraf Devlet, 2. maddede belirtilen suçların işlenmesinde kullanılan veya kullanılması için oluşturulan fonların veya bu suçlardan elde edilen kazançların müsadere edilebilmesi için iç hukuku uyarınca gerekli tedbirleri alır,
3. İlgili her Taraf Devlet, işbu maddede öngörülen müsadere sonucunda elde edilen fonların düzenli ya da duruma göre başka Taraf Devletlerle paylaşımını düzenleyen anlaşmalar akdetme yoluna gidebilir,
4. Her Taraf Devlet, işbu maddede öngörülen müsadere sonucunda elde edilen fonların, 2.madde 1. Paragraf (a) ve (b) bentlerinde zikredilen suçların mağdurları veya ailelerinin tazmini için kullanılması amacıyla düzenlemeler oluşturur,
5. Bu maddenin hükümleri, iyi niyetli üçüncü tarafların haklarına hanel getirilmeksizin uygulanır,

Madde 9

1. 2. maddede belirtilen bir suçun failinin veya fail zanlısının topraklarında bulunabileceği bilgisini alan ilgili Taraf Devlet, bilgisine getirilen hususların soruşturulması için iç hukukuna göre gerekli olabilecek önlemleri alır,
2. Koşulların gerektirdiğini düşündüğü hallerde, fail veya fail zanlısı topraklarında bulunan Taraf Devlet, takibat veya iade amacıyla bu kişinin hazır bulunmasını sağlamak üzere iç hukuku çerçevesinde uygun tedbirleri alır,
3. İş bu maddenin 2. paragrafında yer alan tedbirler uygulanan kişi, aşağıdaki haklara sahiptir:
 - a) Vatandaşı olduğu veya başka bir şekilde haklarını korumaya mezu olan Devletin en yakın yetkili temsilcisi veya vatansız olması durumunda daimi ikametgâhının bulunduğu ülkenin Devlet temsilcisiyle gecikmeden temas kurmak,
 - b) O ülkenin temsilcisi tarafından ziyaret edilmek,
 - c) İş bu paragrafın a) ve b) bentlerinde öngörülen haklardan haberdar edilmek,
4. İş bu maddenin 3. paragrafında belirtilen haklar, fail veya fail zanlısının ülkesinde bulunduğu devletin kanun ve kuralları çerçevesinde ve fakat bu kanun ve kuralların işbu maddenin 3. Paragrafında belirtilen hakların tam olarak kullanılabilmesine imkân vermesi koşuluyla kullanılır.
5. İş bu maddenin 3. ve 4. paragrafları hükümleri, 7. maddenin 1. paragrafının (b) bendi veya 2. paragrafın (b) bendi uyarınca yargı yetkisini ilan etmiş bulunan herhangi bir Taraf Devletin Uluslararası Kızılhaç Komitesi'ni zanlıyla temas ve zanlıyı ziyaret etmeye davet hakkına hanel getirmez.
6. Herhangi bir Taraf Devlet, iş bu maddeye uygun olarak bir kişiyi tutukladığında, bu tutuklama ve tutuklamayı muhik kılan nedenler konusunda, 7. madde, 1. ve 2. paragrafları çerçevesinde yargı yetkisini tesis etmiş Taraf Devletler ile yerinde olacağına kanaat getirmesi halinde ilgili herhangi başka

bir Taraf Devlete doğrudan veya Birleşmiş Milletler Örgütü Genel Sekreteri aracılığıyla derhal bildirir. İşbu maddenin 1. paragrafında öngörülen soruşturmayı yürüten Devlet, tahkikatın sonuçlarını söz konusu Taraf Devletlere süratle bildirir ve yargı yetkisini kullanmak niyetinde olup olmadığını açıklar.

Madde 10

1. 7. madde hükümlerinin uygulandığı hallerde, fail zanlınının topraklarında bulunduğu Taraf Devlet, onu iade etmeyecekse, aşırı bir gecikmeye mahal vermeksizin ve hiçbir istisna olmaksızın, suç kendi topraklarında işlenmiş olsun veya olmasın, konuyu kendi mevzuatında öngörülen süreç çerçevesinde cezai takibat başlatmalarını teminen yetkili makamlarına havale etmekle yükümlüdür. Bu makamlar kararlarını söz konusu devletin kanunlarının ağır suçlar için öngörülmüş olduğu aynı koşullarda verirler.
2. Herhangi bir Taraf Devletin ulusal mevzuatı o Devlete, bir vatandaşını iadeye veya teslim etmeye, iade veya teslim neden olan sorgulamasından veya yargılanmasından sonra cezasını çekmek üzere ülkesine geri dönmek koşuluyla izin verdiği ve hem bu devletin, hem iade talebinde bulunan devletin bu yöntemi ve uygun görebilecekleri diğer koşulları kabul etmeleri halinde, iade veya şartlı iade, işbu maddenin 1. paragrafında öngörülen yükümlülüğün taraf devletçe yerine getirilmesi anlamına gelir.

Madde 11

1. 2. maddede öngörülen suçlar Taraf Devletlerarasında bu Sözleşme'nin yürürlüğe girmesinden önce akdedilmiş tüm iade anlaşmalarında, iade sebebi olarak telakki edilir. Taraf Devletler, bu suçları, bundan böyle aralarında imzalayacakları her iade anlaşmasında, iadeye neden suç olarak telakki etmeyi taahhüt ederler.
2. İade için bir iade anlaşmasının mevcudiyeti koşulunu arayan bir Taraf Devlet, iade anlaşması olmadığı diğer bir Taraf Devletten iade talebi alması durumunda, dilerse iş bu Sözleşmeyi, 2. maddede tanımlanan suçlar çerçevesinde iadenin yasal zemini olarak görebilir. İade, talep edilen Devletin mevzuatındaki diğer şartlara tâbidir.
3. İade için bir iade anlaşmasının mevcudiyeti koşulunu aramayan devletler, 2. maddede belirtilen suçları, talep edilen Devletin mevzuatındaki şartlara halel getirmeksizin, aralarında iadeye tâbi suçlar olarak kabul ederler.
4. Gerekmeye halinde 2. maddede belirlenen suçlar, Taraf Devletlerarasında iade gerçekleşebilmesi için, işlendikleri yer kadar, 7. maddenin 1. ve 2. Paragrafları uyarınca yargısal yetki ilan etmiş Taraf Devletlerin topraklarında da işlenmiş sayılır.
5. Taraf Devletlerarasında akdedilmiş iade anlaşma ve düzenlemelerinin, 2. maddede tanımlanan suçlarla ilgili hükümlerinin bu Sözleşmeyle bağdaşmayanları değiştirmiş sayılır.

Madde 12

1. Taraf Devletler, ellerinde bulunan ve yargılama amacıyla gerekli kanıt unsurlarının temini için yardım da dâhil olmak üzere, 2. maddede belirtilen suçlarla ilgili cezai soruşturmalarda ya da ceza davalarında veya iade işlemlerinde, mümkün olan en geniş şekilde adli yardımlaşmada bulunurlar.
2. Taraf Devletler, adli yardımlaşma talebini geri çevirmek amacıyla, banka hesaplarının gizliliği ilkesini dermeyeran edemezler.
3. Talep eden Taraf, talep edilen devlet tarafından sağlanan bilgi ve verileri, onun ön onayı olmaksızın, talebe konu olanlar haricindeki soruşturma, kovuşturma ya da davalarda kullanamaz.
4. Her Taraf Devlet, 5. maddede öngörülen cezai, hukuki ya da idari sorumlulukları saptamak için gerekli bilgi veya kanıt unsurlarını diğer Taraf Devletlerle paylaşmak üzere yöntemler geliştirebilir.
5. Taraf Devletler, kendilerine 1. ve 2. paragraflar çerçevesinde düşen yükümlülükleri, aralarında mevcut bulunan adli yardımlaşma ve bilgi teatisi anlaşmaları ve düzenlemeleri çerçevesinde yerine getirirler. Bu tür anlaşmalar veya düzenlemelerin yokluğunda, Taraf Devletler, söz konusu adli yardımlaşmayı ulusal mevzuatlarına uygun olarak gerçekleştirirler.

Madde 13

2. maddede belirtilen suçların hiçbiri, suçluların iadesi veya karşılıklı adli yardım amaçları bakımından, mali suç olarak kabul edilmez. Bu çerçevede, Taraf Devletler, suçluların iadesi veya karşılıklı adli yardım talebini, sadece suçun mali olma vasfını dermeyeran ederek geri çeviremez.

Madde 14

2. maddede belirtilen suçların hiçbiri, suçluların iadesi veya adli yardımlaşma amaçları bakımından, siyasi bir suç veya siyasi suçla bağlantılı bir suç veya siyasi saiklerle işlenmiş bir suç olarak değerlendirilmez. Bu çerçevede, bu kabil bir suç dolayısıyla yapılan iade veya adli yardımlaşma talebinin, sadece siyasi bir suç veya siyasi suçla bağlantılı bir suç veya siyasi gerekçelerle işlenmiş bir suçla ilgili olduğu gerekçesiyle geri çevrilmez.

Madde 15

Talep edilen Taraf Devletin, 2. maddede belirtilen suçlar için yapılan iade veya adli yardımlaşma talebinin bir kişiyi ırk, din, uyruk, etnik köken veya siyasal görüşünden dolayı kovuşturmak ya da cezalandırmak amacıyla yapıldığı veya talebin yerine getirilmesinin bu sebeplerden herhangi biri yüzünden kişinin durumuna zarar vereceğine inanmak için makul gerekçelerinin bulunduğu hallerde, bu sözleşmenin hiçbir hükmü, iade veya adli yardımlaşma yükümlülüğü getirdiği şekilde yorumlanamaz.

Madde 16

1. Taraf Devletlerden birinin ülkesinde tutuklu veya cezasını çekmekte bulunan bir kişinin, 2. maddede belirtilen suçların soruşturulması veya kovuşturulması çerçevesinde hüviyet tespiti veya tanıklık veya olayların tespiti konusunda yardım sağlamak üzere diğer bir taraf devletin ülkesinde hazır bulunmasının talep edilmesi halinde, bu kişi, aşağıdaki şartların yerine getirilmesi kaydıyla nakle tâbi tutulabilir:
 - (a) Söz konusu kişinin serbestçe ve bilinçli bir şekilde rıza göstermesi,
 - (b) Her iki Taraf Devletin yetkili makamlarının, gerekli görebilecekleri şartlara uygun olarak nakil konusunda rıza göstermeleri
2. İş bu maddenin amaçları açısından:
 - (a) Gönderen devletin aksine talebi veya yetkilendirmesi olmaması kaydıyla, gönderilen devlet gönderilen kişiyi tutuklu bulundurma yetkisi ve yükümlülüğünü taşır.
 - (b) Gönderilen devlet, kişiyi, iki devlet arasında önceden mutabık kalınan veya bu devletlerin yetkili makamlarının kararlaştırdıkları şekilde, gönderen devlete teslim etme yükümlülüğünü geciktirmeksizin yerine getirir.
 - (c) Kişinin gönderildiği devlet, kişinin geri gönderilmesi maksadıyla, gönderen devletten iade işlemleri başlatmasını talep edemez.
 - (d) Gönderilen kişinin gönderildiği devlette tutuklu olarak geçirmiş olduğu süre, gönderen devlette çekmekte olduğu cezasından mahsup edilir.
3. Bu madde uyarınca bir kişiyi gönderen taraf devlet rıza vermedikçe, bu kişi, uyuşu ne olursa olsun, gönderen devletin ülkesinden ayrıldığı tarihten önceki eylem ve mahkumiyetleri içine kovuşturulabilir, ne tutuklanabilir, ne de gönderildiği ülkedeki dolaşım özgürlüğüne başkaca sınırlamalar getirilebilir

Madde 17

İş bu Sözleşme uyarınca tutuklanan veya hakkında herhangi başka bir önlem alınan veya dava açılan herkesin, toprağında bulunduğu devletin mevzuatında öngörülen her türlü temel hak ve güvencelerden yararlanma ve uluslararası insan hakları hukuku da dahil olmak üzere, uluslararası hukuk hükümlerini içerecek şekilde adil muamele güvencesine sahip olma hakkı vardır.

Madde 18

1. Taraf Devletler, topraklarının dâhilinde veya haricinde işlenecek suçların kendi topraklarında gerçekleştirilen hazırlıklarının önlenmesi amacıyla gerektiğinde iç hukuklarında lazım gelen düzenlemeleri yapmak da dâhil olmak üzere 2. maddede belirtilen suçların önlenmesi amacıyla mümkün olan her türlü tedbiri almak suretiyle işbirliği yaparlar. Bu meyanda,
 - a) 2. maddede belirtilen suçların işlenmesini bilerek teşvik eden, kışkırtan, örgütleyen ya da gerçekleştiren kişilerin ve örgütlerin topraklarındaki yasadışı eylemlerinin yasaklanmasına ilişkin önlemler,

- b) Finansal kurumlar ve finans işleri yapan diğer kuruluşları, devamlı veya arızı müşterilerinin veya lehlerine hesap açılan kişilerin teşhisi için mevcut en etkili yöntemleri kullanmaya, olağandışı veya şüpheli işlemlere özel bir dikkat göstermeye ve suç teşkil eden bir eylemden kaynaklandığından şüphelenilen işlemleri haber vermeye mecbur eden önlemler. Bu amaçla Taraf Devletler, aşağıdaki tedbirleri öngörmelidirler:
- (i) Sahip veya lehdarlarının teşhis edilemediği veya edilemez olduğu hesapların açılmasını yasaklayan düzenlemeler ve bu kuruluşların söz konusu işlemlerin gerçek sahiplerinin kimliklerini kontrol etmelerini garanti eden önlemler almak,
 - (ii) Tüzel kişilerin kimliklerinin belirlenmesi konusunda, malî kurumları, gerektiğinde, müşterinin hukukî varlığını ve yapısını, kamu sicilinden veya müşterinin kendisinden veya her ikisinden, başta müşterinin ismini, yasal şeklini, adresini, yöneticilerini ve tüzel kişiliğin sorumluluğunu düzenleyen hükümleri olmak üzere şirketin teşekkülüne dair kanıt aramak suretiyle kontrol etmek amacıyla önlemler almaya zorunlu tutmak,
 - (iii) Malî kurumların, şüpheleri haklı bir nedene dayandığında gizlilik ilkesini ihlal etmelerinden dolayı cezaî veya hukukî sorumluluklarını doğurmayacak şekilde, tüm karmaşık, sıradışı ve önemli işlemler ile görünür bir ekonomik veya yasal nedeni olmayan tüm sıradışı işlemler derhal yetkili makamlara bildirmelerini zorunlu kılan yasal düzenlemeleri gerçekleştirmek,
 - (iv) Malî kurumların ulusal veya uluslararası işlemlere ilişkin tüm gerekli belgeleri asgari beş yıl saklamalarını talep etmek,
2. Ayrıca, Taraf Devletler, 2'nci maddede tanımlanan suçların önlenmesi için;
- (a) Tüm para transferi kurumlarının, örneğin bu kurumların kuruluş izinleri de dâhil olmak üzere, denetlenmesini sağlayan tedbirleri almak,
 - (b) Bilgilerin amacına uygun şekilde kullanılacağı ve sermayenin serbest dolaşımının hiçbir surette engellemeyeceğinin kesin garantilere tâbi olmaları kaydıyla nakit ve ticaret senetlerinin izlenmesini veya gözetimini sağlayacak gerçekçi tedbirler almak,
- Hususlarında işbirliğinde bulunurlar.
3. Taraf Devletler, ayrıca kesin ve teyit edilen bilgileri iç hukuklarına uygun olarak teati etmek ve 2'nci maddede belirtilen suçların işlenmesini önlemek amacıyla alınan idari tedbirler ile özellikle aşağıda belirtilen tedbirlerden uygun olanları koordine etmek suretiyle, 2'nci maddede belirtilen suçların önlenmesinde iş birliği yaparlar:
- (a) 2'nci maddede belirtilen suçların bütün veçhelerine ilişkin bilgilerin güvenli ve hızlı biçimde teati edilmesini kolaylaştırmak amacıyla, yetkili kuruluş ve makamları arasında iletişim kanalları kurmak ve muhafaza etmek;

- (b) 2'nci maddede belirtilen suçlara ilişkin olarak, aşağıda belirtilen hususlarda soruşturma yapılmasında birbirleriyle iş birliğinde bulunmak:
 - (i) Bu tür suçlara katıldığına dair haklarında makul şüpheler bulunan kişilerin kimliği, yeri ve faaliyetleri,
 - (ii) Bu tür suçların işlenmesiyle ilgili fon hareketleri.
4. Taraf Devletler, Uluslararası Kriminal Polis Örgütü (Interpol) aracılığıyla bilgi teatisinde bulunabilirler.

Madde 19

Sanık hakkında cezai takibatın yürütüldüğü Taraf Devlet, takibatın kesin sonucunu, iç hukuk veya uygulanabilir usuller çerçevesinde, diğer Taraf Devletleri bilgilendirecek olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne iletir.

Madde 20

Taraf Devletler, bu Sözleşmedeki yükümlülüklerini, devletlerin egemen eşitliği ve toprak bütünlükleri ile diğer devletlerin işlerine karışmama ilkelerine saygı çerçevesinde yerine getirirler.

Madde 21

İş bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, devletlerin ve kişilerin başta Birleşmiş Milletler Yasası'nın uluslararası insanlı hukukun ve ilgili diğer sözleşmelerin amaçları olmak üzere, devletlerin ve bireylerin uluslararası hukuktan kaynaklanan diğer hak, yükümlülük ve sorumluluklarını etkilemez.

Madde 22

Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, bir Taraf Devlete, diğer bir Taraf Devletin ülkesinde ve o Taraf Devletin kendi iç hukukuna göre münhasıran sahip olduğu yargı yetkisini veya görevlerin ifası hakkını vermez.

Madde 23

1. İş bu Sözleşmenin eki, aşağıdaki koşulları haiz uygun andlaşmaların ilavesi suretiyle tadil edilebilir:
 - (a) Bütün devletlerin katılımına açık olmak,
 - (b) Yürürlüğe girmiş bulunmak,
 - (c) İşbu Sözleşmeye taraf en az 22 devlet tarafından onay, kabul, uygun bulunma veya katılmaya konu edilmiş olmak.
2. İş bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra her Taraf Devlet böyle bir değişiklik teklif edebilir. Herhangi bir değişiklik teklifi, depozitere yazılı olarak iletir. Depoziter, 1 inci paragraftaki şartlara uyan teklifleri bütün Taraf Devletlere bildirir ve onların, teklif edilen değişikliğin kabul edilip edilmemesine ilişkin görüşlerini ister.
3. Teklif eden değişiklik, bütün taraflara iletilmesinden itibaren 180 gün içinde Taraf Devletlerin üçte birinden yazılı bildirim yoluyla itiraz gelmediği takdirde kabul edilmiş sayılır.

4. Kabul edilmiş bir değişiklik, buna ilişkin onay, kabul veya uygun bulma belgesini tevdi eden Taraf Devletler bakımından, bu tür 22'nci belgenin tevdiini takip eden 30 uncu gün sonunda yürürlüğe girer. Değişikliği, 22'nci belgenin tevdiinden sonra onaylanan, kabul eden, uygun bulan veya katılan her bir Taraf Devlet bakımından bu değişiklik, kendi onay, kabul veya uygun bulma belgesini tevdiinden itibaren 30 gün sonra yürürlüğe girer.

Madde 24

1. Bu Sözleşmenin yorumlanması veya uygulanmasıyla ilgili olarak iki veya daha fazla Taraf Devlet arasında ortaya çıkıp da makul bir süre içinde müzakerelere yoluyla çözümlenemeyen bir uyuşmazlık, bu Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, tahkime sunulur. Şayet tahkim talebini takip eden 6 ay içinde Taraflar tahkimin teşkili üzerinde anlaşamazsa, Taraflardan herhangi biri, uyuşmazlığı, Divan Statüsüne uygun olarak yapacağı bir müracaatla Uluslararası Adalet Divanına götürür.
2. Her devlet, bu Sözleşmeyi imzası, onayı, kabulü, uygun bulması veya Sözleşme 'ye katılımı sırasında, kendisini işbu maddenin 1'inci Paragrafı hükümleriyle bağlı saymadığını beyan edebilir. Diğer Taraf Devletlerde bu tür bir çekince beyanında bulunmuş bir Taraf Devlete karşı söz konusu hükümlerle bağlı değildirler.
3. İşbu maddenin 2'nci Paragrafı hükümlerine uygun olarak çekince koymuş olan herhangi bir devlet, bu çekincesini Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bu amaçla yapacağı bir bildirimle her an geri çekebilir.

Madde 25

1. İş bu Sözleşme, 10 Ocak 2000'den 31 Aralık 2001'e kadar New York'taki Birleşmiş Milletler Merkezi'nde bütün devletlerin imzasına açık tutulur.
2. İş bu Sözleşme, onay, kabul veya uygun bulmaya tâbidir. Onay, kabul veya uygun bulma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilir.
3. İş bu Sözleşme, her devletin katılımına açıktır. Katılım belgeleri, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilir.

Madde 26

1. İş bu Sözleşme, yirmi ikinci onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdiini takip eden 30'uncu gün yürürlüğe girer.
2. Yirmi ikinci onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin tevdiinden sonra bu Sözleşmeyi onaylayan, kabul eden, uygun bulan veya Sözleşmeye katılan her bir devlet bakımından Sözleşme, o devletin onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesini tevdiini takip eden 30'uncu gün yürürlüğe girer.

Madde 27

1. Herhangi bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne yazılı bildirimde bulunmak suretiyle, bu Sözleşmeden çekilebilir.
2. Çekilme, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin bildirim aldığı tarihten itibaren bir yıl sonra geçerlik kazanır.

Madde 28

Arapça, Çince, Fransızca, İngilizce, İspanyolca ve Rusça metinleri eşit derecede geçerli olan bu Sözleşmenin orijinal nüshası, bunun onaylı örneklerini bütün devletlere dağıtacak olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından saklanır.

Yukarıdaki hususlar tasdiklen, Hükümetleri tarafından usulüne uygun şekilde yetkili kılınmış aşağıda kayıtlı imzacılar, 10 Ocak 2000 tarihinde New York'ta Birleşmiş Milletler Merkezi'nde imzaya açılan bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Ek :

1. Uçakların Yasadışı Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi (16 Aralık 1970, Lahey) - ICAO
2. Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi (23 Eylül 1971, Montreal) - ICAO
3. Diplomatik Ajanlar Dahil Uluslararası Korunan Kişilere Karşı Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi (14 Aralık 1973, New York) - BMGK
4. Rehin Almalara Karşı Uluslararası Sözleşme (17 Aralık 1979, New York) - BMGK
5. Nükleer Maddelerin Fiziki Korunması Sözleşmesi (3 Mart 1980, Viyana)
6. Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet veren Havalimanlarında Yasadışı Şiddet Eylemlerinin Önlenmesi Protokolü, Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokol (24 Şubat 1988, Montreal) - ICAO,
7. Denizcilik Seferyollarının Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi (10 Mart 1988, Roma) - IMO,
8. Kıta Sahaneliğinde Kurulu Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Protokol (10 Mart 1988, Roma) - IMO,
9. Terörist Bombalamaların Önlenmesi Sözleşmesi (15 Aralık 1997, New York) - BMGK

BEYAN

1. Türkiye Cumhuriyeti, Sözleşmenin 2'nci maddesinin 1(b) paragrafının uygulanmasının bir silahlı çatışmanın varlığına işaret etmeyeceğini, silahlı çatışma tabirinin, örgütlü bir biçimde olsun veya olmasın, ceza hukuku kapsamında terörizm suçunu oluşturan fiillerin işlenmesinden farklı olan bir durumu belirtmediğini beyan eder.

2. Türkiye Cumhuriyeti, Sözleşmenin 2'nci maddesinin 1(b) paragrafının, 21'inci maddede de ifade edildiği üzere, devletlerin BM Şartı da dâhil olmak üzere uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerine, özellikle başka devletlerin topraklarında faaliyet gösteren terörist ve silahlı gruplara finansal destek sağlamama yükümlülüğüne zarar vermeyeceğini beyan eder.
3. "Terörizmin Finansmanının Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme" nin 24'üncü maddesinin 2'nci paragrafına uygun olarak, Türkiye Cumhuriyeti, adı geçen Sözleşmenin 24'üncü maddesinin 1'inci fıkrası ile kendisini bağlı telakki etmediğini açıklar.

VERGİ MÜFETTİŞLERİ
DERNEĞİ

VERGİ RAPORU

Cihan Sok. No: 13/7 Sıhhiye / ANKARA
Tel: 0.312 231 80 19 • Fax: 0.312 231 80 65
www.vmd.org.tr